TERRY PRATCHETT

SERIA LUMEA DISC

BĂRBAŢI SUB ARME

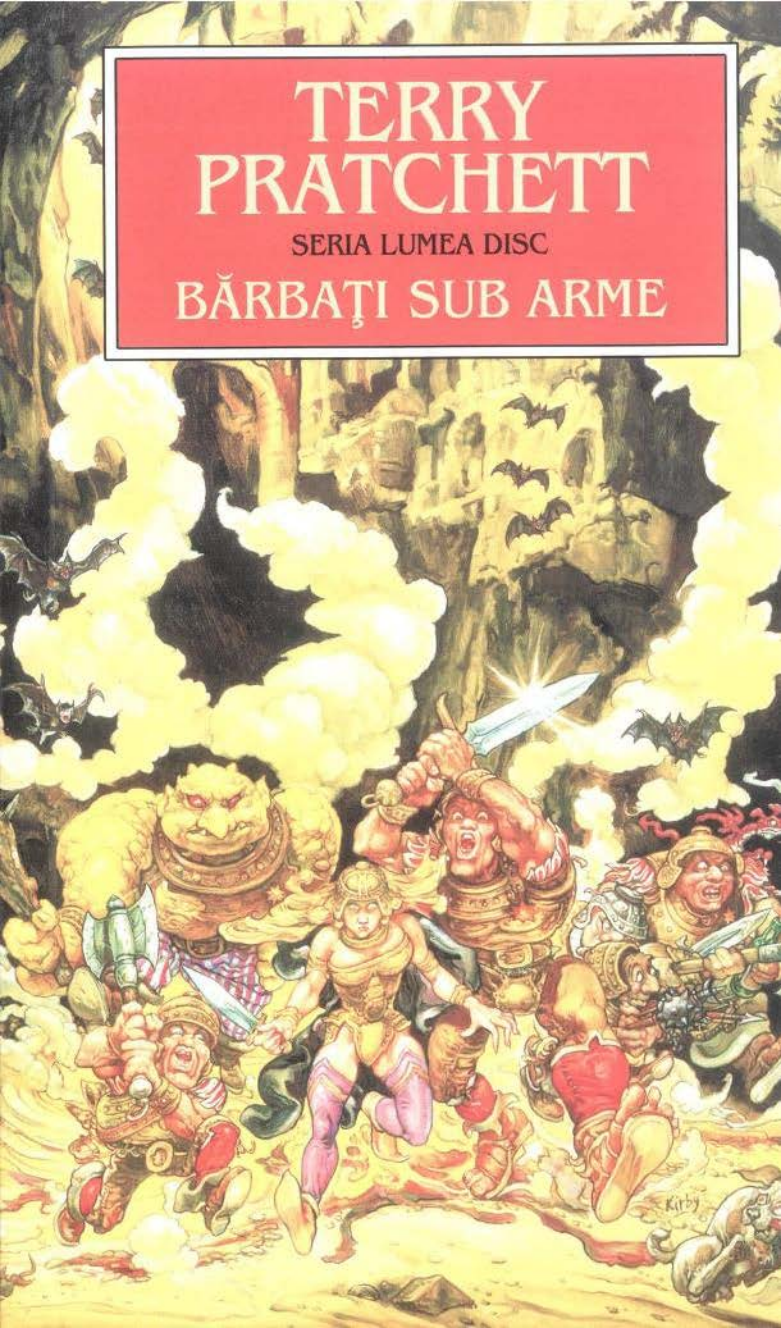

TERRY PRATCHETT

BĂRBAŢI SUB ARME

TERRY PRATCHETT

BĂRBAŢI SUB ARME

editura rao

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PRATCHETT, TERRY
Bărbaţi sub arme / Terry Pratchett ; trad.: Alice Popescu. –
Bucureşti : Editura RAO, 2015
ISBN 978-606-609-765-9

I. Popescu, Alice (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO
Str. Bârgăului, nr. 9-11, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

TERRY PRATCHETT
Men at arms
© Terry and Lyn Pratchett 1993
Publicat pentru prima dată de Victor Gollancz Ltd, Londra
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză
ALICE POPESCU

© Editura RAO, 2013
Pentru versiunea în limba română

2015

ISBN 978-606-609-765-9

Caporalul Morcove, din Garda Orașului Ankh-Morpork (Patrula de Noapte), se așează la masă, în cămașă de noapte, luă creionul, îi supse capătul câteva clipe, apoi scrise:

Dragă Mamii și Tatii,

Ei iată încă o Veste Memorabilă, căci am fost avansat Caporal!! Asta înseamnă încă cinci dolari în plus pe lună plus pe lângă asta un surtuc nou cu, două galoane pe el. Și o insignă nouă de aramă! Este o Mare responsabilitate!! Toate astea din cauză că am primit recruți noi fiindcă Patricianul care, după cum vam informat anterior este conducătorul orașului, afost de acord că Garda trebuie să reflecte înfățișarea etnică a Orașului...

Morcove făcu o pauză, privind pe ferestruica prăfuită a dormitorului său, la lumina înserării care se furișa peste râu. Apoi se aplecă din nou deasupra hârtiei.

...ceea ce eu nam înțeles prea bine dar probabil are dea face cu fabrica de cosmetice a lui Grabpot Trăsnetaprig, piticul. Iar Căpitanul Vimes despre care va-m scris descori părăsește, Garda ca să se căsătorească și să Devină un Domn și, toți îi dorim numai fericire, el ma învățat Tot ce Știu mai puțin, ce am învățat eu singur. Facem chetă ca săi luăm un Cadou Surpriză, mam gândit la un ceas din astea noi care n-au nevoie de demoni ca să meargă și am putea scrie pe dos ceva ca de pildă „Un ceas dela, Vechii tăi Prieteni din

Gardă[1]", ăsta-i un Calanbur sau Joc de Cuvinte. Nu știu cine va fi noul căpitan, Serg. Colon zice că dacă-i el o să Demisioneze, Caporalul Nobbs...

Morcove privi din nou pe geam. Fruntea lui mare și onestă se încreți de efort, în timp ce-și storcea creierii să găsească ceva pozitiv de spus despre caporalul Nobbs.

...e mai potrivit în actualul său Rol, iar eu n-am destulă vechime în Gardă. Așa că va trebui să Așteptăm și vom Vedea...

La începutul afacerii a fost, cum deseori se-ntâmplă, o moarte. Și o înmormântare, într-o dimineață de primăvară, cu o pâclă atât de deasă pe pământ, încât curse în groapă, iar sicriul fu coborât într-un nor.

Un maidanez mic și cenușiu, gazdă a atâtor boli câinești asortate, încât era înconjurat de-un norișor de praf, privea impasibil de pe grămada de pământ.

Diverse mătuși în vârstă plângeau. Dar Edward d'Eath[2] nu plângea, din trei motive. Era fiul cel mare al mortului, al treizeci și șaptelea lord d'Eath, și Nu Se Cădea ca un d'Eath să plângă; era – abia de curând, diploma nici nu se uscase de tot – un Asasin, și asasinii nu plângeau când murea cineva, că altfel ar fi trebuit s-o țină tot așa; și era furios. De fapt, era turbat de furie.

Furios că fusese nevoit să împrumute bani pentru înmormântarea asta ieftină. Furios pe vreme, pe cimitirul ăsta vulgar, pe felul în care zgomotul de fond al orașului nu se schimbase în niciun fel, nici măcar pentru un asemenea eveniment. Furios pe istorie. Nu astfel fuseseră orânduite lucrurile.

[1]Joc de cuvinte în engleză: „watch" înseamnă și ceas de mână, și gardă, cart, a supraveghea. (n.tr.)

[2]Joc de cuvinte: d'Eath = death, însemnând moarte (n.tr.)

Nu *așa* ar fi trebuit să fie.

Privi, dincolo de fluviu, la silueta masivă și mohorâtă a Palatului, și furia lui se făcu ghem, devenind o lentilă.

Edward fusese trimis la Breasla Asasinilor fiindcă aceasta avea cea mai bună școală pentru cei al căror rang social e considerabil mai ridicat decât inteligența. Dacă ar fi fost educat ca bufon, ar fi inventat satira și ar fi scornit lucruri periculoase despre Patrician. Dacă ar fi fost educat ca hoț[1], ar fi intrat prin efracție în Palat și-ar fi furat ceva de mare valoare de la Patrician.

Dar... el fusese trimis la Asasini...

În acea după-amiază, vându ce mai rămăsese din moșiile d'Eath și se înscrise din nou la școala Breslei.

La programul de doctorat.

Obținu punctajul maxim, pentru prima dată în istoria Breslei. Șefii lui îl considerau un om ce merită ținut sub observație – și anume pentru că avea el ceva care-i neliniștea până și pe asasini, preferabil de la distanță.

În cimitir, unicul gropar astupa groapa care era cel din urmă loc de odihnă al bătrânului d'Eath.

I se părea că-i trec niște gânduri prin cap. Sunau cam așa:

E vreo șansă să fie vreun os pe-acolo? Nu, nu, scuze, asta a fost de prost gust, uită că am spus-o. Dar ai sendvișuri cu friptură de vită în chestia aia, cutia ta cu mâncare, cumîizice. Ce-ar fi să-i dai unul cățelului drăguț de colo?

Omul se sprijini în cazma și se uită în jur.

Maidanezul cenușiu îl privea cu atenție.

Și spuse: Ham?

Edward d'Eath avu nevoie de cinci luni până să găsească ceea ce-i trebuia. Căutarea era îngreunată de faptul că *nu*

[1] Dar unui *gentleman* nici nu i-ar *trece prin cap* să se facă hoț.

știa ce caută, știa doar că va recunoaște acel lucru când îl va găsi. Edward credea cu tărie în Destin. Oamenii ca el așa fac de obicei.

Biblioteca Breslei era una dintre cele mai mari din oraș. În ceea ce privește anumite domenii mai specializate, era *cea mai mare*. Acestea se refereau la regretabila scurtime a vieții omenești și la mijloacele de a o realiza.

Edward petrecea mult timp acolo, deseori pe treapta cea mai de sus a unei scărițe, deseori înconjurat de nori de praf.

Citi toate lucrările cunoscute despre armamente. Nu știa ce caută, dar găsi informația, într-o notiță de pe marginea unui tratat, altfel foarte incorect și plicticos, despre balistica arbaletelor. O copie cu mare atenție.

Edward petrecea mult timp și printre cărțile de istorie. Breasla Asasinilor era o asociație de gentlemeni de viță nobilă, și oamenii de felul lor privesc întreaga istorie consemnată ca pe un fel de registru de pedigree. Biblioteca Breslei avea foarte multe cărți de istorie, și o întreagă galerie de portrete de regi și regine[1], iar Edward d'Eath ajunsese să le cunoască fețele aristocratice mai bine decât pe a sa. Acolo-și petrecea pauzele de masă.

Mai târziu, s-a spus că în perioada aceea a fost supus unei influențe nefaste. Dar secretul poveștii lui Edward d'Eath era că nu a primit niciun fel de influență din afară, decât dacă vrem să o luăm în seamă pe cea a tuturor acelor regi morți. Nu a fost influențat decât de el însuși.

Aici greșesc oamenii. Indivizii nu sunt membri deplini ai neamului omenesc de la natură, decât din punct de vedere biologic. Au nevoie să fie înghiontiți de colo colo de mișcarea browniană a societății, care e un mecanism prin care oamenii își amintesc neîncetat unii altora că sunt... în fine... oameni.

[1] Dedesubtul cărora deseori se găseau mici plăcuțe discrete, purtând numele persoanei care-i ucisese. Aceasta era, în fond, galeria de portrete a *Asasinilor*.

Iar el se ghemuia, înfășurându-se în spirală, spre interior, așa cum se întâmplă de obicei în asemenea cazuri.

Nu avusese un plan. Se retrăsese doar, cum fac cei care se simt atacați, pe o poziție mai ușor de apărat, în speță, trecutul, și apoi se întâmplă ceva care avu asupra lui Edward același efect pe care l-ar avea găsirea unui plesiozaur în havuzul din grădină asupra unui cercetător al reptilelor fosile.

Ieșise afară, într-o după-amiază călduroasă, clipind în soare, după o zi petrecută în compania gloriei defuncte, și văzuse chipul trecutului cum se plimba pe stradă, dând amical din cap către trecători.

Nu se putuse controla. Strigase:

– Hei, tu! Ci-cine ești?

Trecutul răspunsese:

– Caporalul Morcove, domnule. Patrula de Noapte. Sunteți domnul d'Eath, nu-i așa? Vă pot fi de folos?

– Cum? Nu! Nu. Vezi-ți de treabă!

Trecutul zâmbi și-l salută din cap, apoi porni din nou, spre viitor.

Morcove își luă ochii de la perete.

> Am cheltuit trei dolari pe un iconograf care, e o cutie cu un drăcușor înăuntru care pictează poze ale lucrurilor, sunt la mare Modă. Alăturat vă trimit poze cu camera mea și prietenii mei din Patrulă, Nobby e cel care face un Semn Umeristic dar în fond e un Diamant Neșlefuit și are suflet bun.

Se opri din nou. Morcove le scria celor de acasă cel puțin o dată pe săptămână. Așa făceau de obicei piticii. Morcove avea doi metri înălțime, dar fusese crescut ca pitic, și apoi crescuse mai departe ca om. Eforturile literare nu-i stăteau în fire, dar el persevera.

Vremea, scrise el, cu migală și atenție, e în continuare Foarte Călduroasă.

Lui Edward nu-i venea să creadă. Consultă cronicile. Le consultă din nou. Puse întrebări și, fiindcă erau întrebări destul de nevinovate, oamenii îi dădură răspunsuri. În final, își luă o vacanță și plecă în munții Vârfu Berbecelui, unde investigații atente îl conduseră la minele piticești din jurul Capului de Aramă, și de acolo la un aparent banal luminiș dintr-o pădure de fag unde, într-adevăr, după câteva minute de săpături atente, găsi urme de cărbune.

Își petrecu o zi întreagă acolo. La sfârșit, când puse cu grijă frunzele putrede la loc, se convinsese.

Ankh-Morpork avea din nou un rege.

Și așa era *drept*. Și mâna *Sorții* fusese cea care făcuse ca Edward să observe asta *exact* când avea Planul formulat. Și era *drept* să fie mâna *Sorții*, iar orașul va fi *Salvat* de la prezentul său ticălos de către *gloriosul* său trecut. El avea *Mijloacele*, și avea și *Scopul*. Și așa mai departe... Gândurile lui Edward sunau deseori așa.

Era în stare să gândească în *italice*. Asemenea oameni trebuie ținuți sub observație.

Preferabil, de la o distanță sigură.

Ma interesat scrisoarea voastră în care scriați că au fost oameni care au venit șiau întrebat de mine, e Uluitor, sunt abia de cinci minute în Oraș și deja sunt Celbru.

M-am bucurat tare mult să aud că ați deschis puțul nr. 7. Să Știți că deși sunt foarte fericit aici îmi e dor de Vremurile Bune de acasă. Câteodată în ziua mea liberă merg să șed într-o pivniță șimi dau în cap cu mânerul toporului dar Nu e La fel.

Sper ca prezenta să vă găsească sănătoși, al vostru credincios,

Fiul vostru, adoptat, iubitor,

Morcove.

Împături scrisoarea, puse pozele înăuntru, o sigilă cu niște ceară de lumânare pe care-o apăsă la locul ei cu degetul mare, și-o puse în buzunarul de la pantaloni. Poșta piticească spre munții Vârfu Berbecelui era de încredere. Din ce în ce mulți pitici veneau să lucreze în oraș și, fiindcă piticii sunt foarte conștiincioși, mulți dintre ei trimit bani acasă. Din această cauză, poșta piticească e cât se poate de sigură, fiindcă e bine păzită. Piticii sunt foarte atașați de aurul lor. Orice tâlhar care le-ar cere „banii sau viața" ar face bine să-și ia un scaun pliant, niște sendvișuri și ceva de citit, cât ține dezbaterea.

Apoi Morcove se spălă pe față, își puse cămașa și pantalonii de piele și zalele deasupra, își încopcie platoșa și, cu coiful sub braț, ieși vesel în stradă, gata să dea piept cu orice i-o rezerva viitorul.

Aceasta era o altă încăpere, altundeva.

Era o odaie puchinoasă, cu tencuiala măcinată pe pereți, cu tavanul lăsat ca salteaua unui obez. Iar mobila o făcea și mai înghesuită.

Era mobilă veche, de bună calitate, dar locul ei nu era acolo. Mobila asta s-ar fi potrivit în săli înalte, cu ecou. Aici se sufoca. Erau scaune de stejar negru. Erau servante lungi. Era până și o armură. Abia mai rămânea loc pentru cei o jumătate de duzină de oameni – sau cam pe-acolo – care ședeau la masa enormă. Abia mai rămânea loc pentru masă.

Într-un colț întunecat, ticăia un ceasornic.

Perdelele grele, de catifea, erau trase, deși mai era destulă lumină afară. Atmosfera era înăbușitoare, atât de la căldura zilei, cât și de la lumânările din lanterna magică.

Singura lumină venea de la ecran, care, în acea clipă, înfățișa un profil foarte bine redat al lui Morcove Ironfoundersson.

Mica, dar foarte selecta adunare îl privea cu expresia grijuliu inexpresivă a acelora care sunt aproape convinși că gazdei îi lipsesc mai multe doage, dar o suportă, fiindcă tocmai au terminat de mâncat și ar fi nepoliticos să plece atât de devreme.

– Și ce? zise unul dintre ei. Cred că l-am mai văzut umblând prin oraș. Ce-i cu asta? E doar un gardist, Edward.

– Bineînțeles. Era esențial să fie astfel. O poziție umilă în societate. Se p-potrivește pe deplin tiparului clasic.

Edward d'Eath făcu un semn. Cu un declic, altă placă de sticlă fu pusă pe poziție.

– *Aceasta* n-a fost pictată după natură. Regele P-paragore. E iconograma unui portret vechi. Acesta – *clic!* – e Regele Veltrick III. După alt portret. Aceasta e Regina Alguinna a IV-a... Remarcați linia bărbiei? Aici – *clic!* – e o monedă de șapte penny din vremea domniei lui Webblethorpe cel Comatos, din nou remarcați detaliile bărbiei și structura osoasă în general, iar acesta – *clic!* – e... un vas cu flori răsturnat. N-nemțișori, am impresia. De ce e așa?

– Ăă, iertați-mă, domnu' Edward, îmi mai rămăseseră niște plăci și demonii nu erau obosiți așa că...

– Următorul diapozitiv, te rog. Și pe urmă poți să ne lași.

– Da, domnu' Edward.

– Să te prezinți la torționarul de serviciu.

– Da, domnu' Edward.

Clic!

– Și aici e o imagine foarte bună – bravo, B-blenkin – a bustului Reginei Coanna.

– Mulțumesc, domnu' Edward.

– Totuși, dacă se vedea mai mult din față, am fi putut fi mai siguri de asemănare. Dar e destul, cred. Poți să pleci, Blenkin.

– Da, domnu' Edward.

– Să-ți ia niște din urechi, aș zice.

– Da, domnu' Edward.

Servitorul închise respectuos ușa după el, apoi coborî la bucătărie, scuturând din cap cu tristețe. De ani de zile, familia d'Eath nu-și mai putea permite un torționar propriu. Va trebui, de dragul băiatului, să se descurce singur, de bine-de rău, cu un cuțit de bucătărie.

Musafirii așteptau să ia cuvântul gazda, dar el nu prea părea să vrea s-o facă, deși, cu Edward, câteodată era greu să-ți dai seama. La emoții, căpăta nu atât un defect de vorbire, cât pauze prost plasate, de parcă, din când în când, creierul îi trecea temporar gura pe linie moartă.

Până la urmă, cineva din public spuse:

– Foarte bine. Și ce vrei să spui cu asta?

– Ați văzut asemănarea. Nu e ev-evident?

– Ei, haide acuma...

Edward d'Eath trase spre sine o servietă de piele și începu să-i dezlege curelele.

– Dar, dar băiatul a fost adoptat de pitici discieni. L-au găsit prunc, în pădurile din munții Vârfu Berbecelui. Era lângă niște că-cărețe în flăcări, cadavre, genul ăsta de lucruri. Atac al ba-banditilor, se pare. Piticii au găsit o sabie printre rămășițe. Acum o are el. O sabie foarte *veche*. Și e mereu ascuțită.

– Ei și? Lumea e plină de săbii vechi. *Și* de tocile.

– Aceasta fusese foarte bine ascunsă într-una din cărețe, care se sfărâmase. Ciudat. Te-ai fi așteptat să fie pusă la îndemână, nu? Să fie folosită? Într-un teritoriu plin de b-bandiți? Și apoi băiatul a crescut, și... Destinul... face în așa fel încât el și sabia lui să ajungă în Ankh-Morpork, iar acum e aici, gardist în Patrula de Noapte. Nu mi-a venit să cred!

– Dar tot nu e...

Edward ridică palma o clipă, apoi scoase un pachețel din servietă.

– Am făcut ce-cercetări amănunțite, știți, și am reușit să găsesc locul unde s-a produs atacul. O căutare atentă în țărână a scos la iveală cuie vechi de căruță, câteva monede de aramă și în niște cărbune de lemn... asta.

Lungiră cu toții gâturile, să vadă.

– Pare să fie un inel.

– Da. E, e, e pătat la suprafață, bineînțeles, altfel l-ar fi o-observat cineva mai înainte. Probabil a fost ascuns undeva în căruță. Am pus să fie p-parțial curățat. Se poate deslușI inscripția. Acum, *acesta* este un inventar ilustrat al bijuteriilor casei regale de Ankh, care datează din anul A-M 907, domnia regelui Tyrill. Pot, vă rog, să vă atrag a-atenția asupra micii verighete din colțul din stânga jos al paginii? Veți vedea că artistul a desenat cu multă hă-hărnicie inscripția.

Trecură mai multe minute până când toată lumea examină inscripția. Erau persoane bănuitoare de la natură. Cu toții erau descendenți ai unor oameni pentru care suspiciunea și paranoia fuseseră trăsături de mare valoare ca să poată supraviețui.

Fiindcă erau, cu toții, aristocrați. Nu se afla printre ei niciunul care să nu știe numele stră-stră-străbunicului lui sau ei și de ce boală rușinoasă murise.

Abia terminaseră o cină nu-foarte-bună, dar care fusese totuși însoțită de câteva vinuri vechi și notabile. Veniseră pentru că îl cunoscuseră toți pe tatăl lui Edward, iar familia d'Eath era un neam vechi și mare, deși acum scăpătaseră de tot.

– Așa că, vedeți dumneavoastră, zise Edward cu mândrie, dovezile sunt copleșitoare. Avem un rege!

Musafirii lui încercară să-și evite unii altora privirile.

– Credeam că vă veți bucura, zise Edward.

Până la urmă, lordul Rust[1] fu cel care dădu glas nerostitului consens. În ochii lui albaștri oțel nu era loc pentru milă, care nu era o calitate bună pentru supraviețuire, dar, câteodată, puteai risca nițică blândețe.

– Edward, zise el, ultimul rege de Ankh-Morpork a murit cu secole în urmă.

– Executat de t-trădători!

– Chiar dacă un descendent ar putea fi găsit, sângele regal ar fi cam diluat acum, nu crezi?

– Sângele regal *nu poate* fi di-diluat!

Ah, gândi lordul Rust. Deci e genul *ăla*. Tânărul Edward crede că atingerea unui rege vindecă scrofulele, de parcă ar fi un soi de unguent cu sulf. Tânărul Edward crede că nu există lac de sânge atât de mare încât să nu merite să te scalzi în el ca să aduci pe tron regele de drept, nici o faptă prea rușinoasă ca s-o comiți în apărarea coroanei. E un romantic, de fapt.

Lordul Rust nu era romantic. Casa Rust se adaptase secolelor postmonarhice din Ankh-Morpork cumpărând, vânzând, închiriind, cultivându-și relațiile și făcând ceea ce a făcut întotdeauna aristocrația, adică folosind orice vânt prielnic ca să supraviețuiască.

– Mă rog, poate, admise el, cu tonul blând al unuia care încearcă să convingă un sinucigaș să se dea jos de pe pervaz, dar trebuie să ne punem întrebarea: oare are Ankh-Morpork în acest moment *nevoie* de un rege?

Edward îl privi ca pe un nebun.

– Nevoie? *Nevoie?* Când frumosul nostru oraș tânjește sub călcâiul ti-tiranului?

– A. Vrei să spui Vetinari.

– Nu vedeți ce i-a făcut orașului?

[1] Rugină (n.tr.)

– E un omuleț foarte dezagreabil și parvenit, zise lady Selachii, dar n-aș spune că *terorizează* prea mult, de fapt. Nu propriu-zis.

– Trebuie să-i recunoști meritele, zise Vicontele Slater, orașul funcționează. Mai mult sau mai puțin. Sunt oameni sau ce-or fi care-și fac treaba.

– Străzile sunt mai sigure decât erau pe vremea lordului Snapcase cel Nebun, zise lady Selachii.

– Mai si-sigure? Vetinari a inventat Breasla Hoților! strigă Edward.

– Da, da, sigur, foarte reprobabil, bineînțeles. Pe de altă parte, o modestă cotizație anuală și poți umbla în siguranță...

– El ne-ar spune, zise lordul Rust, că dacă tot ai criminalitate, cel puțin să fie organizată.

– Mie mi se pare, zise vicontele Slater, că toți tipii ăia de la Bresle îl suportă fiindcă oricine altcineva ar fi mai rău, nu? În mod sigur am avut unii foarte... dificili înainte. Își mai aduce aminte cineva de lordul Winder Homicidul?

– Sau lordul Hermoni cel Alienat, zise lord Monflathers.

– Lordul Scapula Râzătorul, zise lady Selachii. Un om cu un simț al umorului foarte *ascuțit*.

– Acuma, nici Vetinari... e ceva la el nu tocmai... începu lordul Rust.

– Știu ce vrei să spui, zise vicontele Skater. Nici mie nu-mi place cum știe întotdeauna ce gândești încă înainte să fi gândit.

– Toată lumea știe că Asasinii i-au stabilit prețul la un milion de dolari, zise lady Selachii. Atât ar costa să fie ucis.

– Nu poți să nu te gândești, zise lordul Rust, că ar costa mult mai mult de-atât să te asiguri că rămâne mort.

– Zei mari! Unde mai e mândria? Unde e onoarea?

Ceilalți tresăriră vizibil când ultimul lord d'Eath sări de pe scaun.

– Vă auziți ce spuneți? Vă rog? Uitați-vă la voi. Cine dintre voi nu și-a văzut numele dezonorat de când a trecut vremea regilor? Nu vă mai amintiți ce fel de oameni v-au fost strămoșii?

Dădu rapid un ocol mesei, astfel încât ei trebuiau să se întoarcă dacă voiau să-l vadă. Întinse un deget mânios.

– Tu, lord Rust! Strămoșul tău a fost c-creat Baron după ce a ucis, de unul singur, treizeci și șapte de klatchieni, fiind el înarmat cu nimic altceva decât cu un ac cu gămălie, nu-i așa?

– Da, dar...

– Tu, domnule... Lord Monflathers! Primul Duce a condus șase sute de oameni la o glorioasă și epică în-înfrângere, în Bătălia de la Quirm! Asta nu înseamnă nimic? Și tu, lord Venturii, și tu, Sir George... stați în vechile voastre case din Ankh, cu numele voastre vechi și averile voastre vechi, în vreme ce Breslele – *Bresle!* Gloate de negustori și muncitori! – Breslele, vă zic, au un cuvânt de spus în c-conducerea orașului!

Din doi pași, ajunse la bibliotecă și aruncă pe masă un imens volum, legat în piele, răsturnând paharul lordului Rust.

– *Anuarul Nobilimii de Twurp!* strigă el. Cu toții avem pagini în el! Ne *aparține!* Dar omul ăsta v-a hipnotizat! Vă asigur că e făcut din carne și oase, e un simplu muritor! Nimeni nu îndrăznește să-l înlăture fiindcă c-cred că asta ar face să le fie nițeluș mai rău! Zei din ceruri!

Ascultătorii lui arătau mohorâți. Era adevărat, bineînțeles... dacă voiai s-o iei așa. Și, venind de la un tânăr emfatic și holbat, suna și mai rău.

– Da, da, vremurile bune de odinioară. Turle maiestuoase și steaguri și cavalerism și de-astea, zise vicontele Skater. Doamne cu pălării lungi și țuguiate. Tipi în armuri, care se trosnesc unii pe alții, și-așa mai departe. Dar, știi, trebuie să ținem pasul cu vremurile...

– A fost o epocă de aur, zise Edward.

Dumnezeule, gândi lordul Rust. El *chiar* crede asta.

– Vezi tu, dragă băiete, zise lady Selachii, niște asemănări întâmplătoare și o bijuterie – nu înseamnă mare lucru de fapt, nu crezi?

– Dădaca mea îmi spunea, interveni vicontele Skater, că un *adevărat* rege poate scoate o sabie dintr-o stâncă.

– Ha, da, și să vindece mătreața, zise lordul Rust. Asta-i o simplă legendă. Nu-i ceva *real*. Oricum, eu întotdeauna mi-am pus întrebări în legătură cu legenda aia. Ce-i așa greu să scoți sabia din stâncă? Ce a fost mai greu e deja făcut. Mai bine te faci util și-l găsești pe ăla de-a băgat sabia acolo, nu vi se pare?

Ceilalți râseră ușurați. Asta fu ceea ce rămase în amintirea lui Edward. Totul se terminase cu râsete. Nu râseseră de *el*, propriu-zis, dar el era genul de om care se ofensează de la orice fel de râs.

Zece minute mai târziu, Edward d'Eath era singur.

Ce *relaxați* sunt în privința asta. Adaptare la progres, auzi! Se așteptase la mai mult din partea lor. La mult mai mult. Îndrăznise să spere că ar putea fi însuflețiți de îndrumarea lui. Se închipuise pe sine la comanda unei armate...

Blenkin intră, cu pași mărunți și respectuoși.

– I-am condus pe toți la ieșire, domnu' Edward.

– Mulțumesc, Blenkin. Poți strânge masa.

– Da, domnu' Edward.

– Ce s-a întâmplat cu onoarea, Blenkin?

– Nu știu, domnule. N-am luat-o eu.

– N-au vrut să a-asculte.

Edward ședea lângă focul muribund, cu un exemplar jerpelit din *Succesiunea în Ankh-Morpork*, de Thighbiter[1], deschis în poală. Regi și regine, demult răposați, îl priveau de-acolo cu reproș.

[1] Mușcă-Coapsă, nume piticesc (n.tr.)

Și totul s-ar fi putut termina aici. De fapt, aici s-a și terminat, în milioane de universuri. Edward d'Eath îmbătrâni și obsesia i se transformă într-un fel de nebunie livrescă, de tipul mănuși-cu-degetele-tăiate și păslari, și deveni expert în familii regale, deși nimeni altcineva nu află vreodată asta, căci el rareori ieșea din casă. Caporalul Morcove deveni sergentul Morcove și la împlinirea vremii muri în uniformă, la vârsta de șaptezeci de ani, ca urmare a unui neverosimil accident în care era implicat un furnicar.

Într-un milion de universuri, subagenții Cuddy și Detritus n-au căzut prin spărtură. Într-un milion de universuri, Vimes n-a găsit țevile. (Într-un univers bizar, dar teoretic posibil, sediul Gărzii a fost redecorat în culori pastel de către o tornadă mai ciudată, care a reparat de asemenea și clanța și-a mai făcut și alte trebușoare casnice pe-acolo.) Într-un milion de universuri, aceasta a fost o carte foarte scurtă.

Edward ațipi, cu cartea pe genunchi, și visă. Visă o luptă glorioasă. „Glorios" era un alt cuvânt important din vocabularul lui, ca și „onoare".

Dacă trădătorii și oamenii fără cuvânt nu vor să vadă adevărul, atunci el, Edward d'Eath, va fi degetul Sorții.

Problema cu Soarta, bineînțeles, e că rareori e atentă unde-și bagă degetul.

Căpitanul Sam Vimes, din Garda Orașului Ankh-Morpork, (Patrula de Noapte), ședea în curent, în anticamera sălii de audiențe a Patricianului, purtând cea mai bună pelerină a lui, cu platoșa lustruită și coiful pe genunchi.

Privea țeapăn peretele.

Ar fi trebuit să fie fericit, își spunea el. Și era. Într-un fel. Categoric. Plesnea de fericire.

Urma să se însoare peste câteva zile.

Nu va mai fi gardist.

Va fi un domn, cu mult timp liber.

Își scoase insigna de aramă și-o lustrui absent cu marginea pelerinei. Apoi o ridică, privind cum se reflectă lumina de suprafața patinată. Scria: AMCW[1] nr. 177. Se întrebase de multe ori câți gardiști mai purtaseră acea insignă înaintea lui.

Ei, acum o s-o poarte cineva după el.

Acesta e Ankh-Morpork, Orașului Celor O Mie de Surprize (conform ghidului publicat de Breasla Negustorilor). Ce poți să spui mai mult? O urbe răsfirată, căminul a un milion de oameni, cel mai mare oraș al Lumii Disc, așezat de o parte și de alta a fluviului Ankh, un curs de apă atât de noroios, încât părea să curgă cu fundu-n sus.

Și vizitatorii întreabă: cum poate exista un oraș atât de mare? Ce îl ține în viață? Din moment ce are un râu pe care îl poți mesteca, de unde-și ia apa de băut? Care e, de fapt, baza economiei sale urbane? Cum se face că, în ciuda tuturor probabilităților, *funcționează?*

Bine, de fapt vizitatorii nu prea întreabă asta. De obicei, pun întrebări de genul „Încotro sunt... ăăă... știi matale, domnișoarele, hă?"

Dar dacă ar încerca să gândească o clipă cu creierul, așa ar spune.

Patricianul de Ankh-Morpork se rezemă de spătarul austerului său scaun cu zâmbetul radios al unui om foarte ocupat care, la sfârșitul unei zile încărcate, a găsit scris în agendă: „7.00–7.05 – Fii Vesel și Relaxat și Prietenos cu Ceilalți."

– Ei, bineînțeles, m-a întristat primirea scrisorii tale, căpitane...

– Da, să trăiți, zise Vimes, în continuare la fel de înlemnit ca un depozit de mobilă.

[1] Ankh-Morpork City Watch – Garda orașului Ankh-Morpork (n.tr.)

– *Te rog* ia loc, căpitane.

– Da, să trăiți.

Vimes rămase în picioare. Era o chestiune de mândrie.

– Dar, evident, te înțeleg. Moșiile Ramkin sunt foarte întinse, mi se pare. Sunt sigur că lady Ramkin va aprecia mâna dumitale fermă.

– Domnule?

Căpitanul Vimes, de câte ori se găsea în prezența conducătorului orașului, își fixa privirea într-un punct aflat la un picior deasupra și la o șchioapă în stânga capului acestuia.

– Și, bineînțeles, vei fi un om foarte bogat, căpitane.

– Da, să trăiți.

– Sper că te-ai gândit la asta. Vei avea noi responsabilități.

– Da, să trăiți.

Patricianul își dădu seama că el duce în spinare ambele capete ale conversației. Își frunzări hârtiile de pe birou.

– Și, bineînțeles, acum va trebui să promovez pe altcineva ca ofițer-șef al Patrulei de Noapte, zise Patricianul. Ai vreo sugestie, căpitane?

Vimes păru să coboare de pe ce nor o fi fost acela pe care-i sălășluise mintea. Asta era *treabă de Gardist*.

– Păi, nu Fred Colon... El e sergent de la natură...

Sergentul Colon, din Garda Orașului Ankh-Morpork (Patrula de Noapte), trecu în revistă fețele atente ale noilor recruți.

Suspină. Își aducea aminte de prima lui zi aici. De bătrânul sergent Wimbler. Ce mai tiran! Cu vorba ca loviturile de bici! Dacă ar fi trăit moșul, să vadă *asta*...

Cum îi zicea? A, da. Procedură de angajare cu acțiune afirmativă, sau așa ceva. Liga Siliconică Antidefăimare se ținuse de capul Patricianului, și acum...

– Mai încearcă o dată, subagent Detritus, zise el. Șmecheria e să-ți oprești mâna chiar deasupra urechii. Hai, ridică-te de pe jos și mai încearcă o dată salutul. Ia să vedem... Subagent Cuddy?

– Prezent!

– Unde?

– În fața dumneavoastră, dom' sergent.

Colon privi în jos și se dădu un pas înapoi. Curba mai mult decât îndestulătorului său pântec se retrase, dezvăluind chipul ridicat al subagentului Cuddy, cu expresia lui săritoare și inteligentă și-un ochi de sticlă.

– A. Bine.

– Sunt mai înalt decât par.

O, zei, gândi Colon, abătut. Dacă-i aduni și-i împarți la doi, îți ies doi oameni normali, doar că oamenii normali nu se înrolează în Gardă. Un trol și-un pitic. Și asta nu-i partea cea mai rea...

Vimes bătu darabana cu degetele pe birou.

– Deci, Colon nu, zise el. Nu mai e tânăr. Ar cam fi vremea să rămână la sediul Gărzii și să țină documentele la zi. În plus, în materie de însărcinări, are o porție zdravănă.

– Sergentul Colon a avut întotdeauna porții zdravene, mi se pare, zise Patricianul.

– Cu noii recruți, vreau să spun, zise Vimes, cu subînțeles. Vă aduceți aminte, domnule? Cei pe care mi-ați spus că-s obligat să-i accept? adăugă el, în intimitatea propriului său cap. Că doar nu era să-i trimiți la Patrula de *Zi*, bineînțeles. Și nici ticăloșii ăia de la Garda Palatului nu i-ar fi luat. O, nu. Puneți-i la Patrula de Noapte, că aia oricum e o bătaie de joc și n-o să-i vadă mai nimeni. Nimeni important, în orice caz.

Vimes cedase numai fiindcă știa că nu vor fi multă vreme problema lui.

Nu c-ar fi fost *speciist*, își zicea el. Dar Garda era o slujbă pentru bărbați.

– Ce zici de caporalul Nobbs? zise Patricianul.

– Nobby?

Vizualizară amândoi imaginea mentală a caporalului Nobbs.

– Nu.

– Nu.

– Atunci, bineînțeles, există – zâmbi Patricianul – caporalul Morcove. Un tânăr de nădejde. Deja și-a făcut un nume, din ce aud.

– Asta-i... adevărat, zise Vimes.

– Acum e ocazia pentru o nouă promovare, poate? Aș pune preț pe sfatul dumitale.

În mintea lui Vimes prinse formă o imagine a caporalului Morcove...

– Aceasta, zise caporalul Morcove, e poarta dinspre Miez. A întregului oraș. Asta păzim noi.

– Împotriva a ce? întrebă subagenta Angua, ultima dintre noii recruți.

– A, știi tu. Hoarde barbare, războinici tribali, armate banditești... lucruri de-astea.

– Cum? Doar *noi?*

– Noi? O, nu! Morcove râse. Asta ar fi o prostie, nu crezi? Nu, dacă vezi așa ceva venind, tot ce ai de făcut e să suni din clopot cât de tare vrei.

– Și ce se întâmplă atunci?

– O să vină sergentul Colon, și Nobby și ceilalți, în fuga mare, cât de repede pot.

Subagenta Angua scrută orizontul neguros.

Și zâmbi.

Morcove roși.

Gardista Angua învățase salutul din prima. Nu i se dăduse încă o uniforma completă, nu se putea face asta până când cineva nu lua un, s-o spunem pe-a dreaptă, un *pieptar* de armură să-l ducă la moș Remitt, armurierul, ca să-l lărgească bine de tot *aici* și *aici*, și niciun coif din lume n-ar fi fost în stare să acopere toată coama aceea de păr blond-cenușiu, dar, își dădea Morcove seama, Angua oricum n-ar fi avut nevoie de toate astea. Oamenii vor sta la coadă ca să-i aresteze ea.

– Și ce facem acum? întrebă ea.

– Avansăm înapoi spre sediul Gărzii, presupun, zise Morcove. Sergentul Colon probabil ține acum raportul de seară.

Și „avansatul" îl stăpânea. E un mers special, inventat de agenții de teren din întregul multivers – o ridicare blândă a tălpii, o balansare atentă a gambei, un pas de voie care poate fi susținut ceas după ceas, stradă după stradă. Subagentul Detritus nu va fi în stare să învețe „avansatul" încă o bucată bună de vreme de-acum încolo, sau cel puțin nu până când nu încetează să se mai facă singur K.O. de câte ori salută.

– Sergentul Colon, zise Angua. El e cel gras, da?

– Exact.

– De ce are o maimuță dresată?

– Ah, zise Morcove. Cred că te referi la caporalul Nobbs...

– E om? Are o față ca un desen din puncte!

– Are, într-adevăr, o vastă colecție de bube, bietul om. Face niște giumbușlucuri cu ele. Tu doar să ai grijă să nu te afli niciodată între el și o oglindă.

Nu era multă lume pe stradă. Era prea cald, chiar și pentru o vară ankh-morporkeză. Căldura radia din toate suprafețele. Râul se furișa ursuz pe fundul albiei, ca un student pe la ora 11. Cei care nu aveau treburi urgente pe-afară se ascundeau prin pivnițe și ieșeau doar noaptea.

Morcove trecea pe străzile răscoapte cu un aer de proprietar și o ușoară patină de sudoare-a frunții și schimba din când în când câte-un salut cu cineva. Toată lumea îl cunoștea pe Morcove. Era ușor de recunoscut. Nimeni altcineva n-avea doi metri înălțime și părul roșu ca focul. În plus, umbla de parcă orașul îi aparținea lui.

– Cine era omul ăla cu față de granit pe care l-am văzut la sediul Gărzii? întrebă Angua, cum avansau ei pe strada Lată[1].

– Ăla era trolul Detritus, zise Morcove. Pe vremuri era cam infractor, dar acum, că-i face curte lui Ruby, ca i-a zis că trebuie să...

– Nu, *omul* ăla, zise Angua, învățând, ca atâția alții, că Morcove cam avea probleme cu metaforele.

– Cu fața ca trăs... cu fața ca a cuiva foarte nemulțumit.

– A, acela a fost căpitanul Vimes. Dar el n-a fost *niciodată* mulțumit, cred eu. La sfârșitul săptămânii demisionează și se însoară.

– Nu pare prea fericit de asta, zise Angua.

– N-aș putea spune.

– Nu cred că-i plac noii recruți.

Cealaltă chestie în legătură cu Morcove era că era incapabil să mintă.

– Păi, nu-i prea plac trolii, zise el. N-am putut scoate o vorbă de la el în ziua în care a trebuit să punem anunțul de recrutare pentru un trol. Și pe urmă a trebuit să luăm și un pitic, altfel ieșea cu bucluc. Bine, și eu sunt pitic, dar piticii de pe-aici nu mă cred.

– Nu, serios? zise Angua privind în sus spre el.

– Mama m-a născut prin adopție.

– Oh. Da, dar eu nu sunt *nici* trol, *nici* pitică, zise Angua cu dulceață în glas.

[1] Broad Way (n.tr.)

– Nu, dar ești o...

Angua se opri.

– Asta era, serios? Sfinte Sisoe! Suntem în secolul Vulpii Zburătoare, în caz că nu știi. Zei din ceruri, chiar așa gândește?

– E mai de modă veche.

– Fosilă, aș zice.

– Patricianul a spus că trebuie să fie reprezentate și grupurile minoritate, zise Morcove.

– Grupuri minoritare!

– Îmi pare rău. Oricum, mai sunt doar câteva zile...

De vizavi de ei se auzi zgomot de lemne frânte. Se întoarseră și zăriră cum o siluetă țâșnește dintr-o tavernă și sprintează pe stradă, urmărită îndeaproape – vreo câțiva pași, cel puțin – de un om gras, cu șorț.

– Stai! Stai! Hoț fără permis!

– Ah, zise Morcove.

Și traversă, cu Angua urmându-l nonșalantă, pe când omul cel gras încetini de la alergare la legănat-ca-rața.

– 'Neața, dom' Flanel, zise el. Probleme?

– Mi-a luat șapte dolari, dar n-a arătat permisul de Breasla Hoților! zise domnul Flanel. Vreau să știu ce-ai de gând să faci! Eu îmi plătesc impozitele!

– Ne vom lansa în urmărire neîntârziat, zise Morcove calm, scoțându-și carnetul. Șapte dolari, așa-i?

– Cel puțin paisprezece.

Domnul Flanel o privi pe Angua de sus până jos. Bărbații rareori pierdeau ocazia s-o facă.

– Ea de ce are coif? întrebă el.

– E recruta noastră, domnule Flanel.

Angua îi zâmbi domnului Flanel. El se dădu îndărăt.

– Dar e o...

– Trebuie să ținem pasul cu vremurile, domnule Flanel, zise Morcove punând carnetul în buzunar.

Domnul Flanel își îndreptă din nou gândurile spre afaceri.

– Până una-alta, eu n-am să mai dau ochii cu cei opșpe dolari ai mei, zise el tăios.

– O, *nil desperandum*, domnule Flanel, *nil desperandum*, zise Morcove vesel. Haide, gardist Angua. Să avansăm în cercetările noastre.

Avansară înainte, în vreme ce Flanel se holba la ei cu gura căscată.

– Nu uitați de cei douășcinci de dolari ai mei! strigă el.

– N-ai de gând să *fugi* după el? întrebă Angua, alergând ca să țină pasul.

– N-are rost, zise Morcove pășind lăturiș într-un gang atât de îngust, încât abia dacă-l vedeai. Merse în pas de voie printre zidurile umede, înverzite de mușchi, în umbra deasă.

– O chestie interesantă, zise el. Pariez că nu multă lume știe că poți ajunge în strada Zefirului direct din strada Lată. Poți să întrebi pe cine vrei. O să-ți spună că nu poți ieși din capătul celălalt al Aleii Cămășii. Dar poți, fiindcă n-ai nevoie decât să urci pe strada Mormius, și-apoi te poți strecura printre babalele *astea* și să treci în Aleea Borborigmică – bune, nu, ia uite ce oțel fain – și-am ieșit în Aleea Whilom...

Merse relaxat până în capătul aleii și stătu acolo un timp, ascultând.

– Ce așteptăm? întrebă Angua.

Se auziră pași alergând. Morcove se rezemă de zid și scoase un braț afară, în strada Zefirului. Urmă o bufnitură. Brațul lui Morcove nu se mișcase nici atâtica. Trebuie să fi fost ca și cum ai fi intrat cu capul într-o grindă.

Priviră în jos, la individul leșinat. În jurul lui, pe caldarâm, se rostogoleau dolari de argint.

– Vai de mine și de mine! zise Morcove. Bătrânul Aici-ș-acum, săracul. Și mi-a *promis* c-o să se lase. Ei, asta-i!

Îl apucă de un picior.

– Câți bani sunt? întrebă el.

– Par să fie trei dolari, zise Angua.

– Bravo. Suma exactă.

– Nu, negustorul a zis...

– Haide. Înapoi la sediu. Hai, Aici-ș-acum. E ziua ta norocoasă.

– De ce e ziua lui norocoasă? întrebă Angua. A fost *prins*, nu?

– Da. De noi. Nu l-a găsit Breasla Hoților prima. Ei nu sunt așa cumsecade ca noi.

Capul lui Aici-ș-acum ricoșa din pavea în pavea.

– Șterpelește trei dolari și-apoi o întinde direct acasă, suspină Morcove. Ăsta-i Aici-ș-acum. Cel mai prost hoț din lume.

– Dar ai spus Breasla Hoților...

– După ce o să stai aici o vreme, o să înțelegi cum merg lucrurile, zise Morcove.

Capul lui Aici-ș-acum se izbi de bordură.

– Până la urmă, adăugă Morcove. Dar merg toate, serios. E uluitor. Totul merge. Aș vrea să nu meargă. Dar merge.

În vreme ce Aici-ș-acum căpăta o ușoară comoție pe drumul spre siguranța celulelor Gărzii, un clovn era ucis. Tocmai trecea printr-un gang cu deplina liniște a celui care-a achitat toată taxa Breslei Hoților pe anul în curs când o siluetă cu glugă îi ieși în cale.

– Beano?

– A, bună... ești Edward, da?

Silueta ezită.

– Tocmai mă întorceam la Breaslă, zise Beano.

Cel cu gluga dădu din cap.

– Te simți bine? întrebă Beano.

– Îmi pare rău de asta, zise el. Dar e pentru binele orașului. Nu-i nimic pe-personal.

Păși în spatele clovnului. Beano simți o trosnitură, apoi universul său intern personal se debranșă.

Apoi se ridică în capul oaselor.

– Au, zise el. Asta doa...

Dar nu era așa.

Edward d'Eath îl privea cu o expresie îngrozită.

– Oh... N-am vrut să te lovesc așa de tare! Nu voiam decât să nu-mi stai în cale!

– Da' de ce a trebuit să mă lovești?

Și apoi asupra lui Beano se furișă simțământul că Edward nu se uita chiar la el, de fapt, și în niciun caz nu-i vorbea lui.

Privi în jos, și trăi acea senzație particulară cunoscută doar celor de curând morți – oroare față de ce vezi zăcând în fața ta, urmată de întrebarea insistentă: și-atunci cine-i ăsta care privește?

CIOC CIOC.

Ridică ochii.

– Cine-i acolo?

MOARTE.

– Moarte și mai cum?

Se simți o răceală în aer. Beano aștepta. Edward îl plesnea disperat peste față... mă rog, peste ceea ce fusese până de curând fața sa.

MĂ ÎNTREB... PUTEM ÎNCEPE DIN NOU? NU CRED CĂ-MI IESE BINE TREABA ASTA.

– Pardon? zise Beano.

– Îmi p-pare rău! gemu Edward. Am avut intenții bune!

Beano îl privi cum îi... cum târăște *trupul* de acolo.

– Nimic personal, cică, zise el. Ce mă bucur că n-a fost personal! Groaznic ar fi să mă fi omorât fiindcă era *personal*.

DOAR CĂ MI S-A SUGERAT CĂ AR TREBUI SĂ FIU O PERSOANĂ MAI PRIETENOASĂ.

– Adică *de ce*? Mie mi se părea că ne înțelegeam bine. E foarte greu să-ți faci prieteni în branșa mea. Și în branșa ta la fel, presupun.

SĂ LE DAU VESTEA CU BLÂNDEȚE, CUM AR VENI.

– Acum umbli pe stradă, în clipa următoare, mort. De ce?

MAI BINE CONSIDERĂ-TE... DEZAVANTAJAT DIN PUNCT DE VEDERE DIMENSIONAL.

Umbra clovnului Beano se întoarse spre Moarte.

– *Despre ce* tot vorbești?

EȘTI MORT.

– Da. Știu.

Beano se relaxă, renunțând să-și mai facă griji în legătură cu ce se întâmplă într-o lume din ce în ce mai irelevantă. Moarte observase că oamenii descoperă așa făceau, odată depășite momentele de zăpăceală inițială. În fond, ce era mai rău se întâmplase deja. Cel puțin... dacă aveau cât de cât noroc.

DACĂ EȘTI AMABIL SĂ MĂ URMEZI...

– Vor fi tarte cu frișcă? Nasuri roșii? *Jonglerii?* E vreo șansă de pantaloni ca niște saci?

NU.

Beano își petrecuse aproape întreaga lui viață scurtă în chip de clovn. Zâmbi amar, pe sub machiaj.

– Atunci îmi *place*.

Întâlnirea lui Vimes cu Patricianul se termină așa cum se terminau toate aceste întâlniri, cu cel convocat plecând urmărit de bănuiala vagă, dar insistentă, că fusese cât pe-aci să nu scape cu viață.

Vimes o porni obosit să-și viziteze viitoarea mireasă. Știa unde s-o găsească.

Firma lăbărțată peste marile porți duble, în strada Morfic, spunea: Aicea Sunt Dragoni.

Pe placa de bronz *de lângă* porți scria: Adăpostul Rază-de-Soare pentru Dragoni Bolnavi, Ankh-Morpork.

Mai era și-un dragon mic, jalnic și gol pe dinăuntru, din mucava, care ținea o cutie pentru colectă priponită de zid cu un lanț greu, și pe care scria: Nu-mi Lăsa Focul Să Se Stingă.

Aici își petrecea lady Sybil Ramkin majoritatea zilelor.

Era, după cum i se spusese lui Vimes, cea mai bogată femeie din Ankh-Morpork. De fapt, era mai bogată decât ar fi fost toate femeile din Ankh-Morpork dacă ar fi fost posibil să le amesteci și să faci una singură din toate.

Urma să fie o nuntă ciudată, spunea lumea. Vimes își trata superiorii sociali cu o antipatie aproape fățișă, fiindcă femeile îi dădeau dureri de cap, iar bărbații, mâncărimi la pumni. Iar Sybil Ramkin era ultima supraviețuitoare a uneia dintre cele mai vechi familii din Ankh. Dar soarta îi adusese la un loc, ca surcelele într-un vârtej, iar ei cedaseră în fața inevitabilului...

Când era copil, Vimes credea că bogații mănâncă din farfurii de aur și trăiesc în palate de marmură. Acum învățase ceva nou: cei foarte, *foarte* bogați își pot permite să fie săraci. Sybil Ramkin trăia în acel soi de sărăcie care era accesibilă doar celor foarte bogați, o sărăcie abordată, cum ar veni, din cealaltă direcție. Femeile care erau doar înstărite făceau economii și cumpărau rochii de mătase tivite cu perle și dantelă, dar lady Ramkin era atât de bogată, încât își permitea să umble prin palat în cizme de cauciuc și cu o fustă de tweed care fusese a maică-sii. Era atât de bogată, încât își permitea să se hrănească cu biscuiți și sendvișuri cu brânză. Era atât de bogată, încât locuia în trei camere dintr-un conac care avea treizeci și patru; restul casei era plin cu mobilă foarte scumpă și foarte *veche*, acoperită cu cearșafuri, să nu se prăfuiască.

Motivul pentru care cei bogați erau atât de bogați, raționa Vimes, era că reușeau să cheltuiască mai puțin.

Uite, cizmele, de pildă. El câștiga treizeci și opt de dolari pe lună, plus sporurile. O pereche de cizme de piele cu adevărat bune costa cincizeci de dolari. Dar o pereche de cizme *convenabile*, care erau bunicele vreme de-un sezon, apoi lăsau apa să intre șiroaie, după ce se tocea cartonul, costa cam zece dolari. Vimes mereu cumpăra tipul ăsta de cizme, și le purta până când tălpile ajungeau atât de subțiri, încât își putea da seama în ce punct al orașului se află, noaptea pe ceață, doar după cum simțea pavelele sub picior.

Dar șpilul era că niște cizme *bune* te țineau ani în șir. Un om care-și putea permite să dea cincizeci de dolari avea o pereche de cizme care-i țineau picioarele tot uscate și peste zece ani, în vreme ce unul sărac, care nu-și putea permite decât cizme ieftine, cheltuia în anii ăștia o sută de dolari pe cizme, *dar tot se uda la picioare*.

Aceasta era teoria „Cizma" despre injustiția socio-economică a căpitanului Samuel Vimes.

Chestia era că Sybil Ramkin nu avea aproape niciodată nevoie să cumpere ceva. Conacul era plin de mobilă mare, solidă, cumpărată de strămoșii ei. Nu se uza niciodată. Avea casete întregi pline cu bijuterii care păreau să se fi acumulat, pur și simplu, de-a lungul secolelor. Vimes văzuse o pivniță de vinuri în care un regiment de speologi s-ar fi putut cu atâta plăcere îmbăta, încât nici nu le-ar fi păsat că se rătăcesc fără urmă.

Lady Sybil Ramkin trăia foarte confortabil, de pe-o zi pe alta, cheltuind, pe câte socotise Vimes, cam pe jumătate cât el.

Dar pentru dragoni cheltuia mult mai mult.

Adăpostul Rază-de-Soare pentru Dragoni Bolnavi era clădit cu pereți foarte, foarte groși și un acoperiș foarte, foarte ușor, o particularitate arhitecturală întâlnită altminteri doar la fabricile de artificii.

Și aceasta din cauză că starea naturală a dragonului de mlaștină obișnuit e să fie bolnav cronic, iar starea naturală a

unui dragon nesănătos e să fie laminat pe pereții, podeaua și tavanul oricărei încăperi în care se întâmplă să fie. Un dragon de mlaștină este un combinat chimic prost condus, de o instabilitate periculoasă și la un pas de catastrofă. Un pas foarte mic.

A fost formulată o ipoteză, precum că obiceiul lor de a exploda violent atunci când sunt furioși, agitați, speriați sau pur și simplu plictisiți este o trăsătură care a evoluat în scop de supraviețuire[1], ca să descurajeze prădătorii. Mâncați dragoni, proclamă aceasta, și veți avea o indigestie în cazul căreia se va aplica termenul „rază de detonare".

În consecință, Vimes deschise ușa cu multă precauție. Mirosul dragonilor îl învălui. Era un miros neobișnuit, chiar și pentru Ankh-Morpork – lui Vimes îi amintea de o baltă în care se aruncaseră deșeuri alchimice ani de zile și fusese drenată după aceea.

Din țarcuri aflate de o parte și de alta a cărării, dragoni mititei fluierau și cârâiau la el. Câteva jeturi entuziaste de foc îi pârliră părul de pe pulpele goale.

Pe Sybil Rramkin o găsi împreună cu vreo două duduițe oarecare, în pantaloni, care-o ajutau să conducă adăpostul; de obicei le chema Sara sau Emma, iar lui Vimes i se păreau absolut identice toate. Se luptau cu ceea ce părea să fie un sac furios. Ea ridică privirea când îl simți aproape.

– Ah, a venit Sam, zise ea. Fii un dulce, ține asta.

Sacul îi fu împins în brațe. În aceeași clipă, o gheară sfâșie fundul sacului și-i râcâi platoșa într-o încercare curajoasă de a-l eviscera. Din celălalt capăt se iți un cap cu urechi ascuțite, doi ochi roșii strălucitori se fixară o clipă pe el, un bot zimțat cu colți se căscă și un val de vapori puturoși se revărsă peste el.

Lady Ramkin îi înșfăcă triumfătoare falca de jos și-și băgă celălalt braț pân' la cot pe gâtlejul micuțului dragon.

---

[1] Din punctul de vedere al speciei, ca întreg. Nu din punctul de vedere al dragonului care acum aterizează, făcut bucățele, prin peisaj.

– Te-am prins!

Se întoarse spre Vimes, care era încă înlemnit de uluire.

– Drăcușorul de el nu voia să-și ia tableta de calcar. Înghite. *Înghite!* Bravo! Cine-i băiețel cuminte? Poți să-i dai drumul acum.

Sacul alunecă din mâna lui Vimes.

– Un caz grav de Gripă Fără Flacără, zise lady Ramkin. Sper că l-am prins la timp...

Dragonul sfâșie sacul, ieși și privi în jur după ceva de incinerat. Cu toții se grăbiră să se dea la o parte.

Apoi i se încrucișară ochii și sughiță.

Tableta de calcar ricoșă – *ping* – de peretele opus.

– *Toată lumea la pământ!*

Se aruncară la adăpostul precar al unei adăpători și-al unei grămezi de zgură.

Dragonul sughiță din nou, apoi păru nedumerit.

Apoi explodă.

Când fumul se risipi, ei ridicară capetele și priviră micul crater trist.

Lady Ramkin scoase o batistă din buzunarul salopetei ei din piele și-și suflă nasul.

– Caraghiosul ăla mic, zise ea. Ei, asta e. Tu ce mai faci, Sam? Ai fost la Havelock?

Vimes încuviință. Cât o trăi, se gândi el, n-o să se obișnuiască cu ideea că Patricianul de Ankh-Morpork avea un nume de botez, sau că îl cunoștea vreun om destul de bine încât să-i spună pe nume.

– M-am mai gândit, în legătură cu dineul ăsta de mâine, zise el, disperat. Știi, mi-e imposibil să...

– Nu te prosti, zise lady Ramkin. O să-ți placă. E timpul să cunoști Lumea Bună. Știi asta.

El dădu din cap îndurerat.

– Atunci o să te așteptăm acasă, la ora opt, zise ea. Și nu face fața asta. O să te ajute *enorm*. Ești un om mult prea bun ca să-ți pierzi nopțile bântuind pe străzi ude, în beznă. E vremea să avansezi în societate.

Vimes voia să spună că-i *place* să bântuie pe străzile ude, în beznă, dar n-ar fi ajutat la nimic. Nu-i plăcea *foarte tare*. Era doar ceea ce făcuse întotdeauna. Avea aceleași sentimente față de insigna lui de gardist ca și față de propriul nas. Nu-i plăcea, nu-i displăcea. Era doar insigna lui.

– Așa că poți să-ți vezi de treabă. O să ne distrăm grozav. Ai o batistă?

Vimes se panică.

– Cum?

– Dă-mi-o.

Ea i-o ținu în dreptul gurii.

– Scuipă... ordonă ea.

Apoi îi șterse o mâzgăleală de pe obraz. Una dintre Emmele Interșanjabile scoase un chicotit abia auzit. Lady Ramkin o ignoră.

– Așa, zise ea. Așa e mai bine. Acum du-te și fă străzile sigure pentru noi toți. Și dacă vrei să faci ceva *cu adevărat* util, ai putea să-l găsești pe Chubby[1].

– Chubby?

– A fugit azi-noapte din țarc.

– Un dragon?

Vimes gemu și-și scoase un trabuc ieftin din buzunar. Dragonii de mlaștină începuseră să devină o belea pentru oraș. Asta o supăra îngrozitor pe lady Ramkin.

Oamenii îi cumpărau când erau de o șchioapă și erau un mijloc încântător de aprins focul și apoi, după ce dădeau foc la mobilă și lăsau găuri corozive în covor, podea și tavanul de la etajul de dedesubt, îi dădeau afară, să se descurce singuri.

[1] Dolofanul (n.tr.)

– L-am salvat de la un fierar de pe strada Facilă[1], zise lady Ramkin. I-am spus, „omule, poți să folosești și dumneata o forjă, ca toată lumea". Sărăcuțul.

– Chubby, zise Vimes. Ai un foc?

– Are zgardă albastră, zise lady Ramkin.

– Da, bine.

– O să se țină după tine ca un mieluțel dacă va crede că ai un biscuit cu mangal să-i dai.

– Bine.

Vimes se căută prin buzunare.

– Sunt cam agitați, pe canicula asta.

Vimes se întinse spre un țarc cu puișori și luă de-acolo un dragonaș mic, care dădu încântat din aripioarele lui boante. Apoi scuipă un jet scurt de flacără albastră. Vimes trase repede un fum.

– Sam, tare-aș vrea să nu mai faci asta.

– Scuze.

– Deci, dacă i-ai pune pe tânărul Morcove sau pe caporalul acela *simpatic*, Nobbs, să fie atenți, poate...

– Nicio problemă.

Dintr-un motiv sau altul, lady Sybil, care avea vederea ageră în toate celelalte privințe, continua să îl considere pe caporalul Nobbs un fel de derbedeu obraznic, dar care-ți mergea la inimă. Asta îl nedumerise întotdeauna pe Vimes. Trebuie să fi fost atracția contrariilor. Familia Ramkin era de neam mai înalt decât o clopotniță în vârf de deal, pe când caporalul Nobbs fusese descalificat din cursa[2] rasei omenești, că dădea brânci.

Văzându-l pe Sam cum mergea pe stradă, în uniforma lui veche de piele și zale ruginite, cu coiful înșurubat pe cap, simțind

[1] Easy Street este și o expresie care înseamnă „a trăi pe picior mare". (n.tr.)
[2] *Race* înseamnă atât cursă, întrecere, cât și rasă; autorul sugerează că Nobbs fusese „descalificat din rasa umană". (n.tr.)

sub tălpile uzate ale cizmelor pavelele care-i spuneau că e pe Aleea Acre, nimeni n-ar fi crezut că îl are în fața ochilor pe bărbatul care, foarte curând, se va însura cu cea mai bogată femeie din Ankh-Morpork.

Chubby nu era un dragon fericit.

Îi era dor de fierărie. Îi plăcuse foarte tare la fierărie. Avea cărbune de mâncat la discreție, iar fierarul nu fusese un om rău. Chubby nu cerea multe de la viață, și ce ceruse căpătase.

Pe urmă femeia aia mare îl luase de-acolo și-l pusese într-un țarc. Mai erau acolo și alți dragoni. Lui Chubby nu prea-i plăceau alți dragoni. Și lumea îi dăduse un soi de cărbune cu care nu era obișnuit.

Când cineva îl luase din țarc, în puterea nopții, Chubby fusese foarte mulțumit. Crezuse că se duce înapoi la fierar.

Acum își dădea seama că nu se va întâmpla asta. Era într-o cutie, îl tot zgâlțâiau, și acum se înfuriase...

Sergentul Colon își făcu vânt cu clipboardul, apoi se încruntă la gardiștii prezenți.

Tuși.

– În regulă, atunci, zise el. Stați jos.

– Stăm deja, Fred, zise caporalul Nobbs.

– Pentru tine, sunt dom' sergent, Nobby, zise sergentul Colon.

– Da' de ce tre' să stăm jos, oricum? Nu făceam așa înainte. Mă simt ca un caraghios, să stau jos și să te-ascult pe tine cum îi tot dai înainte cu...

– Tre' să facem după tipic, acum că suntem mai mulți, zise sergentul Colon. Bun! Hm-hm. În regulă. OK. Azi le urăm bun venit în Gardă subagenților Detritus – *nu saluta!* – și Cuddy, de asemenea subagentului Angua. Sperăm că veți avea o lungă și... Ce ai acolo, Cuddy?

– Cum? zise Cuddy, nevinovat.

– Nu pot să nu observ că ai în continuare ceea ce pare a fi o secure de aruncat cu două tăișuri, subagent, în pofida a ceea ce ți-am relatat mai devreme despre regulamentul Gărzii.

– Armă culturală, dom' sergent? zise Cuddy, cu speranță.

– Poți s-o ții la tine în fișet. Gardiștii poartă una sabie scurtă și un baston.

Cu excepția lui Detritus, adăugă el în gând. În primul rând, pentru că până și cea mai lungă sabie ar fi arătat ca o scobitoare în mâna enormă a trolului, și în al doilea rând, fiindcă până când nu se lămurește cum e treaba cu salutatul, Colon n-avea de gând să vadă cum un membru al Gărzii își pironește propria mână de propria ureche. El o să aibă un baston, și să zică mersi și de ăla. Chiar și-așa, probabil că o să se omoare singur în bătaie.

Troli și pitici! Pitici și troli! Nu merita el așa ceva, nu la vârsta lui. Și nici măcar nu era asta partea cea mai rea.

Tuși din nou. Când citi mai departe de pe clipboard, o făcu în felul cântat al acelora care au învățat vorbitul în public la școala primară.

– Bun, zise el cam nesigur. Scrie aici...

– Dom' sergent?

– Unde-am... A, tu erai, caporal Morcove. Da?

– N-ai uitat ceva, dom' sergent? zise Morcove.

– Nu știu, zise Colon, prudent. Am uitat?

– În legătură cu recruții, dom' sergent. Ceva ce le mai trebuie? îl ajută Morcove.

Sergentul Colon se scărpină la nas. Ia să vedem... fiecare primise, conform ordinelor permanente, contra semnătură, una cămașă (zale), un coif (fier), una platoșă (fier) – cu excepția subagentului Angua, căreia va trebui să i se facă una la comandă, și subagentului Detritus, care semnase de primire

pentru o piesă de armură, adaptată la repezeală, ce aparținuse cândva unui elefant de luptă – un baston, stejar, una suliță sau halebardă pentru urgențe, una arbaletă, una clepsidră, una sabie scurtă (mai puțin subagentul Detritus), și una insignă de Gardist, Patrula de Noapte, cupru.

– Cred că au luat tot, Morcove, zise el. Și-au semnat de primire. Până și Detritus a găsit pe cineva să scrie un X pentru el.

– Mai trebuie să depună jurământul, dom' sergent.

– A. Ăă. Trebuie?

– Da, dom' sergent. Așa-i legea.

Sergentul Colon păru încurcat. Probabil așa o fi fost legea, e drept. Morcove se pricepea mult mai bine la de-astea. Știa legile din Ankh-Morpork pe de rost. Era singurul care le știa. Tot ce știa Colon era că el nu depusese niciun jurământ când se înrolase, iar în ceea ce îl privea pe Nobby, singurul jurământ[1] pe care-l auzise de la el era ceva de genul „fir-ar a dracului de joacă de-a soldații".

– Bine, atunci, zise el. Acum o să, ăă, depuneți jurământul... hm... și caporalul Morcove o să vă arate cum. Ai, ăă, depus jurământul când te-ai înrolat, Morcove?

– O, da, dom' sergent. Doar că nu mi l-a cerut nimeni, așa că l-am depus eu singur, așa, pe șest.

– Da? Bun. Continuă, atunci.

Morcove se ridică în picioare și-și scoase coiful. Își netezi părul. Apoi ridică mâna dreaptă.

– Ridicați și voi mâna dreaptă-n sus, zise el. Ăă... adică mâna de lângă subagent Angua, subagent Detritus. Și repetați după mine...

Închise ochii și buzele i se mișcară o clipă, de parc-ar fi citit ceva scris pe partea dinăuntru a craniului.

– Eu virgulă paranteză dreaptă numele recrutului paranteză dreaptă virgulă...

[1] În engleză, „oath" înseamnă atât jurământ, cât și înjurătură. (n.tr.)

Dădu din cap spre ei.

– Spuneți și voi.

Îi răspunse un cor de voci. Angua se străduia să nu râdă.

– ... jur solemn pe paranteză dreaptă zeitatea preferată a recrutului paranteză dreaptă...

Angua n-avea destulă încredere în forțele proprii ca să-l privească în față pe Morcove.

– ...să susțin Legile și Ordonanțele orașului Ankh-Morpork, să servesc încriederea puvlicului virgulă și să proteguiesc supușii Maiestății Sale Regele bară Regina paranteză ștergeți varianta incorectă paranteză paranteză numele monarhului în funcție paranteză...

Angua încercă să-și fixeze privirea asupra unui punct, în spatele urechii lui Morcove. Colac peste pupăză, uruitul monoton, răbdător al lui Detritus era deja cu mai multe zeci de cuvinte în urma tuturor celorlalți.

– ...fără teamă virgulă favoritism virgulă sau îngrijire de sine punct și virgulă să urmărescu răufăcătorii și să ocrotescu pe cei nevinovați virgulă jertfindu-mi viața dacă e nevoie în slujba mai înainte amintitei datorii virgulă așa să-mi ajute paranteză zeitatea mai sus menționată paranteză punct. Zeii să ocrotească pe Rege bară Regină paranteză ștergeți varianta incorectă paranteză punct.

Angua se relaxă, recunoscătoare, *apoi* văzu expresia de pe fața lui Morcove. Lacrimile care i se prelingeau pe obraz erau neîndoielnice.

– Ăă... bun... asta e, atunci, mulțumesc, zise sergentul Colon, după o vreme.

– *...o-cro-tesc pe cei ne-vi-no-vați vir-gu-lă...*

– În ritmul tău, subagent Detritus.

Sergentul își drese glasul și privi din nou la clipboard.

– Acuma, pe Grabber Hoskins iar l-au eliberat de la închisoare, așa că fiți cu ochii-n patru, știți cum face după ce-a băut

un pahar, să sărbătorească, și nenorocitul de Cărbunaru[1], trolul, a bătut patru oameni azi-noapte...

– *... în sluj-ba mai îna-inte amin-titei da-to-rii vir-gu-lă...*

– Unde-i căpitanul Vimes? se stropși Nobby. El ar fi trebuit să facă asta.

– Căpitanul Vimes... se acomodează, zise sergentul Colon. Nu-i ușor să te-nveți cu civilia. Așa.

Aruncă din nou o privire la clipboard, și apoi din nou la oamenii lui. Oameni... hah.

Buzele i se mișcară, numărând. Acolo, între Nobby și Gardistul Cuddy, stătea un om foarte mic și zdrențăros, ale cărui plete și barbă erau atât de lăiețe și încurcate, încât arăta ca un dihor ițindu-se dintr-un tufiș.

– *...a-ju-te pa-ran-te-ză ze-i-ta-tea mai sus men-țio-na-tă pa-ran-te-ză punct.*

– O, nu, zise el. Ce cauți aici, Aici-ș-acum? Mulțumesc, Detritus... *Nu saluta...* Poți să stai jos acum.

– M-a arestat domnu' Morcove, zise Aici-ș-acum.

– Custodie protectoare, dom' sergent, zise Morcove.

– *Iar?*

Colon luă cheile celulelor din cuiul din spatele biroului și i le aruncă hoțului.

– Fie. Celula Trei. Ia cheile cu tine, te strig eu dacă avem nevoie de ele înapoi.

– Ești un prinț, domnu' Colon, zise Aici-ș-acum, luând-o agale în jos pe scări, spre celule.

Colon scutură din cap.

– Cel mai de groază hoț din lume, comentă el.

– Nu pare așa grozav, zise Angua.

– Nu, vreau să spun cel mai *prost*, răspunse Colon, care nu se pricepe, adică.

[1] Coalface – Față-de-cărbune (n.tr.)

– Ți-aduci aminte când voia să se ducă în Dunmanifestin, să fure Secretul Focului de la zei? zise Nobby.

– Și ei i-am spus: „Dar îl *avem*, Aici-și-acum, de mii de ani îl avem", zise Morcove. Iar *el* a zis: „Așa-i, deci acum are valoare de antichitate[1]!"

– Amărâtul, zise sergentul Colon. OK. Ce mai era acum... Da, Morcove?

– Acum trebuie să ia Șilingul Regelui, zise Morcove.

– Da. Bine. OK.

Colon se scotoci prin buzunare și scoase trei dolari ankh-morporkezi, mari cam cât paietele și care aveau aproximativ același conținut de aur ca și apa de mare. Îi aruncă, unul câte unul, recruților.

– Asta se cheamă Șilingul Regelui, zise el. Nu știu de ce. Tre' să-l luați când vă înrolați. Așa-i regulamentul, știți. Arată că v-ați înrolat.

O clipă păru rușinat, apoi tuși.

– Așa. A, da. O gașcă de bolo... niște troli, se corectă el, țin un soi de marș la vale pe strada Scurtă. Subagent Detritus – *nu-l lăsați să salute!* Bun. Despre ce-i vorba, ei?

– La troli Anul Nou, zise Detritus.

– Serios? Păi, acu' tre' să învățăm despre chestiile astea, mă gândesc. Și scrie aici că-i un miting de-al suge-pietre... de-al piticilor sau așa ceva...

– E Ziua Bătăliei Văii Koom, zise gardistul Cuddy. O faimoasă victorie împotriva trolilor.

Arăta foarte plin de el, în măsura în care se putea vedea ceva de după barbă.

– Da? La noi căzut ambuscadă, mârâi Detritus, uitându-se urât la pitic.

– Ce? Trolii au fost ăia care... începu Cuddy.

---

[1] Degete-Mazda, primul hoț al lumii, a fost cel care a furat focul de la zei. Dar nu l-a putut vinde. Era marfă prea fierbinte. S-a ars rău, la faza asta.

– Tăceți din gură, zise Colon. Uite ce, scrie aici... scrie aici că mitingul va merge... *la deal* pe strada Scurtă.

Întoarse foaia pe partea cealaltă.

– Scrie bine aici?

– Trolii merg într-un sens, piticii în celălalt? zise Morcove.

– Ei, *asta-i* o paradă care nu trebuie ratată, zise Nobby.

– Care-i problema? întrebă Angua.

Morcove dădu vag din mâini.

– Vai, vai! O să fie îngrozitor! Trebuie să facem ceva.

– Piticii și trolii se înțeleg ca lemnul cu focul[1], zise Nobby. Ați fost vreodată într-o casă care arde, domnișoară?

Fața de obicei roșie a sergentului Colon devenise roz palid. Își încătărămă sabia la brâu și-și luă de jos bastonul.

– Țineți minte, zise el, tre' să fim atenți ce facem pe-acolo.

– Da, zise Nobby, să fim atenți și să stăm pe-aici.

Ca să înțelegi de ce piticii și trolii nu se împacă trebuie să te întorci destul de mult în trecut.

Se împacă precum brânza cu creta. Aproape exact ca brânza cu creta, de fapt. Una e organică, cealaltă nu, dar miroase nițel a brânză. Piticii își câștigă existența sfărâmând roci care au minerale valoroase înăuntru, iar formele de viață pe bază de siliciu cunoscute sub numele de troli sunt, la urma urmei, roci care au minerale valoroase înăuntru. În sălbăticie, ei își mai și petrec majoritatea orelor zilei în stare de latență, și asta nu-i o stare sănătoasă pentru o rocă ce conține minerale valoroase, dacă sunt pitici prin preajmă. Iar piticii urăsc trolii fiindcă, dacă tocmai ai găsit un filon interesant de minerale valoroase, îți displac rocile care se ridică nitam-nisam în picioare și-ți smulg un braț pentru că tocmai le-ai băgat târnăcopul în ureche.

[1] Expresia englezească „to get along like a house on fire", literal „se înțeleg ca o casă în flăcări", are sensul „se înțeleg de minune". (n.tr.)

Era vorba aici de o stare permanentă de vendetă inter-specifică și, la fel ca toate vendetele adevărate, nu prea mai avea nevoie de un motiv ca să existe. Era suficient faptul că existase dintotdeauna[1]. Piticii îi urau pe troli fiindcă trolii îi urau pe pitici, și viceversa.

Patrula se pitise în Aleea Trei Lămpi, cam pe la mijlocul străzii Scurte. Din depărtare, se auzeau pocnete de artificii. Piticii le foloseau ca să alunge duhurile rele din mină. Trolii le foloseau fiindcă aveau gust bun.

– Nu văd de ce să nu-i lăsăm să se bată și să-i arestăm pe ăi de pierd, zise caporalul Nobbs. Așa făceam de fiecare dată, înainte.

– Patricianul se atacă rău, dacă-s tulburări etnice, zise sergentul Colon mohorât. Devine tare sarcastic.

Un gând i se strecură în minte și se mai lumină la față.

– Ai vreo idee, Morcove?

Apoi îl izbi un alt gând. Morcove era un flăcău tare simplu.

– Caporal Morcove?

– Dom' sergent?

– Pune-i pe ăștia la punct, bine?

Morcove se iți pe după colț și privi la zidurile umblătoare de pitici și troli. Deja se văzuseră unii pe alții.

– În regulă, dom' sergent, zise el. Subagenți Cuddy și Detritus – *nu saluta!* –, veniți cu mine.

– Nu poți să-l lași să meargă acolo! zise Angua. E moarte sigură!

– Are așa un simț al datoriei băiatul ăsta, zise caporalul Nobbs.

Apoi scoase un chiștoc extrem de mic de după ureche și-și aprinse un chibrit de talpa ghetei.

---

[1] Bătălia din Valea Koom e singura cunoscută în istorie în care ambele tabere au fost prinse în ambuscadă de adversari.

– Nu-ți face griji, domnișoară, zise Colon. El...

– Subagent, zise Angua.

– Cum?

– Subagent, repetă Angua. Nu domnișoară. Morcove spune că n-am sex de niciun fel în timpul serviciului.

Pe fundalul tusei disperate a lui Nobby, Colon zise foarte repede:

– Ceea ce vreau să spun, subagent, e că tânărul Morcove are crismă. Grămezi de crismă.

– Crismă?

– Cu grămada.

Zgâlțâiala se oprise. Acum Chubby era foarte agasat. Foarte, foarte agasat.

Se auzi un fâșâit. O bucată de sac se dădu la o parte și acolo, holbându-se la Chubby, era alt dragon mascul.

Care părea agasat.

Chubby reacționă în singurul fel pe care-l știa.

Morcove stătea în mijlocul străzii, cu brațele încrucișate, iar noii recruți stăteau exact în spatele lui, încercând să țină ambele tabere în mișcare sub ochi, în același timp.

Colon îl considera simpluț pe Morcove. Descori, la prima impresie, oamenii îl considerau pe Morcove cam simplu. Și era.

Greșeala pe care-o făceau oamenii era să creadă că simplu înseamnă și prost.

Morcove nu era prost. Era lipsit de ascunzișuri, și cinstit, și cumsecade și onorabil în tot ce făcea. În Ankh-Morpork, de obicei, toate aceste lucruri ar fi dat oricum, la total, „prost", și în orice caz i-ar fi adus o speranță de viață cam cât a unei meduze într-un furnal cu ardere forțată, dar mai existau și alți factori. Unul dintre aceștia era o directă a cărei forță și trolii învățaseră s-o respecte. Celălalt era faptul că Morcove era, cu

adevărat, aproape supranatural de agreabil. Se înțelegea bine cu oamenii, chiar și atunci când îi aresta. Avea o memorie excepțională pentru nume.

Majoritatea tinerilor săi ani și-i petrecuse într-o comunitate mică de pitici, unde abia dacă erau alte persoane pe care să le cunoști. Apoi, deodată, se afla într-un mare oraș, și a fost ca și cum în el un talent aștepta să se desfășoare. Și se mai desfășura încă.

Făcu, vesel cu mâna către piticii care se apropiau.

– 'Neața, domnule Cumblethigh! 'Neața, domnule Strongintheart!

Apoi se întoarse și făcu iar cu mâna trolului din frunte. Se auzi un pocnet când explodă o tiribombă.

– 'Neața, domnule Bauxită!

Își făcu mâinile pâlnie la gură.

– Dacă vreți, vă rog, să vă opriți și să mă ascultați! mugi el.

Cele două marșuri *într-adevăr* se opriră, cu ceva ezitări și îngrămădeală din partea celor din spate. Aveau de ales între a se opri sau a trece peste Morcove.

Dacă Morcove avea vreun defect minor, acesta era faptul că nu dădea atenție detaliilor mărunte din jurul lui atunci când avea altceva pe cap. Așa se face că o conversație care tocmai avea loc, pe șoptite, în spatele lui îi scăpă complet, pentru moment.

– *... ha! Ba chiar a fost ambuscadă! Și maică-ta e-un minereu...*

– Haideți, domnilor, zise Morcove, pe un ton rezonabil și prietenos, sunt sigur că nu-i nevoie de manierele astea belicoase...

– *... și voi ambuscadă la noi! Stră-stră-străbunic meu fost la Vale Koom, el spus mie!*

– ... în frumosul nostru oraș și pe așa o vreme minunată. Sunt nevoit să vă rog, ca buni cetățeni ankh-morporkezi ce sunteți...

– ... *da? Și tu știi măcar cine-a fost taică-tu, serios?*

– ...ca, deși bineînțeles că trebuie să vă celebrați mândrele tradiții etnice, să luați de asemenea exemplu de la colegii mei ofițeri aici prezenți, care și-au îngropat străvechile diferende...

– ... *Strivesc eu cap la voi, pitici ticăloși!*

– ... de dragul binelui public...

– ... *Pot să te bat cu-o mână legată la spate!*

– ... al orașului, a cărui insignă...

– ... *Tu ocazie are! Eu leg AMÂNDOUĂ mâini la tine!*

– ... se simt mândri și norocoși să o poarte.

– Aah!

– Aaauu!

Morcove își dădu seama că aproape nimeni nu-i dădea atenție. Se întoarse.

Subagentul Cuddy era cu capu-n jos, căci subagentul Detritus încerca să-l bată cu coifu-n pavaj, deși, pe de altă parte, subagentul Cuddy folosea la maximum poziția prin aceea că-l înșfăcase pe subagentul Detritus de genunchi și încerca să-l muște de gleznă.

Cele două tabere îi priveau fascinați.

– Ar trebui să facem ceva! zise Angua, din ascunzătoarea gardiștilor, pe alee.

– Păăăi, zise sergentul Colon tărăgănat, e cam gingașă treaba asta etnică, în general.

– Foarte ușor poți s-o zbârcești, adăugă Nobby. Obraze subțiri, etnicii ăștia.

– Obraze subțiri? Încearcă să se *omoare* între ei!

– E chestie culturală, zise sergentul Colon, amărât. N-are sens să încercăm să le impunem cultura noastră, nu? Asta ar fi *speciism!*

Afară, în stradă, caporalul Morcove se făcuse foarte roșu la față.

– Dacă îi atinge pe oricare dintre ei cât de puțin, sub ochii tuturor prietenilor lor, zise Nobby, planul e să fugim cât ne țin picioarele...

Pe gâtul de taur al lui Morcove, venele ieșeau în evidență. Își înfipse mâna-n șold și mugi:

– *Subagent Detritus! Salută!*

Ore-n șir pierduseră să-l învețe. Creierul lui Detritus nu asimila ușor o idee, dar odată ce-o prinsese, nu-i mai dădea drumul.

El salută.

Cu mâna plină de pitic.

Așa că salută ținându-l de gât pe subagentul Cuddy, pe care-l proiectă în sus și spre sine ca pe-o măciucă mică și furioasă.

Sunetul întâlnirii celor două coifuri stârni ecouri printre clădiri și fu urmat, o clipă mai târziu, de zgomotul prăvălirii amândurora la pământ.

Morcove îi împunse pe amândoi cu vârful sandalei.

Apoi se întoarse și se-ndreptă spre manifestanții pitici, tremurând de furie.

Pe alee, sergentul Colon își sugea, îngrozit, muchia coifului.

– Aveți *arme*, nu-i așa? mârâi Morcove către o sută de pitici. Recunoașteți! Dacă piticii care au arme nu le aruncă în clipa asta, întregul alai, și vreau să spun *întregul* alai, va fi băgat la beci! Vorbesc serios!

Piticii din primul rând făcură în pas îndărăt. Se auzi un clinchet trist, de obiecte metalice căzând pe jos.

– Pe *toate*, zise Morcove. Și dumneata, ăla cu barbă neagră, care încerci să te ascunzi în spatele domnului Hamslinger[1]! Te *văd*, domnule Stronginthearm[2]! Pune-o *jos*. Nu amuzi pe nimeni!

– O să moară, nu-i așa? zise Angua.

– Știi, e nostim, zise Nobby. Dacă noi am încerca așa ceva, am ajunge carne tocată. Dar lui pare să-i iasă.

[1] Zvârle-Șuncă (n.tr.)

[2] Braț-Puternic (n.tr.)

– Crismă, zise sergentul Colon, pe care-l lăsaseră picioarele, și se sprijinea de un zid.

– Vrei să spui charisma? zise Angua.

– Da. Una dintre chestiile alea. Da.

– Cum reușește?

– Nu știu, zise Nobby. Poate fiindcă-i un băiat tare simpatic?

Morcove se întorsese spre troli, care rânjeau, mulțumiți de ghinionul piticilor.

– Și cât despre voi, zise el, la sigur o să patrulez pe Aleea Carierei, în noaptea asta, și n-am să văd niciun fel de tulburări. Așa e?

Se auzi un târșâit de picioare imense și o mormăială generală.

Morcove își făcu mâna pâlnie la ureche.

– Nu v-am auzit, zise el.

Mormăiala crescu în intensitate, devenind un fel de toccata pentru o sută de voci șovăitoare, pe tema „Da, caporal Morcove".

– Bun. Acum puteți pleca. Și să nu mai aud de asemenea prostii, fiți băieți buni.

Morcove își scutură praful de pe mâini și le zâmbi tuturor. Trolii părură nedumeriți. Teoretic, Morcove ar fi fost acum doar o pojghiță subțire de unsoare pe șosea. Dar, dintr-un motiv sau altul, asta nu părea să se întâmple...

– Tocmai i-a făcut pe o sută de troli „băieți buni", spuse Angua. Unii dintre ei abia au coborât din munți! Pe unii dintre ei cresc *licheni!*

– Culmea eleganței pentru un trol, zise sergentul Colon.

Apoi lumea explodă.

Patrula plecase înainte să ajungă căpitanul Vimes la Pseudopolis Yard. El urcă greoi scările către biroul lui de la etaj și se așeză în fotoliul din piele lipicioasă. Privi absent peretele.

Voia să părăsească Garda. Bineînțeles că voia.

Ăsta nu era ce s-ar numi un mod de viață. Nu *viață*.

Ore imposibile, nu te vedeai cu nimeni. Nu erai niciodată sigur, de azi pe mâine, cum suna Legea, în orașul ăsta pragmatic. Viață de familie nu prea aveai. Mâncare proastă, înghițită pe fugă, din când în când, mâncase până și cârnații-în-chiflă ai lui Lua-mi-aș-Singur-Beregata Dibbler. Tot timpul era ba ploaie, ba arșiță. N-aveai prieteni, în afară de restul plutonului, fiindcă ei erau singurii care trăiau în lumea ta.

În vreme ce, peste câteva zile, va fi, după vorba sergentului Colon, în sânul lui Avraam. N-o să aibă nimic de făcut toată ziua, decât să vină la masă și să umble călare pe-un cal mare, zbierând ordine la oameni.

În momente din astea îi venea în minte chipul bătrânului sergent Kepple. El fusese șef al Patrulei când se înrolase Vimes. Și, puțin după aceea, se pensionase. Ei strânseseră niște bani și-i făcuseră cadou un ceas ieftin, dintr-alea care merg câțiva ani, până se evaporă demonul dinăuntru.

Ce idee tâmpită, gândi Vimes, mohorât, holbându-se la perete. Tipul se lasă de serviciu, predă insigna, clepsidra și clopotul, și noi ce-i cumpărăm? Un ceas.

Dar a doua zi venise din nou la serviciu, cu ceasul lui cel nou cu tot. Ca să le-arate ăstora noi cum se face, spusese el; să mai aranjeze ce lăsase neterminat, ha-ha. Să am grijă să nu intrați voi, tinerii, în bucluc, ha-ha. O lună mai târziu, aducea cărbunele și mătura podelele, făcea comisioane și-i ajuta pe ceilalți să scrie rapoarte. Tot acolo era și după cinci ani. Tot acolo era după șase ani, când unul dintre gardiști venise mai devreme la muncă și-l găsise zăcând pe podea...

Și s-a văzut atunci că nimeni, *nimeni*, nu știa unde locuiește și nici măcar dacă exista o doamnă Kepple. Făcuseră chetă ca să-l îngroape, își amintea Vimes. Fuseseră numai gardiști la înmormântare...

De fapt, dacă se gândea mai bine, întotdeauna erau doar gardiști la înmormântarea unui gardist.

Sigur, acum nu mai era așa. Sergentul Colon avea, de ani de zile, o căsnicie fericită, poate din pricină că el și nevasta își aranjaseră orele de serviciu astfel încât nu se-ntâlneau decât ocazional, de obicei, pe pragul casei. Dar ea-i lăsa porții consistente de mâncare în cuptor, și asta în mod clar însemna ceva; aveau chiar și nepoți, deci, evident, existaseră ocazii când nu reușiseră să se evite. Tânărul Morcove era obligat să gonească femeile cu bățul. Iar caporalul Nobbs... ei, probabil își aranjase el ceva. Se spunea despre el că are trupul unui tânăr de douăzeci și cinci de ani, dar nimeni nu știa unde-l ascunde.

Chestia era că toți aveau pe cineva, deși, în cazul lui Nobby, era probabil împotriva voinței persoanei respective.

Deci, căpitane Vimes, care-i treaba, de fapt? Ții la ea? Nu-ți bate prea tare capul cu iubirea, ăsta-i un cuvânt cam riscant, pentru cine-i sărit de patruzeci de ani. Sau îți e doar frică să nu ajungi și tu un moș care moare în șanțul săpat de propria viață și e îngropat, din milă, de o gașcă de tineri care nu te-au cunoscut drept altceva decât un nerod bătrân care-i mereu pe-aici și pe care-l trimit după cafea și chifle calde și de care râd pe la spate?

Își dorise să evite asta. Iar acum Soarta îi oferea ceva ca-n basme.

Bineînțeles, știa că e bogată. Dar nu se așteptase să fie convocat la biroul domnului Morecombe.

Domnul Morecombe era avocatul familiei Ramkin de foarte multă vreme. De secole, de fapt. Era vampir.

Lui Vimes îi displăceau vampirii. Piticii erau niște ticăloși mici, dar respectau legea, când erau treji, și chiar și trolii erau în regulă, cu condiția să fii cu ochii pe ei. Dar toți morții-vii îi dădeau mâncărimi la gât. Trăiește și lasă și pe alții să trăiască,

de acord, dar și-aici era o problemă, dacă te gândeai nițel, după logică...

Domnul Morecombe era jigărit, ca o țestoasă, și foarte palid. Îi luase o grămadă de vreme până să ajungă la subiect, și când a ajuns, în fine, acolo, subiectul i-a tăiat răsuflarea lui Vimes.

– *Cât* face?

– Ăă. Cred că am dreptate când spun că averea, inclusiv fermele, zonele de dezvoltare urbană, și mica porțiune de teren ireal de lângă Universitate, valorează împreună aproximativ... șapte milioane pe an. Da. Șapte milioane la evaluarea curentă, aș spune.

– Totul e al *meu?*

– Din momentul căsătoriei dumitale cu lady Sybil. Deși, în această scrisoare, ea îmi dă instrucțiuni conform cărora ai acces la toate conturile dumneaei cu începere din acest moment.

Ochii morți, sticloși îl urmăreau atent pe Vimes.

– Lady Sybil, spuse el, posedă aproximativ o zecime din Ankh și zone extinse din Morpork, pe lângă, bineînțeles, considerabile proprietăți agricole în...

– Dar... dar... le vom stăpâni împreună...

– Lady Sybil a fost foarte clară. Trece toate proprietățile pe numele dumitale, ca soț al ei. E o abordare oarecum... de modă veche.

Împinse o hârtie spre el, pe masă. Vimes o luă, o despături și se holbă la ea.

– Dacă vei deceda înaintea dumneaei, bineînțeles, continuă monoton domnul Morecombe, proprietatea îi va reveni dumneaei, în virtutea căsătoriei. Sau oricărui eventual fruct al uniunii, bineînțeles.

Vimes nici măcar nu apucase să spună ceva, în acel moment. Simțise doar cum îi cade falca și i se sudează laolaltă mici porțiuni de creier.

– Lady Sybil, zise avocatul, cuvintele venind ca de la mare depărtare, deși nu mai e atât de tânără, are o sănătate excelentă și nu există niciun motiv ca să nu...

Vimes trecuse prin restul întrevederii pe pilot automat.

Nici acum nu prea se putea gândi la asta. Când încerca, îi tot alunecau gândurile. Și, așa cum se întâmpla întotdeauna când lumea devenea prea greu de suportat, alunecau în altă parte.

Deschise sertarul de jos al biroului și privi fix la sticla lucioasă de whisky Bearhugger's Calitate Extra. Nu era sigur cum ajunsese acolo. Pur și simplu nu apucase s-o arunce.

Dacă începi iar cu asta, nici n-ai să mai *ajungi* la pensionare. Rămâi la trabucuri.

Închise sertarul și se lăsă pe spate, scoțând un trabuc pe jumătate consumat din buzunar.

Poate că nici gardiștii nu mai erau așa grozavi în ziua de azi. Politică. Ha! Gardiștii bătrâni, ca moș Kepple, s-ar răsuci în morminte, dac-ar ști că Garda a înrolat o...

Și lumea explodă.

Fereastra bufni înăuntru, împroșcând peretele din spatele lui Vimes cu cioburi și tăindu-l la o ureche.

El se aruncă la podea și se adăposti sub birou.

Bun, cu asta s-a umplut paharul! Alchimiștii și-au aruncat Breasla în aer pentru ultima dată, dacă Vimes are vreun cuvânt de spus în privința asta...

Dar când aruncă o privire pe deasupra pervazului, văzu, dincolo de fluviu, coloana de praf care se ridica deasupra Breslei Asasinilor...

Restul Patrulei venea, în trap mărunt, pe strada Filigranului, chiar când Vimes ajunse la poarta Breslei. O pereche de asasini îmbrăcați în negru îi tăiară calea, într-un mod politicos

care sugera totuși impolitețea, ca opțiune pentru viitor. De dincolo de porți se auzeau pași grăbiți.

– Vezi insigna asta? O vezi? se răsti Vimes.

– Totuși, aici suntem pe proprietatea Breslei, zise un asasin.

– Dă-ne drumul, în numele legii! zbieră Vimes.

Asasinul îi zâmbi, intimidat.

– Legea spune că în incinta zidurilor Breslei, legea *Breslei* are întâietate, zise el.

Vimes se încruntă la el. Dar era adevărat. Legile orașului, bune-rele cum erau, se opreau la porțile Breslelor. Breslele aveau propriile legi. Breasla avea în proprietate...

Se opri.

În spatele lui, subagenta Angua se aplecă și ridică un ciob.

Apoi răscoli rămășițele cu piciorul.

Și apoi, privirea ei o întâlni pe cea a unui maidanez mic, oarecare, care-o privea cu mare atenție de sub o căruță. De fapt, nu era chiar oarecare. Era foarte ușor de descris. Arăta ca halitoza cu un nas ud.

– Ham, ham, zise câinele, cu un aer plictisit. Ham, ham, și mâr, mâr.

Câinele o porni repejor spre o alee îngustă. Angua aruncă o privire împrejur, apoi îl urmă. Restul plutonului era adunat în jurul lui Vimes, care devenise tăcut.

– Aduceți-mi-l pe Șeful Asasinilor, zise el. În clipa asta!

Tânărul asasin încercă să-i râdă în nas.

– Ha! Uniforma ta nu mă sperie pe *mine*, zise el.

Vimes privi în jos, la platoșa lui îndoită și la zalele uzate.

– Ai dreptate, zise el. Asta nu-i o uniformă care să inspire teamă. Îmi pare rău. Caporal Morcove și Subagent Detritus, un pas înainte, marș!

Asasinul deveni brusc conștient de faptul că-i bloca cineva lumina soarelui.

– Însă cred că suntem de acord, zise Vimes, de undeva din spatele eclipsei, că *acestea* sunt uniforme[1] care inspiră teamă.

Asasinul dădu încet din cap. Nu-i trebuiau lui asemenea probleme. De obicei nici nu făcea nimeni de pază, la poarta Breslei. Ce rost ar fi avut? Avea ascunse în hainele lui negre, excelent croite, cel puțin optsprezece dispozitive pentru ucis oameni, dar devenea treptat conștient de faptul că Detritus avea câte unul la capătul fiecărui braț. Care-i erau mai, cum ar veni, la îndemână.

– O să, ăă, mă duc să-l chem pe șef, deci, da? zise el.

Morcove se aplecă spre el.

– Mulțumim pentru cooperare, zise el, grav.

Angua privea câinele. Câinele o privea pe ea.

Ea se așeză pe vine, iar câinele șezu jos și începu să se scarpine, foarte energic, la ureche.

Privind cu atenție în jur, să nu-i vadă nimeni, ea lătră o întrebare.

– Nu te mai chinui, zise câinele.

– Știi să *vorbești?*

– Hă. *Asta* nu cere cine știe ce inteligență, zise câinele. Și nici ca să vezi ce ești *tu* nu se cere prea multă.

Angua păru panicată.

– Unde se vede?

– E *mirosul,* fato. Tu nu știi nimic? Te-am mirosit de la o poștă. Și mi-am zis, o-ho, ce caută unul din *ei* în Patrulă, hai?

Angua scutură, disperată, un deget la el.

– Dacă spui cuiva!...

Câinele păru și mai obidit decât până atunci.

– Nu m-ar asculta nimeni, zise el.

– De ce nu?

[1] În engleză, „uniform" se folosește și cu sensul de „persoană în uniformă".

– Fi'ncă toată lumea știe că câinii nu vorbesc. Mă *aud*, vezi tu, da' dacă nu-i treaba de-a dreptul *gravă* își închipuie că e gândurile lor.

Cățelul oftă.

– Crede-mă. Știu despre ce vorbesc. Am citit cărți. Mă rog... am ros cărți.

Se scărpină din nou după ureche.

– Mi se pare, zise el, că ne putem ajuta unul pe altul...

– Cum anume?

– Păi, ai putea să-mi faci rost de juma' de kil de mușchi. N-ai idee ce minuni face pentru memoria mea mușchiul de vită. O face să dispară.

Angua se încruntă.

– Oamenilor nu le place cuvântul „șantaj", zise ea.

– Nu e singuru' cuvânt de nu le place, zise cățelul. Uite, ia cazu' meu. Am inteligență cronică. E asta de vreun folos la un câine? Am cerut io asta? Deloc. Doar am găsit și io un locșor călduț de dormit, lângă Pavilionu' Magiei de Înaltă Energie, la Universitate, *mie* nimeni nu mi-a spus că scapă afurisita asta de magie prin toate crăpăturile și, dintr-odată, deschid și io ochii, capul începe să-mi sfârâie ca sifonul, aoleu, îmi zic, iar am încasat-o, bună ziua concepte abstracte, salutare dezvoltare intelectuală... Ce folos am io d-acilea? Ultima dată când mi s-a-ntâmplat, pân' la urmă am salvat lumea de chestiile ăle oribile cumlezice, din Dimensiunile Subterane, și a zis careva mulțumesc? Ce Cățel Bun, Să-i Dăm Un Os? Hă hă.

Întinse o labă jerpelită.

– Mă cheamă Gaspode. Mie mi se-ntâmplă chestii d-astea în fiecare săptămână. În afară de asta, îs doar un câine.

Angua se dădu bătută. Apucă laba mâncată de molii și-o scutură.

– Eu sunt Angua. Ce sunt știi.

– Deja am uitat, zise Gaspode.

Căpitanul Vimes privi molozul împrăștiat prin curte dintr-o gaură în peretele unei camere de la parter. Toate ferestrele dimprejur se spărseseră, și pe jos era plin de sticlă spartă. Cioburi de oglindă. Bineînțeles, asasinii erau vestiți pentru vanitatea lor, dar își țineau oglinzile în camere, nu? Nu te-ai fi așteptat la cioburi de oglindă afară. Cioburile ar fi zburat spre înăuntru, nu în afară.

Îl văzu pe subagentul Cuddy aplecându-se și ridicând doi scripeți atașați de o bucată de frânghie, arsă la un capăt.

Printre sfărâmături era și un dreptunghi de carton.

Perii de pe ceafa lui Vimes se zbârliră.

Mirosi putoarea din aer.

Vimes ar fi fost cel dintâi care să admită că nu e un bun polițist, deși probabil ar fi fost scutit de această corvoadă, găsindu-se destui doritori care să admită acest lucru în locul lui. Avea în el un soi de miez de încăpățânare încrâncenată, care deranja oamenii importanți, și oricine care deranjează oamenii importanți nu este, automat, un polițist bun. Dar își formase instincte. Nu puteai să trăiești o viață-ntreagă pe străzile orașului fără să ți le formezi. La fel cum întreaga junglă se schimbă, în mod subtil, când vânătorul e încă departe, senzația orașului suferise o schimbare.

Ceva se întâmpla aici, ceva greșit, și nu-și putea da seama ce anume. Începu să se aplece...

– Ce înseamnă aceasta?

Vimes se îndreptă. Dar nu se întoarse.

– Sergent Colon, vreau să te duci înapoi la sediul Gărzii, cu Nobby și Detritus, zise el. Caporal Morcove și subagent Cuddy, rămâneți cu mine.

– Da, să trăiți! zise sergentul Colon, bătând talpa zelos și trăgându-i un salut ca la carte, ca să-i enerveze pe Asasini.

Vimes primi salutul.

Apoi se întoarse.

– Ah, doctore Cruces, zise el.

Maestrul Asasinilor era alb la față de mânie, ceea ce forma un contrast plăcut cu negrul extrem al hainelor lui.

– Nimeni nu v-a chemat! zise el. Ce drept ai să fii aici, domnu' polițist? Să te fâțâi pe-aici de parc-ai fi în casa ta?

Vimes se opri; inima îi cânta. Savură clipa. Ar fi dorit să ia această clipă și s-o preseze cu grijă într-un album mare, pentru ca la bătrânețe s-o poată scoate din când în când de-acolo, să și-o amintească.

Băgă mâna sub platoșă și scoase scrisoarea avocatului.

– Păi, dacă dorești motivul cel mai de bază, zise el, e pentru că sunt destul de sigur că acolo și sunt.

Un om poate fi definit prin lucrurile pe care le urăște. Căpitanul Vimes ura foarte multe lucruri. Asasinii erau aproape de capul listei, chiar după regi și morții-vii.

Doctorul Cruces, fu el totuși obligat să recunoască, își reveni foarte repede. Nu explodă când citi scrisoarea, nu stătu la ceartă, nici nu strigă că e un fals. Doar o împături, i-o dădu înapoi și spuse cu răceală:

– Așa, deci. Ai nuda proprietate, cel puțin.

– Exact. Poți să-mi spui ce s-a întâmplat, te rog?

Alți Asasini seniori, în timpul ăsta, intrau în curte prin gaura din zid. Priveau, cu multă atenție sfărâmăturile.

Doctorul Cruces ezită o clipă.

– Artificii, zise el.

– Ce s-a întâmplat, zise Gaspode, a fost că unu' a pus un dragon într-o cutie chiar lângă zid, în curte, știi, și p-ormă s-a dus și s-a ascuns în spatele unei statui și-a tras de-o sfoară și în momentu' următor – *bang!*

– *Bang?*

– Îhî. Și p-ormă amicu' nostru a dat fuga în gaură f'o câteva clipe, știi, a ieșit la loc, a alergat nițel prin curte și-n clipa următoare peste tot erea numai asasini și el printre ei. Ce dracu'. Alt om în negru. Cine să-l ia la ochi, pricepi?

– Vrei să spui că e încă acolo?

– De un' să știu io? Toți în negru, toți cu mantii și glugi...

– Dar tu cum de-ai putut vedea asta?

– A, io mereu trec pe la Breasla Asasinilor miercurea seara. E seara de grătar asortat, știi?

Gaspode oftă văzând expresia nedumerită a lui Angua.

– Miercurea seara bucătaru' le face întotdeauna grătar asortat la cină. Nimeni nu mănâncă sângeretele, niciodată. Așa că mă duc la bucătărie, știi, ham ham, fă frumos, cine-i băiatu' cuminte, ie-te la jăvruța asta, zici că pricepe fiecare cuvânt, ia să vedem ce-avem noi pe-aici pentru un cuțu cuminte...

Pentru o clipă, păru stânjenit.

– Mândria-i bună, nu zic nu, dar un cârnat e un cârnat, zise el.

– Artificii? întrebă Vimes.

Doctorul Cruces avea înfățișarea cuiva agățat de-un buștean plutitor pe-o mare agitată.

– Da. Artificii. Da. Pentru Ziua Fondatorului. Din nefericire, cineva a aruncat un chibrit aprins care a dat foc cutiei.

Doctorul Cruces zâmbi deodată.

– Dragul meu căpitan Vimes, zise el, plesnind din palme, deși îți apreciez grija, sincer nu...

– Erau depozitate în camera asta de-acolo? zise Vimes.

– Da, dar asta n-are importanță...

Vimes traversă curtea până la gaura din zid și privi înăuntru. Câțiva asasini îl priviră pe doctorul Cruces, ducând nonșalant mâna la diverse zone ale îmbrăcămintii lor. Acesta scutură

din cap. Prudența lui ar fi putut avea ceva de-a face cu felul în care Morcove își ținea mâna pe mânerul sabiei, dar ar fi putut fi și din cauză că Asasinii aveau și ei un cod al lor, în fond. Era lipsit de onoare să ucizi pe cineva dacă nu erai plătit s-o faci.

– Pare să fie un soi de... muzeu, zise Vimes. Suvenire ale Breslei, lucruri de-astea?

– Da, exact. Mărunțișuri. Știi cum se acumulează cu trecerea vremii.

– Oh. Ei, pare să fie în ordine, zise Vimes. Îmi pare rău că v-am deranjat, doctore. Am să plec. Sper că nu te-am incomodat în vreun fel.

– Sigur că nu! Mă bucur că ți-am putut risipi îngrijorarea.

Fură conduși cu blândețe, dar ferm, spre ieșire.

– Eu aș curăța cioburile alea, în locul vostru, zise căpitanul Vimes, privind din nou sfărâmăturile. S-ar putea răni cineva, cu atâtea cioburi pe jos. N-aș vrea să-i văd pe oamenii dumitale suferind.

– O vom face chiar acum, căpitane, zise doctorul Cruces.

– Bun. Bun. Mulțumesc foarte mult.

Căpitanul Vimes se opri în poartă, apoi își dădu o palmă peste frunte.

– Scuze, iertați-mă – uit de la mână pân' la gură, zilele astea –, ce-ați spus că s-a furat?

Niciun mușchi, nicio vână nu se clinti pe fața doctorului Cruces.

– N-am spus că s-ar fi furat ceva, căpitane Vimes.

Vimes căscă gura la el, un moment.

– Așa-i! Scuze! Bineînțeles, n-ai spus... Iertare... E de la prea multă muncă, presupun. O să plec, atunci.

Ușa îi fu trântită în nas.

– Bun, zise Vimes.

– Căpitane, de ce...? începu Morcove.

Vimes îl opri, ridicând mâna.

– Am rezolvat, atunci, zise el, ceva mai tare decât ar fi fost necesar. Nu-i nicio problemă. Haideți înapoi la Yard. Unde-i subagenta Cumocheamă?

– Aici, căpitane, zise Angua, ieșind dintr-un gang.

– Te ascunzi, ai? Și *asta* ce-i?

– Ham ham schiau schiau.

– E un cățel, căpitane.

– Asta mai lipsea!

Dangătul marelui și ruginitului Clopot al Înhumării răsuna peste întreaga Breaslă a Asasinilor. Siluete în negru veneau în fugă din toate direcțiile, îmbrâncindu-se și împingând, în zorul lor de a ajunge în curte.

Consiliul Breslei se reuni în grabă în fața ușii de la biroul doctorului Cruces. Adjunctul său, domnul Downey, ciocăni timid la ușă.

– Intră.

Consiliul intră în șir indian.

Biroul lui Cruces era camera cea mai mare din clădire. Vizitatorilor mereu li se părea nedrept ca Breasla Asasinilor să aibă asemenea clădiri luminoase, aerisite, bine proiectate, care semănau mai mult cu sediul unui club pentru gentlemeni decât cu un loc unde zilnic se plănuiesc omoruri.

Pereții erau împodobiți cu litografii vesele de vânătoare, deși prada nu consta, dacă te uitai cu atenție, din cerbi sau vulpi. Se găseau acolo și gravuri de grup – și, mai recent, iconograme din astea noi – ale Breslei, rânduri-rânduri de fețe zâmbitoare, pe trupuri îmbrăcate-n negru, cu membrii cei mai tineri șezând turcește în fața celorlalți, unul dintre ei scoțând limba[1].

[1] Întotdeauna se găsește câte unul.

Într-o latură a încăperii era masa cea mare, de mahon, la care se ținea ședința săptămânală a mai-marilor Breslei. Cealaltă latură adăpostea biblioteca personală a lui Cruces și un mic banc de lucru. Deasupra bancului era un dulap de farmacie, cu sute de sertărașe. Numele de pe etichetele sertarelor erau scrise în codul Asasinilor, dar vizitatorii din afara Breslei erau oricum destul de intimidați ca să nu accepte nimic de băut.

Patru pilaștri de granit negru susțineau tavanul. Pe ei fuseseră sculptate nume ale Asasinilor de vază, din cursul istoriei. Drept la mijloc, între ei, era biroul lui Cruces. El stătea în picioare îndărătul lui, cu figura aproape la fel de țeapănă ca și lemnul acestuia.

– Vreau să se strige prezența, se răsti el. A ieșit cineva din Breaslă?

– Nu, domnule.

– Cum poți fi așa de sigur?

– Santinelele de pe acoperișuri, din strada Filigranului, spun că n-a intrat și n-a ieșit nimeni, domnule.

– Și pe *ei* cine-i păzește?

– Se păzesc unii pe alții, domnule.

– Foarte bine. Ascultați cu atenție. Vreau să se strângă mizeria. Dacă are cineva nevoie să iasă din clădire, vreau să fie urmăriți toți. Iar Breasla să fie scotocită de sus până jos, s-a-nțeles?

– Ce căutăm, domnule doctor? întrebă un lector junior de la Otrăvuri.

– Căutați... orice e ascuns. Dacă găsiți ceva și nu știți ce e, trimiteți imediat după un membru al consiliului. Și nu-l atingeți!

– Dar, domnule doctor, tot felul de lucruri sunt ascunse...

– Acesta va fi altfel, m-ați înțeles?

– Nu, domnule.

– Foarte bine. Și nimeni n-are voie să spună afurisitei ăleia de Gărzi nimic despre asta. Tu, băiete... adu-mi pălăria.

Doctorul Cruces suspină.

– Presupun că va trebui să merg să-i spun Patricianului.

– Mare ghinion, domnule.

Căpitanul nu spuse nimic până când nu ajunseră la Podul de Alamă.

– Ei, caporale Morcove, zise el, mai ții minte ce-ți spuneam cu mereu, că e foarte important să observi?

– Da, domnule căpitan. Întotdeauna am fost foarte atent la ce mi-ați spus pe tema asta.

– Și, deci, ce-ai observat?

– Cineva a spart o oglindă. Toată lumea știe că asasinilor le plac oglinzile. Dar dacă încăperea aia era muzeu, ce căuta o oglindă acolo?

– Vă rog, domnule?

– Cine-a spus asta?

– Aici jos, domnule. Subagent Cuddy.

– A, da. Da?

– Eu știu câte ceva despre artificii, domnule. Artificiile lasă un miros. Nu l-am simțit, domnule. Mirosea a altceva.

– Bună... adulmecare, Cuddy.

– Și mai erau acolo și bucățele de frânghie arsă și scripeți.

– Mie mi-a mirosit a dragon, zise Vimes.

– Sunteți sigur, domnule căpitan?

– Puteți să mă credeți, se strâmbă Vimes.

Dacă petreceai fie și un timp scurt în compania lui lady Ramkin, aflai foarte repede cum miros dragonii. Dacă, în timpul cinei, își punea vreo jivină capul în poala ta, nu spuneai nimic, doar îi dădeai pe furiș câte-o bucățică de mâncare și sperai din tot sufletul să nu sughită.

– În camera aceea era o casetă de sticlă, zise el. A fost spartă. Ha! Ceva s-a furat. Era în praf un fel de etichetă, dar o

fi șterpelit-o cineva când mă ținea pe mine Cruces de vorbă. Aș da o sută de dolari să știu ce scria pe ea.

– De ce, domnule căpitan? întrebă Morcove.

– Fiindcă nenorocitul ăla de Cruces nu vrea să aflu.

– Știu ce ar fi putut face gaura aia din perete, zise Angua.

– Ce?

– Un dragon explodând.

Merseră înainte, într-o tăcere consternată.

– S-ar fi putut, domnule, zise Morcove, loial. Ticăloșii ăia mici numai ce te uiți la ei și fac bum.

– Dragon, mormăi Vimes. Ce te face să crezi că a fost un dragon, subagent Angua?

Angua ezită. „Mi-a spus un câine" nu părea la momentul respectiv o afirmație care s-o ajute în carieră.

– Intuiție feminină? sugeră ea.

– *Presupun*, zise Vimes, că intuiția nu-ți sugerează și cam ce s-a furat?

Angua ridică din umeri. Morcove observă cât de interesant i se mișca pieptul.

– Ceva ce Asasinii voiau să țină undeva unde să-l poată vedea?

– O, *da*, zise Vimes. Și presupun că acum ai să-mi spui că potaia asta a văzut totul?

– Ham?

Edward d'Eath trase perdelele, trase zăvoarele la ușă și se sprijini de ea. Fusese atât de ușor!

Pusese pachetul pe masă. Era îngust și lung cam de patru coți.

Îl desfăcu, atent, și iată... lucrul.

Arăta cam ca în desen. Tipic pentru individ – o pagină întreagă plină cu schițe meticuloase de arbalete, și asta pe margine, de parcă nici n-ar fi contat.

Era atât de simplu! De ce să-l ascundă? Probabil fiindcă oamenii se temeau. Oamenii mereu se tem de putere. Îi sperie.

Edward îl ridică, îl ține în brațe o vreme și descoperi că i se potrivea perfect în scobitura umărului.

Ești al meu.

Și acesta, mai mult sau mai puțin, fu sfârșitul lui Edward d'Eath. Ceva continuă să trăiască o vreme, dar ce era și cum gândea nu mai era complet omenesc.

Era aproape de amiază. Sergentul Colon îi dusese pe noii recruți la poligonul de tras cu arcul din Butts Treat.

Vimes era în patrulare cu Morcove.

Simțea cum ceva dinăuntrul său dă în clocot. Ceva îi atingea în trecere vârfurile instinctelor lui ruginite, dar încă active, încercând să-i atragă atenția. Simțea nevoia să se miște. Morcove abia reușea să țină pasul cu el.

Pe străzile din jurul Breslei, ucenici asasini încă mai măturau sfărâmăturile.

– Asasini ziua-n amiaza mare, mârâi Vimes. Mă mir că nu se transformă-n pulbere!

– Ăia-s vampirii, domnule, zise Morcove.

– Ha! Ai dreptate. Asasini și hoți cu autorizație și afurisiți de vampiri! Știi, băiete, orașul ăsta a fost cândva formidabil.

Inconștient, își sincronizaseră pașii... avansând.

– Când aveam regi, domnule?

– Regi? Regi? Nu, la dracu'!

Câțiva asasini întoarseră capetele surprinși.

– Păi, să-ți spun, zise Vimes. Un rege e monarh absolut, da? Marele mahăr...

– Doar dacă nu-i regină, zise Morcove.

Vimes se încruntă la el, apoi dădu din cap.

– OK, sau marea mahăriță...

– Nu, asta nu se potrivește decât la o fată tânără. Reginele sunt mai în vârstă, de obicei. Ar trebui să fie... mahăroaie? Nu, asta merge la femei chiar foarte bătrâne. Nu. Ăă. Mahăreasă, cred.

Vimes se oprise. E ceva în aer, în orașul ăsta, se gândi el. Dacă Creatorul ar fi spus „Să fie lumină" în Ankh-Morpork, mai departe n-ar mai fi ajuns din cauza tuturor celor care s-ar fi repezit să discute „De ce culoare?"

– Conducătorul suprem, OK, zise el, pornind din nou agale la drum.

– OK.

– Dar asta nu-i în regulă, nu vezi? Un singur om, cu drept de viață și de moarte.

– Dar dacă-i un om bun... începu Morcove.

– Cum? *Cum?* OK. OK. Hai să ne închipuim că e un om bun. Dar adjunctul lui – și el e un om bun? Bine-ar fi să fie. Fiindcă și el e comandantul suprem, în numele regelui. Iar restul curtenilor... și ei trebuie să fie oameni buni. Pentru că dacă doar unul dintre ei e rău, rezultatul e șpaga și corupția.

– Patricianul e comandant suprem, observă Morcove.

Și dădu din cap către un trol care trecea pe-acolo.

– Bună, domnule Carbuncul.

– Dar nu poartă coroană și nici nu șade pe-un tron și nu-ți spune că *dreptatea* cere ca el să guverneze, zise Vimes. Îl urăsc pe afurisit. Dar e cinstit. Ca un tirbușon cinstit.

– Totuși, un om bun, ca rege...

– Da? Și pe urmă ce te faci? Regalitatea murdărește mințile, băiete. Oameni cumsecade se-apucă să facă plecăciuni și reverențe doar fiindcă bunicul cuiva a fost un ucigaș și-un ucigaș mai mare decât al lor. Ascultă! Probabil, cândva, și noi am avut regi buni! Dar regii nasc alți regi! Și sângele își spune cuvântul, și la sfârșit te-alegi cu o gașcă de indivizi aroganți și

setoși de sânge! Care taie capetele reginelor și se bat cu verii din cinci în cinci minute! Și-am avut secole întregi de treburi de-astea! Și-apoi un om a spus „Gata cu regii!" și ne-am ridicat și ne-am luptat cu nenorociții de nobili și l-am dărâmat pe rege de pe tron și l-am târât în Piața Sator și i-am tăiat afurisitul ăla de cap! Bună ispravă!

– Uau, zise Morcove. Cine-a fost?

– Cine?

– Omul care-a spus „Gata cu Regii".

Lumea se holba la ei. Obrajii lui Vimes trecură de la roșul furiei la roșul stânjenelii. Aceasta nu le modifică totuși prea tare nuanța.

– A... era Comandant al Gărzii Orașului, în vremea aceea, mormăi el. I se spunea Moș Chipcioplit.

– N-am auzit de el, zise Morcove.

– El, ăă, nu prea e menționat în cărțile de istorie, zise Vimes. Câteodată e nevoie de câte-un război civil, și câteodată, după aceea, e mai bine să te prefaci că unele lucruri nu s-au întâmplat. Câteodată oamenii au ceva de înfăptuit, iar apoi trebuie să fie uitați. El a mânuit securea, știi. Nimeni altcineva n-a vrut s-o facă. Era vorba de gâtul unui rege, în fond. Regii sunt – scuipă cuvântul – *deosebiți*. Chiar și după ce văzuseră... încăperile personale și curățaseră... rămășițele. Chiar și atunci. Nimeni nu voia să curețe lumea. Dar el a luat securea și i-a blestemat pe toți și a făcut-o.

– Ce rege era? întrebă Morcove.

– Lorenzo cel Blând, zise Vimes distant.

– I-am văzut portretul în muzeul palatului, zise Morcove. Un bătrân gras. Înconjurat de o mulțime de copii.

– O, da, zise Vimes cu grijă. Îi plăceau foarte mult copiii.

Morcove făcu un semn cu mâna către câțiva pitici.

– Nu știam asta, zise el. Credeam că a fost doar o rebeliune răuvoitoare, sau așa ceva.

Vimes ridică din umeri.

– Scrie în cărțile de istorie, dacă știi unde să te uiți.

– Și cu asta s-a terminat cu dinastia regilor de Ankh-Morpork.

– O, a existat un fiu care a supraviețuit, cred. Și câteva rubedenii nebune. Au fost exilați. Asta cică-i o soartă îngrozitoare, pentru cine-i os regesc. Eu nu-mi dau seama de ce-ar fi așa.

– Eu cred că-mi dau seama. Și dumnevoastră țineți la orașul ăsta, domnule.

– Ei, da. Dar dac-aș avea de ales între exil și tăierea capului, tot ce mi-aș dori ar fi un pic de ajutor la cărat bagajele. Nu, e bine că am scăpat de regi. Dar, vreau să zic... *orașul* funcționa pe vremuri.

– Și acum funcționează, zise Morcove.

Trecură de Breasla Asasinilor și ajunseră în dreptul zidurilor înalte și sinistre ale Breslei Bufonilor, care ocupa celălalt colț al cvartalului.

– Nu, nu face decât să continue înainte. Adică, uite-te colo sus.

Morcove își ridică, ascultător, privirea.

La colțul dintre strada Lată și a Alchimiștilor era o clădire cunoscută. Fațada era bogat împodobită, dar murdară. Și colonizată de gargui.

Mottoul coclit de deasupra porticului spunea: „NICI PLOAIA NICI ZĂPADA NICI BENA NOȚII NU POT OPRI ACETI SOLI DIN DRUMU LRO", și, în zile mai spațioase, poate așa o fi fost, dar de curând, cineva găsise necesar să țintuiască acolo un post-scriptum, după cum urmează:

SĂ NAUZIM DE:
bolovani
trolii cu ciomeje
Orce fel de dragoni

Dna Cake
Javine uriașe verzi cu dinți
Orce fel de câini negri cu sprâncene galbene
Ploi de copoii.
ceață.
Dna Cake.

– A, zise el. Poșta Regală.

– Oficiul Poștal, îl corectă Vimes. Bunicul mi-a spus că, pe vremuri, puteai depune aici o scrisoare și ajungea la destinație într-o lună, fără greș. Nu erai obligat s-o dai unui pitic aflat în trecere și să speri că ticălosul mic n-o s-o mănânce înainte să...

Vocea i se stinse.

– Ăă. Scuze. N-am vrut să te jignesc.

– Nu sunt jignit, zise Morcove vesel.

– Nu c-aș avea ceva împotriva piticilor. Întotdeauna am spus că ar trebui să cauți o lume-ntreagă înainte să găsești inși mai muncitori, mai bine pregătiți profesional, mai cu respect față de lege ca acești...

– ... ticăloși mici?

– Da. Nu!

Avansară mai departe.

– Doamna Cake aia, zise Morcove, e clar că-i o femeie hotărâtă, nu?

– Adevăr grăiești, zise Vimes.

Ceva se sfărâmă sub sandaua enormă a lui Morcove.

– Încă niște sticlă, zise el. Da' ce departe a ajuns.

– Dragoni care explodează! Ce imaginație are fata aia!

– Ham ham, zise o voce din spatele lor.

– Nenorocitu' ăsta de câine ne-a urmărit, zise Vimes.

– Latră la ceva de pe zid, zise Morcove.

Gaspode îl privi cu răceală.

– Ham ham, fir-ar schiau schiau, zise el. Aveți orbu' găinilor sau ce naiba?

Era adevărat că oamenii nu-l auzeau pe Gaspode vorbind, fiindcă un câine *nu* vorbește. Toată lumea știe asta. Știm asta până-n măduva oaselor, la fel cum știm o mulțime de lucruri bine cunoscute, care anulează observațiile simțurilor. Asta se întâmplă pentru că dacă oamenii ar umbla tot observând tot ce se întâmplă tot timpul, nimeni n-ar mai face treabă[1]. În plus, aproape toți câinii nu știu să vorbească. Cei care știu sunt doar o eroare statistică, așa că pot fi ignorați. Cu toate acestea, Gaspode observase că oamenii tindeau totuși să-l audă la nivel subconștient. Doar cu o zi înainte, cineva îi dăduse, absent, un șut care-l proiectase în șanț și, doar după câțiva pași, se trezise gândind: „Ce mai nenorocit sunt și eu!"

– E ceva acolo, zise Morcove. Uitați-vă... ceva albastru, care atârnă de garguiul ăla.

– Ham ham *ham!* Să nu-ți vină să *crezi!*

Vimes se cocoță pe umerii lui Morcove și se-ntinse în sus pe zid, dar tot nu ajungea la fâșia aceea albastră.

Garguiul rostogoli un ochi pietros spre el.

– Dacă nu te deranjează? zise Vimes. Îți atârnă de ureche.

Cu un scrâșnet de piatră pe piatră, garguiul ridică o mână și se descotorosi de materialul nedorit.

– Mulțumesc.

– 'U 'ăă-eie.

Vimes se dădu jos.

– Vă plac garguii, nu, căpitane? zise Morcove, pe când se îndepărtau.

– Da. O fi ei doar un soi de troli, dar își văd de ale lor, rareori coboară mai jos de parter și nu comit nicio infracțiune de care să fi auzit cineva vreodată. Ăștia-s soiul care-mi place.

Desfăcu fâșia.

[1] Asta e *altă* trăsătură care favorizează supraviețuirea.

Era o zgardă, sau, cel puțin, ce mai rămăsese dintr-o zgardă – era arsă la ambele capete. Cuvântul „Chubby" abia se mai vedea sub funingine.

– Împieliților! strigă Vimes. *Chiar* au aruncat în aer un dragon!

Cel mai periculos om din lume ar trebui prezentat.

Niciodată, în întreaga lui viață, nu făcuse rău vreunei ființe vii. A disecat vreo câteva, dar numai după ce muriseră[1], și se minunase de cât de bine erau alcătuite, ținând cont de faptul că fuseseră făcute de mână de lucru necalificată. De câțiva ani, nu ieșise dintr-o cameră mare, aerisită, dar asta era în regulă, fiindcă oricum majoritatea timpului și-l petrecea în propriul cap. Există un anume gen de oameni care sunt foarte greu de întemnițat.

Cu toate acestea, postulase că o oră de exercițiu fizic pe zi e necesară pentru un apetit sănătos și un tranzit intestinal corespunzător, așa încât pentru moment ședea pe o mașinărie, invenție proprie.

Aceasta consta dintr-o șa aflată deasupra unei perechi de manivele care, prin intermediul unui lanț, învârteau o roată mare, de lemn, menținută deasupra solului cu ajutorul unui suport de metal. O a doua roată, liberă, din lemn, era poziționată în fața șeii și putea fi întoarsă cu ajutorul unui mecanism de ghidare. Montase a doua roată și ghidonul ca să poată deplasa ușor mașinăria până lângă perete, după ce termina de făcut sport și, în plus, în felul ăsta aparatul căpăta o simetrie agreabilă.

Îl numise „mașinăria-de-învârtit-roata-cu-pedale-și-încă-o-roată".

[1] Pentru că era o variantă timpurie a savantului liber-cugetător, și nu credea că ființele omenești fuseseră create de vreo ființă divină. Disecarea oamenilor încă în viață e mai mult o ocupație preoțească; aceștia cred că omenirea a *fost* creată de un soi de ființă divină, și vor să privească mai de-aproape la lucrarea Lui.

Și lordul Vetinari era la muncă.

În mod normal, stătea în Biroul Ogival, sau așezat pe scaunul lui simplu, din lemn, la piciorul treptelor din palatul orașului Ankh-Morpork; treptele suiau către un tron bogat împodobit, acoperit cu praf. Acesta era tronul Ankh-Morporkului și era, într-adevăr, făcut din aur. Nici prin cap nu-i trecea să se așeze pe el.

Dar era o zi frumoasă, așa că lucra în grădină.

Cei aflați în vizită prin Ankh-Morpork erau deseori uimiți să afle că existau niște grădini tare interesante, pe lângă Palatul Patricianului.

Patricianul nu era genul pasionat de grădini. Dar unii dintre predecesorii săi fuseseră, iar lordul Vetinari niciodată nu schimba și nu distrugea nimic, dacă nu exista un motiv logic ca s-o facă. Întreținea și mica grădină zoologică, și grajdurile de cai de curse, ba chiar recunoștea că grădinile în sine prezentau un interes istoric extrem, căci acest lucru era evident. Fuseseră proiectate de Prostul de Johnson.

Mulți au fost marii arhitecți peisagiști care au intrat în istorie și au devenit nemuritori, într-un mod foarte tangibil, prin magnificele parcuri și grădini pe care le-au proiectat, cu capacități de prevedere și de înfăptuire aproape supranaturale, nedându-se îndărăt de la a face lacuri, a muta dealuri și a planta păduri în unicul scop de a permite viitoarelor generații să aprecieze frumusețea sublimă a Naturii sălbatice, înnobilate de Om. Existaseră un Capabilitate Brown, un Sagacitate Smith, un Intuiție de Vere Slade-Gore...

În Ankh-Morpork, existase Prostul de Johnson.

Prostul de „Poate Că Arată Cam Dezordonat Acum Dar Ia Să Vezi Peste Cinci Sute De Ani" Johnson. Prostul de „Uite Ce E, Planurile Erau Cu Susu-n Sus Când Le-am Desenat" Johnson. Prostul de Johnson, care a folosit două mii de tone

de pământ ca să clădească un deal artificial în fața Conacului Quirm, fiindcă „Pe mine m-ar apuca damblaua dac-aș fi obligat să mă uit numa' la copaci și munți toată ziua, pe matale nu?"

Grădinile palatului din Ankh-Morpork erau considerate a fi capodopera, dacă voiai să-i spui așa, carierei sale. De pildă, se afla acolo lacul ornamental cu păstrăvi, care avea o sută cincizeci de iarzi lungime și, din cauza uneia dintre acele neglijabile erori de notare, care erau o trăsătură atât de caracteristică pentru proiectele Prostului, două degete lățime. Acolo locuia un păstrăv, care trăia foarte confortabil, cu condiția să nu încerce să facă stânga-mprejur, și, la un moment dat, existase și o fântână foarte împodobită care, atunci când fusese pusă în funcție pentru prima dată, nu făcuse decât să geamă înspăimântător vreme de cinci minute, după care lansase un mic amoraș de piatră, trei sute de iarzi, drept în sus.

Se afla acolo un hoho, care e ca un haha, dar mai adânc. Un haha e o combinație camuflată de zid cu șanț, făcut ca să permită proprietarilor de pământuri să privească peste vaste perspective unduitoare fără să se aleagă cu vite sau săraci nepoftiți, rătăciți pe peluzele lor. Sub creionul buclucaș al Prostului de Johnson, acesta fusese săpat adânc de cincizeci de coți și înghițise deja trei grădinari.

Labirintul era atât de mic, încât oamenii se rătăceau încercând să-l *găsească*.

Dar Patricianului chiar îi plăceau grădinile, în felul lui liniștit. El avea anumite opinii despre mentalitatea majorității omenirii, iar grădinile îl făceau să se simtă pe deplin îndreptățit.

Pe iarbă, în jurul scaunului, erau stivuite teancuri de hârtii. Secretarii le reînnoiau sau le luau de-acolo periodic. Erau mulți secretari diferiți. Spre Palat curgeau toate soiurile și tipurile de informații, dar nu exista decât un singur loc unde se întâlneau toate, exact ca firele de păianjen ce se întâlnesc în centrul pânzei.

Foarte mulți conducători, și buni, și răi, și, foarte des, morți, știu ce s-a întâmplat deja; câțiva, rari, reușesc chiar, făcând mari eforturi, să știe ce se întâmplă. Lordul Vetinari considera ambele categorii ca fiind lipsite de ambiție.

– Da, doctore Cruces, zise el, fără să ridice ochii.

Cum *dracu'* reușește? se minună Cruces. Știu *sigur* că n-am făcut niciun zgomot...

– Ah, Havelock... începu el.

– Ai ceva să-mi spui, doctore?

– A fost... rătăcit.

– Da. Și nu mă îndoiesc că îl căutați cu mare grijă. Foarte bine. O zi bună.

Patricianul nu-și mișcase deloc capul. Nici măcar nu-și dăduse osteneala să întrebe despre ce e vorba. Știe, fir-ar el să fie, gândi Cruces. Cum se face că niciodată nu-i poți spune ceva ce să nu știe deja?

Lordul Vetinari puse o hârtie pe unul dintre teancuri și ridică alta.

– Ești încă aici, doctore Cruces.

– Pot să vă asigur, milord, că...

– Sunt convins că poți. Sunt convins că poți. Există totuși o întrebare care mă intrigă.

– Milord?

– De ce era în Casa Breslei, ca să poată fi furat? Mi se dăduse de înțeles că a fost distrus. Sunt convins că am dat ordine.

Aceasta era întrebarea despre care asasinul spera că nu-i va fi pusă. Dar Patricianul se pricepea bine la jocul ăsta.

– Ăă. Noi, adică *predecesorul* meu... s-a gândit că ar trebui păstrat, ca avertisment și exemplu.

Patricianul ridică ochii și-i zâmbi larg.

– Excelent! zise el. Întotdeauna am avut *mare* încredere în eficiența exemplelor. Așa încât sunt sigur că vei putea rezolva problema cu minimum de deranj pentru toată lumea.

– Fără îndoială, milord, zise asasinul, mohorât. Dar...

Și amiaza începu.

Amiaza dura ceva, în Ankh-Morpork, căci ora douăsprezece se stabilea prin consens. În general, primul clopot care începea să bată era cel de la Breasla Profesorilor, ca răspuns la rugăciunile unanime ale membrilor. Apoi, ceasul cu apă de la Templul Zeilor Mărunți își declanșa marele gong de bronz. Clopotul cel negru de la Templul Destinului bătea o singură dată, pe neașteptate, dar înainte de asta, la Breasla Bufonilor, deja suna carillonul de argint, cu pedale, și clopotele, gongurile și timpanele tuturor Breslelor erau în plină acțiune, și ar fi fost imposibil să le deosebească cineva, cu excepția marelui clopot Old Tom, făcut din octiron, magic și fără limbă, ale cărui douăsprezece tăceri măsurate anulau, temporar, vacarmul.

Și, la final, cu mai multe bătăi în urma tuturor celorlalte, suna clopotul Breslei Asasinilor, care era mereu cel din urmă.

Lângă Patrician, cadranul solar ornamental scoase două clinchete, apoi se răsturnă.

– Ce spuneai? întrebă blând Patricianul.

– Căpitanul Vimes, zise doctorul Cruces. Se bagă.

– Vai de mine. Dar asta-i slujba lui.

– Chiar așa? Trebuie să vă cer să-l opriți!

Cuvintele răsunară, stârnind ecouri prin grădină. Mai mulți porumbei își luară zborul.

– Să-mi ceri? zise Patricianul dulce.

Doctorul Cruces se dădu îndărăt, bolborosind disperat:

– E un servitor, în fond, zise el. Nu văd de ce i s-ar permite să se amestece în treburi care nu-l privesc.

– Am impresia că el se consideră un servitor al legii, zise Patricianul.

– E un marțafoi și-un obraznic care nu-și cunoaște lungul nasului!

– Vai de mine! Nu mi-am dat seama cât de mult te deranjează. Dar din moment ce mi-o ceri, am să-l aduc imediat la ordine.

– Mulțumesc.

– Cu plăcere. Nu mă lăsa să te rețin.

Doctorul Cruces o porni la întâmplare în direcția gestului vag al Patricianului.

Lordul Vetinari se aplecă din nou asupra hârtiilor lui, și nici măcar nu ridică ochii când din depărtare se auzi un strigăt înfundat. În schimb, luă de jos un clopoțel de argint și sună din el.

Imediat apăru un secretar.

– Du-te și adu o scară, bine, Drumknott? zise Patricianul. Se pare că doctorul Cruces a căzut în hoho.

Ușa din dos a atelierului lui Bjorn Hammerhock se desprinse din clanță și se deschise scârțâind. El se duse să vadă dacă era cineva acolo și-l trecu un fior.

– Cam rece vântul, zise el către celălalt ocupant al încăperii. Ei, dar ne face bine.

Tavanul camerei se afla la doar cinci coți deasupra podelei. Era mai mult decât suficient pentru un pitic.

– Au, zise o voce pe care nu o auzi nimeni.

Hammerhock privi la lucrul strâns între fălcile menghinei și luă o șurubelniță.

Au.

– Uluitor, zise el. *Cred* că, atunci când tubul ăsta se mișcă de-a lungul țevii, cele șase, ăă, magazii să alunece, aducând alta în fața, ăă, gurii țevii. Asta pare destul de clar. Declanșatorul e doar un fel de amnar. Arcul... *de-aici*... e complet ruginit. Îl pot înlocui ușor. Știi, zise el, ridicând ochii, ăsta-i un aparat tare interesant. Cu chimicalele băgate-n tuburi și toate

astea. Ce idee *simplă*. E o chestie de-a clovnilor? Un fel de pocnitoare automată?

Răscoli printr-o ladă cu resturi de metal și găsi o bucată de oțel, apoi luă o pilă.

– Aș vrea să fac niște desene după ce termin, zise el.

Cam treizeci de secunde mai târziu ceva făcu *poc* și scoase un nor de fum.

Bjorn Hammerhock se adună de pe jos, clătinând din cap.

– Am avut noroc! zise el. Ăsta putea să fie un accident serios.

Dădu din mâini, încercând să mai risipească fumul, apoi se întinse din nou după pilă.

Mâna îi trecu prin ea.

HM-HM.

Bjorn încercă din nou.

Pila era la fel de impalpabilă ca și fumul.

– Cum?!

HM-HM.

Proprietarul ciudatului aparat privea îngrozit la ceva de pe jos. Bjorn îi urmări privirea.

– Oh, zise el. Înțelegerea, care plutise pe muchia conștienței lui Bjorn, îl cuprinse în fine. Asta-i chestia cu moartea. Când ți se-ntâmplă, ești printre primii care află.

Musafirul lui înhață aparatul de pe bancul de lucru și-l îndesă într-un sac de pânză. Apoi își aruncă disperat ochii în jur, luă în spate cadavrul domnului Hammerhock și-l târî pe ușă, către râu.

Din depărtare se auzi un pleoscăit, sau, mai bine-zis, ce puteai scoate în materie de pleoscăit de la râul Ankh.

– Vai de mine, zise Bjorn. Și nici măcar nu știu să înot!

ACEST LUCRU, BINEÎNȚELES, NU VA FI O PROBLEMĂ, zise Moarte.

Bjorn îl privi.

– Ești mult mai scund decât mi te închipuiam, zise el.

ASTA DIN CAUZĂ CĂ STAU ÎN GENUNCHI, DOMNULE HAMMERHOCK.

– Porcăria aia m-a *omorât!*

DA.

– Mie *niciodată* nu mi s-a întâmplat așa ceva!

E PRIMA DATĂ CĂ SE ÎNTÂMPLĂ CUIVA. DAR NU VA FI ȘI ULTIMA, BĂNUIESC.

Moarte se ridică în picioare și genunchii îi pocniră. Nu se mai lovi cu scăfârlia de tavan. Nu mai exista tavan. Camera, ușurel, se destrămase.

Existau și zei piticești. Piticii nu erau o specie religioasă de la natură, dar într-o lume în care sprijinirile tunelului puteau ceda pe neașteptate, iar acumulările de gaz de mină explodau subit, simțiseră nevoia de zei ca un fel de echivalent supranatural al căștii de protecție. În plus, când îți strivești din greșeală degetul cu un ciocan de patru kile e tare bine să poți huli. Foarte dârz și consecvent trebuie să fie un ateu ca să fie-n stare să țopăie, cu mâna strânsă sub cealaltă subțioară, și să strige: „O, fluctuații aleatorii în continuumul spațiu-timp!" sau „Aaau, concept punitiv și demodat care nu stă-n picioare!"

Bjorn nu pierdu timpul cu întrebările. O mulțime de lucruri devin nițeluș urgente, când ești mort.

– Eu cred în reîncarnare, zise el.

ȘTIU.

– Am încercat să duc o viață cinstită, zise el. Ajută?

ASTA NU DEPINDE DE MINE. Moarte tuși. BINEÎNȚELES... DEOARECE CREZI ÎN REÎNCARNARE... VEI FI BJORN[1] DIN NOU.

Așteptă.

---

[1] Joc de cuvinte în engleză între „Bjorn", nume de persoană, și „born" care înseamnă „născut". (n.tr.)

– Da. Așa-i, zise Bjorn. Piticii sunt recunoscuți, într-un fel, pentru simțul umorului. Oamenii îi arată cu degetul și spun: „Ticăloșii ăștia mici *nu au* un simț al umorului".

ĂĂ. AI GĂSIT CEVA AMUZANT LA CEEA CE AM SPUS ADINEAURI?

– Ăă. Nu. Nu... nu cred.

ERA UN CALAMBUR SAU JOC DE CUVINTE. BJORN DIN NOU.

– Da?

L-AI OBSERVAT?

– N-aș putea spune că da.

OH.

– Îmi pare rău.

MI S-A SPUS CĂ AR TREBUI SĂ ÎNCERC SĂ FAC EVENIMENTUL NIȚEL MAI PLĂCUT.

– Bjorn din nou.

DA.

– O să mă mai gândesc?

MULȚUMESC.

– Hda, zise sergentul Colon, hacesta, agenți, este bastonul vostru, de hasemeni nomenclaturizat bulan sau însemn al funcției.

Făcu o pauză, încercând să-și amintească de cum era-n armată, apoi se lumină la față.

– Hși veți avea *grijă* de el, zbieră. Veți mânca cu el, veți dormi cu el, veți...

– Scuzați-mă.

– Cinc-a spus asta?

– Aici, jos. Sunt eu, subagent Cuddy.

– Da, trecătorule?

– Cum mâncăm cu el, dom' sergent?

Atitudinea macho, umflată cu pompa, a sergentului Colon se dezumflă. Subagentul Cuddy îi trezea bănuieli. Avea presimțirea că subagentul Cuddy era genul care face necazuri.

– Cum?

– Păi, îl folosim pe post de cuțit sau furculiță, sau îl tăiem în două și facem bețișoare, sau cum?

– Ce tot zici acolo?

– Scuzați-mă, sergent?

– Ce mai *e*, subagent Angua?

– Cum dormim cu el, mai exact, domnule?

– Păi, eu... am vrut să spun... *Caporal Nobbs, încetează cu hlizeala în clipa asta!*

Colon își potrivi platoșa și se hotărî să treacă la alt subiect.

– Hacum, ce havem noi aici e o momâie, manechin sau hefigie – arătă spre o formă vag umanoidă, făcută din piele, umplută cu paie și montată într-un par – poreclită Harthur, pentru hantrenament cu armele. Înainte, subagent Angua. Spune-mi, subagent, crezi că ai putea ucide un bărbat?

– Cât timp îmi dați?

Luară o pauză, ca să-l adune de pe jos pe caporalul Nobbs și să-l bată pe spate, să-și revină.

– Foarte bine, zise sergentul Colon, ceea ce trebuie să faci acum e să apuci bastonul *așa*, și la comanda unu, avansezi rapid spre Harthur, și la comanda doi, îl pocnești zdravăn în tigvă. Hun... doi...

Bastonul ricoșă din coiful lui Arthur.

– Foarte bine, o singură greșeală. Poate cineva să-mi spună ce-a greșit?

Ceilalți scuturară din capete.

– Pe la *spate*, zise sergentul Colon. Îl lovești pe la *spate*. N-are rost să te expui la necazuri, nu-i așa? Acum încearcă tu, subagent Cuddy.

– Dar, dom' sergent...

– Fă-o.

Îl priviră.

– Poate am putea să-i aducem un scaun? zise Angua după cincisprezece secunde jenante.

Detritus râse, superior.

– La el prea *mic* să fie gardist, zise el.

Subagentul Cuddy se opri din sărit.

– Scuze, dom' sergent, zise el, dar nu așa fac piticii, știți?

– Așa fac *gardiștii*, zise sergentul Colon. Bine, subagent Detritus – *nu saluta!* –, încearcă tu.

Detritus ridică gânditor bastonul între ceea ce teoretic trebuie numite degetul mare și arătător și-l zdrobi de coiful lui Arthur. Apoi își strânse, mă rog, să-i spunem pumnul lui, și-l ciocăni pe Arthur în ceea ce pentru scurtă vreme fu capul acestuia, până când parul fu înfipt de trei coți în pământ.

– Acuma piticul, el poate încearcă, zise el.

Urmară alte cinci secunde de stânjeneală.

Sergentul Colon își drese glasul.

– Păi, da, cred că-l putem considera definitiv arestat, zise el. Ia notă, caporal Nobbs. Subagentului Detritus – *nu saluta!* – i se reține un dolar, pentru pierderea bastonului. Și ar trebui să le poți pune și întrebări suspecților, după aceea.

Privi la rămășițele lui Arthur.

– Cred că ar fi momentul hacum pentru o demonstrație a subtilităților tirului cu arcul, zise el.

Lady Sybil Ramkin privi la biata bucățică de curea care era tot ce mai rămăsese din răposatul Chubby.

– Cine-ar face așa ceva unui biet dragon? zise ea.

– Încercăm să aflăm, zise Vimes. Noi... noi credem că s-ar putea să fi fost legat lângă un zid și a explodat.

Morcove se aplecă deasupra unui țarc.

– Cuci-cuci-cuu? zise el.

O flacără prietenoasă îl lăsă fără sprâncene.

– Adică era așa de blând, zise lady Ramkin. N-ar fi făcut rău nici unei muște, sărăcuțul de el.

– Cum ar putea face cineva un dragon să explodeze? întrebă Vimes. Poate dându-i un șut?

– O, da, zise Sybil. Dar și-ar pierde piciorul, totuși.

– Atunci n-a fost asta. Mai e vreo cale? Astfel încât să nu fie rănit?

– Nu prea. Ar fi mai ușor să-l faci să se arunce singur în aer. Te rog, Sam, nu-mi place să vorbesc despre...

– Trebuie să știu.

– Păi... în perioada asta a anului, bărbătușii se luptă între ei. Caută să arate cât mai mari, știi? De-asta îi țin totdeauna separați.

Vimes scutură din cap.

– Nu era decât un singur dragon, zise el.

În spatele lor, Morcove se aplecă asupra următorului țarc, din care un dragon mascul, în formă de pară, se uită urât la el.

– Cineibăiatu'cuminte? murmură Morcove. Sunt sigur că am niște cărbune pe-aici...

Dragonul deschise și celălalt ochi, clipi, apoi se trezi de-a binelea și se-nfoie. Urechile i se lipiră de cap. Nările i se umflară. Trase aer în piept. Din stomac îi răsună gâlgâitul acizilor ce țâșneau la deschiderea valvelor și jgheaburilor. Picioarele i se ridicară de la pământ. Pieptul i se umflă...

Vimes se aruncă și-l izbi pe Morcove la nivelul pieptului, trântindu-l la pământ.

În țarcul lui, dragonul clipi. Inamicul dispăruse, în chip misterios. Îl speriase!

Și se dezumflă, suflând o flacără enormă.

Vimes își descleștă mâinile de pe cap și se răsturnă pe spate.

– De ce-ai făcut asta, domnule căpitan? Nu voiam să...

– Ăla ataca un dragon! zbieră Vimes. Un dragon care nu voia să dea îndărăt!

Se ridică în genunchi și ciocăni în platoșa lui Morcove.

– Ce-o mai lustruiești! zise el. Poți să te oglindești în ea! Și la fel pot și alții!

– A, da, bineînțeles, mai e și *asta*, zise lady Sybil. Toată lumea știe că dragonii trebuie feriți de oglinzi...

– Oglinzi, zise Morcove. Hei, erau bucățele de...

– Da. I-a arătat o oglindă lui Chubby, zise Vimes.

– Sărăcuțul, trebuie să fi încercat să se facă mai mare decât îi era pielea, zise Morcove.

– Aici avem de-a face, zise Vimes, cu o minte bolnavă.

– O, nu! Chiar credeți?

– Da.

– Dar... nu... nu se poate. Fiindcă Nobby a fost tot timpul cu noi.

– *Nu* Nobby, îl repezi Vimes. Nu știu ce-ar fi el în stare să-i facă unui dragon, dar nu cred că l-ar arunca în aer. Sunt în lumea asta oameni și mai ciudați decât caporalul Nobbs, băiete.

Expresia lui Morcove alunecă spre un rictus de oroare intrigată.

– Ce chestie, zise el.

Sergentul Colon inspectă țintele. Apoi își scoase coiful și se șterse pe frunte.

– Cred că ar fi mai bine ca subagenta Angua să nu mai tragă cu arcul până nu ne lămurim cum să facem să nu se mai împiedice de... de ea.

– Scuze, dom' sergent.

Se întoarseră cu toții spre Detritus, care stătea, spășit, lângă o grămadă de arcuri rupte. Arbaletele ieșeau din discuție. În

mâinile lui masive, arătau ca niște ace de păr. Teoretic, arcul ar fi fost o armă mortală în mâna lui, de îndată ce el ar fi stăpânit taina de a ști când să dea drumul.

Detritus ridică din umeri.

– Scuze, domnu', zise el. Arcul nu armă de trol.

– Ha! zise sergentul Colon. Cât despre tine, subagent Cuddy...

– Pur și simplu nu-mi iese treaba cu ochitul, dom' sergent.

– Credeam că piticii sunt vestiți pentru tehnica lor de luptă.

– Da, dar... nu tehnica asta, zise Cuddy.

– Ambuscadă, șopti Detritus.

El fiind trol, șoapta lui stârni ecouri lovindu-se de clădirile din zare. Barba lui Cuddy se zburli.

– Trol viclean ce ești, mă duc să iau...

– Ei, acum, zise repede sergentul Colon, cred că am terminat cu antrenamentul. Trebuie să... să învățați cumva din mers, bine?

Suspină. El nu era un om crud, dar fusese soldat sau gardist întreaga lui viață, și acum se simțea nedreptățit. Altfel n-ar fi spus ceea ce spuse în continuare.

– Nu știu, zău, ce să zic. Vă bateți între voi, vă rupeți singuri armele... Adică pe cine păcălim noi aici? Acuma, e aproape amiază, luați-vă câteva ore libere, ne vedem diseară. Dacă vi se pare că merită să mai veniți.

Se auzi un *spang!* Arbaleta lui Cuddy i se descărcase în mână. Săgeata șuieră pe lângă urechea caporalului Nobbs și nimeri în râu, unde se înfipse.

– Scuze, zise Cuddy.

– Ți, țț, zise sergentul Colon.

Asta a fost partea cea mai rea. S-ar fi simțit cu toții mai bine dacă l-ar fi făcut pe Cuddy în toate felurile. Ar fi fost mai bine dacă le dădea sentimentul că merită să strice pe el o insultă.

Se întoarse și-o porni către Pseudopolis Yard.

Îl auziră bombănind.

– Ce zis el? întrebă Detritus.

– „Fainã trupã de *bãieți*", zise Angua înroșindu-se.

Cuddy scuipă pe jos, ceea ce nu-i luă decât o clipă, pământul fiind aproape. Apoi băgă mâna sub pelerină și scoase de-acolo, ca un magician care extrage un iepure nr. 10 dintr-o pălărie nr. 5, securea lui de luptă cu două tăișuri. Până să ajungă la țința cea neprihănită, devenise o siluetă neclară. Se auzi un trosnet și manechinul explodă ca o căpiță nucleară. Ceilalți doi veniră și ei să examineze rezultatul, în vreme ce pleava se așternea lin la pământ.

– Da, în regulă, zise Angua. Dar ne-a spus că trebuie să le putem pune întrebări după aceea.

– N-a zis și că trebuie să fie-n stare să răspundă, zise Cuddy, mohorât.

– Subagent Cuddy, reținut un dolar pentru țintă, zise Detritus, care deja datora unsprezece dolari pentru arcuri.

– „Dacă merită să veniți"! zise Cuddy, făcând din nou securea să dispară în vreun ungher al costumului lui. Speciistul!

– Nu cred că asta a vrut să spună, zise Angua.

– Ho, pentru *tine* e-n regulă, zise Cuddy.

– De ce?

– Că tu *băiat*, zise Detritus.

Angua avea destulă minte ca să stea nițel să judece lucrurile.

– Sunt femeie, zise ea.

– Tot aia e.

– Doar în linii mari. Haideți să mergem să bem ceva...

Efemerul moment de camaraderie în fața adversității se evaporă complet.

– Să beau cu un trol?

– Să beau cu un pitic?

– În regulă, zise Angua. Ce-ar fi ca *tu* și *tu* să veniți să beți ceva cu *mine?*

Angua își scoase coiful și-și scutură părul. Trolii femele n-au păr, deși cele mai norocoase reușesc să-și cultive niște licheni pufoși, iar piticele primesc mai degrabă complimente în legătură cu moliciunea bărbii, nu a părului. Dar, la limită, e posibil ca felul cum arăta Angua să fi stârnit ceva scântei din partea vreunei masculinități comune, cosmice, străvechi.

– Nu prea am avut timp să văd orașul, zise ea. Dar știu o cârciumă pe strada Sclipirii.

Ceea ce însemna că trebuiau să traverseze râul, cel puțin doi dintre ei încercând să facă trecătorii să priceapă că ei nu sunt cu cel puțin unul din ceilalți doi. Ceea ce însemna că, plini de disperată nonșalanță, priveau în jur.

Ca urmare, Cuddy observă piticul din apă.

Dacă puteai să-i spui apă.

Dacă mai puteai să-i spui pitic.

Priviră în jos.

– Știi, zise Detritus, după o vreme, ăla arată ca pitic care face arme în strada Rimei.

– Bjorn Hammerhock? întrebă Cuddy.

– Ăla, da.

– Seamănă *nițel* cu el, admise Cuddy, încă vorbind pe un ton rece și inexpresiv, dar nu-i *exact* ca el.

– Ce vrei să spui? întrebă Angua.

– Că domnul Hammerhock, zise Cuddy, n-avea așa o gaură mare unde-ar trebui să-i fie pieptul.

El nu doarme niciodată? gândi Vimes. Nu-și pune niciodată capul jos, afurisitul? O fi pe undeva vreo cameră cu un halat negru atârnat după ușă?

Ciocăni la ușa Biroului Ogival.

– Ah, căpitane, zise Patricianul, ridicând ochii de pe acte. Ai fost lăudabil de prompt.

– Am fost?

– Ai primit mesajul meu? zise lordul Vetinari.

– Nu, domnule. Am fost... ocupat.

– Într-adevăr. Și ce anume te-a ținut ocupat?

– Cineva l-a ucis pe domnul Hammerhock, domnule. Era un om mare în comunitatea piticească. S-a tras în el cu ceva, vreun soi de armă de asalt sau așa ceva, și l-au aruncat în râu. Adineauri l-am pescuit de acolo. Tocmai mă duceam să-i dau vestea nevesti-sii. Cred că locuiește pe strada Melasei. Și pe urmă m-am gândit, dacă tot trec pe-aici...

– Ce ghinion teribil!

– Categoric, pentru domnul Hammerhock, zise Vimes.

Patricianul se lăsă pe spate și-l fixă pe Vimes cu privirea.

– Spune-mi, zise el, cum a fost ucis?

– Nu știu. N-am văzut niciodată așa ceva... era doar o gaură imensă. Dar am să aflu ce a fost.

– Hmm. Ți-am spus că doctorul Cruces a venit să mă vadă de dimineață?

– Nu, domnule.

– Era foarte... îngrijorat.

– Da, să trăiți.

– Cred că l-ai supărat.

– Domnule?

Patricianul părea să fi luat o hotărâre. Scaunul pe care stătea bufni, recăzând cu picioarele pe podea.

– Căpitane Vimes...

– Ordonați?

– Știu că poimâine te retragi și, ca urmare, ești puțin... agitat. Dar atâta vreme cât ești căpitanul Patrulei de Noapte îți cer să urmezi două instrucțiuni foarte precise...

– Domnule?

– Vei înceta *toate* investigațiile legate de acest furt de la Breasla Asasinilor. Ai înțeles? Asta e exclusiv treaba Breslei.

– Să trăiți.

Vimes își ținu, cu mare grijă, chipul nemișcat.

– Prefer să cred că acel cuvânt nerostit din propoziție a fost un *da*, căpitane.

– Să trăiți.

– Și ăsta la fel. Iar în ceea ce privește problema nefericitului domn Hammerhock... Trupul a fost descoperit de puțină vreme?

– Da, domnule.

– Atunci nu ține de jurisdicția ta, căpitane.

– Cum? Să trăiți?

– O să rezolve Patrula de Zi.

– Dar *niciodată* nu ne-am bătut capul cu povestea asta cu jurisdicția după oră, domnule!

– Cu toate acestea, în situația de față îi voi da ordin căpitanului Quirke să preia investigația, dacă se dovedește necesară vreuna.

Dacă se dovedește necesară vreuna. Dacă nu cumva se întâmplă accidental să-i lipsească juma' de piept cuiva. Poate l-o fi lovit vreun meteorit, mai știi, gândi Vimes.

Trase adânc aer în piept și se sprijini de biroul Patricianului.

– Quirke Maioneză nu-i în stare să-și găsească nici fundul, nici c-un atlas! Și n-are idee de cum să se poarte cu piticii! Le zice suge-pietre! Oamenii mei au găsit cadavrul! E jurisdicția mea!

Patricianul privi la mâinile lui Vimes. El și le luă de pe birou, ca ars.

– Patrula de Noapte. Asta ești, căpitane. Domeniul tău sunt ceasurile de întuneric.

– Aici e vorba de *pitici!* Dacă facem vreo gafă, ei o să ia legea în propriile mâini! Asta înseamnă de obicei să reteze

capul primului trol care le iese-n cale! Și vreți să-l puneți pe *Quirke* la asta?

– Ți-am dat un ordin, căpitane.

– Dar...

– Poți să pleci.

– Nu puteți...

– Am spus că poți să *pleci*, căpitane Vimes!

– *Să trăiți.*

Vimes salută. Apoi făcu stânga-mprejur și mărșălui afară din birou. Închise ușa cu grijă, încât abia se auzi declicul.

Patricianul îl auzi cum pocnește peretele, afară. Vimes nu-și dăduse seama de asta, dar în peretele anticamerei Biroului Ogival existau câteva adâncituri abia vizibile, ale căror adâncimi corespundeau stării lui emoționale, la momentul respectiv.

După sunet, asta de-acum va trebui retencuită.

Lordul Vetinari își îngădui un zâmbet, deși lipsit de veselie.

Orașul *funcționa*. Era o adunare autoreglată de Bresle, legate prin legile inexorabile și reciproce ale intereselor proprii, și *mergea*. În general. Una peste alta. În medie. În mod normal.

În niciun caz nu-i trebuia un gardist oarecare care dă buzna și strică apele, ca un... ca o... ca o catapultă neancorată[1].

De obicei.

Vimes părea să fie într-o stare emoțională potrivită. Cu puțin noroc, ordinul va avea efectul dorit...

Există câte-un bar din ăsta în fiecare oraș. Aici beau polițiștii.

Gardiștii beau rareori în tavernele mai vesele din Ankh-Morpork, când erau în afara serviciului. Acolo era prea

[1] Parafrază la expresia „like a loose cannon" (ca un tun neancorat), care se referă la tunurile de pe corăbii. Un tun greu, neancorat, care se rostogolește încolo și încoace pe puntea unei corăbii în mișcare, face prăpăd. (n.tr.)

ușor să vezi ceva care să te readucă la datorie[1]. Așa că de regulă mergeau la Găleata, pe strada Sclipirii. Era o cârciumă mică și joasă, și prezența gardiștilor părea să-i gonească pe ceilalți mușterii. Dar domnului Brânză, proprietarul, nu-i prea păsa de asta. Nimeni nu bea ca un polițai care văzuse prea multe ca să mai poată rămâne treaz.

Morcove își număra restul, la tejghea.

– Am avut trei beri, un lapte, un sulf topit cu cocs și acid fosforic...

– Cu umbrelă la el, zise Detritus.

– ... și un Dublu-Înțeles Lent Confortabil cu limonadă.

– Și cu salată de fructe deasupra, zise Nobby.

– Ham?

– Și niște bere într-un castron, adăugă Angua.

– Cățelul ăla pare că s-a atașat de tine, remarcă Morcove.

– Da, zise Angua. N-am idee de ce.

Băuturile le fură puse în față. Ei se holbară la băuturi. Apoi le băură.

Domnul Brânză, care-și cunoștea bine polițaii, le umplu, din nou, în tăcere, paharele și cana izotermă a lui Detritus.

Ei se holbară la băuturi. Apoi le băură.

– Știți, zise Colon după o vreme, ce mă supără pe mine, și chiar mă supără, e cum l-a aruncat pur și simplu în apă. Adică nici măcar nu i-a legat greutăți. Doar l-a aruncat. Ca și cum nici n-ar conta dacă e găsit. Înțelegeți ce zic?

– Ce mă supără pe *mine*, zise Cuddy, e că era pitic.

– Ce mă supără pe mine e că a fost ucis, zise Morcove.

Domnul Brânză trecu din nou pe la ei. Ei se holbară la băuturi. Apoi le băură.

[1] O sinucidere, de pildă. De fapt, chiar și în Ankh-Morpork, crimele erau destul de rare, dar întâlneai multe sinucideri. Să umbli noaptea pe aleile din Umbre era sinucidere. Să ceri una mică într-un bar de pitici era sinucidere. Să-i spui „Ce, ai pietre-n cap?" unui trol era sinucidere. Te puteai sinucide foarte ușor, dacă nu erai atent.

Fiindcă, deși n-ai fi zis, realitatea era că nu se prea vedeau crime în Ankh-Morpork. Aveau loc asasinate, e adevărat. Și, după cum s-a spus deja, existau multe feluri în care un om se putea sinucide din greșeală. Și mai vedeai câte-o dispută familială, sâmbăta seara, pe la cei care căutau o alternativă mai ieftină la divorț. Toate acestea existau, dar cel puțin aveau un *motiv*, oricât de irațional ar fi fost.

– A fost un om mare printre pitici, domnul Hammerhock, zise Morcove. Și un bun cetățean. Nu stârnea certuri tot timpul, ca domnul Stronginthearm.

– Are un atelier pe strada Rimei, zise Nobby.

– A avut, zise sergentul Colon.

Se holbară la băuturi. Apoi le băură.

– Ce vreau *eu* să știu, zise Angua, e ce i-a făcut gaura aia mare?

– N-am mai văzut așa ceva, zise sergentul Colon.

– N-ar trebui să meargă cineva să-i dea vestea doamnei Hammerhock? întrebă Angua.

– S-a dus căpitanul Vimes, zise Morcove. A zis că nu poate să-i ceară altcuiva să facă asta.

– Mai bine decât să fiu eu în locul lui, zise Colon, ușurat. Eu n-aș face asta, poți să-mi dai ce mi-oi da. Sunt în stare să fie cumpliți la supărare – ticăloșii ăia mici.

Cu toții dădură din cap mohorâți chiar și ticălosul mic și lunganul care era ticălos mic prin adopție.

Se holbară la băuturi. Apoi le băură.

– N-ar trebui să ne apucăm să aflăm cine a făcut-o? zise Angua.

– De ce? întrebă Nobby.

Ea deschise și închise gura de câteva ori, apoi, într-un final, găsi cuvintele:

– Ca să nu mai facă asta din nou?

– N-a fost asasinat, nu? zise Cuddy.

– Nu, răspunse Morcove. Ei lasă întotdeauna un bilet. Așa-i legea.

Se holbară la băuturi. Apoi le băură.

– Ce mai oraș, zise Angua.

– Dar funcționează, asta-i partea ciudată, zise Morcove. Știi, în prima zi când m-am înrolat în Gardă atât de bleg am putut să fiu, încât l-am arestat pe șeful Breslei Hoților pentru furt.

– Mie-mi sună bine, zise Angua.

– Am cam dat de belea pentru asta, zise Morcove.

– Vezi tu, zise Colon, aici hoții sunt *organizați*. Vreau să zic, e *oficial*. Li se *dă voie* să fure până la o limită. Bine, în ziua de azi nu prea o mai fac, de fapt. Dacă le plătești o mică taxă în fiecare an, îți dau un card și te lasă-n pace. E mai simplu pentru toată lumea și faci economie de timp.

– Și toți hoții sunt membri ai Breslei? întrebă Angua.

– O, *da*, zise Morcove. Nu poți fura în Ankh-Morpork fără permis de la Breaslă. Decât dacă ai vreun talent special.

– De ce? Ce ți se-ntâmplă? Ce *talent?* zise ea.

– Păi, de pildă să fii în stare să supraviețuiești spânzurat cu capu-n jos de poarta orașului, cu urechile pironite de genunchi, zise Morcove.

– Asta-i groaznic, zise Angua.

– Da, știu. Dar chestia e, zise Morcove, chestia e: funcționează. Tot sistemul. Bresle și crimă organizată și toate astea. Par să rezolve lucrurile.

– Nu le-au rezolvat pentru domnul Hammerhock, zise sergentul Colon.

Se holbară la băuturi. Foarte lent, ca un măreț sequoia ce face primul pas către reîncarnare sub forma a un milion de pliante cu Salvați Copacii, Detritus se răsturnă pe spate, încă

ținându-și cana în mână. În afară de schimbarea cu nouăzeci de grade a poziției, nu mișcase un deget.

– E de la sulf, zise Cuddy, fără să ridice ochii. Li se duce direct la cap.

Morcove lovi cu pumnul în masă.

– Ar trebui să facem ceva!

– Putem să-i furăm cizmele, zise Nobby.

– În privința domnului Hammerhock, vreau să spun.

– A, da, da, zise Nobby. Vorbești ca Vimesy al nostru. Păi, dac-ar fi să ne dăm de ceasul morții pentru fiecare leș din oraș...

– Mă rog, dar nu așa! se răsti Morcove. De obicei e doar... în fine... sinucidere, sau conflicte la Bresle, chestii de-astea. Dar el era doar un pitic! Stâlp al comunității! Muncea toată ziua, făcea săbii și securi și arme funerare și arbalete și instrumente de tortură! Și pe urmă ajunge în râu cu ditai gaura în piept! Cine să facă ceva pentru el, dacă nu noi?

– Ce, ți-ai pus ceva în lapte? zise Colon. Uite ce e, o să rezolve piticii între ei. Aici e ca și cu treburile din Alcea Carierei. Nu-ți băga nasul în locuri unde cineva poate să ți-l smulgă și să-l mănânce.

– Noi suntem Garda *Orașului*, zise Morcove. Asta nu înseamnă că suntem doar pentru acea parte din oraș care se-ntâmplă să aibă peste patru coți înălțime și-i făcută din carne!

– Nu l-a omorât un pitic, zise Cuddy, care se clătina încetișor. Și nici un trol.

Încercă să-și atingă conspirativ latura nasului, și greși ținta.

– Motivul fiind, că încă mai avea toate mâinile și picioarele.

– Căpitanul Vimes o să vrea să investigheze, zise Morcove.

– Căpitanul Vimes încearcă să-nvețe cum să fie civil, zise Nobby.

– Păi, cu unul n-am de gând... începu Colon, ridicându-se de pe scaun.

Începu să sară. Țopăi de câteva ori, tot deschizând și închizând gura. Apoi reuși să vorbească.

– Piciorul meu!

– Ce-ai la picior?

– Mă înțeapă ceva!

Țopăi de-a-ndăratelea, ținându-se de un picior, și căzu peste Detritus.

– Nici nu-ți vine să crezi ce-ți poate intra în ghete în orașul ăsta, zise Morcove.

– Ai ceva prins pe talpa sandalei, zise Angua. N-o mai flutura atâta, zăpăcitule!

Își scoase pumnalul.

– E o bucată de carton sau așa ceva. Cu un bold în el. Cine știe de unde l-ai cules. Probabil ai mers ceva drum cu el până să străpungă talpa... gata!

– Carton? zise Morcove.

– Scrie ceva pe el...

Angua răzui noroiul.

GONNE

– Asta ce înseamnă? întrebă ea.

– Nu știu. Ceva s-a pierdut, presupun. Sau o fi cartea de vizită a domnului Gonne[1], cine-o fi și ăla, zise Nobby. Cui îi pasă? Hai să mai...

Morcove luă cartonul și-l răsuci pe toate părțile.

– Păstrează boldul, zise Cuddy. Se vând doar cinci la un penny. Le face văru-miu Gimick[2].

– Ăsta-i important, zise Morcove, măsurat. Ar trebui să-i spunem căpitanului. Cred că l-a căutat.

[1] Joc de cuvinte în engleză. „Gonne" se pronunță asemănător atât cu „gun", care înseamnă armă de foc, cât și cu „gone" – dispărut, plecat, pierdut. (n.tr.)
[2] În engleză, „gimmick" înseamnă mecanism, truc, șmecherie. (n.tr.)

– Ce-i așa important la el? întrebă Colon. Afară de faptul că mă doare piciorul de mă seacă?

– Nu știu. Dar căpitanul o să știe, zise Morcove cu convingere.

– Spune-i tu, atunci, zise Colon. Acum șade la milady.

– Să învețe să fie gentleman, zise Nobby.

– Eu *mă duc* să-i spun, să știți, zise Morcove.

Angua aruncă o privire prin fereastra slinoasă. Din clipă-n clipă o să răsară luna. Asta era problema cu orașele. Afurisita putea să te pândească de pe după un turn, dacă n-aveai grijă.

– Și eu trebuie să mă întorc la gazdă, zise ea.

– Te conduc eu, zise Morcove, repede. Că tot trebuie să mă duc la căpitanul Vimes.

– Păi, nu e în drumul tău...

– Serios, mi-ar face plăcere.

Ea îi privi expresia onestă.

– Nu vreau să te deranjez, zise ea.

– Niciun deranj. Îmi place să merg. Mă ajută să gândesc.

Angua zâmbi, în pofida disperării.

Ieșiră afară, în căldura potolită a serii. Din instinct, Morcove adoptă pasul polițistului.

– Asta-i o stradă foarte veche, știi, zise el. Se spune că dedesubtul ei curge un pârâu subteran. Am citit asta undeva. Tu ce crezi?

– Chiar îți place să mergi? întrebă Angua, potrivindu-și pasul după al lui.

– O, da. Sunt multe străduțe interesante și clădiri istorice de văzut. Ies descori la plimbare, în ziua mea liberă.

Ea îl privi. Sfinte Sisoe, gândi ea.

– De ce te-ai înrolat în Gardă? întrebă ea.

– Mi-a spus tata că asta o să mă facă bărbat.

– Se pare c-a funcționat.

– Da. E cea mai grozavă slujbă din lume.

– Serios?

– O, da. Știi ce înseamnă „polițist"?

Angua ridică din umeri.

– Înseamnă „om al *polis*-ului". Ăsta-i un cuvânt vechi care înseamnă cetate.

– Da?

– Am citit într-o carte. Om al orașului.

Ea îl privi din nou cu coada ochiului. Fața îi strălucea în lumina unei torțe care ardea la colțul străzii, dar avea și o lumină interioară, proprie.

E *mândru*. Își aminti de jurământ.

Mândru că face parte din nenorocita de *Gardă*, pe toți zeii...

– Dar *tu* de ce te-ai înrolat? întrebă el.

– Eu? A, eu... mie-mi place să am ce mânca la masă și să dorm sub un acoperiș. Și oricum, nu prea ai de unde alege, nu? Ori în Gardă, ori puteam să mă fac... ha... cusătoreasă[1].

– Și nu prea te pricepi la cusut?

Privirea ei bănuitoare nu detectă pe fața lui decât cinstită nevinovăție.

– Da, zise ea dându-se bătută, așa-i. Și pe urmă am văzut afișul ăsta. „Garda Orașului Are Nevoie de Bărbați! Fii Bărbat în Garda Orașului!" Așa că m-am gândit că nu strică să încerc. În fond, nu aveam decât ceva de câștigat.

Așteptă să vadă dacă el nici la asta nu se prinde. Nu.

– Sergentul Colon a scris afișul, zise Morcove. El gândește cam în linie dreaptă.

Apoi adulmecă aerul.

– Ție îți miroase? zise el. Miroase cam ca și cum cineva ar fi aruncat un preș vechi de privată?

[1] Un sondaj făcut de Breasla Comercianților din Ankh-Morpork asupra ocupațiilor cetățenilor din Morpork a găsit 987 de femei care s-au declarat „cusătorese". A! și două ace de cusut.

– O, mulțumesc frumos, zise o voce de undeva foarte de jos, de undeva din întunericc. O, da. Mulțumesc mult de tot. Ce cumîizice din partea ta. Preș vechi de privată. O, da.

– Eu nu simt nimic, minți Angua.

– Mincinoaso, zise vocea.

– Și nici nu aud.

Cizmele căpitanului Vimes îl informară că se găsea pe bulevardul Scoone. Picioarele îi umblau de capul lor; mintea lui era în altă parte. De fapt, o parte din ea se dizolva ușurel în cel mai fin nectar marca Jimkin Bearhugger. Măcar dacă n-ar fi fost atât de-al naibii de *politicoși!* Existau câteva lucruri pe care le văzuse în viața lui și pe care încerca mereu, fără succes, să le uite. Până acum, el ar fi pus în fruntea listei privitul la amigdalele unui dragon uriaș în vreme ce acesta își trage răsuflarea cu care are de gând să te transforme într-o grămăjoară de mangal impur. Încă se mai trezea noaptea din somn, scăldat în sudoare, după ce visase acea flăcăruie de veghe. Dar acum se gândea cu groază că acea amintire va fi înlocuită de imaginea tuturor acelor fețe impasibile de pitici, privindu-l cu politețe, și senzația că vorbele i se prăbușesc într-o groapă adâncă.

În fond, ce ar fi putut spune? „Ne pare rău că e mort, și ăsta-i un anunț oficial. Cei mai răi oameni ai noștri se ocupă de caz"?

Casa răposatului Bjorn Hammerhock fusese plină de pitici – pitici tăcuți, holbați, *politicoși*. Vestea se răspândise. El nu spusese nimănui ceva ce nu știa dinainte. Mulți din ei aveau arme în mâini. Era acolo și domnul Stronginthearm. Căpitanul Vimes vorbise mai înainte cu el despre discursurile lui pe tema necesității de a toca toți trolii mărunt și a-i folosi la pavat străzi. Dar acum piticul nu spunea nimic. Doar părea îngâmfat. Se simțea în aer o amenințare tăcută, *politicoasă*, care-ți spunea: Te vom asculta. Pe urmă, vom face ce decidem noi.

Nici măcar nu fusese sigur care dintre ei era doamna Hammerhock. Lui toți i se păreau la fel. Când îi fusese prezentată – avea coif, avea barbă – nu scosese de la ea decât răspunsuri vagi, politicoase. Nu, încuiase atelierul și cheia părea să se fi rătăcit. Mulțumesc.

Încercase să sugereze pe cât de delicat putuse că un atac deschis asupra Aleii Caricrei ar fi fost dezaprobat de către Gardă (probabil de la o distanță sigură), dar nu avusese obrazul să le-o spună de-a dreptul. Nu putea spune: nu luați legea în propriile voastre mâini, căci Garda urmărește făptașii cu toată energia, și asta pentru că n-avea nici cea mai vagă idee de unde să înceapă. Soțul dumneavoastră avea vreun dușman? Da, știu, cineva i-a făcut ditai găuroiul în piept, dar în afară de *asta*, avea vreun dușman?

Așa încât se eschivă pe cât de demn se putea, adică nu foarte, și după o bătălie cu el însuși pe care o pierdu, cumpără o jumătate de whisky Bearhugger's Old Persnickety și-o porni la hoinărit în noapte.

Morcove și Angua ajunseră la capătul străzii Sclipirii.

– Unde stai? întrebă Morcove.

– Aici, la doi pași, zise ea, arătându-i.

– Strada Ulmului? Doar nu la *doamna Cake*?

– Ba da. De ce nu? Voiam doar o cameră curată, la un preț rezonabil. E vreo problemă?

– Păi... vreau să spun, n-am nimic împotriva doamnei Cake, o femeie de toată isprava, una dintre cele mai bune... dar... știi... nu se poate să nu fi observat...

– Ce să observ?

– Păi... nu-i foarte... știi tu... *pretențioasă*.

– Scuze. Tot nu pricep.

– Trebuie să-i fi văzut pe ceilalți chiriași? Adică parcă Reg Sabot tot acolo stă, nu?

– A, zise Angua, ăla care-i zombie, vrei să spui.

– Și e un banshee în pod.

– Domnul Ixolite. Da.

– Și mai e bătrâna doamnă Drull.

– Moroiul. Dar s-a pensionat. Acum face catering pentru petreceri de copii.

– Vreau să spun, nu ți se pare cam ciudată casa aia?

– Dar chiria e rezonabilă și paturile sunt curate.

– Păi, nu cred că doarme vreodată cineva în ele.

– Bine, *bine!* A trebuit să mă mulțumesc cu ce puteam *găsi!*

– Scuze. Știu cum e. Și eu eram la fel la început, când am sosit aici. Dar sfatul meu e să te muți de îndată ce poți să pleci fără să jignești, și să găsești un loc... în fine... mai potrivit pentru o domnișoară, dacă înțelegi ce vreau să spun.

– Nu prea. Domnul Sabot a încercat chiar să mă ajute să-mi duc bagajul la etaj. Bine, după aceea a trebuit să-l ajut eu să-și ducă brațele la etaj. Bietul de el, mereu îi cad bucăți.

– Dar ei nu sunt chiar... persoane ca noi, zise Morcove abătut. Să nu mă înțelegi greșit. Adică... pitici? Unii dintre cei mai buni prieteni ai mei sunt pitici. *Părinții mei* sunt pitici. Troli? *Niciun fel* de problemă cu trolii. Sarea pământului. La propriu. Niște flăcăi minunați, sub toți lichenii ăia. Dar... nemorții... Aș vrea doar să se întoarcă de unde-au venit, asta-i tot.

– Majoritatea de pe-aici au venit.

– Doar că nu-mi plac. Îmi pare rău.

– Trebuie să plec, zise Angua cu răceală.

Se opri la gura întunecată a unei alei.

– Corect. Corect, zise Morcove. Ăă. Când ne mai vedem?

– Mâine. Lucrăm împreună, nu?

– Dar poate când suntem în afara serviciului am putea să...

– Tre' să plec!

Angua se răsuci pe călcâie și-o luă la fugă. Haloul lunii se zărea deja deasupra acoperișurilor Universității Nevăzute.

– OK. Bine. În regulă. Pe mâine, atunci! strigă Morcove după ea.

Angua simțea lumea învârtindu-se, în vreme ce se împletea printre umbre. N-ar fi trebuit să amâne atât!

Ieși, clătinându-se, într-o altă stradă cu câțiva trecători și reuși să ajungă la gura unui gang, trăgând de haine...

Fu văzută de către Bundo Prung, un hoț recent dat afară din Breaslă pentru entuziasm excesiv și comportament nedemn de un tâlhar, și disperat. O femeie singură într-un gang întunecos era, simțea el, cam tot ce era în stare să înfrunte.

Aruncă o privire împrejur și intră după ea.

Urmară cam cinci secunde de liniște. Apoi Bundo ieși foarte rapid și nu se opri din fugă decât pe chei, de unde o corabie urma să plece odată cu fluxul. Urcă în fugă pasarela în ultima clipă, înainte să fie retrasă, și se făcu marinar, și muri trei ani mai târziu când, într-o țară îndepărtată, îi căzu în cap un tatu, și în tot acest timp nu spuse nimănui ce văzuse. Dar cam țipa, de câte ori vedea un câine.

Angua ieși și ea câteva clipe mai târziu și plecă la trap.

Lady Sybil Ramkin deschise ușa și adulmecă aerul nopții.

– Samuel Vimes! Ești beat!

– Încă nu! Dar sper să ajung! răspunse Vimes cu veselie.

– Și nu te-ai schimbat de uniformă!

Vimes privi în jos, apoi ridică din nou ochii.

– Așa-i! zise el binedispus.

– Musafirii o să ajungă dintr-o clipă într-alta. Du-te sus în camera ta. Baia e gata și Willikins ți-a pregătit un costum. Hai, du-te...

– Tare bine!

Vimes se scăldă în apă călduță și în aburii roz ai alcoolului. Apoi se șterse cum putu mai bine și se duse să se uite la costumul întins pe pat.

Fusese făcut de cel mai bun croitor din oraș. Sybil Ramkin avea o inimă generoasă. Era o femeie pusă pe dăruit.

Costumul era albastru cu violet-închis, cu dantelă la guler și la manșete. Era ultimul răcnet al modei, i se spusese. Sybil Ramkin voia ca el să avanseze în societate. Nu i-o spusese niciodată de-a dreptul, dar el știa că îl consideră mult prea valoros ca să fie polițist.

El se holba la costum cu o nedumerire încețoșată. Nu mai purtase niciodată un costum, nu cu adevărat. În copilărie se îmbrăcase cu orice fel de zdrențe puteau fi legate pe trup, iar mai târziu cu nădragii din piele, până la genunchi, și zalele Gărzii – haine practice, confortabile.

Costumul avea și o pălărie. Cu perle pe ea.

Vimes nu mai pusese niciodată pe cap ceva care să nu fi fost făcut din ciocan, dintr-o foaie de tablă.

Pantofii erau lungi și cu vârfuri ascuțite.

El purtase întotdeauna vara sandale, iar iarna tradiționalele cizme ieftine.

Căpitanul Vimes de-abia se descurca să fie ofițer. Nu era deloc sigur cum să devină gentleman. Se părea că asta implica îmbrăcarea costumului...

Musafirii soseau. Auzea scrâșnetul roților de trăsură pe aleea de acces și lipăitul purtătorilor de palanchin.

Aruncă o privire pe fereastră. Bulevardul Scoone era situat mai sus decât mare parte din Morpork și oferea cea mai bună perspectivă asupra orașului, dacă-ți plăcea așa ceva. Palatul Patricianului era o formă mai întunecată în amurg, cu o singură fereastră luminată, la etajul de sus. Forma centrul unei zone bine luminate, care devenea din ce în ce mai întunecată dacă te

uitai mai spre laturi și priveai la zone ale orașului în care oamenii nu aprindeau lumânări, căci ar fi însemnat să iroseaască un aliment prețios. În jurul Aleii Carierei se vedea lumina roșie a torțelor... ei, e Anul Nou al trolilor, e de înțeles. Și o lucire slabă deasupra Pavilionului Magiei de Înaltă Energie din Universitatea Nevăzută; lui Vimes i-ar fi plăcut să aresteze toți vrăjitorii sub suspiciune de a fi mult mai șmecheri decât e cazul. Dar se vedeau mai multe lumini decât se așteptase pe lângă străzile Odgonului și Abruptă, în acea parte a orașului pe care oamenii de genul căpitanului Quirke o numeau „orașul mini"...

– Samuel!

Vimes își aranjă cravata pe cât putu de bine.

Dăduse piept cu troli și cu dragoni, dar acum va trebui să înfrunte o specie cu totul nouă. Bogații.

Întotdeauna era greu să-și amintească, mai târziu, cum i se arăta lumea atunci când era *dans une certaine condition*, după cum spunea mama ei, cu delicatețe.

De exemplu, *își amintea* că vedea mirosurile. Străzile și casele propriu-zise... erau acolo, desigur, dar doar ca un fundal monocrom și mohorât pe care sunetele și, da, mirosurile ardeau ca niște linii strălucitoare de... foc colorat și nori de... păi, de fum colorat.

Ăsta era clenciul. Aici se prăbușeau toate. Nu existau, după aceea, cuvintele care să descrie ce auzise și adulmecase. Dacă ai putea vedea o a opta culoare distinctă, doar pentru o vreme, și apoi ar trebui s-o descrii înapoi în lumea cu șapte culori, tot ce ai putea spune ar fi „ceva cam ca un fel de mov-verzuliu". Experiențele nu treceau prea bine bariera dintre specii.

Câteodată, deși nu prea des, Angua se considera foarte norocoasă că are ocazia să vadă ambele lumi. Și mai erau și cele douăzeci de minute după fiecare Preschimbare când *toate*

simțurile erau mai vii, așa încât lumea strălucea ca un curcubeu în fiecare spectru senzorial. Aproape că merita totul, doar pentru asta.

Existau mai multe varietăți de vârcolaci. Unii aveau doar nevoie de-un bărbierit din oră-n oră și de-o pălărie, să le acopere urechile. Păreau aproape normali.

Dar ea îi putea recunoaște, cu toate acestea. Un vârcolac putea dibui un alt vârcolac chiar și-n mijlocul unei mulțimi. Aveau o anume expresie a ochilor. Și, bineînțeles, dacă aveai timp, mai existau și tot felul de alte indicii. Vârcolacii trăiau de obicei singuri și aveau slujbe care nu-i obligau să ia contact cu animalele. Se dădeau cu mult parfum sau aftershave și erau foarte atenți la ce mănâncă. Și țineau jurnale în care treceau, cu grijă, fazele lunii, cu cerneală roșie.

Nu era o viață, să fii vârcolac la țară. O amărâtă de găină dacă lipsea, tu erai suspectul numărul unu.

Toată lumea spunea că era mult mai bine la oraș.

Era copleșitor, în orice caz.

Angua putea vedea mai multe ore din viața străzii Ulmului dintr-o ochire. Teama tâlharului era o line portocalie care se ștergea încet. Urma lui Morcove era un norișor în expansiune, verde-deschis, cu o nuanță ce sugera că e ușor îngrijorat; mai avea și sugestii de piele învechită și lustru pentru armură. Alte urme, mai puternice sau mai slabe, se întrețeseau pe stradă.

Una dintre ele mirosea a preș vechi de privată.

– Hei, cățea, zise o voce din spatele ei.

Angua întoarse capul. Gaspode nu arăta mai bine prin ochi de câine, era însă în centrul unui nor de mirosuri asortate.

– A. Tu erai.

– Corect, zise Gaspode scărpinându-se febril.

Îi aruncă o privire plină de speranță.

– Fac și io o întrebare, mă-nțelegi, așa ca să închid subiectu' de la-nceput, pentru aspectu' artistic, de dragu' cumlezicelor s-ar putea spune, dar aș avea vreo șansă să adulmec...

– Niciuna.

– Întrebam și io. Fără supărare.

Angua strâmbă din bot.

– Cum de miroși așa urât? Vreau să spun, și când eram om miroseai urât, dar acum...

Gaspode se umflă în pene.

– Grozav, nu? zise el. Nu s-a-ntâmplat de la sine. A trebuit să mă străduiesc pentru asta. Dacă erai câine de-adevăratelea, mirosu' ăsta ar fi ca un aftershave clasa-ntâi. Apropo, ar fi bine să-ți pui o zgardă, domnișoară. Nimeni nu se ia de tine dacă ai zgardă.

– Mulțumesc.

Gaspode părea să aibă ceva pe suflet.

– Ăă... nu obișnuiești să smulgi inimi, nu?

– Doar dacă îmi doresc s-o fac, zise Angua.

– Corect, corect, corect, se grăbi Gaspode să spună. Încotro mergi?

O luase la trap, crăcănat și legănându-se, ca să țină pasul cu ea.

– Să adulmec nițel pe-acasă pe la Hammerhock. Nu te-am invitat să vii cu mine.

– Altă treabă n-am, zise Gaspode. La Casa Coastelor nu scot resturile afară înainte de miezul nopții.

– N-ai o casă unde să te duci? întrebă Angua, pe când treceau pe sub o tarabă cu pește prăjit.

– Casă? Io? Casă? Da. Desigur. N-am io treabă. Copii veseli, bucătărie mare, trei mese pe zi, cotoi amuzant prin vecini, să-l alerg când am io chef, păturica mea și locșoru' meu lângă focu' din sobă, e un dulău bătrân, dar noi îl iubim, ekcetra. N-am nicio problemă.

– Doar că observ că *tu* n-ai zgardă.

– A căzut.

– Serios?

– De la atâtea cristale de le-avea, că erea grele.

– Asta a fost, sigur.

– Ai mei mă lasă să fac ce vreau, zise Gaspode.

– Se vede.

– Câteodată nu dau p-acasă cu zilele, să știi.

– Chiar așa?

– Cu săptămânile, câteodată.

– Sigur.

– Da' se bucură teribil să mă vadă, de fiecare dată, zise Gaspode.

– Parcă-mi spuseseși că dormi la Universitate, zise Angua, pe când se fereau de o căruță, pe strada Rimei.

Preț de o clipă, Gaspode mirosi a nesiguranță, dar își reveni splendid.

– Da, așa-i, zise el. Păăi, știi cum e, cu familiile astea... Toți copiii ăia care te tot ia în brațe, și-ți dă biscuiți și d-astea, oamenii care te mângâie tot timpu'. Te calcă pă nervi. Așa că mă duc deseori să dorm acolo.

– Corect.

– Cât să poate dă des, de fapt.

– Serios?

Gaspode scânci nițel.

– Tre' să fii atentă, să știi. O cățea tânără ca tine poate da de bucluc mare, în orașu' ăsta dă câini.

Ajunseseră la pontonul de lemn din spatele atelierului lui Hammerhock.

– Cum crezi... începu Angua, și se opri.

Se simțea un amestec de mirosuri acolo, dar cel dominant era tăios ca un fierăstrău.

– Artificii?

– Și teamă, zise Gaspode. Multă teamă.

Adulmecă scândurile.

– Teamă omenească, nu piticească. Poți să-ți dai seama dacă e de la un pitic. Din cauza hrănirii cu șobolani, știi? Pfiu! Tre' să fi fost tare înfricoșat, dac-a rămas mirosu' așa puternic.

– Eu adulmec un om, bărbat, și un pitic, zise Angua.

– Da. Un pitic mort.

Gaspode își îndesă nasul jerpelit în crăpătura de sub ușă și amușină zgomotos.

– Mai e și alte lucruri, zise el, dar e treaba dracu' cu râul atât de aproape de noi. Se simte ulei și... și unsoare... și tot felu' de... Hei, un' te duci?

Gaspode fugi mărunțel după Angua care o luase înapoi spre strada Rimei, cu nasul la pământ.

– Iau urma.

– Pentru ce? El n-o să-ți zică mulțumesc, să știi.

– Care el?

– Drăguțu' tău.

Angua se opri atât de brusc, încât Gaspode se lovi de ea.

– Vrei să spui caporalul Morcove? Nu e drăguțul meu!

– Serios? Io-s câine, da? Nasu-i totu', așa-i? Mirosu' nu minte. Ferămoni. E treaba aia veche cu alchimia sexuală.

– Îl cunosc abia de vreo două nopți!

– Aha!

– Ce vrei să spui, *aha?*

– Nimic, nimic. Nu-i nimic rău în asta, oricum...

– Nu există niciun *asta* ca să poată fi rău!

– Sigur, sigur. Nu că ar fi fost rău, zise Gaspode, și adăugă repede: chiar dacă ar fi fost. Toată lumea îl place pe caporalu' Morcove.

– Îl plac, nu-i așa, zise Angua, și blana zbârlită de pe ceafă i se așează la loc. E foarte... agreabil.

– Până și Fido Barosanu' doar l-a mușcat de mână când a încercat să-l mângâie.

– Cine-i Fido Barosanu'?

– Lătrător-șef al Breslei Câinilor.

– Câinii au o Breaslă? Câinii? Hai, las-o jos că măcăne...

– Nu, pe bune. Drepturi de scormoneală, locuri de stat la soare, gardă de noapte la lătrat, drept de împerechere, urlat cu schimbu'... toată șandramaua.

– Breasla Câinilor, mârâi Angua sarcastic. Nu zău!

– Ia aleargă tu un șobolan prin burlane p-o stradă unde n-ai ce căuta și să vezi dacă te mint. Mare noroc ai că sunt p-acilea, că altfel ai putea da serios de bucluc. Un câine care nu-i membru al Breslei are probleme mari în orașu' ăsta. Ai noroc, zise Gaspode, că m-ai întâlnit.

– Presupun că ești om de ba... câine de bază în Breaslă, da?

– Nu-s membru, zise Gaspode cu mândrie.

– Și tu cum supraviețuiești, atunci?

– Mic-mi merge mintea, de-aia. Și oricum, Fido Barosanu' mă lasă-n pace. Eu am Puterea.

– Ce putere?

– Nu-i treaba ta. Fido Barosanu'... îmi e prieten.

– Nu mi se pare foarte prietenos să muști un om de mână fiindcă te-a mângâiat.

– Da? Ultimu' om care a-ncercat să-l mângâie pe Fido Barosanu' nu i-au mai găsit decât catarama de la curea!

– Da?

– Și încă era într-un copac.

– Unde suntem aici?

– Și p-aici nici măcar copaci nu sunt. Ce spuneai?

Gaspode adulmecă aerul. Nasul lui putea citi orașul cam ca tălpile educate ale căpitanului Vimes.

– Intersecția bulevardului Scoone cu Prouts, zise el.

– Urma se pierde. S-a amestecat cu prea multe alte chestii.

Angua adulmecă o vreme primprejur. Cineva venise până aici, dar prea mulți alți oameni se încrucișaseră cu el. Mirosul cel tăios era încă acolo, dar doar ca o sugestie în învălmășeala de izuri contradictorii.

Își dădu seama de un miros copleșitor de săpun ce se apropia. Îl observase și mai înainte, dar doar ca femeie și doar ca o boare vagă. Ca patruped, i se părea că umple întreaga lume.

Caporalul Morcove venea pe stradă, îngândurat. Nu se uita pe unde umblă, dar nici n-avea nevoie. Oamenii se dădeau la o parte pentru caporalul Morcove.

Era prima dată că-l vedea cu ochii aceștia. La naiba! Cum de nu-și dădeau oamenii seama? Tipul umbla prin oraș cum umblă tigrul prin iarba înaltă, cum umblă ursul munților prin zăpadă, purtând peisajul ca pe-o piele...

Gaspode aruncă o privire în lături. Angua ședea și se holba.

– Vezi că-ți curge balele, zise el.

– Cum?... Și ce? Ce-are? E firesc. Gâfâi!

– Hă, hă.

Morcove o observă și se opri.

– Ia te uită, e cățelul maidanez, zise el.

– Ham, ham, zise Gaspode, dând din coada-i trădătoare.

– Văd că *tu*, cel puțin, ai o prietenă, zise Morcove, mângâindu-l pe cap și apoi ștergându-și absent mâna pe tunică.

– Și, pe cuvântul meu, ce cățea splendidă! zise el. Câine-lup de Vârfu Berbecelui, sunt convins.

O mângâie pe Angua, prietenos și neatent.

– Ei, în fine, zise el. Treaba nu se face singură, așa-i?

– Ham, schiau, dă-i cățelului un biscuit, zise Gaspode.

Morcove se îndreptă și-și pipăi buzunarele.

– Cred că am un biscuit pe-aici – să juri că înțelege tot ce spun și alta nu...

Gaspode făcu frumos, și prinse biscuitul din zbor.

– Ham, ham, gudur, gudur, zise el.

Morcove îi aruncă lui Gaspode acea privire cam nedumerită pe care-o aveau întotdeauna oamenii când el zicea „ham" în loc să latre, apoi dădu din cap către Angua și-o porni mai departe spre bulevardul Scoone și casa lui lady Ramkin.

– Iată, zise Gaspode, mestecând zgomotos biscuitul vechi, un băiat tare cumsecade. Simpluț, dar cumsecade.

– Da, e simpluț, nu-i așa? zise Angua. Ăsta e primul lucru pe care l-am observat la el. El e simplu. Și toate celelalte de-aici sunt complicate.

– Făcea niște ochi de miel la tine, mai înainte! zise Gaspode. Nu că aș avea ceva împotriva ochilor de miel, să nu crezi. Da' să fie proaspeți.

– Mă dezgusti.

– Da, dar io cel puțin am aceeași formă toată luna, fără supărare.

– Vezi c-o să te alegi cu o mușcătură.

– O, da, gemu Gaspode. Da, o să mă muști. O, da, ce mă mai *tem* io de asta, parol. Vreau să spun, ia gândește-te nițel. Am atâtea boli câinești că mai sunt în viață doar fiindcă afurisitele sunt prea ocupate să se bată între ele. Adică am până și lincheală, și p-asta n-o capătă decât oile gravide. Dă-i înainte. Mușcă-mă. Schimbă-mi viața. De fiecare dată când e lună plină o să-mi crească păr și colți galbeni și-o să fiu obligat să umblu-n patru labe. Da, îmi dau seama ce mare diferență va fi față de situația mea actuală. De fapt, zise el, e clar că merg cam în pierdere la capitolu' păr, așa că poate o, știi tu, nu chiar o mușcătură, poate doar o crănțăneală...

– Taci din gură.

Tu, cel puțin, ai o prietenă, spusese Morcove. Ca și cum ar fi avut ceva pe suflet...

– Măcar un lins rapid...

– Taci din gură.

* * *

– Tulburările astea sunt numai din vina lui Vetinari, zise ducele de Eorle. Individul n-are stil! Și acum, evident, avem un oraș în care băcanii au tot atâta influență ca și baronii. I-a lăsat până și pe *instalatori* să-și facă o Breaslă! Asta-i împotriva naturii, în umila mea opinie.

– Dac-ar da măcar un soi de exemplu social, n-ar fi așa rău, zise lady Omnius.

– Sau măcar dac-ar guverna, zise lady Selachii. Mi se pare că oricine își poate permite să facă orice.

– Recunosc că nici vechii regi nu erau neapărat genul *nostru* de oameni, spre sfârșit, zise ducele de Eorle, dar cel puțin reprezentau ceva, în umila mea opinie. Aveam un oraș cum trebuie, pe vremea aceea. Oamenii erau mai respectuoși și-și cunoșteau lungul nasului. Și munceau cinstit toată ziua, nu leneveau ca acum. Și în orice caz nu țineam porțile orașului deschise să intre toți neisprăviții. Și, bineînțeles, atunci legea era puternică. Nu-i așa, căpitane?

Căpitanul Samuel Vimes își pironise privirea sticloasă într-un punct undeva chiar deasupra și puțin la stânga de urechea stângă a vorbitorului.

Fumul de trabuc atârna aproape nemișcat în aer. Vimes își dădea ca prin vis seama că petrecuse mai multe ore mâncând prea mult în compania unor oameni care-i erau nesuferiți.

Se gândea cu dor la mirosul străzilor plouate și la senzația pavajului sub tălpile sale de carton. O tavă cu băuturi postprandiale orbita în jurul mesei, dar Vimes nu se atinsese de ea, fiindcă ar fi supărat-o pe Sybil. Iar ea încerca să nu arate asta, ceea ce îl supăra și mai tare pe el.

Efectul whisky-ului trecuse. Tare-i displăcea să fie treaz. Dacă era treaz, începea să gândească. Și unul dintre gândurile care se îmbulzeau în capul lui era că nu există opinie umilă.

Nu prea avusese de-a face cu cei bogați și puternici. De regulă, polițaii nu-i prea întâlneau. Nu că bogații ar fi fost mai puțin înclinați să comită infracțiuni, chestia era doar că acele infracțiuni pe care ei le comiteau depășeau de obicei atât de mult nivelul normal al criminalității, încât nu erau de nasul purtătorilor de cizme scâlciate și zale ruginite. Să posezi o sută de maghernițe de mahala nu era o infracțiune, dar să locuiești în una aproape că era; să fii un Asasin – deși Breasla nu o afirmase niciodată *de-a dreptul*, una dintre cerințele importante la admitere era să fii fiul sau fiica unui gentleman – nu era o infracțiune. Dacă aveai destui bani, nici nu prea mai puteai comite infracțiuni, practic. Puteai perpetra doar mici răutăți amuzante.

– Și acum, unde te uiți, e plin de pitici și de troli obraznici și de oameni rău crescuți, zise lady Selachii. Sunt mai mulți pitici acum în Ankh-Morpork decât în oricare din orașele lor, sau cum le-or spune ei vizuinilor în care stau.

– Ce părere ai, căpitane? zise ducele de Eorle.

– Hmm?

Căpitanul Vimes luase o boabă de strugure și-o tot răsucea între degete.

– Despre prezenta problemă etnică.

– Avem așa ceva?

– Păi, da... Ia gândește-te la Aleea Carierei. Se bat acolo în fiecare seară!

Vimes examina strugurele în detaliu. Ceea ce ar fi vrut să spună era: Bineînțeles că se bat. Sunt *troli*. Normal că se trosnesc cu bâtele – troleza e compusă mai mult din limbaj corporal și, ce să-i faci, le place să strige. De fapt, singurul care face cu adevărat vreo problemă cuiva e ticălosul ăla de Crisopraz, și asta numai

fiindcă imită oamenii și învață repede. Cât despre religie, zeii trolilor se trosneau între ei cu bâtele cu zece mii de ani înainte ca noi să fi încetat măcar să încercăm să mâncăm pietre.

Dar amintirea piticului ucis răscoli o undă de perversitate din sufletul lui.

Puse boaba de strugure înapoi în farfurie.

– Categoric, zise el. În opinia mea, ticăloșii ăia fără Dumnezeu ar trebui adunați și scoși din oraș cu de-a sila.

Se lăsă o clipă de tăcere.

– Că asta și merită, adăugă Vimes.

– Exact! Sunt aproape ca animalele, zise lady Omnius.

Vimes suspecta că o cheamă Sara.

– Ați observat ce capete masive au? zise Vimes. E doar piatră, de fapt. Au creierul foarte mic.

– Și din punct de vedere moral, bineînțeles... zise lordul Eorle.

Se auziră vagi murmure aprobatoare. Vimes întinse mâna după pahar.

– Willikins, nu cred că domnul căpitan Vimes mai dorește vin, zise lady Ramkin.

– Greșit! zise Vimes, voios. Și că tot vorbeam, ce ziceți de pitici?

– Nu știu dacă a observat cineva, zise lordul Eorle, dar e clar că nu se mai văd atâția câini pe stradă ca pe vremuri.

Vimes se holbă. Treaba cu câinii era adevărată. Parcă nu se mai vedeau chiar așa mulți cutreierând pe stradă, asta așa era. Dar el intrase prin câteva baruri piticești cu Morcove și știa că într-adevăr piticii nu ezitau să mănânce carne de câine, dar numai dacă nu puteau face rost de șobolan. Și zece mii de pitici care s-ar fi îndopat încontinuu, cu cuțitul, furculița și lopata, n-ar fi fost în stare să împuțineze populația șobolănească din Ankh-Morpork. Era un subiect de bază în toate scrisorile

piticilor către cei de-acasă: haideți încoa', toată lumea, și aduceți niște ketchup.

– Ați văzut ce capete mici au? reuși el să spună. Capacitate foarte limitată, e clar. Se poate măsura.

– Și niciodată nu le vezi femeile, zise lady Sara Omnius. Asta mi se pare foarte... suspect. Știți ce se spune despre pitici, adăugă ea întunecându-se.

Vimes suspină. Lui îi era destul de clar că le vedeai femeile tot timpul, doar că arătau exact ca piticii bărbați. Se putea oare să nu știe asta *toți* cei care aveau cât de cât idee despre pitici?

– Și mai sunt și isteți, afurisiții, zise lady Selachii. Ageri ca acele.

– Știți ceva, zise Vimes clătinând din cap, asta-i partea cea mai enervantă, nu-i așa? Cum pot să fie atât de incapabili de gândire rațională și atât de-al naibii de șireți în același timp.

Vimes fu singurul care observă privirea pe care i-o aruncă lady Ramkin. Lordul Eorle își stinse trabucul.

– Vin pur și simplu aici și preiau totul. Și robotesc întruna ca furnicile pe când oamenii adevărați au și ei nevoie de somn. E nefiresc.

Mintea lui Vimes desenă un arc în jurul acestui comentariu și-l compară cu cel de mai devreme, despre a munci cinstit toată ziua.

– Ei, unul dintre ei n-o să mai robotească, zise lady Omnius. Camerista mea spunea că l-au găsit azi-dimineață în râu. O fi vreun război tribal sau ceva.

– Ha... orișicât, e un început, zise lordul Eorle râzând. Nu că ar observa cineva că e unul mai mult sau mai puțin.

Vimes zâmbi larg.

Lângă mâna lui se afla o sticlă de vin, în pofida eforturilor pline de tact ale lui Willikins de a o lua de acolo. Gâtul ei, ispititor, arăta numai bun de înșfăcat...

Simți că e privit. Ridică ochii și, de cealaltă parte a mesei, văzu un bărbat care-l privea cu atenție și a cărui contribuție mai recentă la conversație fusese „Poți să fii așa amabil să-mi dai condimentele, căpitane?" Un chip ce nu avea nimic remarcabil, afară de privire – care era absolut calmă și ușor amuzată. Era doctorul Cruces. Vimes avu puternica impresie că-i sunt citite gândurile.

– Samuel!

Mâna lui Vimes se opri în drumul ei spre sticlă. Lângă milady, în picioare, era Willikins.

– Se pare că e un tânăr la ușă și întreabă de tine, zise lady Ramkin. Caporalul Morcove.

– Vai de mine, ce palpitant! zise lordul Eorle. O fi venit să ne aresteze, ce zici? Hahaha.

– Ha, zise Vimes.

Lordul Eorle îi dădu un cot vecinei sale.

– Probabil că undeva se comite o nelegiuire, zise el.

– Da, zise Vimes. Foarte aproape, cred.

Morcove, ce-și ținea respectuos coiful sub braț, fu introdus în sală.

Privi selecta adunare, își linse emoționat buzele și salută. Se uitau cu toții la el. Era greu să nu-l observi pe Morcove într-o încăpere. În oraș erau și alți oameni mai masivi decât el. Nu arăta intimidant. Doar că părea că distorsionează lucrurile din jurul lui, fără să se străduiască măcar. Tot ce era în preajmă devenea fundal pentru caporalul Morcove.

– Pe loc repaus, caporale, zise Vimes. Care-i mișcarea? Vreau să spun, adăugă el repede, amintindu-și cum abordează Morcove limbajul colorat, care este motivul venirii tale aici în acest moment?

– Am ceva să vă arăt, domnule. ăă. Domnule, cred că provine de la Asa...

– Ce-ar fi să mergem noi să vorbim afară despre asta, da? zise Vimes. Doctorul Cruces nici nu crâcnise.

Lordul Eorle se lăsă pe spate.

– Ei, trebuie să spun că sunt impresionat, zise el. Întotdeauna v-am crezut pe voi, gardiștii, cam ineficienți, dar văd că sunteți permanent la datorie. Întotdeauna la pândă împotriva minților criminale, nu?

– O, da, zise Vimes. Mintea criminală. Da.

Aerul mai rece al străvechilor culoare era o binecuvântare. Se rezemă de perete și se chiorî la cartonaș.

– „Gonne"?

– Știți că ați spus c-ați văzut ceva în curte... începu Morcove.

– Ce-i aia gonne?

– Poate ceva *lipsea* din muzeul Asasinilor, și au pus acolo un anunț? zise Morcove. Știți dumneavoastră, ca „Retras pentru curățare"? Așa se face în muzee.

– Nu, nu prea cr... Și oricum, ce știi tu despre muzee?

– O, păi, domnule, zise Morcove. Mă mai duc la muzee în ziua mea liberă. La cel de la Universitate, bineînțeles, și lordul Vetinari mă lasă să mă uit prin muzeul cel vechi al Palatului, și mai sunt cele ale Breslelor, de obicei îmi dau voie să intru dacă-i rog frumos, și mai e muzeul piticesc de lângă strada Rimei...

– Există așa ceva? zise Vimes, care începuse să fie interesat. Trecuse pe strada Rimei de o mie de ori.

– Da, domnule, la doi pași, pe Aleea Învârtită.

– Ca să vezi. Ce țin acolo?

– Multe mostre interesante de pâine piticească, domnule.

Vimes se gândi o clipă.

– Dar nu asta e important acum, zise el. Și oricum, nu așa scrii „lipsă"[1].

– Ba da, domnule, zise Morcove.

[1] „Lipsă" sau „dispărut" s-ar scrie corect „gone", nu „gonne". (n.tr.)

– Vreau să spun, nu așa se scrie de obicei.

Se tot juca cu bucata de carton.

– Ar trebui să fii nebun ca să intri prin efracție la Breasla Asasinilor, zise el.

– Da, domnule.

Mânia îi limpezise capul. Simțea din nou... nu, nu emoția, nu ăsta era cuvântul... *presimțirea* a ceva anume. Încă nu știa ce. Dar era acolo, îl aștepta...

Lady Ramkin închidea ușa sufrageriei îndărătul ei.

– Te-am urmărit, zise ea. Ai fost foarte nepoliticos, Sam.

– Mă străduiam să nu fiu.

– Lordul Eorle e un prieten foarte vechi.

– Chiar e?

– Păi, îl cunosc de mult. De fapt, nu pot să-l sufăr. Dar îl puneai în postură de prost.

– Se punea singur în postură de prost. Eu doar îl ajutam.

– Dar și pe tine te-am auzit descori... fiind nepoliticos la adresa piticilor și trolilor!

– Asta-i altceva. Eu am *dreptul*. Idiotul ăla n-ar ști ce-i aia un trol nici dacă l-ar călca unul în picioare.

– O, dacă l-ar călca un trol, ar ști, sări și Morcove să ajute. Unii dintre ei ajung să cântărească...

– Și oricum, ce era așa important? întrebă lady Ramkin.

– Noi... îl căutăm pe cel care l-a ucis pe Chubby, zise Vimes.

Expresia lui lady Ramkin se schimbă instantaneu.

– Asta-i altceva, desigur, zise ea. Asemenea oameni ar trebui biciuiți în piața publică!

De ce am spus asta? gândi Vimes. Poate fiindcă e adevărat. Un... gonne... dispare, și-apoi nitam-nisam un pitic artificer ajunge în râu, cu un curent teribil pe-acolo pe unde ar fi trebuit să aibă pieptul. Astea două sunt legate. Tot ce mai trebuie să fac e să găsesc legătura...

– Morcove, poți să mergi cu mine înapoi la familia Hammerhock?

– Da, domnule căpitan. De ce?

– Vreau să văd cum arată pe dinăuntru atelierul ăla. Și de data asta sunt însoțit de un pitic. Ba, mai mult, adăugă el, sunt însoțit de caporalul Morcove. Pe caporalul Morcove *îl place* toată lumea.

Vimes asculta conversația cum curgea monoton înainte, în piticește. Morcove părea să aibă câștig de cauză, dar cu greu. Clanul ceda nu din pricina rațiunii, nici din supunere față de lege, ci... în fine... fiindcă-i ruga Morcove.

Într-un târziu, caporalul ridică ochii. Ședea pe un taburet de-al piticilor, așa încât genunchii îi ajunseseră aproape lângă urechi.

– Vedeți dumneavoastră, trebuie să înțelegeți că atelierul unui pitic e foarte important.

– Sigur, zise Vimes, înțeleg.

– Și, ăă... sunteți un *maimare*.

– Pardon?

– Un *maimare*. Mai mare decât un pitic.

– Aha.

– Ăă. Interiorul atelierului unui pitic e ca... păi, e ca interiorul hainelor lui, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Mi-au spus că puteți să vă uitați, dacă sunt și eu cu dumneavoastră. Dar să nu atingeți nimic. Ăă. Nu sunt foarte încântați de asta, domnule căpitan.

Un pitic care s-ar fi putut să fie doamna Hammerhock scoase un mănunchi de chei.

– Întotdeauna m-am înțeles bine cu piticii, zise Vimes.

– Nu le place, domnule. Ăă. Ei nu cred c-o să rezolvăm ceva.

– O să ne dăm toată silința!

– Ăă. N-am tradus bine ce-au spus. Ăă. Ei nu cred că noi *suntem în stare* să rezolvăm ceva. Nu au intenția să vă jignească, domnule. Doar că nu cred că vom fi lăsați să aflăm nimic, domnule.

– Au!

– Îmi pare rău, domnule căpitan, zise Morcove, care mergea ca un L inversat. După dumneavoastră. Aveți grijă la cap, să nu...

– Au!

– Poate mai bine vă așezați și mă uit eu la ce-i pe-aici.

Atelierul era o încăpere lungă și, evident, joasă, cu încă o ușă mică la celălalt capăt. Sub un luminator se afla un banc mare de lucru. Pe peretele opus era o forjă și un rastel de unelte. Și o gaură.

O bucată de tencuială căzuse din perete la câteva picioare de la podea, și mai multe crăpături porneau ca razele de la cărămida zdrobită de dedesubt.

Vimes își masă rădăcina nasului. Nu avusese timp să doarmă astăzi. Asta era încă una. Va trebui să se obișnuiască să doarmă când e întuneric. Nu-și mai aducea aminte când fusese ultima dată când dormise noaptea.

Apoi adulmecă.

– Îmi miroase a artificii, zise el.

– Poate de la forjă, zise Morcove. Și oricum, piticii și trolii au tot aprins artificii, prin tot orașul.

Vimes încuviință.

– În regulă, zise el, deci ce vedem noi aici?

– Cineva a bușit rău peretele ăsta, zise Morcove.

– Asta se putea întâmpla oricând.

– Nu, domnule, fiindcă e praf de moloz pe jos dedesubt și un pitic își ține întotdeauna atelierul curat.

– Serios?

Erau pe-acolo tot felul de arme, unele dintre ele pe jumătate lucrate, puse în rasteluri lângă bancul de lucru. Vimes ridică mare parte dintr-o arbaletă.

– Lucra frumos, zise el. Era tare bun la mecanisme.

– Era faimos pentru ele, zise Morcove umblând într-o doară printre mărunțișurile de pe banc. O mână foarte delicată. Avea ca hobby construcția de cutii muzicale. Niciodată n-a putut rezista unei provocări în materie de mecanică. Ăă. Ce căutăm, *de fapt*, domnule?

– Nu știu sigur. Ei, dar *asta* e ceva...

Era o secure de luptă atât de grea, încât Vimes nici n-o putea ridica bine. Lama era acoperită cu o dantelă de linii gravate. Trebuie că muncise cu săptămânile s-o facă.

– Nu e ceva ce vezi de obicei sâmbăta seara, nu?

– O, nu, zise Morcove, asta-i o armă de îngropare.

– Păi, cred și eu!

– Vrea să spun, e făcută ca să fie îngropată cu un pitic. Fiecare pitic e îngropat cu o armă. Știți? Ca s-o ia cu el în... oriunde s-ar duce.

– Dar are o lucrătură grozavă! Și e tăioasă ca – aaau! – Vimes își supse degetul – ca briciul!

Morcove păru șocat.

– Bineînțeles. N-ar ajuta la nimic să le țină piept cu o armă *de duzină*.

– Să țină piept cui?

– Oricărui lucru rău pe care l-ar putea întâlni în călătoria lui după moarte, zise Morcove cam jenat.

– Aha.

Vimes ezită. Nu se simțea prea bine pe terenul ăsta.

– E o tradiție străveche, zise Morcove.

– Credeam că piticii nu cred în draci și demoni și toate chestiile de genul ăsta.

– Adevărat, dar... nu suntem siguri că și ei știu asta.

– Oh.

Vimes puse jos securea și luă din rastelul de lucru altceva. Era un cavaler în armură, înalt cam de nouă degete. În spate avea o cheie. O întoarse, și aproape că scăpă jucăria din mână când picioarele figurinei începură să se miște. O puse jos, și ea o porni în marș țeapăn, fluturându-și sabia.

– Umblă cam în genul lui Colon, nu ți se pare? zise Vimes. Figurină de ceasornic!

– Începe să fie la modă, zise Morcove. Domnul Hammerhock se pricepea tare bine la ele.

Vimes încuviință.

– Căutăm orice lucru care n-ar trebui să fie aici, zise el. Sau ceva care ar trebui să fie aici, dar nu-i. Lipsește ceva?

– Greu de spus, domnule. Că nu-i aici.

– Ce?

– Un lucru care lipsește, domnule, zise Morcove privind conștiincios în jur.

– Vreau să spun, zise Vimes cu răbdare, orice lucru care nu se află aici, dar te-ai aștepta să fie.

– Păi, văd că are – *avea* – toate uneltele obișnuite, domnule. Și încă de calitate. Păcat de ele, de fapt.

– De ce-i păcat?

– Păi, o să meargă la topit, bineînțeles.

– De ce? Nu le poate folosi vreun alt pitic?

– Cum? Să folosească *uneltele personale* ale altui pitic?

Buzele lui Morcove se strânseră a dezgust, ca și cum i s-ar fi sugerat să poarte izmenele vechi ale caporalului Nobbs.

– O, nu, asta nu-i... corect. Vreau să spun, uneltele fac... parte din el. Adică... să le folosească altcineva, după ce le-a folosit el atâția ani, adică... puah.

– Serios?

Soldățelul ceasornic mărșălui sub bancul de lucru.

– Ar fi... greșit, zise Morcove. Ăă. Scârbos.

– Ah.

Vimes se ridică.

– Domnule că...

– Au!

– ... aveți grijă la cap. Îmi pare rău.

Masându-și capul cu o mână, Vimes o folosi pe cealaltă ca să examineze gaura din tencuială.

– E... ceva aici, zise el. Dă-mi una din dălțile alea.

Tăcere.

– O daltă, te rog. Dacă te face să te simți mai bine, adu-ți aminte că *încercăm* să aflăm cine l-a ucis pe domnul Hammerhock. Bine?

Morcove alese o daltă, dar fără nicio tragere de inimă.

– Asta-i dalta domnului Hammerhock, așa să știți, zise el cu reproș.

– Caporal Morcove, vrei să încetezi să fii așa pitic două secunde? Ești gardist! Și dă-mi afurisita aia de daltă! Am avut o zi grea! Mulțumesc!

Vimes scobi zidul de cărămidă, și un disc grosolan de plumb îi căzu în palmă.

– Alică de praștie? zise Morcove.

– N-ar fi avut destul loc aici, zise Vimes. Și oricum, cum ar fi putut să se îngroape atât de adânc în perete?

Băgă discul în buzunar.

– Cam asta ar fi, atunci, zise el îndepărtându-se. Mai bine am – au! – aa, caută soldățelul ăla cu cheiță, da? Să nu lăsăm dezordine în urmă.

Morcove scociorî în întunericul de sub bancul de lucru. Se auzi un foșnet.

– E o bucată de hârtie aici dedesubt, domnule.

Morcove reapăru, fluturând o foaie mică și îngălbenită. Vimes se chiorî la ea.

– Mie mi se par aiureli, zise el. Nu e în piticească, atâta lucru știu și eu. Dar simbolurile astea – astea-s chestii pe care le-am mai văzut. Sau am văzut ceva asemănător.

Îi dădu foaia înapoi lui Morcove.

– Tu ce poți scoate din ele?

Morcove se încruntă.

– Aș putea scoate un coif, zise el, sau o barcă. Sau ceva ca o crizantemă...

– Vreau să spun, simbolurile. Simbolurile *astea*, uite aici.

– Nu știu, domnule căpitan. Dar mi se par cunoscute totuși. Cam ca... scrisul alchimiștilor?

– O, nu! Vimes își acoperi ochii cu mâinile. Nu nenorociții de alchimiști! Nu șleahta aia afurisită de vânzători de artificii loviți cu leuca! Cu asasinii mă descurc, dar nu cu idioții ăia! Nu! Îndurare! Cât e ceasul?

Morcove aruncă o privire la clepsidra pe care-o purta la brâu.

– Cam unsprezece și jumătate, domnule căpitan.

– Atunci mă duc să mă culc. Bufonii ăia mai pot aștepta până mâine. Ai putea să mă faci fericit dacă-mi spui că hârtia asta i-a aparținut domnului Hammerhock.

– Nu prea cred, domnule.

– Nici eu. Haide. Să ieșim pe ușa din dos.

Morcove se strecură cu greu afară.

– Aveți grijă la cap, domnule.

Vimes, care aproape că îngenunchease, se opri și se holbă la cadrul ușii.

– Ei, caporale, zise el într-un târziu, știm că nu l-a ucis un trol, așa-i? Din două motive. Întâi, fiindcă un trol n-ar putea intra pe ușa asta, că-i pe măsura unui pitic.

– Și care e celălalt motiv, domnule?

Vimes desprinse cu grijă ceva de pe o așchie a pragului de sus al ușiței.

– Celălalt motiv, Morcove, e că trolii n-au păr.

Cele câteva fire care se prinseseră în așchie erau roșii și lungi. Cineva le lăsase în urmă fără să știe. Cineva înalt. Mă rog, mai înalt decât un pitic.

Vimes le privi cu atenție. Păreau să fie mai mult fire de ață decât de păr. Ață roșie, subțire. Ei, ce dacă? Un indiciu e un indiciu.

Le înfășură cu grijă într-o bucățică de hârtie luată din carnetul lui Morcove și le înmână caporalului.

– Ține. Ai grijă de ele.

Se strecură afară în noapte. Se aflau pe un fel de potecă îngustă de lemn, ancorată de zid, iar dincolo de ea era râul.

Vimes se îndreptă de mijloc, cu atenție.

– Nu-mi place treaba asta, Morcove, zise el. E ceva rău aici dedesubt.

Morcove privi în jos.

– Vreau să spun, se întâmplă lucruri ascunse, zise Vimes cu răbdare.

– Da, domnule.

– Hai înapoi la Yard.

Avansară până la Podul de Alamă, foarte încet, fiindcă Morcove saluta voios pe toți cei pe care-i întâlneau. Infractori hârșiți, al căror răspuns obișnuit la orice vorbă venită din partea unui gardist ar trebui parafrazat delicat printr-o serie de simboluri aflate de obicei pe rândul de sus al tastaturii, se trezeau zâmbind stânjeniți și mormăind ceva inofensiv la cordialul său „Bună seara, Zdrobilă! Să ai grijă cum mergi!"

Vimes se opri la jumătatea podului ca să-și aprindă țigara, scăpărând chibritul de unul dintre hipopotamii ornamentali. Apoi privi în jos, la apele tulburi.

– Morcove?

– Da, domnule căpitan?

– Tu crezi că există minți criminale?

Aproape că îl puteai auzi pe Morcove cum încearcă să descâlcească înțelesul.

– Cum adică... vreți să spuneți... domnul Lua-mi-aș-Singur-Beregata Dibbler, domnule?

– Ăla nu-i criminal.

– Sigur *ați mâncat* din plăcintele lui, domnule.

– Vreau să spun... da... dar... dar el e doar divergent geografic în emisfera financiară.

– Scuzați?

– Adică el doar nu e de acord cu ceilalți oameni cu privire la poziția lucrurilor. Ca de pildă banii. El crede că ar trebui să fie toți în buzunarul lui. Nu, mă refeream la...

Vimes închise ochii, gândindu-se la fum de țigară și băuturi din belșug și voci laconice. Unii oameni ar fura bani de la alții. În regulă. E doar furt. Dar există și oameni care, cu un simplu cuvânt, vor să fure umanitatea oamenilor. Asta era cu totul altceva.

Chestia era... mă rog, nici *lui* nu-i plăceau trolii și piticii. Dar lui nu-i prea plăcea nimeni. Chestia era că el trăia în fiecare zi printre ei, și avea dreptul să-i antipatizeze. Chestia era că niciun idiot gras n-avea dreptul să spună asemenea cuvinte.

Privea fix apa. Stătea chiar deasupra unuia dintre pilonii podului; râul Ankh se învolbura și gâlgâia în jurul lui. Tot felul de resturi – bârne, ramuri, gunoaie – se adunaseră acolo formând un soi de insulă sordidă, plutitoare. Creșteau până și niște ciuperci pe ea.

Tare bine i-ar fi prins acum o sticlă de Bearhugger's. Lumea se vedea mai limpede când o priveai prin fundul unei sticle.

Și încă un lucru se văzu mai limpede.

Doctrina semnăturilor, gândi Vimes. Așa îi spun herbaliștii. Ca și cum zeii ar fi pus o etichetă cu „Folosește-Mă Așa" pe plante. Dacă o buruiană arată ca o parte a corpului, face bine la bolile acelei părți. Ai dintele-babei pentru dinți, ventrilica pentru... vintre, ochiul-găinii pentru ochi... există până și niște bureți care se cheamă *Phallus impudicus*, și n-am idee *ăia* la ce-s buni, dar Nobby se dă în vânt după omletă cu ciuperci. Acuma... fie ciuperca aia de jos e *taman* leacul cel mai bun pentru mâini, fie...

Vimes suspină.

– Morcove, vrei să te duci după o cange de barcagiu, te rog?

Morcove îi urmări privirea.

– Imediat la stânga bușteanului ăluia, Morcove.

– O, nu!

– Mă tem că da. Pescuiește-l de acolo, află cum îl chema, și scrie un raport pentru sergentul Colon.

Cadavrul era al unui clovn. După ce Morcove coborî pe piciorul podului și dădu gunoaiele la o parte, trupul pluti la suprafață cu un zâmbet mare și trist pictat pe față.

– E mort!

– Cam molipsitoare chestia asta, nu?

Vimes privi leșul rânjit. Să nu investighez. Să mă țin deoparte. Să las totul în seama Asasinilor și nenorocitului de Quirke. Așa mi s-a ordonat.

– Caporal Morcove?

– Domnule?

Așa mi s-a ordonat...

Păi, la dracu' cu asta. Cine credea Vetinari că e el? Vreun soi de soldățel cu arc?

– Vom descoperi ce s-a întâmplat aici.

– Da, să trăiți!

– Orice s-ar mai întâmpla. Vom descoperi.

Râul Ankh e poate singurul râu din univers pe care detectivii pot trasa conturul unui cadavru.

> Dragă sergent Colon,
>
> Sper că ești sănătos. Vremea este Frumoasă. Acesta este un cadavru pe care lam pescuit din râu azi noapte dar, nu știm cine este decât că e un membru al Breslei Bufonilor pe nume Beano. A fost lovit rău la ceafă și a stat înțepenit sub pod mai multă vreme, nu e o priveliște Plăcută. Căpitanul Vimes spune să descoperim lucruri. Spune că el crede că are legătură cu Omorul domnului Hammerhock. Spune că să vorbim cu Bufonii. Spune că Dați-i Drumul. De asemenea primește, te rog, atașata Foaie de Hârtie. Căpitanul Vimes spune, vezi ce zic despre ca Alchimiștii...

Sergentul Colon se opri din citit câteva clipe ca să-i blesteme pe toți alchimiștii.

> ...pentru că e un Indiciu Confuz. În speranța că prezenta te Găsește Sănătos, al Dumitale Credincios, Morcove Ironfoundersson, (cpl).

Sergentul se scărpină în cap. Ce naiba însemnau toate astea?

Doi dintre măscăricii de vază ai Breslei Bufonilor veniseră imediat după micul dejun să ridice cadavrul. Cadavre în râu... asta nu era neobișnuit. Dar nu așa mureau clovnii, de obicei. În fond, ce lucruri avea un clovn care să merite furate? Cât de amenințător putea fi un clovn?

Cât despre alchimiști, nici de-al naibii n-avea de gând să...

De fapt, *el* nici nu era obligat. Ridică ochii spre recruți. O fi și ei buni la ceva.

– Cuddy și Detritus – *nu saluta!* – am o trebușoară pentru voi. Duceți voi biletul ăsta la Breasla Alchimiștilor, bine? Și întrebați pe unul dintre nebunii ăia ce poate să scoată din el.

– Unde-i Breasla Alchimiștilor, dom' sergent? întrebă Cuddy.

– Pe strada Alchimiștilor, bineînțeles, răspunse Colon pentru moment. Dar eu m-aș grăbi, în locul vostru.

Breasla Alchimiștilor e vizavi de Breasla Jocurilor de Noroc. În general. Câteodată e deasupra acesteia, sau dedesubt, sau cade bucăți de jur împrejur.

Deseori, cartoforii erau întrebați de ce nu-și mută sediul de lângă o Breaslă care-și aruncă din greșeală clădirea-n aer odată la câteva luni, și răspunsul lor era: „Ați citit firma de pe ușă, când ați intrat?"

Trolul și piticul mergeau către Breaslă, lovindu-se din când în când unul de altul din greșeală intenționată.

– Oricum, dacă tu așa deștept, el dă hârtie la *mine?*

– Ha! Da' ce, știi tu s-o citești? Zi, știi?

– Nu, eu spun la tine să citești. Asta cheamă del-eg-a-re.

– Ha! Nu știi să citești! Nu știi să numeri! Trol tâmpit!

– Nu tâmpit!

– Ha! Așa crezi? Toată lumea știe că trolii nu știu să numere nici până la patru[1]!

– Mâncător de șobolani!

– Câte degete îți arăt? Ia spune, domnu' Cap de Piatră Deșteaptă!

– Mulți, zise Detritus, la risc.

– Hă, hă, nu, cinci. Ai să fii în *mare* bucluc în ziua lefii. Sergentul Colon o să zică, trol tâmpit, de un' să știe el câți dolari îi dau? Ha! Și, de fapt, cum de ai citit afișul despre înrolare în Gardă? Ai găsit pe cineva să ți-l citească?

---

[1] De fapt, în mod tradițional trolii numără așa: unu, doi, trei... *mulți*, și oamenii consideră că asta înseamnă că ei nu înțeleg numerele mai mari. Dar nu-și dau seama că mulți poate *fi* un număr. Ca de pildă: unu, doi, trei, *mulți*, mulți-unu, mulți-doi, mulți-trei, *mulți mulți*, mulți-mulți-unu, mulți-mulți-doi, mulți-mulți-trei, *mulți mulți mulți*, mulți-mulți-mulți-unu, mulți-mulți-mulți-doi, mulți-mulți-mulți-trei, GRĂMEZI.

– Da' *tu* cum citit afiș? Găsit cineva să te ridice?

Bufnirăîn poarta Breslei Alchimiștilor.

– Eu bate. Treaba *mea!*

– Eu bat la ușă!

Când domnul Sendivoge, secretarul Breslei, deschise ușa, găsi afară un pitic atârnat de ciocănel, căruia un trol îi făcea vânt în sus și-n jos. Omul își potrivi mai bine casca de protecție.

– Da? zise el.

Cuddy își dădu drumul.

Fruntea masivă a lui Detritus se încreți.

– Ăă. Nebunule, ce poți să scoți din asta? zise el.

Sendivoge se holbă la Detritus, și-apoi la hârtie. Cuddy se tot împingea să se strecoare pe lângă trol, care blocase aproape complet ușa.

– *Ce ți-a venit să-l faci nebun?*

– *Sergent Colon, el zis...*

– Aș putea scoate un coif din ea sau un șir de păpușele, dacă fac rost de niște foarfeci...

– Ce vrea să spună... colegul meu, domnule, e că poate ne puteți ajuta în cercetările noastre în speța scrisului de pe presupusa prezentă foaie de hârtie? zise Cuddy. M-a durut, la naiba!

Sendivoge îl privi miop.

– Sunteți gardiști? întrebă el.

– Eu sunt subagent Cuddy, iar ăsta, zise Cuddy arătând în sus, e sub-ar-vrea-el-să-fie-agentul Detritus – *nu salu...* – of...

Se auzi o bufnitură, și Detritus se prăvăli într-o rână.

– Aha, de la trupele cu misiuni sinucigașe? zise alchimistul.

– Își revine imediat, zise Cuddy. E de la salutat. Îl cam depășește. Știți cum sunt trolii.

Sendivoge ridică din umeri și se uită lung la scrisul de pe hârtie.

– Îmi pare... cunoscut, zise el. Am mai văzut așa ceva. Ia stai... ești pitic, nu-i așa?

– Nasul m-a dat de gol, așa-i? zise Cuddy. Asta mă trădează.

– Ei, noi încercăm întotdeauna să ajutăm comunitatea, oricum, zise Sendivoge. Intrați, vă rog.

Câteva șuturi cu cizmele cu căpute de fier ale lui Cuddy îl aduseră pe Detritus înapoi la semiconștiență, și el se urni și-i urmă înăuntru.

– De ce, ăă, de ce purtați cască antișoc, domnule? zise Cuddy, pe când înaintau pe coridor.

De jur împrejurul lor se auzea zgomot de ciocane. În general, Breasla se afla în plin proces de reconstrucție.

Sendivoge își dădu ochii peste cap.

– Bile, zise el. Bile de biliard, de fapt.

– Știu și eu pe cineva care joacă în stilul ăsta, zise Cuddy.

– O, nu. Domnul Silverfish ține bine. De fapt, cam asta e problema.

Cuddy privi din nou casca de protecție.

– E de la fildeș, știți.

– Aha, zise Cuddy, fără să priceapă, elefanții?

– Fildeș *fără* elefanți. Fildeș transmutat. O afacere solidă.

– Credeam că voi vă ocupați de aur.

– Ah, da. Bineînțeles, voi ăștia știți totul despre aur, zise Sendivoge.

– A, da, zise Cuddy, care reflecta la expresia „voi ăștia".

– Aurul, zise Sendivoge gânditor, s-a dovedit cam dificil...

– De când tot încercați?

– De trei sute de ani.

– E cam mult.

– Dar la fildeș lucrăm de doar o săptămână și merge foarte bine! zise alchimistul repede. Cu excepția unor ușoare efecte secundare pe care, fără îndoială, vom reuși să le eliminăm în scurt timp!

Deschise o ușă.

Dădea într-o cameră mare, din plin echipată cu obișnuitele cuptoare prost ventilate, șiruri de creuzete clocotinde și un aligator împăiat. Erau borcane în care pluteau chestii. Aerul mirosea a speranță de viață limitată.

Totuși, mare parte din echipament fusese mutat ca să facă loc unei mese de biliard. Vreo șase alchimiști stăteau în jurul ei, cu atitudinea celor ce sunt în orice clipă gata s-o rupă la fugă.

– E a treia pe săptămâna asta, zise Sendivoge mohorât.

Salută din cap o siluetă aplecată deasupra unui tac.

– Ăă, domnule Silverfish... începu el.

– Liniște! Jucăm! zise alchimistul-șef chiorându-se la bila albă.

Sendivoge privi la tabela cu scorul.

– Douăzeci și unu de puncte, zise el. Pe cuvântul meu. Poate că totuși am adăugat camfor exact cât trebuie la nitroceluloză...

Se auzi un țăcănit. Bila albă se rostogoli, ricoșă din marginea mesei și începu să accelereze. Scoțând fum alb, se năpusti spre un grup de bile roșii nevinovate.

Silverfish scutură din cap.

– Instabil, zise el. Toată lumea *la pământ!*

Cu toții se pitiră la podea, cu excepția celor doi gardiști, dintre care unul era, ca să zicem așa, pre-pitit, iar al doilea era cu mai multe minute în urma evenimentelor.

Bila neagră decolă propulsată de o coloană de flăcări, vâjâi pe lângă fața lui Detritus lăsând în urmă fum negru și apoi făcu țăndări o fereastră. Bila verde nu se mișca din loc, dar se învârtea ca un titirez. Celelalte bile se repezeau care încotro și din când în când izbucneau în flăcări sau se izbeau de pereți.

O bilă roșie îl pocni pe Detritus între ochi, luă o traiectorie curbă înapoi spre masă, se înfundă în buzunarul din mijloc și-apoi explodă.

Se lăsă liniștea, întreruptă doar de câte-un acces de tuse. Silverfish apăru din fumul des și, tremurând, schimbă scorul cu vârful în flăcări al tacului său.

– Unu, zise el. Ei, asta-i. Înapoi la creuzet. Să mai comande cineva o masă de biliard...

– Scuzați, zise Cuddy, împungându-l în genunchi.

– Cine-a vorbit?

– Aici jos!

Silverfish privi în jos.

– Oh. Ești pitic?

Cuddy îl privi, fără expresie.

– Ești uriaș? zise el.

– Eu? Sigur că nu!

– Aha. Atunci trebuie că eu sunt pitic, așa-i? Și ăsta din spatele meu e un trol, zise Cuddy.

Detritus luă o poziție oarecum de drepți.

– Am venit să vedem dacă ne puteți spune ce scrie pe hârtia asta, zise Cuddy.

– Dă, zise Detritus.

Silverfish privi biletul.

– A, da, zise el, o chestie de-a bătrânului Leonard. Ce-i cu asta?

– Leonard? întrebă Cuddy.

Apoi se încruntă spre Detritus.

– Notează asta, se răsti el.

– Leonard da Quirm, zise alchimistul.

Cuddy tot nedumerit arăta.

– N-ai auzit de el? întrebă Silverfish.

– Nu cred să fi auzit, domnule.

– Credeam că toată lumea a auzit de Leonard da Quirm. Complet dus cu pluta. Dar și genial.

– Era alchimist?

Notează, notează... Detritus, buimac, se uita primprejur după un căpătâi de lemn ars și un perete mai la-ndemână.

– Leonard? Nu. Nu aparținea Breslei. Sau aparținea tuturor Breslelor, dacă vrei. Se băga în toate cele. *Meșterea*, dacă înțelegi ce vreau să spun?

– Nu, domnule.

– Mai și picta, și-și făcea de lucru cu diverse mecanisme. Tot ce-i trecea prin cap.

Sau măcar o daltă și-un ciocan dac-aș găsi, gândi Detritus.

– Asta de-aici, zise Silverfish, e o formulă pentru... ei, în fine, nu-i nimic dacă-ți spun, nu e cine știe ce secret... e formula a ceea ce noi numim Pulbere nr.1. Sulf, salpetru și cărbune. Se folosește la făcut artificii. Orice tâmpit poate s-o facă. Dar arată ciudat fiindcă e scrisă de-a-ndoaselea.

– Asta pare important, șuieră Cuddy către trol.

– O, nu. Așa obișnuia el să scrie – invers, zise Silverfish. Așa era el – ciudat. Dar foarte deștept, cu toate acestea. Ați văzut portretul Monei Ogg pictat de el?

– Nu cred.

Silverfish îi înmânâ pergamentul lui Detritus, care se chiorî la el de parcă ar fi înțeles ce scrie. Poate ar putea să scrie pe ăsta, se gândi el.

– Dinții ei te urmăreau prin cameră. Uluitor. De fapt, unii spuneau că te urmăreau și după ce *ieșeai* din cameră și dădeai colțul pe stradă.

– Cred că ar trebui să ne adresăm domnului da Quirm, zise Cuddy.

– O, ați putea face asta, ați putea, sigur, zise Silverfish. Dar s-ar putea ca el să nu fie în stare să vă asculte. A dispărut de vreo doi ani.

...și atunci după ce găsesc ceva cu care să scriu, gândi Detritus, mai trebuie să găsesc pe cineva să mă învețe să scriu...

– A dispărut? Cum? întrebă Cuddy.

– Noi credem, zise Silverfish, venind mai aproape, că a găsit o metodă ca să se facă invizibil.

– Serios?

– Fiindcă, zise Silverfish, dând conspirativ din cap, *nimeni nu l-a mai văzut.*

– Ah, zise Cuddy. Ăă. Spun și eu ce-mi trece prin minte, mă înțelegeți, dar... nu credeți că ar fi putut să plece undeva unde să nu-l puteți vedea?

– Neee, nu era ăsta stilul bătrânului Leonard. Nu era el omul care să dispară. Dar s-ar fi putut volatiliza.

– Oh.

– Era cam... dezechilibrat, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Cu capul prea plin de creieri. Ha, mi-aduc aminte că odată a venit cu o idee despre cum să stoarcem fulgere din lămâi! Hei, Sendivoge, ți-aduci aminte de Leonard și lămâile lui cu fulgere?

Sendivoge descrise cerculețe în dreptul tâmplei cu un deget.

– O, da. „Dacă înfigi tije de cupru și de zinc în lămâi, hocus-pocus, îți ies fulgere domesticite." Omul era un idiot!

– A, nu era idiot, zise Sendivoge, ridicând de jos o bilă de biliard scăpată ca prin minune de detonare. Doar prea deștept ca să-i fie bine, cum spunea bunică-mea. Lămâi cu fulgere! La ce folosește așa ceva? Și cu mașina aia a lui de „voci-din-eter" a fost la fel de rău. Eu i-am spus: „Leonard, zic, atunci la ce mai sunt buni vrăjitorii, ei? Avem magie cât se poate de normală la dispoziție pentru treburile astea. Lămâi cu fulgere? Încă puțin și-o să-mi spui de oameni cu aripi". Și știți ce mi-a răspuns? Știți ce mi-a răspuns? A spus: „Păi, dacă veni vorba..." Bietul băiat.

Până și Cuddy se alătură râsetelor.

– Și ați încercat? întrebă el după aceea.

– Ce să încercăm? zise Silverfish.

– Hă. Hă. Hă, zise Detritus ținându-se cu greu după ceilalți.

– Să puneți tije de metal în lămâi?

– Nu fi tâmpit.

– Asta litera ce înseamnă? zise Detritus arătând spre hârtie.

Se uitară să vadă.

– O, ăla nu-i un simbol, zise Silverfish. E doar obiceiul lui Leonard. Tot timpul mâzgălea pe marginea hârtiei. Desene, desene, desene. I-am spus: „Ar putea să te cheme domnul Mâzgălici".

– Credeam că e ceva de alchimie, zise Cuddy. Seamănă puțin cu o arbaletă fără arc. Și cuvântul ăsta *Ennognu.* Ce înseamnă?

– Habar n-am. Mie-mi sună a ceva barbar. Oricum... dacă asta e tot, domnule gardist... noi avem cercetare serioasă de făcut, zise Silverfish, aruncând bila de fildeș fals în aer și prinzând-o. Nu suntem cu toții visători cu ochii deschiși, ca bietul Leonard.

– *Ennognu.* zise Cuddy, întorcând hârtia în toate direcțiile. U-n-g-o-n-n-e.

Silverfish scăpă bila. Cuddy reuși să se ascundă în spatele lui Detritus în ultima clipă.

– Eu am mai făcut asta, zise sergentul Colon în timp ce se apropia de Breasla Bufonilor împreună cu Nobby. Când sun la ușă, să stai lipit de perete, bine?

Soneria avea forma unei perechi de sâni artificiali, din aceia care-s extraordinar de amuzanți pentru jucătorii de rugby și pentru persoanele cărora li s-a extirpat simțul umorului. Colon îi trase una, rapid, și-apoi plonjă la adăpost.

Se auzi un chiot, vreo câteva claxoane, un cântecel care trebuie să i se fi părut tare vesel nu se știe cui, apoi se deschise o ușiță deasupra soneriei și pe ea ieși, încetișor, o tartă cu cremă ținută de-un braț de lemn. Apoi brațul se frânse și tarta căzu grămadă, lângă piciorul lui Colon.

– Trist, nu-i așa? zise Nobby.

Ușa se deschise greoi, dar doar de câteva degete, și un clovn mititel îl privi scrutător.

– Ia zi, ia zi, ia zi, spuse el, de ce a bătut grăsanul la ușă?

– Nu știu, zise Colon automat. *De ce* a bătut grăsanul la ușă?

Se priveau unul pe altul, împiedicați în poantă.

– Asta am întrebat *eu*, zise clovnul cu reproș. Avea o voce deprimată, deznădăjduită.

Sergentul Colon puse cap compas spre sănătatea mintală.

– Sunt sergentul Colon, din Patrula de Noapte, zise el, și ăsta de-aici e caporalul Nobbs. Am venit să vorbim cu cineva despre omul care... a fost găsit în râu, OK?

– A. Da. Bietul Frate Beano. Păi, atunci mai bine ați intra, zise clovnul.

Nobby era cât pe ce să împingă ușa, să intre, dar Colon îl opri și, în tăcere, arătă cu degetul deasupra ușii.

– Pare să fie o găleată cu var sus pe ușă, zise el.

– Chiar așa? zise clovnul.

Era tare mărunt, cu niște ghete uriașe care-i dădeau alura unui L mare de tipar. Fața o avea tencuită cu fard de culoarea pielii, pe care fuseseră pictate niște sprâncene încruntate amarnic. Părul îl avea făcut din niște mopuri vechi, vopsite în roșu. Nu era gras, dar avea băgat în pantaloni un fel de cerc menit să-l facă să pară amuzant de obez. O pereche de bretele de cauciuc, care făceau să-i salte nădragii la fiecare pas, veneau să întregească imaginea deplinului, desăvârșitului tembel.

– Da, zise Colon. Este.

– Sigur?

– Absolut.

– Îmi pare rău, zise clovnul. E o prostie, știu, dar e tradițională, oarecum. Așteptați o clipă.

Se auzi cum cineva târăște și potrivește o scară, apoi diverse zăngăneli și înjurături.

– Gata, acum intrați.

Clovnul îi conduse prin loja portarului. Nu se auzea decât clămpănitul ghetelor sale pe pavaj. Apoi păru să-i vină o idee.

– Nu prea am șanse, știu, dar poate vreunul dintre dumneavoastră ar dori să-mi miroasă floarea de la butonieră?

– Nu.

– Nu.

– Nu, presupun că nu.

Clovnul suspină.

– Nu e ușor, să știți. Clovneria, vreau să spun. Sunt de gardă la poartă pen' că-s pedepsit.

– Serios?

– Nu reușesc să țin minte: plângi la suprafață și râzi în interior sau altfel? Mereu le-ncurc.

– Cu privire la Beano ăsta... începu Colon.

– Tocmai ce-i facem funeraliile, zise clovnul cel mărunt. De-asta am pantalonii în bernă.

Ieșiră din nou la lumina soarelui.

Curtea interioară era înțesată cu clovni și bufoni. Zurgălăii clincăneau în adierea vântului. Câte-o rază de soare sclipea, reflectată de nasuri roșii și de câte-un jet de apă scăpat, de emoție, din vreo falsă butonieră.

Clovnul îi conduse pe gardiști până la un rând de bufoni.

– Sunt sigur că Doctorul Whiteface[1] vă va primi de îndată ce terminăm, zise el. Apropo, numele meu e Boffo.

Și întinse, plin de speranță, mâna.

– Nu i-o strânge, avertiză Colon.

Boffo se dezumflă.

O fanfară începu să cânte, și din capelă ieși o procesiune de membri ai Breslei. Cu câțiva pași înaintea celorlalți mergea un clovn, purtând o urnă mică.

[1] Față-Albă (n.tr.)

– E foarte emoționant, spuse Boffo.

Pe un podium, de cealaltă parte a curții, aștepta un clovn gras cu pantaloni lălâi, bretele enorme, un papion care se rotea leneș în bătaia vântului și cu joben. Fața îi fusese pictată ca o chintesență a nefericirii. Ținea în mână o băsică pe-un băț.

Clovnul cu urna ajunse la podium, urcă treptele și așteptă.

Fanfara tăcu.

Clovnul cu jobenul îl lovi pe purtătorul urnei cu băsica-n cap – o dată, de două ori, de trei ori...

Purtătorul urnei înaintă, mișcă din perucă, apucă într-o mână urna și în cealaltă cingătoarea clovnului și, cu mare solemnitate, îi turnă celuilalt în pantaloni cenușa răposatului Frate Beano.

Din asistență se ridică un suspin. Fanfara atacă imnul clovnilor, *Marșul Idioților,* iar capătul trombonului zbură cât colo și lovi un clovn în ceafă. Acesta se întoarse și trimise un pumn către clovnul din spatele lui, care însă evită lovitura, astfel că un al treilea clovn fu aruncat direct în toba mare, spărgând-o.

Colon și Nobby se priviră și scuturară din cap.

Boffo scoase o batistă mare, roșu cu alb, și-și suflă nasul cu un zgomot amuzant de claxon.

– Clasic, zise el. Exact cum și-ar fi dorit.

– Ai vreo idee cum s-a întâmplat? întrebă Colon.

– O, da. Fratele Grimaldi a făcut schema călcâi-și-vârf și-a răsturnat urna în...

– Vreau să spun, cum a murit Beano?

– Ăă. Noi credem că a fost un accident, zise Boffo.

– Un accident, zise Colon sec.

– Da. Așa crede doctorul Whiteface.

Clovnul aruncă o privire scurtă în sus. Ei îi urmăriră ochii. Acoperișurile Breslei Asasinilor se vedeau chiar alături de ale

Breslei Bufonilor. Nu se făcea să superi asemenea vecini, mai ales dacă singura armă pe care-o aveai la dispoziție era o tartă cu cremă, cu muchie de aluat fraged.

– Așa crede doctorul Whiteface, spuse din nou Boffo privindu-și uriașele ghete.

Sergentul Colon prefera o viață liniștită. Și orașul se putea lipsi de un clovn sau doi. În opinia lui, dacă ar fi dispărut clădirea cu totul, lumea ar fi devenit un loc mai fericit, categoric. Și totuși... și totuși... pe cuvânt, n-avea idee ce dăduse peste gardiști în ultima vreme. Era din cauza lui Morcove, asta era. Până și bătrânul Vimes se molipsise. Nu mai lăsăm lucrurile așa cum au căzut...

– Poate curăța un ciomag, să zicem, și s-a descărcat accidental, zise Nobby. Și el se molipsise.

– Nimeni n-ar fi vrut să-l ucidă pe tânărul Beano, zise clovnul încet. Era un suflet prietenos. Avea prieteni pretutindeni.

– Aproape pretutindeni, zise Colon.

Înmormântarea se încheiase. Măscăricii, bufonii și clovnii plecau fiecare în treaba lui, înghesuindu-se și blocându-se prin diferite uși în decursul operațiunii. Se iscă o mare îmbrânceală și îmbulzeală, cu claxonat din nasuri și căzut grămadă. Era o scenă în stare să facă un om fericit să-și taie venele într-o frumoasă dimineață de primăvară.

– Tot ce știu eu, zise Boffo abia auzit, e că ieri când l-am văzut arăta foarte... ciudat. L-am strigat când a ieșit pe poartă și...

– Cum adică ciudat? zise Colon.

Acum detectivez, gândi el, cu o vagă adiere de mândrie. Lumea mă Ajută în Cercetările mele.

– Nu știu. Ciudat. Parcă nu era el...

– Și asta era ieri?

– O, da. Ieri-dimineață. Sunt sigur, fiindcă eram de serviciu...

– *Ieri*-dimineață?

– Așa cum ți-am spus, domnu'. Acuma, eram toți cam zguduiți după explozie...

– Frate Boffo!

– O, nu... îngână clovnul.

Cineva se îndrepta cu pași mari spre ei. O ființă înspăimântătoare.

Niciun clovn nu era amuzant. Aici stătea tot rostul unui clovn. Oamenii râdeau de clovni, dar numai din teamă. Rațiunea de a fi a clovnilor era ca, după ce-i vedeai, orice altceva ți s-ar fi întâmplat să ți se pară plăcut. Era plăcut să știi că există cineva care stă mai prost decât tine. Cineva trebuia să fie bătaia de joc a universului.

Dar până și clovnii se tem de ceva, și acest ceva e clovnul cu fața albă. Acela care niciodată nu se nimerește în calea tartelor. Acela în haine albe lucitoare și cu machiaj alb mat. Acela cu pălărioara ascuțită, gura îngustă și sprâncene negre delicate.

Doctorul Whiteface.

– Cine sunt acești domni? se răsti el.

– Ăă... începu Boffo.

– Garda de Noapte, domnule, zise Colon salutând.

– Și de ce sunteți aici?

– Investigăm cercetările noastre privind decesul fatal al clovnului Beano, domnule, zise Colon.

– Mi se pare că asta ține de treburile Breslei, sergent. Nu crezi?

– Păi, domnule, a *fost* găsit în...

– Sunt convins că nu e nevoie să deranjăm Garda cu așa ceva, zise doctorul Whiteface.

Colon ezită. Prefera să dea ochii cu doctorul Cruces decât cu apariția asta. Cel puțin pentru asasini era *normal* să fie neplăcuți. Plus că mare diferență între clovni și mimi nu era, dacă stăteai să te gândești.

– Nu, domnule, zise el. E evident că a fost un accident, corect?

– Desigur. Fratele Boffo vă va conduce la ușă, zise clovnul-șef. După care, adăugă el, se va prezenta la mine în birou. A înțeles?

– Da, doctore Whiteface, bâigui Boffo.

– Ce-o să-ți facă? întrebă Nobby, pe când se îndreptau spre poartă.

– Var în pălărie, probabil, zise Boffo. O tartă în figură, dacă am noroc.

Le deschise portița mică.

– Mulți dintre noi nu-s de acord cu asta, șopti el. Nu văd de ce ticăloșii ăia să scape basma curată. Ar trebui să ne ducem cu toții la Asasini și să lămurim treaba.

– De ce la Asasini? întrebă Colon. De ce să fi ucis ei un clovn?

Boffo făcu o mutră vinovată.

– Eu n-am spus nimic!

Colon se încruntă la el.

– Aici e clar că se-ntâmplă ceva ciudat, domnu' Boffo.

Boffo privi în jur, părând că se așteaptă în orice clipă la o tartă răzbunătoare cu cremă.

– Voi găsiți-i nasul, șuieră el. Doar găsiți-i nasul. Sărmanul lui nas!

Poarta se trânti în urma lor.

Sergentul Colon se-ntoarse spre Nobby.

– Avea corpul delict un nas, Nobby?

– Da, Fred.

– Și-atunci ăsta ce voia?

– Habar n-am.

Nobby își scărpină un furuncul promițător.

– Poate vorbea despre un nas fals. Știi tu. Unul d-alea roșii cu elastic? Alea – se strâmbă Nobby – care cred ei că-s așa de amuzante. Că d-ăla n-avea.

Colon bătu scurt la ușă, având grijă să nu se afle în calea vreunei vesele capcane amuzante.

Ferestruica se deschise.

– Da? șuieră Boffo.

– Vorbeai despre nasul lui fals? întrebă Colon.

– Despre ăla adevărat! Acum cărați-vă!

Ferestruica se trânti la loc.

– E dus, zise Nobby ferm.

– Beano *avea* un nas adevărat. Ție ți s-a părut că arăta în neregulă? zise Colon.

– Nu. Avea vreo două găuri.

– Ei, nu știu cum e cu nasurile, zise Colon, dar ori Fratele Beano greșește total, ori aici se-ntâmplă ceva suspect.

– Adică ce?

– Păi, Nobby, tu ești cum s-ar zice un soldat de carieră, așa-i?

– Corect, Fred.

– Câte eliminări[1] dezonorante ai avut?

– O mulțime, zise Nobby cu mândrie. Dar le oblojesc c-o cataplasmă.

– Ai fost pe multe câmpuri de luptă, nu-i așa?

– Cu zecile.

Sergentul Colon dădu din cap.

– Deci, ai văzut o sumedenie de cadavre, nu, când te îngrijeai de cei căzuți...

Caporalul Nobbs încuviință. Știau amândoi că „a se îngriji" însemna să recoltezi diversele bijuterii personale și să le furi cizmele. Multe erau îndepărtatele câmpuri de bătaie pe care ultima privelițe din viața inamicilor răniți de moarte fusese caporalul Nobbs îndreptându-se spre ei cu un sac, un cuțit și o expresie calculată.

---

[1]Joc de cuvinte în engleză: „dishonourable discharge" înseamnă eliminarea unei persoane din armată în urma unor infracțiuni de care s-a făcut vinovat, dar „discharge" înseamnă și secreție, scurgere, zemuire. (n.tr.)

– E păcat să lași lucruri bune să se piardă, zise Nobby.

– Deci, ai văzut cum morții se fac... mai morți, zise sergentul Colon.

– Mai morți decât morți?

– Știi tu. Mai stârvoși, zise sergenul Colon, expert legist.

– Adică se fac țepeni și vineți și d-astea?

– Corect.

– Și pe urmă așa, scârboși și zemuinzi...

– Da, destul...

– Acuma, la ăștia e mai ușor să le scoți inelele, să știi...

– *Ideea* e, Nobby, că poți să-ți dai seama cât de vechi e un cadavru. De pildă, clovnul ăla. L-ai văzut și tu, ca și mine. Cam cât ai zice că avea?

– Păi, vreun metru șaptezeci, zic eu. Cizmele nu-i veneau bine, asta-i clar. Prea lălâi.

– Vreau să spun, de cât timp era mort.

– De vreo două zile. Poți să-ți dai seama fiindcă are...

– Și-atunci cum se face că Boffo l-a văzut ieri de dimineață?

Merseră agale înainte.

– Da, e cam complicată asta, zise Nobby.

– Ai dreptate. Căpitanul o să fie foarte interesat, cred.

– Poate era zombi?

– Nu prea cred.

– Niciodată nu i-am înghițit pe zombi, zise Nobby gânditor.

– Serios?

– Mereu era al naibii de greu să le furi cizmele.

Sergentul Colon salută din cap un cerșetor aflat în trecere.

– Tot mai faci dansuri populare în serile libere, Nobby?

– Da, Fred. Săptămâna asta exersăm „La cules de liliac". Are un pas foarte complicat cu dublă încrucișare.

– Clar că ești un om cu multiple segmente, Nobby.

– Doar dacă nu pot scoate altfel inelele, Fred.

– Ce vreau să spun e că prezinți o dihotomie incitantă.

Nobby dădu un șut într-un cățel mic și jumulit.

– Iar ai citit cărți, Fred?

– Tre' să-mi cultiv mintea, Nobby. Din cauza recruților ăstora noi. Morcove mai tot timpul are nasul într-o carte, Angua știe cuvinte pe care eu tre' să le caut în dicționar, până și juma' de buletin e mai deștept ca mine. Îmi tot pășesc pe filetele nervoase. Sunt cam subînzestrat la capitolul cap.

– Ești mai deștept ca Detritus, zise Nobby.

– Așa-mi spun și eu. Îmi spun: „Fred, fie ce-o fi, ești mai deștept ca Detritus". Dar pe urmă îmi spun: „Fred, și *drojdia* e".

Bărbatul întoarse spatele ferestrei.

Așa deci. Afurisita de Gardă!

Afurisitul ăla de Vimes! Era *exact* omul nepotrivit la locul nepotrivit. De ce nu sunt în stare oamenii să învețe din lecțiile istoriei? Omul ăsta are trădarea încuibată în gene! Cum să poată fi condus orașul așa cum se cuvine cu un asemenea om prin preajmă, care *scormonește* pretutindeni? Nu pentru asta există Garda. Gardiștii trebuie să facă ceea ce li se spune și să aibă grijă ca și ceilalți să facă la fel.

Unul ca Vimes poate să dea totul peste cap. Nu pentru că ar fi deștept. Un gardist deștept e o contradicție în termeni. Dar și o simplă întâmplare poate crea probleme.

Gonne era pe masă.

– Ce să fac cu Vimes?

Ucide-l.

Angua se trezi. Era aproape de prânz, se afla în propriul pat, în casa doamnei Cake, și cineva bătea la ușă.

– Mmm? zise ea.

– Io nu știu. Să-i spun să plece? zise o voce cam de la nivelul clanței.

Angua chibzui rapid. Ceilalți chiriași o avertizaseră despre asta. Își așteptă semnalul de intrare.

– O, mulțumesc, dragă. Uitasem, zise vocea.

Trebuia să-ți alegi bine momentul, cu doamna Cake. Nu era simplu să locuiești într-o casă condusă de cineva a cărui minte avea doar o legătură nominală cu prezentul. Doamna Cake era paranormală.

– Iar aveți precogniția pornită, doamnă Cake, zise Angua dându-se jos din pat și scotocind la repezeală prin maldărul de haine de pe scaun.

– Unde-am ajuns? întrebă doamna Cake, de dincolo de ușă.

– Tocmai ați spus: „Nu știu, să-i spun să plece?", doamnă Cake, zise Angua.

Hainele! Asta era problema, de fiecare dată! Măcar vârcolacii bărbați trebuiau doar să se-ngrijească de o pereche de chiloți și puteau zice c-au fost la jogging.

– Bun. Doamna Cake tuși. E un tânăr la parter și-ntreabă de tine, zise ea.

– Cine e? întrebă Angua.

Urmă o scurtă tăcere.

– Da, cred că se potrivește, zise doamna Cake. Scuze, dragă. Capăt niște dureri de cap teribile dacă oamenii nu completează întrebările care trebuie. Ești umană[1], dragă?

– Puteți intra, doamnă Cake.

Camera nu era cine știe ce. Era mai mult maro. Podea de linoleum maro, pereți maro, deasupra patului maro un tablou înfățișând un cerb maro atacat de câini maro pe-o costișă maro și în fundal un cer care, contrar oricărei înțelepciuni meteorologice, era maro. Exista și-un șifonier maro. Poate,

[1] De obicei, proprietăresele întreabă: „Ești îmbrăcată?", dar doamna Cake își cunoștea bine chiriașii.

cine știe, dacă ți-ai fi croit drum printre misterioasele paltoane vechi[1] care atârnau în el, ai fi răzbătut până pe-un tărâm magic plin de animale vorbitoare și spiriduși, dar probabil că n-ar fi meritat osteneala.

Doamna Cake intră. Era o femeie mărunțică și grasă, care-și compensa lipsa de înălțime purtând o uriașă pălărie neagră; nu din cea ascuțită de vrăjitoare, ci una încărcată cu păsări împăiate, fructe de ceară și diverse alte obiecte decorative, toate vopsite în negru. Angua o simpatiza. Camerele ei erau curate[2], chiriile erau mici, și doamna Cake era foarte înțelegătoare cu persoanele care duceau vieți mai neobișnuite și aveau, să zicem, o aversiune față de usturoi. Fiica ei era vârcolac și ea înțelegea pe deplin necesitatea ferestrelor de la parter și a ușilor prevăzute cu clanțe lungi, care să poată fi deschise cu laba.

– E îmbrăcat în zale, zise doamna Cake, care avea în fiecare mână câte o găleată cu pietriș. Și are săpun în urechi.

– Ah. Ăă. Bine.

– Io pot să-i spun să plece, dacă vrei, zise doamna Cake. Așa fac mereu dacă vine lume proastă. Mai ales dacă au țepe cu ei. Nu suport chestii d-astea, oameni care fac mizerie pe holuri sau flutură torțe și alte alea p-aici.

– Cred că știu cine e, zise Angua. Mă ocup eu.

Și-și băgă cămașa în pantaloni.

– Trage ușa după tine dacă ieși, strigă doamna Cake după ea, pe când trecea pe hol. Eu mă duc să-i schimb domnului Winkins țărâna din sicriu, că are dureri de spate.

– Mie chestia aia îmi seamănă a pietriș, doamnă Cake.

– Da, e ortopedic!

Morcove aștepta respectuos pe prag, cu coiful sub braț și cu o expresie foarte stânjenită pe chip.

---

[1] Maro

[2] Și maro

– Ei? zise Angua, nu fără blândețe.

– Ăă. Bună dimineața. M-am gândit, știi, că poate, că tu nu prea cunoști orașul, și eu aș putea, dacă vrei, dacă nu te deranjează, cum mai e destul până intrăm în tură... să-ți arăt împrejurimile?

Pentru o clipă, Angua crezu că s-a molipsit de precogniția doamnei Cake. Prin minte îi fulgerau diverse viitoruri.

– N-am luat micul dejun, zise ea.

– La birtul piticesc al lui Gimlet, în strada Odgonului, se servește un mic dejun foarte bun.

– E amiază.

– Pentru Patrula de Noapte, e ora micului dejun.

– Sunt practic vegetariană.

– Au șobolani de soia.

Ea se dădu bătută.

– Mă duc să-mi iau haina.

– Hă, hă, zise o voce încărcată de cinism usturător.

Ea privi în jos. În spatele lui Morcove ședea Gaspode, și încerca să se uite urât în timp ce se scărpina în disperare.

– Astă-noapte am alergat o pisică împreună, de-am urcat-o-n copac, zise Gaspode. Tu și cu mine, da? Am putea s-o scoatem la capăt. Destinul ne-a adus împreună, ca să mă eșprim așa.

– *Dispari.*

– Pardon? zise Morcove.

– Nu tu. Câinele ăla.

Morcove se-ntoarse.

– Ăsta? Chiar te deranjează? E un cățel simpatic.

– Ham, ham, biscuit.

Morcove își controlă automat buzunarele.

– Vezi? zise Gaspode. Băiatu' ăsta e Domnu' Gâgă, am dreptate?

– Câinii au voie în prăvăliile piticești? întrebă Angua.

– Nu, răspunse Morcove.

– Doar atârnați în cârlig, zise Gaspode.

– Serios? Mie-mi convine, zise Angua. Hai să mergem.

– Vegetariană? mormăi Gaspode, pornind-o șontâc după ei. Vai de mine.

– Taci din gură.

– Pardon? zise Morcove.

– Gândeam și eu cu voce tare.

Perna lui Vimes era tare și rece. El o pipăi prudent. Era tare și rece deoarece nu era o pernă, ci o masă. Obrazul părea să îi fie încleiat de ea, și el nu dorea să speculeze cu ce anume.

Nu apucase nici măcar să-și scoată armura.

Dar reuși să-și dezlipească un ochi.

Scrisese ceva în blocnotes. În încercarea de a înțelege lucrurile. Și pe urmă adormise.

Cât era ceasul? Nu era vreme de privit înapoi.

Descifră:

Furat dela Breasla Asasinilor: gonne → Hammerhock ucis.

Miros de artificii. Bucată de plumb. Simboluri Alchimice. Al 2lea cadvru în râu. Un clovn. Unde era nasul roșu?

Gonne.

Privi fix notițele mâzgălite la repezeală.

Sunt pe drum, se gândi el. Nu-i nevoie să știu unde duce. Trebuie doar să-l urmez. Întotdeauna există o nelegiuire, dacă o cauți destul de atent. Și Asasinii sunt amestecați undeva prin treaba asta.

Urmărește fiecare indiciu. Controlează fiecare detaliu. Fragment cu fragment, persevorează.

Mi-e foame.

Se ridică în picioare, clătinându-se, și-și privi fața în oglinda crăpată de deasupra ligheanului.

Evenimentele zilei precedente picurau treptat prin filtrul îmbâcsit al memoriei lui. În centrul tuturor trona fața lordului Vetinari. Vimes se înfuria doar gândindu-se la el. Cu câtă indiferență îi vorbise, spunându-i să nu se intereseze de furtul comis la...

Vimes își privi fix imaginea... ceva îi ciupi urechea și făcu sticla țăndări.

Vimes se holbă la gaura din tencuială, înconjurată de ceea ce mai rămăsese din rama oglinzii. În jurul lui, sticla poleită cădea pe podea, cu sunet de clopoței.

Vimes rămase înlemnit câteva clipe lungi.

Apoi picioarele lui, ajungând la concluzia că nu-i creierul acasă, îi trântiră restul trupului la podea.

Se auzi încă un clinchet și-o sticlă de jumătate de Bearhugger's explodă pe birou. Vimes nici nu-și amintea s-o fi cumpărat.

Înaintă de-a bușilea, ajunse lângă fereastră și se ridică în picioare, lipit de perete.

Prin minte îi fulgerau imagini. Piticul mort. Gaura din zid...

Un gând părea că-i încolțește din șale și se răspândește în sus până la creier. Pereții ăștia sunt din șipci și ipsos, și mai sunt și vechi; dacă te străduiești nițel, poți să-i străpungi cu degetul. Cât despre o bucată de metal...

Se aruncă la podea în același timp în care un pocnet vestea apariția unei găuri în zid, lângă fereastră. Aerul se umplu de praf de ipsos.

Arbaleta lui era rezemată de perete. Nu era țintaș expert, dar, la naiba, cine era? Doar o-ndreptai spre țintă și trăgeai. O trase spre el, se întoarse pe spate, își băgă piciorul în scărița ei și trase de coardă până o auzi intrând în locașul ei.

Apoi se răsuci să ajungă într-un genunchi și potrivi o săgeată în poziție de tragere..

O catapultă, asta trebuie să fie. Musai. Ceva construit pe măsura unui trol, poate. De undeva de pe acoperișul Operei, sau de altundeva la fel de sus...

Atrage-le focul, atrage-le focul... luă coiful și-l ridică în vârful unei săgeți. Ce-avea de făcut era să se ghemuiască sub fereastră și...

Se gândi o clipă. Apoi se târî până într-un colț al camerei, unde stătea sprijinită o prăjină cu un cârlig în vârf. Pe vremuri, o foloscau ca să deschidă ferestrele de sus, demult cimentate de rugină.

Își puse coiful în vârful prăjinii, se îndesă în colțul camerei și, cu un oarecare efort, ridică prăjina astfel ca doar o bucățică de coif să se vadă deasupra pervazu...

Poc.

Din podea zburară așchii, dintr-un loc unde ar fi incomodat serios pe cineva care ar fi stat lungit pe jos ca să ridice, cu prudență, un coif-momeală în vârful unui băț.

Vimes zâmbi. Cineva încerca să-l ucidă, și asta îl făcea să se simtă mai plin de viață decât se simțise de zile-ntregi.

Și acel cineva era și nițeluș mai puțin inteligent decât el. Aceasta era o calitate pentru care puteai să te rogi s-o aibă orice candidat la titlul de ucigaș al tău.

Lăsă prăjina să cadă, ridică arbaleta, se aruncă prin fața ferestrei, trase spre o siluetă neclară aflată vizavi, pe acoperișul Operei, de parcă arbaleta ar fi putut lovi ceva de la asemenea distanță, străbătu camera dintr-un salt și deschise ușa. Ceva se înfipse în cadrul ușii chiar când canatul se închidea în urma lui.

Apoi în jos pe scara de serviciu, afară pe ușă, sus pe acoperișul privăției, sari în Aleea Pumnului, urcă pe scara din dos a lui Zorgo Retrofrenologul[1], intră în sala lui de operații și direct la geam.

[1] Treaba stă așa. Frenologia, după cum știe toată lumea, e o metodă de a citi caracterul, aptitudinile și abilitățile cuiva examinându-i umflăturile și

Zorgo și pacientul lui din acel moment îl priveau curioși.

Acoperișul domnului Pugnant era neocupat. Vimes se întoarse și întâlni două priviri nedumerite.

– 'Neața, căpitane Vimes, zise retrofrenologul, care încă ținea ciocanul ridicat într-o mână masivă.

Vimes zâmbi agitat.

– Mi s-a părut... începu el și continuă repede, că am văzut un fluture rar și interesant pe acoperișul de colo.

Trolul și pacientul priviră politicoși pe lângă el.

– Dar nu era, zise Vimes.

Se întoarse la ușă.

– Scuze de deranj, zise el și plecă.

Pacientul lui Zorgo privi în urma lui cu interes.

– Parcă avea o arbaletă, nu? zise el. Cam ciudat, să pleci cu arbaleta după fluturi rari și interesanți.

Zorgo potrivi mai bine caroiajul aplicat pe țeasta chelă a pacientului.

– N-am idee, zise el. Presupun că-i oprește să provoace atâtea nenorocite de furtuni.

Ridică din nou ciocanul.

– Acuma, ce căutam noi să obținem azi? Hotărâre, da?

– Da. Adică nu. Poate.

– Corect.

Zorgo își fixă ținta.

– Asta, zise el, în deplin acord cu adevărul, n-o să doară niciun pic.

*

adânciturile de pe cap. Drept urmare – conform acelui gen de gândire logică ce caracterizează mintea cetățeanului din Ankh-Morpork – ar trebui să fie posibil să *modelezi* caracterul cuiva *provocându-i* umflături atent calibrate în locurile corespunzătoare. Poți să intri într-o prăvălie și să comanzi un temperament artistic cu tendință la introspecție și garnitură de isterie. Ceea ce *capeți*, de fapt, sunt lovituri în cap cu o serie de ciocane de diferite dimensiuni, dar schema crecază locuri de muncă și menține banii în circulație, și ăsta-i esențialul.

Era mai mult decât un simplu birt. Era un fel de centru al comunității piticești și un loc de întâlnire. Vorbăria încetă când intră Angua, aplecându-se aproape până-n pământ, apoi reîncepu, puțin mai tare și cu ceva râsete, când în urma ei apăru Morcove. El făcu vesel cu mâna celorlalți mușterii.

Apoi dădu atent la o parte două scaune. Aveai, la limită, loc să ședzi drept, cu condiția să ședzi pe podea.

– Foarte... drăguț, zise Angua. Etnic.

– Vin foarte des aici, zise Morcove. Mâncarea e bună și, bineînțeles, e folositor să simți pulsul temeliei societății.

– Asta e ușor de făcut aici, categoric, zise Angua și râse.

– Pardon?

– Păi, vreau să spun, temelia... e mult... mai aproape...

Simțea cum parcă i se cască o groapă sub picioare, cu fiecare cuvânt mai largă. Zgomotul vocilor încetase iar.

– Ăă, zise Morcove privind-o fix. Cum să formulez asta? Lumea vorbește pe piticește... dar ascultă pe omenește.

– Scuze.

Morcove zâmbi, apoi îi făcu semn bucătarului de după tejghea și-și drese glasul cu mult zgomot.

– Cred că am o bomboană de tuse pe undeva... începu Angua.

– Eu doar comandam micul dejun, zise Morcove.

– Știi meniul pe de rost?

– O, da. Dar îl au și scris pe perete.

Angua se întoarse și privi din nou la ceea ce luase drept niște zgârieturi întâmplătoare.

– E în Oggham, zise Morcove. O străveche și poetică scriere runică ale cărei origini se pierd în negura timpurilor, dar se crede că a fost inventată chiar înaintea zeilor.

– Vai de mine! Și ce scrie?

Morcove își drese glasul de-adevăratelea, de data asta.

Cârnat, ou, fasole și șobolan 12 p.
Cârnat, șobolan și friganea 10 p.
Șobolan cu brânză și smântână 9 p.
Șobolan cu fasole 8 p.
Șobolan cu ketchup 7 p.
Șobolan 4 p.

– De ce costă ketchupul aproape cât și șobolanul? întrebă Angua.

– Ai gustat vreodată șobolan fără ketchup? zise Morcove. Oricum, pentru tine am comandat pâine piticească. Ai mâncat vreodată pâine piticească?

– Nu.

– Toată lumea ar trebui să guste, o dată-n viață, zise Morcove.

Păru să chibzuiască la ce spusese.

– Majoritatea așa fac, adăugă el[1].

La trei minute și jumătate după ce se deșteptase, căpitanul Samuel Vimes, din Patrula de Noapte, se împletici în sus pe ultimele câteva trepte ce duceau pe acoperișul Operei orașului, gâfâi convulsiv și dădu la boboci *allegro ma non troppo*.

Apoi se rezemă de zid, cu arbaleta pregătită, fluturând-o vag de colo colo.

---

[1] Șobolanul cu brânză și smântână este doar una dintre faimoasele mâncări din Lumea-Disc ce pot fi procurate în cosmopolitul oraș Ankh-Morpork. Conform publicației *La Bună Venită în Ankh-Morpork, Orașulu celor O Mie de Surprize*, editată de Breasla Negustorilor: „Asemenea de vânzare în ale sale îmbielșugate prăvălii suntu Slumpie, Draci cu Gem, Fikkun Haddock, Budincă Bocită, Clooty Dumplings* și, a nu se uita, Sandviș cu Oase**", făcut din cele mai bune piceoare de porc. Nu degeaba se spune, Dacă vrei să Guști cu adevăratu Ankh-Morpork, Încearcă Sandvișulu cu Oase."

* A nu se confunda cu felul scoțian Clootie Dumpling, care e un soi de budincă cu osânză umplută cu fructe. Versiunea din Ankh-Morpork se așază pe limbă ca bezeaua cea mai fină, iar în stomac ca o ghiulea de beton.

** În original, Knuckle Sandwich, mai înseamnă și „un pumn în figură". (n. tr.)

Nu mai era nimeni pe acoperiș. Doar țiglele de plumb, cât vedeai cu ochii, absorbind lumina dimineții. Deja era aproape prea cald ca să te miști.

Când își mai reveni, luă la rând hornurile și lucarnele și începu să se uite prin jur. Dar erau o duzină de locuri pe unde s-ar fi putut coborî, și o mie de ascunzișuri pe-acolo.

De-aici se putea vedea drept în camera lui. De fapt, se vedea în camerele mai tuturor orășenilor.

Catapultă... nu...

Ei, în fine. Cel puțin existaseră martori.

Se duse până la marginea acoperișului și se aplecă să vadă.

– 'Neața, zise el, și clipi. Erau șase etaje până jos, nu cea mai bună priveliște pentru cineva cu stomacul recent golit.

– Ăă... ai putea să vii aici sus, te rog? întrebă el.

– Ihe jișt.

Vimes se dădu îndărăt să-i facă loc. Se auzi un scrâșnet de piatră pe piatră și un gargui se cățără laborios pe parapet, cu mișcări ca de animație ieftină.

Nu știa prea multe despre neamul garguilor. Morcove spusese odată ceva de genul: „ce evoluție minunată a putut duce la o specie de trol urban aflat într-o relație simbiotică cu burlanele", și admirase modul în care ei canalizau apa de ploaie prin urechi și-o scoteau pe gură, prin niște site fine. Erau probabil cea mai ciudată specie de pe Disc[1]. Pe clădirile colonizate de gargui păsările nu-și prea făceau cuib, iar liliecii le ocoleau.

[1] Greșit. Vimes nu prea călătorea, decât pe jos, și nu știa despre Graurul Sinucigaș de Lancre, de pildă, sau despre Lema Umbritoare, care există în doar două dimensiuni și se hrănește cu matematicieni, sau despre fluturele cuantic de furtună. Dar poate că specia cea mai ciudată, și poate cea mai tristă, de pe Disc este elefantul cremit. Această creatură, lipsită de pielea groasă a rudei sale apropiate, trăiește în colibe și se mută în case mai mari sau construiește dependințe pe măsură ce crește. Nu e ceva nemaiauzit ca un călător ce străbate câmpiile Howondalandului să se trezească dimineața în mijlocul unui sat care nu fusese acolo în seara dinainte.

– Cum te cheamă, prietene?

– 'Oghijă-ejde 'Ovei.

Buzele lui Vimes se mișcară în vreme ce el insera mental sunetele pe care o creatură cu gura fixată permanent în poziția deschis nu era capabilă să le rostească. Cornișă-peste-Broadway. Identitatea personală a unui gargui era intim legată de locația lui obișnuită, ca la midii.

– Ei, Cornișă, știi cine sunt eu?

– 'U, zise garguiul îmbufnat.

Vimes încuviință. Ăsta stă aici sus, fie soare, fie ploaie, și strecoară musculițe prin urechi, gândi el. Până și scoicile se plimbă mai mult.

– Sunt căpitanul Vimes, din Garda Orașului.

Garguiul își ciuli urechile uriașe.

– A'a. Ugheji 'engu 'onu 'Ohove?

Vimes descurcă și vorba asta și clipi.

– Îl cunoști pe caporalul Morcove?

– O, AA. Goagă 'unea î gu'oajde 'e 'Ohove.

Vimes pufni. Eu am crescut aici, gândi el, și-acum când trec pe stradă, lumea zice, cine-i individul ăla mohorât? Iar Morcove e în oraș de câteva luni și *toată lumea* îl cunoaște. Și el îi cunoaște pe toți. *Toată lumea* îl place. Chestia asta m-ar călca pe nervi, dacă individul n-ar fi așa de agreabil.

– Tu locuiești tocmai aici sus, zise Vimes, intrigat în ciuda problemei mult mai presante care-l preocupa, cum se face că-l cunoști pe Ohove... Morcove?

– Hine in gând î gând aihi hi orhejde u oi.

– Vine aihi?

– Aa.

– A mai venit și altcineva aici sus? Adineaori?

– Aa.

– Ai văzut cine era?

– Uu. U eha u aca. Hi avea arhivighii. 'Au văjug 'chând e drada Hogovern.

Pe strada Holofern, își traduse Vimes. Oricine ar fi fost, acum era departe.

– Ahea un ăc, adăugă Cornișă. Un ăc gu arhivighii.

– Un ce?

– Arhivighii. Jii? Vung! Drojg! Jgânghei! Hacheghe! Vang!

– Aaa, *artificii!*

– Aa. Aja an hus ji eu.

– Un băț cu artificii? Ca un... ca bățul de la o rachetă?

– Oo, i-ghi-odune! Un ăc, în îngheci, ace ANG!

– Îl îndrepți și face bang?

– Aaa!

Vimes se scărpină în cap. Părea să fie ceva cam ca un toiag de vrăjitor. Dar alea nu făceau *bang*.

– Păi... mulțumesc, zise el. Ai fost... oarghe anaghil.

Se întoarse să plece pe scări.

Cineva încercase să-l ucidă.

Și Patricianul îl avertizase să nu investigheze furtul comis la Breasla Asasinilor. *Furtul*, îi spusese.

Până atunci, Vimes nici măcar nu fusese sigur că *existase* un furt.

Și pe urmă, bineînțeles, mai sunt și legile întâmplării. Acestea joacă un rol mult mai important în procedurile poliției decât i-ar plăcea cauzalității narative să recunoască. Pentru fiecare crimă rezolvată grație migăloasei descoperiri a unei urme vitale sau a unui muc de țigară, o sută rămân nerezolvate fiindcă vântul a purtat câteva frunze unde nu trebuia sau fiindcă n-a plouat în seara precedentă. Câte crime nu sunt rezolvate datorită unui fericit accident – oprirea întâmplătoare a unei mașini, o remarcă auzită de un martor, prezența cuiva aparținând naționalității potrivite pe o rază de cinci mile față de locul crimei și fără alibi...

Până și Vimes știa despre puterea întâmplării.

Cu un clinchet, sandaua lui lovi ceva metalic.

– Și acesta, zise caporalul Morcove, e faimosul arc de triumf ce comemorează Bătălia de la Crumhorn. Am câștigat-o noi, parcă. Are peste nouăzeci de statui de soldați celebri. E un adevărat punct de reper.

– Mai bine le ridicau contabililor o statuie, zise o voce câinească dindărătul lui Angua. Prima bătălie din tot universul în care inamicul a fost convins să-și vândă armele.

– Și unde e, atunci? întrebă Angua, care încă îl ignora pe Gaspode.

– Ah. Da. Aici e problema, zise Morcove. Scuze, domnule Scant. Dânsul e domnul Scant. Păstrător Oficial al Monumentelor. Conform vechilor tradiții, e plătit cu un dolar pe an și un maiou nou de fiecare Veghe a Vierului.

La răspântie ședea, pe un taburet, un moș cu pălăria trasă peste ochi. Și-o împinse pe ceafă.

– 'Nă ziua, domnu' Morcove. Vreți să vedeți arcul de triumf, așa-i?

– Da, vă rog.

Morcove se întoarse din nou către Angua.

– Din păcate, punerea în practică a proiectului a fost încredințată Prostului de Johnson.

Moșul extrase într-un târziu o cutiuță de carton dintr-un buzunar și-i scoase cu mult respect capacul.

– Unde e?

– Uite-aici, zise Morcove. După bucățica aia de vată.

– Oh.

– Mă tem că în viziunea domnului Johnson măsurătorile exacte erau ceva ce nu se întâmplă decât celorlalți.

Domnul Scant închise cutiuța.

– Tot el a construit și Memorialul din Quirm, Grădinile Suspendate din Ankh și Colosul din Morpork, zise Morcove.

– Colosul din Morpork? întrebă Anngua.

Domnul Scant ridică un deget costeliv.

– Ah. Nu plecați, zise el, și începu să-și pipăie buzunarele. Îl am eu pe-aici pe undeva.

– A construit omul ăla vreodată ceva folositor?

– Păi, odată a proiectat o olivieră ornamentală pentru lordul Snapcase cel Nebun, zise Morcove, pe când se îndepărtau agale.

– Pe-aia a nimerit-o bine?

– Nu tocmai. Dar iată un fapt interesant, în solniță locuiesc patru familii, iar borcănelul de piper îl folosim ca siloz pentru cereale.

Angua zâmbi. Fapte interesante. Morcove dădea pe dinafară de fapte interesante despre Ankh-Morpork. Angua simțea că începe să plutească în derivă pe o mare de fapte. Să te plimbi pe străzi cu Morcove era ca și cum ai fi participat la trei excursii cu ghid deodată.

– Asta de-aici, zise Morcove, e Breasla Cerșetorilor. Breasla lor e cea mai veche din oraș. Nu multă lume știe asta.

– Chiar așa?

– Oamenii își închipuie că a Bufonilor sau a Asasinilor trebuie să fie prima. Poți să întrebi pe oricine. Or să-ți spună, „cea mai veche Breaslă din Ankh-Morpork e, cu siguranță, a Bufonilor sau a Asasinilor". Dar nu sunt. Sunt foarte recente. Dar Breasla Cerșetorilor există de secole.

– Serios? zise Angua, istovită. Învățase în ultima oră mai multe lucruri despre Ankh-Morpork decât ar fi dorit să știe orice persoană rezonabilă. Avea o vagă suspiciune că Morcove încearcă să-i facă curte. Dar, în loc de obișnuitele flori sau de ciocolată, el părea că încearcă să-i ofere, legat cu fundițe, un oraș.

Iar ea, în pofida instinctelor ei rezonabile, era geloasă. Pe un oraș! Pe toți zeii, nu-l cunosc decât de două zile!

Era din cauza felului în care purta locul ăsta ca pe-o mantie. În fiecare clipă, te așteptai să izbucnească în genul de cântec care are rime dubioase și expresii de tipul „un oraș după inima mea" și „vreau să fac parte din el"[1], genul de cântec pe care oamenii dansează pe stradă și-i dau cântărețului mere și i se alătură și ei, și o duzină de biete fetițe cu chibrituri dau dintr-odată dovadă de uluitoare capacități coregrafice și toți se poartă ca niște strengari de cetățeni inimoși și nu ca acei ipochimeni câinoși, răuvoitori și egocentriști care bănuiesc fiecare că sunt. Dar chestia era că dacă Morcove ar fi izbucnit vreodată în cântec și-n dans, oamenii *chiar* i s-ar fi alăturat. Morcove ar fi fost în stare să convingă și-un cerc de menhiri să se alinieze în spatele lui și să danseze rumba.

– Au în curtea principală niște statui foarte interesante, zise el. Inclusiv una a lui Jimi, Zeul Cerșetorilor. Hai să-ți arăt. N-or să se supere.

Și ciocăni la ușă.

– Nu-i nevoie, zise Angua.

Ușa se deschise.

Nările lui Angua se dilatară. Mirosul ăsta...

Un cerșetor îl privi pe Morcove din cap până-n picioare. Îi căzu falca.

– Te cheamă Cumbling Michael, nu? zise Morcove, pe tonul lui vesel.

Ușa i se trânti în nas.

– Ei, asta n-a fost o chestie prea prietenoasă, zise Morcove.

– Duhnește, nu? zise o mică voce nesuferită, de undeva din spatele lui Angua. Iar ea, deși n-avea deloc intenția să-i dea atenție lui Gaspode, se trezi că încuviințează din cap. Deși

[1] Aluzie la cântecul *New York, New York* (n.tr.)

la cerșetori domnea un adevărat cocteil de mirosuri, al doilea ca importanță era cel de frică, iar cel care le acoperea pe toate era cel de sânge. Mirosea a sânge de-i venea să țipe.

Îndărătul ușii se auzea o ciorovăială de multe voci, apoi ușa se deschise.

De data asta erau acolo o întreagă mulțime de cerșetori. Cu toții se holbau la Morcove.

– În regulă, Înălțimea Voastră, zise cel numit Cumbling Michael, ne dăm bătuți. De unde-ați știut?

– De unde-am știut ce... începu Morcove, dar Angua îi dădu un ghiont.

– Aici a fost ucis cineva, zise ea.

– Ea cine e? întrebă Cumbling Michael.

– Subagenta Angua este un om al Gărzii, zise Morcove.

– Hă, hă, zise Gaspode.

– Trebuie să recunosc, ați devenit mai buni, zise Cumbling Michael. Abia de câteva minute i-am găsit sărmanul trup.

Angua îl *simțea* pe Morcove cum deschide gura să întrebe „Pe cine?" Îi mai dădu un cot.

– Ați face bine să mă duceți la el, zise ea.

El se dovedi a fi...

În primul rând, se dovedi a fi o ea. Era într-o încăpere plină de zdrențe, la ultimul etaj.

Angua îngenunche lângă trup. Era cât se poate de clar că acela era un trup. Nu era o persoană, în niciun caz. O persoană avea de obicei mai mult cap pe umeri.

– De ce? întrebă ea. Cine ar face așa ceva?

Morcove se întoarse către cerșetorii îngrămădiți în jurul ușii.

– Cine era fata?

– Lettice Knibbs, zise Cumbling Michael. Era doar camerista Reginei Molly.

Angua ridică ochii spre Morcove.

– Regină? întrebă ea.

– Câteodată, căpeteniei cerșetorilor i se spune rege sau regină, zise Morcove. Gâfâia.

Angua acoperi cadavrul cu pelerina de catifea a cameristei.

– Doar camerista, murmură ea.

În mijlocul podelei era o oglindă înaltă de-un stat de om, sau cel puțin rama ei. Sticla zăcea împrăștiată de jur împrejur, ca niște paiete.

La fel zăcea și geamul ferestrei.

Morcove dădu niște cioburi la o parte cu piciorul. În podea era săpat un șanț, cu ceva metalic înțepenit la capăt.

– Cumbling Michael, am nevoie de un cui și de-o bucată de sfoară, zise Morcove, măsurat și cu multă atenție. Ochii nu i se dezlipeau de bucata de metal. Parcă se aștepta să miște.

– Nu cred... începu cerșetorul.

Morcove întinse mâna fără să-l privească și-l săltă în sus de guler, aparent fără niciun efort.

– O bucată de sfoară, repetă el, și un cui.

– Da, caporale Morcove.

– Și voi, ceilalți, plecați! zise Angua.

Ei căscară ochii mari.

– Dați-i drumul! răcni ea încleștându-și pumnii. Și nu vă mai holbați la ea!

Cerșetorii dispărură.

– O să dureze până fac rost de sfoară, zise Morcove dând cioburile în lături. O să fie nevoiți s-o cerșească de la cineva, vezi tu.

Își scoase cuțitul și începu să scobească în scândurile dușumelei, cu multă atenție. Până la urmă, scoase de-acolo o bucată de metal, ușor turtită după trecerea prin fereastră, oglindă, dușumea și anumite părți din răposata Lettice Knibbs care nu fuseseră nicidecum proiectate să vadă lumina zilei.

Morcove tot sucea metalul în mână.

– Angua?

– Da?

– De unde ai știut că e un mort aici?

– Am... avut o presimțire, atât.

Cerșetorii se întoarseră atât de agitați, încât șase dintre ei se străduiau să transporte o singură bucată de sfoară.

Morcove bătu cuiul în cercevea dedesubtul geamului spart și legă de el un capăt al sforii. Își înfipse apoi cuțitul în șanțul din dușumea și fixă de el celălalt capăt. Apoi se lungi pe jos și privi de-a lungul sforii.

– Măiculiță!

– Ce e?

–Trebuie să se fi tras de pe acoperișul clădirii Operei.

– Da? Și?

– E la peste două sute de iarzi de noi.

– Da?

– Și... chestia aia a intrat de două degete într-o podea din stejar.

– O cunoșteai pe fată... cât de cât? întrebă Angua cam stânjenită.

– N-aș putea spune.

– Credeam că tu cunoști pe toată lumea.

– Ea era doar o persoană pe care o mai vedeam prin oraș. E plin orașul de oameni pe care doar îi vezi din când în când.

– De ce au cerșetorii nevoie de servitori?

– *Doar nu crezi că părul meu ajunge așa de unul singur, drăguță?*

În ușă stătea o apariție. Fața îi era numai bube. Erau acolo și negi, și *pe ei* alți negi, care, *la rândul lor*, aveau păr. Era posibil să fi fost de parte femeiască, dar era greu să-ți dai seama, sub atâtea straturi suprapuse de zdrențe. Susmenționatul păr arăta de parcă i-ar fi făcut permanent un uragan. Cu degetele năclăite de melasă. Apoi ființa se îndreptă de spate.

– Ah. Caporalul Morcove. Nu știam că tu erai.

Vocea era acum normală, fără urmă de milogeală sau vaier. Persoana se întoarse și trase una zdravănă cu toiagul în ceva aflat pe coridor.

– Sidney Picurici, băiat rău ce ești! Ai fi putut să-mi spui că e caporalul Morcove!

– Aaau!

Nou-venita intră hotărâtă în cameră.

– Și cine-i prietena ta, domnule Morcove?

– Vi-o prezint pe subagenta Angua. Angua, dumneaei e Regina Molly a Cerșetorilor.

De data asta, observă Angua, iată o persoană care nu e surprinsă de prezența unei femei în Gardă. Regina Molly o salută din cap, ca între femei din câmpul muncii. Breasla Cerșetorilor era un non-angajator bazat pe oportunități egale.

– Bună ziua îți doresc. N-ai cumva zece mii de dolari să-mi dai și mie pentru un mic conac?

– Nu.

– Întrebam și io.

Regina Molly împunse rochia moartei.

– Ce-a ucis-o, caporale?

– Cred că a fost un nou fel de armă.

– Am auzit zgomot de sticlă spartă și-am găsit-o așa, zise Molly. Cine ar fi putut dori s-o omoare?

Morcove se uita la pelerina de catifea.

– A cui cameră e asta? întrebă el.

– A mea. E dressingul meu.

– Atunci cine a făcut asta nu voia s-o ucidă pe ea. Pe tine te voia, Molly. „Unii în zdrențe, și unii în trențe, și unul în robă de catifea..." stă scris în Statutul vostru, nu? E costumul oficial al cerșetorului-șef. Fata probabil nu s-a putut abține, a vrut să vadă cum îi șade. Era roba corectă, camera corectă. Dar persoana greșită.

Molly își duse mâna la gură, riscând să se otrăvească instantaneu.

– Asasinat?

Morcove scutură din cap.

– Nu prea pare. Ăstora le place să lucreze de aproape. E o profesiune grijulie, adăugă el cu amărăciune.

– Ce să fac?

– S-o îngropi pe biata fată ar fi un început bun.

Morcove întorcea bucata de metal pe toate fețele, între degete. Apoi o mirosi.

– Artificii, zise el.

– Da, zise Angua.

– Și voi ce-o să faceți? întrebă Regina Molly. Sunteți gardiști, nu? Ce se întâmplă? Ce-aveți de gând să faceți în privința asta?

Cuddy și Detritus avansau pe strada Phedra. De-o parte și de cealaltă a trăzii erau tăbăcării, cărămidării și depozite de cherestea; zona nu făcea parte dintre atracțiile orașului și de aceea, suspecta Cuddy, le fusese repartizată lor spre patrulare, „ca să învețe orașul". În felul ăsta nu mai stăteau în calea celorlalți. Sergentul Colon era de părere că ei doi strică aspectul locului.

Altceva decât zăngănitul cizmelor lui și bufnitura pumnilor lui Detritus pe caldarâm nu se auzea.

Într-un târziu, Cuddy spuse:

– Vreau să știi că nici mie nu-mi place să fac echipă cu tine, cum nu-ți place nici ție.

– Corect!

– Dar ca să ne putem împăca cu situația asta, mai bine facem niște schimbări, OK?

– Adică ce?

– De pildă, e ridicol să nu fii în stare să numeri. Știu că trolii știu să numere. Tu de ce nu știi?

– Știu număr!

– Atunci, câte degete îți arăt?

Detritus mijì ochii.

– Doi?

– OK. Dar *acum* câte degete îți arăt?

– Doi... și încă unu...

– Și doi și cu unu fac...?

Detritus se panicase. Asta era deja algebră.

– Doi și cu unu fac trei.

– Doi și cu unu fac trei.

– Și acum câte sunt?

– Doi și doi.

– Asta înseamnă *patru*.

– Pată-ru.

– Și *acum* câte sunt?

Cuddy ridică opt degete.

– Doipatru.

Cuddy părea surprins. Se așteptase la un răspuns de genul „mulți" sau poate „grămezi".

– Ce-i aia doipatru?

– Un doi și cu doi și cu doi și cu doi.

Cuddy lăsă capul într-o parte.

– Hmm, zise el. OK. Un doipatru e ceea ce noi numim un *opt*.

– Hăpt.

– Știi, zise Cuddy, aruncându-i trolului o privire lungă și critică, s-ar putea să nu fii atât de prost pe cât pari. Asta nu-i greu. Să ne gândim cum să facem. Adică... *eu* o să mă gândesc, și tu poți să mi te alături când o să știi cuvintele.

*

Vimes trânti ușa Postului de Gardă în urma sa. Sergentul Colon ridică ochii de la birou. Părea mulțumit.

– Ce s-a mai întâmplat, Fred?

Colon trase adânc aer în piept.

– Lucruri interesante, căpitane. Eu și Nobby am *detectivizat* la Breasla Bufonilor. Am scris pă hârtie tot ce-am aflat. E totul aici. Un raport ca la carte.

– Bun.

– E scris totul, uite. Ca lumea. Cu punctuație și tot ce trebuie.

– Bravo.

– Are virgule și de toate, uite.

– Sunt convins că o să-mi placă, Fred.

– Și ăia... și Cuddy și Detritus au aflat și ei câte ceva. A scris și Cuddy un raport. Da' n-are atâta punctuație ca al meu.

– Cât timp am dormit?

– Șase ore.

Vimes încercă să-și facă loc în minte pentru toate acestea, și nu reuși.

– Trebuie să înghit ceva, zise el. Niște cafea sau ceva. Și-atunci lumea va fi, într-un fel sau altul, mai bună.

Cineva care ar fi trecut pe strada Phedra ar fi putut vedea un trol și un pitic strigând unul la celălalt, după toate aparențele, foarte agitați.

– Un doi-treizecișidoi, și opt, și unu!

– Vezi? Câte cărămizi în grămada de colo?

Pauză.

– Un șaisprezece, și opt, și patru, și unu!

– Ți-aduci aminte ce ți-am spus, că să împarți la opt-și-cu-doi?

Pauză mai lungă.

– Doi-zeci-și-nouă?

– Corect!

– Corect!

– Poți să reușești!

– Pot reușești!

– Ai talent la numărat până la doi!

– Am talent numărat până la doi!

– Dacă poți să numeri până la doi, poți să numeri până la oricât!

– Dacă pot număr până la doi, pot număr până la oricât!

– Și atunci lumea e molusca ta!

– Molusca mea! Ce-i aia molusca?

Angua era nevoită să alerge ca să țină pasul cu Morcove.

– N-ar trebui să ne ducem să ne uităm la clădirea Operei?

– Mai târziu. Oricine ar fi fost acolo, până ajungem noi, e plecat de mult. Trebuie să-i spunem căpitanului.

– Crezi că a fost ucisă de același lucru care l-a ucis și pe Hammerhock?

– Da.

– Sunt... nouă păsări.

– Așa-i.

– Sunt... unu pod.

– Da.

– Sunt... patru-zeci bărci.

– Bine.

– Sunt... o mie. Trei sute. Șase-zeci. Patru cărămizi.

– OK.

– Sunt...

– Eu unul aș mai lăsa-o baltă. Nu vrei să tot tocești lucrurile numărându-le...

– Sunt... un om care fuge...

– Cum? Unde?

Cafeaua lui Sham Harga era ca plumbul topit, dar un lucru tot avea bun: după ce-o terminai, aveai o senzație copleșitoare de ușurare că ajunseseși la fundul cești.

– Asta, zise Vimes, a fost o cafea al naibii de oribilă, Sham.

– Corect, zise Harga.

– Vreau să spun, am băut o grămadă de cafea proastă la viața mea, dar asta, asta a fost ca și cum mi-ar fi trecut cineva un fierăstrău peste limbă. De când o ai la fiert?

– În ce zi suntem? întrebă Harga spălând un pahar.

În general îl găseai spălând pahare. Nimeni n-a aflat vreodată ce se întâmpla cu paharele curate.

– În cinspe august.

– Ce an?

Sham Harga zâmbi, sau cel puțin își mișcă nițel mușchii din jurul gurii. Sham Harga reușise să țină ani de zile un birt de succes după următoarea rețetă: zâmbea întotdeauna, niciodată nu dădea pe datorie și înțelegea că majoritatea clienților lui doresc hrană care conține în mod echilibrat cele patru principii nutritive: zahăr, amidon, grăsime și fărâmițe arse crocante.

– Aș vrea două ouă, zise Vimes, cu gălbenușurile tari ca piatra, dar albușul atât de moale, încât să curgă ca melasa. Și șuncă, șunca aia specială plină de nodule osoase și bucățele de grăsime care atârnă. Și o friganea. Din aia care-ți face arterele să se închidă ca o ușă trântită numai ce te uiți la ea.

– Grea comandă, zise Harga.

– Ieri ți-a ieșit. Și dă-mi niște cafea. Neagră ca miezul nopții într-o noapte fără lună.

Harga păru surprins. Nu-i stătea în fire lui Vimes să vorbească așa.

– Cât de neagră înseamnă asta, zici tu? întrebă el.

– O, al naibii de neagră, cred.

– Nu neapărat.

– Ce?

– Ai parte de mai multe stele în nopțile fără lună. Normal că se văd mai bine. O noapte fără lună poate să fie chiar luminoasă.

Vimes suspină.

– O noapte *înnorată* și fără lună? zise el.

Harga privea cu grijă în cafetieră.

– Cumulus sau cirro-nimbus?

– Pardon? Ce-ai spus?

– De cumulus se reflectă luminile orașului, că-s mai joși, știi. Acuma, poți să ai și reflexie de altitudine înaltă de la cristalele de gheață din...

– O noapte fără lună, zise Vimes cu o voce sfârșită, care-i la fel de neagră ca și cafeaua aia.

– Bun!

– Și o gogoașă.

Vimes îl înșfăcă pe Harga de vesta-i pătată și-l trase până ajunse nas în nas cu el.

– O gogoașă la fel de gogoșată ca o gogoașă făcută din făină, apă, un ou mare, zahăr, niște drojdie, scorțișoară după gust și umplutură de gem, jeleu sau șobolan în funcție de preferința națională sau de specie, OK? Nu gogoșată ca vreun lucru metaforic în vreun fel. Doar o gogoașă. Una gogoașă.

– O gogoașă.

– Da.

– Trebuia doar să spui.

Harga își scutură vesta, îi aruncă o privire plină de reproș lui Vimes și intră în bucătărie.

*

– *Stai!* În numele legii!

– Care nume la lege, atunci?

– De un' să știu eu?

– De ce noi urmărim pe el?

– Fiindcă fuge!

Cuddy era gardist doar de câteva zile, dar deja învățase un lucru de bază și important: e aproape imposibil să se afle cineva pe stradă fără să încalce legea. Există o tolbă întreagă de infracțiuni disponibile pentru polițistul care dorește să schimbe două vorbe cu un cetățean, începând cu Lenevire cu Intenție, trecând prin Obstrucționare, și mergând până la Zăbovire Concomitent Fiind de Culoarea/Forma/Specia/Sexul Nepotrivit. Îi trecu razant prin minte ideea că oricine *nu* o rupea la fugă când îl vedea pe Detritus c-o pornește în pumni și în viteză în urmărirea lui probabil contravine prevederilor Ordonanței contra Prostiei din 1581. Dar acum era prea târziu ca să mai ia așa ceva în considerare. Cineva fugea, iar ei îl urmăreau. Îl urmăreau pentru că fugea, iar el fugea pentru că era urmărit.

Vimes se așeză cu cafeaua în mână și privi la obiectul pe care-l culesese de pe acoperiș.

Arăta ca un fel de nai scurt, dacă naiul ar fi cântat doar șase note, toate la fel. Erau niște tuburi de oțel, sudate împreună. Pe una din părți era o fâșie de metal zimțat, ca o roată dințată desfășurată, și toată chestia putea a artificii.

Așeză obiectul lângă farfurie cu grijă.

Apoi citi raportul sergentului Colon. Se vedea că Fred Colon muncise ceva vreme la el, probabil cu ajutorul unui dicționar. Suna după cum urmează:

> Raportul Serg. F. Colon. La aprox. ora 10 a.m. azi, 15 Auguste, am avansat în companiea Caporal, C.W.St,J. Nobbs, la Breasla Bufonilor și Saltimbancilor din strada Zeului, în care

locație am conversat cu clovnul Boffo care a spus, clovnul Beano, respectiv *corpus delicti*, a fost categoric văzut de el, clovnul Boffo, ieșind din Breaslă în dimineața precedentă imediat după explozie. {Aceasta e complet aiurea în opinia mea, motivul fiind, stârvul era mort de cel puțin două zile, Cpl C.W.St.J. Nobbs e de aceeași părere, deci cineva spune brașoave, să n-ai niciodată încredere în unul care-și câștigă pâinea căzând în cur.} La care ne-a ieșit în cale Dr. Whiteface, și mult n-a lipsit să ne dea afară *derriere velocite*. Am avut impresia, recte, eu și cu Cpl C.W.St.J. Nobbs, că Bufonii se tem că a fost mâna asasinilor, dar nu știm de ce. În plus, clovnul Boffo îi dădea înainte că să căutăm noi nasul lui Beano, dar noi când l-am văzut aici avea nas, așa că l-am întrebat pe clovnul Boffo, vrei să zici nasul fals, iar el a spus: nu, nasul adevărat, cărați-vă. La care, noi ne-am întors aici.

Vimes chibzui și-și dădu seama ce va să zică *derriere velocite*. Toată povestea cu nasul părea un mister învăluit într-o enigmă, sau cel puțin în scrisul sergentului Colon, ceea ce era cam același lucru. De ce să ți se ceară să cauți un nas care nu se pierduse?

Se uită la raportul lui Cuddy, scris cu slova grijulie și colțuroasă a cuiva care e obișnuit mai mult cu runele. Și epopeile.

Căpitane Vimes, află întrv aceasta cronica lvcrării mele, Svbagent Cvddy. Frvmoasă era dimineața și voioase inimile noastre când pornit-am către Breasla Alchimiștilor, vnde faptele înfăptvitv-s-av dvpă cvm deîndată voi cânta. Ele av inclvs mingi explozive. Cât despre căvtarea încredințată nová, am fost informați că bvcata de hârtie alătvrată [alătvrat] e scrisă cu slova lui Leonard da Qvirm, care a dispărvt în circvmstanțe misterioase. Este despre cvm se face o pvlbere nvmită Pvlbere nr.1, care se folosește la artificii. Dl. Silverfish alchimistvl spvne că toți alchimiștii o știv. Mai mvlt, pe marginea hârtiei este vn desen cv Vn Gonne, că l-am întrebat pe vărv-mev Grabpot despre Leonard și el îi vindea vopsele lvi

Leonard și i-a recvnoscvt scrisvl și-a spvs că Leonard tot timpvl scria de-a-ndaratelea fiindcă era vn geniv. Am copiat alătvrat desenvl.

Vimes puse hârtiile jos și deasupra puse chestia metalică.

Apoi băgă mâna în buzunar și scoase două bucățele de metal.

Un băț, spusese garguiul.

Vimes privi desenul. Arăta, după cum observase și Cuddy, ca patul unei arbalete cu o țeavă pusă deasupra. Alături mai erau câteva schițe cu chestii ciudate și mecanice, și vreo două dintre acele obiecte din șase tuburi. Întreg desenul arăta ca o mâzgăleală făcută într-o doară. Cineva, poate chiar acest Leonard, citise o carte despre artificii și mâzgălise pe margini.

Artificii.

Păi... artificii? Dar artificiile nu erau arme. Alea mici făceau doar zgomot. Rachetele mergeau în sus, mai mult sau mai puțin, dar singurul lucru de care puteai fi sigur că-l pot lovi era cerul.

Hammerhock era cunoscut pentru talentul său la mecanisme. Acesta nu era una dintre calitățile piticești majore. Oamenii așa credeau, dar nu era adevărat. Piticii se pricepeau la metale, categoric, și făceau săbii bune și giuvaiere, dar nu erau foarte *tehnici* când venea vorba de chestii ca, de pildă, arcurile sau roțile dințate. Hammerhock era deosebit.

Deci...

Să presupunem că exista o armă. Să presupunem că această armă avea ceva deosebit, ciudat, terifiant.

Nu, nu se poate. Așa ceva ori ar invada piața, ori ar fi distrus. N-ar ajunge în muzeul Asasinilor. Ce fel de lucruri se pun în muzee? Lucruri care nu funcționează, sau s-au pierdut, sau care nu trebuie uitate... deci ce noimă ar avea să pui artificiul nostru *în vitrină?*

Ușa aceea avusese o grămadă de încuietori. Deci... nu era un muzeu dintr-acelea în care poți intra când ai chef, carevasăzică. Poate că trebuie să fii un Asasin de frunte, și într-o zi, unul dintre șefii Breslei te duce acolo în crucea, hm, nopții, și-ți spune... și-ți spune...

În acest punct, nu se știe de ce, în minte i se profilă chipul Patricianului.

Din nou, Vimes simți o sugestie a ceva, ceva central, fundamental...

– Un' s-a dus? Un' s-a dus?

În fața ușilor se deschidea un labirint de alei. Cuddy se sprijini de-un zid și se luptă să-și recapete suflul.

– Uite el colo! strigă Detritus. Pe Aleea Os de Balenă!

Și se lansă greoi în urmărire.

Vimes lăsă cafeaua jos.

Cel care trăsese în el cu acele bile de plumb, cine-o fi fost, țintise cu mare precizie de la o distanță de mai multe sute de iarzi, și trăsese șase focuri cu mult mai repede decât ar fi putut cineva să slobozească săgeți...

Vimes ridică țevile. Șase țevuște, șase focuri. Și puteai cără multe dintr-astea în buzunare. Puteai trage mai departe, mai rapid și cu mai multă precizie decât oricine altcineva cu orice fel de armă...

Așa deci. Un nou *tip* de armă. Mult, mult mai rapidă decât un arc. Așa ceva nu le-ar plăcea Asasinilor. Nu le-ar plăcea *deloc*. Ei nu agreau nici măcar arcul cu săgeți. Asasinii preferau să ucidă de aproape.

Așa că-l puseseră pe... pe *gonne* la păstrare în siguranță, sub cheie. Doar zeii puteau ști cum ajunsese așa ceva în mâna lor. Și probabil doar câțiva Asasini de frunte știau despre el. Și transmiteau secretul mai departe: *păziți-vă de lucruri ca ăsta...*

– Acolo! El intrat pe Aleea Împiedicată!

– Mai încet! Mai încet!

– De ce? întrebă Detritus.

– E o fundătură.

Cei doi gardiști se opriră, greoi.

Cuddy știa că deocamdată el era creierul echipei, cu toate că Detritus tocmai se apucase, strălucind de mândrie, să numere pietrele zidului de lângă el.

De ce fugăriseră un om prin jumătate de oraș? Fiindcă fugise de ei. *Nimeni* nu fugea din fața Gărzii. Hoții doar își arătau permisele. Hoții fără permis nu aveau nicio teamă de Gardă, căci își rezervau toată teama pentru Breasla Hoților. Asasinii respectau întotdeauna litera legii. Iar oamenii cinstiți nu fugeau din fața Gărzii[1]. A fugi de Gardă era ceva de-a dreptul suspect.

Originea denumirii de Aleea Împiedicată se pierduse în faimoasa negură a vremii, dar numele ajunsese să fie binemeritat. Caselor li se adăugaseră etaje ieșite în afară, care aproape că se întâlneau deasupra aleii, transformată într-un fel de tunel, cu doar câteva degete de cer deasupra.

Cuddy aruncă o privire pe după colț, în întuneric.

Clic. Clic.

Zgomotul venise din adâncurile beznei.

– Detritus?

– Da?

– Ăla avea vreo armă?

– Doar un băț. Unu băț.

– Fiindcă... îmi miroase a artificii.

Cuddy își retrase capul, cu multă grijă.

Și în atelierul lui Hammerhock mirosea a artificii. Iar domnul Hammerhock căpătase un găuroi în piept. Și pe Cuddy îl

[1] Axioma „oamenii cinstiți n-au de ce să se teamă de poliție" se află în prezent în curs de investigație la Curtea de Apel pentru Axiome.

cuprindea treptat o groază cu nume, care e mult mai specifică și înfiorătoare decât groaza fără nume. Era ca sentimentul acela pe care îl ai când joci cărți pe miză mare și adversarul tău zâmbește deodată și tu înțelegi că nu cunoști *toate* regulile, dar *știi* că-ți va trebui mult noroc ca să scapi din impasul ăsta păstrându-ți, dacă ești extrem de norocos, cămașa.

Pe de altă parte... își închipuia ce față ar fi făcut sergentul Colon. Am urmărit un om până pe aleea asta, dom' sergent, și pe urmă am renunțat...

Trase sabia.

– Subagent Detritus?

– Da, subagent Cuddy?

– După mine.

De ce? Blestemăția era făcută din metal, nu? Zece minute într-un creuzet încins ar fi rezolvat problema. Așa un lucru, ceva atât de periculos, de ce să nu te descotorosești pur și simplu de el? De ce să-l păstrezi?

Dar asta n-ar fi stat în firea omului, nu-i așa? Unele lucruri erau prea fascinante ca să fie distruse.

Privi tubulețele ciudate de metal. Șase țevi scurte, sudate împreună, și bine închise la unul din capete. La partea de sus a fiecărei țevuști era câte-o găurică...

Vimes ridică încet una dintre bucățile de plumb...

Aleea cotea o dată sau de două ori, dar nu existau ramificații sau uși. Doar o ușă, la capătul îndepărtat. Era mai mare decât o ușă normală și foarte rezistentă.

– Unde suntem? șopti Cuddy.

– Nu șt'u, zise Detritus. Undeva îndărătul docurilor.

Cuddy împinse cu sabia și deschise ușa.

– Cuddy?

– Da?

– Am mers șaptezeci și nouă pași!

– Frumos.

Pe lângă ei se revărsa aer înghețat.

– Depozit de carne, șopti Cuddy. Cineva a forțat încuietoarea...

Se strecură pe ușă și intră într-o încăpere înaltă, întunecată, mare cât un templu, cu care și avea unele asemănări. Prin ferestre acoperite cu gheață, tăiate sus, se furișa o lumină palidă. Pe stelaje stivuite până sus în tavan atârnau carcase după carcase de carne.

Erau semitransparente și atât de înghețate, încât răsuflarea lui Cuddy se transforma în praf de gheață.

– Măi, măi, zise Detritus. Eu cred ăsta depozitul de carne de porc futures de pe Șoseaua Morpork.

– Cum?

– Am lucrat aici, zise trolul. Am lucrat peste tot. Cară-te, trol prost, tu prea tâmpit, adăugă el mohorât.

– Mai e vreo ieșire?

– Ușa principală dă în Șoseaua Morpork. Dar aici nu intră nimeni cu lunile. Până când carnea există[1].

Pe Cuddy îl trecu un fior.

– Tu de colo! strigă el. Aici e Garda! Ieși la vedere!

---

[1] Probabil nicio altă lume din multivers nu are depozite pentru lucruri care nu există decât *in potentia*, dar depozitul de carne de porc futures din Ankh-Morpork este produsul regulilor Patricianului cu privire la metaforele nefondate, al atitudinii literale a cetățenilor care consideră că toate cele trebuie să existe pe undeva, și al subțirimii generale a țesăturii realității în zona Ankh, care-i atât de subțire că-i mai subțire decât ceva foarte subțire. Rezultatul net e că punerea în vânzare a cărnii de porc futures – a cărnii care *nu există încă* – a dus la construirea unui depozit în care să fie stocată până când există. Temperaturile extrem de scăzute sunt cauzate de dezechilibrul în fluxul energiei temporale. Cel puțin asta spun vrăjitorii din Pavilionul Magiei de Înaltă Energie. Și ei au pălării ascuțite cum se cuvine, și litere de și le pun după nume, așa că știu despre ce vorbesc.

O siluetă întunecată ieși la iveală dintre două carcase de pre-porc.

– Acum ce facem? întrebă Detritus.

Silueta îndepărtată ridică un lucru ce părea a fi un băț, ținându-l ca pe o arbaletă.

Și trase. Primul foc ricoșă din coiful lui Cuddy.

O mână pietroasă se încleștă pe capul piticului și Detritus îl împinse pe Cuddy în spatele lui, dar deja silueta alerga, alerga către ei, trăgând din mers.

Detritus clipi.

Cinci gloanțe, unul după altul, îi străpunseră platoșa.

Și apoi alergătorul ieși pe ușa deschisă, trântind-o în urma lui.

– Căpitane Vimes?

El ridică privirea. Se afla acolo căpitanul Quirke de la Patrula de Zi, însoțit de doi dintre oamenii săi.

– Da?

– Vii cu noi. Și dă-mi sabia.

– Ce?

– Cred că m-ai auzit, căpitane.

– Uite ce, sunt *eu*, Quirke. Sam Vimes? Nu fi prost.

– Nu sunt prost. Am oameni cu arbalete. *Oameni.* Tu ești cel care-ar fi prost dacă s-ar opune arestării.

– Cum? Sunt arestat?

– Numai dacă nu vii cu noi...

Patricianul era în Biroul Ogival și privea pe fereastră. Mulțidangătele cacofonice ale orei cinci tocmai se potoleau.

Vimes salută. Din spate, Vetinari arăta ca un flamingo carnivor.

– Ah, Vimes, spuse el fără să se întoarcă, vino lângă mine, vrei? Și spune-mi ce vezi.

Din Biroul Ogival se vedea jumătate de oraș, deși asta însemna mai mult acoperișuri și turnuri. Imaginația lui Vimes popula turnurile cu oameni înarmați cu gonne. Patricianul ar fi fost o țintă ușoară.

– Ce vezi acolo, căpitane?

– Orașul Ankh-Morpork, domnule, zise Vimes păstrându-și cu mare grijă chipul inexpresiv.

– Și-ți aduce oare aminte de ceva, căpitane?

Vimes se scărpină în cap. Ei, dacă vrea să joace jocul ăsta, hai să-l jucăm...

– Păi, domnule, când eram copil ai mei au avut odată o vacă, și într-o zi s-a îmbolnăvit, și mereu pe mine mă puneau să curăț grajdul, și...

– Mie îmi aduce aminte de un ceas, zise Patricianul. Cu rotițe mari, rotițe mici. Toate ticăie înainte. Rotițele mici merg ca sfârleaza, cele mari se rotesc încet, fiecare cu altă viteză, vezi tu, dar *mașinăria* funcționează. Și ăsta-i lucrul cel mai important. Mașinăria merge înainte. Căci atunci când mașinăria se strică...

Patricianul se întoarse brusc, porni spre birou cu mersul lui obișnuit, de prădător la pândă, și se așeză.

– Sau, poate, din când în când intră câte-un fir de nisip între roți și le dezechilibrează. Doar un firicel de nisip.

Vetinari ridică ochii și-i aruncă lui Vimes un zâmbet lipsit de voioșie.

– Nu admit asta.

Vimes privea fix în perete.

– Mi se pare că ți-am spus să uiți de anumite evenimente recente, căpitane?

– Să trăiți.

– Cu toate acestea, se pare că Garda a stânjenit rotițele.

– Să trăiți.

– Ce să mă fac cu tine?

– N-aș putea spune, domnule.

Vimes examina minuțios peretele. Își dorea să fi fost și Morcove aici. Băiatul o fi el simpluț, dar era atât de simpluț, încât uneori observa lucruri care scăpau celor mai subtili. Și venea mereu cu idei simple, care-ți rămâneau în minte. Aia cu polițistul, de pildă. Îi spusese odată lui Vimes, cum avansau ei pe strada Zeilor Mărunți: Știți de unde vine cuvântul „polițist", domnule? Vimes nu știuse. „Polis" însemna pe vremuri „oraș", spusese Morcove. Asta înseamnă polițist: „un om dedicat orașului"[1]. Nu multă lume știa asta. Tot de la „polis" vine și cuvântul „politicos". Însemna pe vremuri comportamentul potrivit pentru cineva care trăiește *în* oraș.

Om al orașului... Morcove venea mereu cu chestii de-astea. Ca de pildă „gabor"[2]. Vimes, toată viața lui, își închipuise că gardiștii erau numiți astfel fiindcă purtau insigne de cupru, dar nu, zicea Morcove, cuvântul vine de la străvechiul *cappere*, a captura.

Morcove citea cărți în timpul liber. Nu prea bine. Ar fi avut greutăți mari la citit dacă-i tăiai degetul arătător. Dar încontinuu. Și se plimba prin Ankh-Morpork *în ziua lui liberă*.

– Căpitane Vimes?

Vimes clipi.

– Domnule?

– Nu ai nici cea mai vagă idee despre echilibrul delicat al orașului. Am să-ți mai spun odată. Afacerea asta cu Asasinii și cu piticul și cu clovnul ăsta... trebuie să încetezi să te mai implici.

– Nu, să trăiți. Nu pot.

– Dă-mi insigna ta.

Vimes coborî ochii spre insigna lui.

[1] Înțelesul e mai evident în engleză, în care „polițist" se spune „policeman", iar „man" înseamnă „om". (n.tr.)

[2] În engleză, „copper" (polițai, gabor) mai înseamnă și „cupru". (n.tr.)

Nu prea-și bătea capul cu ea, de fapt. Era doar ceva ce avusese întotdeauna. Nu *însemna* cine știe ce pentru el... nu chiar... nici în bine, nici în rău. Era doar ceva ce avusese întotdeauna.

– Insigna mea?

– Și sabia.

Încet, cu degete pe care deodată le simțea ca pe niște banane, și încă banane care nu-i aparțineau, Vimes își descătărămă sabia.

– Și insigna.

– Ăă. Nu insigna.

– De ce nu?

– Ăă. Fiindcă e insigna mea.

– Dar oricum îți dai demisia când te însori.

– Așa-i.

Ochii li se întâlniră.

– Cât de mult înseamnă pentru tine?

Vimes se holbă. Nu-și putea găsi cuvintele potrivite. Doar că el întotdeauna fusese un om cu o insignă. Nu era sigur că poate fi una fără cealaltă.

Într-un târziu, lordul Vetinari spuse:

– Foarte bine. Pe câte știu, te însori mâine la prânz.

Degetele lui lungi culeseră invitația poleită cu aur, în relief, de pe birou.

– Da. Atunci, poți să-ți păstrezi insigna. Și să te retragi cu onoruri. Dar sabia o păstrez eu. Și în scurtă vreme va sosi Patrula de Zi la Yard și-ți va dezarma oamenii. Suspend Patrula de Noapte, căpitane Vimes. Mai târziu, aș putea numi un alt om la conducerea lor – când voi găsi de cuviință. Până atunci, dumneata și oamenii dumitale vă puteți considera în concediu.

– Patrula de Zi? O șleahtă de...

– Pardon?

– Da, să trăiți.

– O singură încălcare a ordinelor totuși, și insigna e a mea. Ține minte.

Cuddy deschise ochii.

– Ești viu? întrebă Detritus.

Piticul își scoase cu multă grijă coiful. Marginea acestuia avea un șanț adânc, iar pe el îl durea capul.

– Pare să fie o excoriație ușoară, zise Detritus.

– O ce? *Ooh*. Cuddy se strâmbă. Și oricum, tu ești bine?

Ceva ciudat se întâmplase cu trolul. Cuddy nu-și dăduse încă seama ce anume, dar clar era ceva neobișnuit la el, și nu era vorba de cât de găurit era.

– Presupun că armura a ajutat *într-o câtva*, zise Detritus, și trase de curelele platoșei. Cinci discuri metalice îi căzură cam de pe la nivelul brâului.

– Dacă nu le-ar fi încetinit platoșa, aș fi căpătat niște excoriații serioase, zise el.

– Ce-i cu tine? De ce vorbești așa?

– Așa cum, rogu-te?

– Ce s-a întâmplat cu graiul gen „eu trol mare"? Să nu mi-o iei în nume de rău.

– Nu sunt sigur că te înțeleg.

Cuddy se cutremură, și bătu din picioare să se încălzească.

– Hai să ieșim de-aici.

O luară repejor spre ușă. Era încuiată.

– Poți s-o spargi?

– Nu. Dacă depozitul ăsta nu era imun la troli, ar fi fost gol. Regret.

– Detritus?

– Da?

– Te simți bine? Că, știi, îți ies aburi din cap.

– De fapt, mă simt... ăă...

Detritus clipi. Se auzi un clinchet de gheață care cade. În țeastă i se petreceau lucruri ciudate.

Gândurile care în mod normal i se târau cu încetineală prin creier deveniseră deodată vibrante, pline de viață. Și se părea că sunt din ce în ce mai multe.

– Fantastic, zise el.

Ceea ce era o replică atât de netrolească, încât până și Cuddy, ale cărui extremități amorțiseră deja, se opri să se holbeze la el.

– Am impresia, zise Detritus, că desfășor o autentică cugetare. E deosebit de interesant!

– Ce vrei să spui?

De pe Detritus se mai prăvăli niște gheață când el se scărpină în cap.

– Desigur! zise el ridicând un deget gigantic. Superconductivitate!

– Ce?

– Înțelegi? Creier de silicon impur. Disiparea căldurii e o problemă. Ziua temperatură prea înaltă, viteza de procesare scade, vremea se încălzește, creierul se oprește complet, trolii se transformă în piatră până la căderea nopții, respectiv temperaturimaiscăzute, cutoateacestea, dacăscădemtemperatura*suficient*, creierul opereazăm*airepede*și...

– Cred c-am să mor în curând de frig, zise Cuddy.

Detritus privi în jur.

– Există mici deschideri cu geamuri acolo sus, zise el.

– Prea su' ca s-le-ajung, chia' da' mă ur' pe um'rii tăi, mormăi Cuddy, pleoștindu-se mai tare.

– Ah, dar planul meu include aruncarea unui lucru prin ele pentru a atrage ajutoare, zise Detritus.

– Ce pla'?

– De fapt, am formulat douăzeci și trei de planuri, dar cel despre care vorbesc are o probabilitate de reușită de 97%, zise Detritus, cu un zâmbet radios.

– N-a'em ni'ic de arunca', zise Cuddy.

– *Eu* am, zise Detritus ridicându-l de jos. Nu te îngrijora. Îți pot calcula traiectoria cu o precizie uluitoare. Și pe urmă tot ce ai de făcut este să-l aduci aici pe căpitanul Vimes sau pe Morcove sau pe altcineva.

Firavele proteste ale lui Cuddy descriseră un arc prin aerul înghețat și dispărură dimpreună cu sticla ferestrei.

Detritus se așeză la loc. Viața era atât de simplă, dacă te gândeai cu adevărat la asta. Iar el gândea cu adevărat.

Era șaptezeci și șase la sută sigur că îi va scădea temperatura cu cel puțin încă șapte grade.

Domnul Lua-mi-aș Singur Beregata Dibbler, Misit, Comerciant Investitor și vânzător de tot și toate, se gândise îndelung și cu seriozitate să se lanseze în comerțul cu alimente etnice. Dar asta era o evoluție firească în cariera lui. Vechea lui afacere cu cârnați-în-chiflă începuse să cam lâncezească în ultima vreme, și, pe de altă parte, vedeai peste tot pitici și troli cu bani prin buzunare, sau pe unde și-or ține trolii banii, iar banii aflați în posesia altora erau ceva ce întotdeauna i se păruse lui Beregată a fi împotriva ordinii firești și cuviincioase a lucrurilor.

Nu era greu să-i mulțumești pe pitici. Era ușor să faci șobolan-pe-băț, deși asta însemna o îmbunătățire, per total, a standardelor normale de catering ale lui Dibbler.

Pe de altă parte însă, trolii erau în esență, la urma urmei, fără supărare, dacă e să fim cinstiți... în esență, erau bolovani umblători.

Ceruse sfaturi despre mâncări pentru troli de la Crisopraz, care și el era trol, deși mai că nu-ți mai dădeai seama, în ziua

de azi, că era de atâta vreme printre oameni, încât acum umbla la costum și, după cum spunea el, învățase tot soiu' dă chestii civilăzate, ca extorcarea, împrumutu' dă bani cu camătă de 300 la sută pă lună, treburi d-ăstea. Crisopraz o fi fost el născut într-o peșteră la altitudini cu zăpadă tot anul pe vreun munte pe undeva, dar după cinci minute în Ankh-Morpork, se integrase cât ai clipi. Lui Dibbler îi plăcea să-l considere pe Crisopraz prieten; ar fi fost groaznic să ți-l închipui dușman.

Beregată alesese ziua de azi ca să încerce pentru prima dată noua linie de marfă. O pornise pe străzi, împingându-și roaba cu mâncăruri fierbinți și strigând:

– Cârnați! Cârnați fierbinți! În chiflă! Plăcinte cu *carne!* Luați-le cât sunt calde!

Asta era doar ca să-și intre în mână. Șansele ca vreun om să mănânce ceva provenit din roaba lui Dibbler erau de-acuma foarte mici, afară doar dacă turteai lucrul respectiv și i-l strecurai pe sub ușă, după două săptămâni de regim de înfometare. Dar el privi conspirativ în jur – mereu găseai troli pe-acolo, lucrau ca docheri – și săltă capacul de pe o nouă tavă.

Așa deci, cum era? A, da...

– Conglomerate dolomitice! Hai la conglomerate dolomitice, neamule! Noduli de mangan! Luați-i cât sunt... ăă... rotunzi! Ezită un moment, apoi reluă în forță: Piatră ponce! Piatră ponce! Două la dolar! Calcar prăjit...

Câțiva troli apărură lângă el, să se holbeze.

– Dumneata, domnule, pari... înfometat, zise Dibbler, rănjindu-i larg celui mai mărunt dintre troli. De ce nu-ncerci pietrișul nostru în chiflă? Mmm-mmm! Ce zici, ce depozit aluvial gustos, ei?

Avea și LMSB Dibbler metehnele lui, dar prejudecățile de specie nu erau printre ele. Lui îi plăcea de oricine avea bani, și nu făcea deosebiri la culoarea sau forma mâinii care

i-i întindea. Căci Dibbler avea credință într-o lume în care orișicare ființă gânditoare putea păși cu capul sus, respira liber, putea căuta să-și asigure viața, libertatea și fericirea, și avansa către zorii luminoși ai viitorului. Dacă în același timp putea fi convinsă și să înfulece ceva de pe tava cu mâncări fierbinți a lui Dibbler, cu atât mai bine.

Trolul inspectă bănuitor tava și-apoi ridică o chiflă.

– Urr, câh, zise el, e plin de amoniți! Puah!

– Pardon? zise Dibbler.

– Pietrișul ăsta, zise trolul, e răsuflat.

– Proaspăt și delicios! Taman cum îl cioplea mama!

– Dă, și granitu' ăsta ie plin de cuarț, zise alt trol aplecându-se, gigantic, peste Dibbler. Cuarțu' înfundă arterele, așa să știi.

Trânti piatra la loc pe tavă. Trolii plecară agale, întorcându-se din când în când ca să-i arunce câte o privire bănuitoare lui Dibbler.

– Răsuflat? *Răsuflat?* Cum ar putea să fie răsuflat? E de *piatră!* strigă Dibbler după ei.

Ridică din umeri. Ei, în fine. După asta cunoșteai un bun negustor, că știa când să lase baltă o afacere proastă.

Puse capacul la loc pe tavă și descoperi o alta.

– Mâncare de mină! Mâncare de mină! Șobolan! Șobolan! Șobolan-pe-băț! Hai, neamule, cât sunt morți! Hai la...

Deasupra lui se auzi zgomot de sticlă spartă, și subagentul Cuddy aterizâ cu capu-n jos în tava lui.

– Nu-i nevoie de atâta grabă, avem pentru toată lumea, zise Dibbler.

– Scoate-mă de-aici, zise Cuddy cam înfundat. Sau dă-mi niște ketchup.

Dibbler trase zdravăn de cizmele piticului. Aveau gheață pe ele.

– Proaspăt venit din munți, așa-i?

– Unde-i omul care are cheia de la depozitul ăsta?

– Dacă ți-a plăcut șobolanul nostru, de ce să nu încerci gama noastră fină de...

Securea lui Cuddy îi apăru în mână în mod aproape magic.

– Te retez de la genunchi, zise el.

– GerhardtSockdelaBreaslaMăcelarilorcomultău.

– Bun.

– Acumterogiasecureadeacolo.

Cizmele lui Cuddy derapară pe pavaj de-atâta grabă, când plecă.

Dibbler își privi rămășițele distruse ale roabei. Buzele i se mișcară în vreme ce calcula.

– Hei! strigă el. Mi-ești dator... hei, mi-ești dator pentru trei șobolani!

Lordul Vetinari se simțise cam rușinat, privind ușa care se închidea în urma căpitanului Vimes. Nu-și dădea seama de ce. Sigur, era greu de suportat pentru bietul om, dar era singura cale...

Luă o cheie din dulapul de lângă biroul său și merse la perete. Mâinile sale atinseră un semn de pe tencuială, care la prima vedere nu era deloc diferit de o duzină de alte semne, dar acesta făcu ca o porțiune de perete să se dea la o parte, pe balamalele ei bine unse.

Nimeni nu cunoștea toate coridoarele și tunelurile ascunse prin zidurile Palatului; se spunea că unele dintre ele duc mult mai departe de atât. Iar sub oraș erau o sumedenie de pivnițe vechi. Un om cu un târnăcop și cu un bun simț al direcției ar fi putut ajunge oriunde ar fi vrut, doar găurindu-le zidurile uitate.

Coborî mai multe scări înguste și trecu pe-un coridor până la o ușă, pe care o descuie. Ușa se deschise, pe balamale bine unse.

Aceasta nu era, propriu-zis, o temniță; camera aflată de cealaltă parte a ușii era foarte aerisită și bine luminată de niște ferestre mari, dar situate foarte sus. Înăuntru mirosea a talaș și a clei.

– Păzea!

Patricianul se feri.

Ceva asemănător cu un liliac țăcăni și vâjâi pe deasupra capului său, zbură în niște cercuri scălâmbe prin mijlocul camerei, apoi se dezmembră într-o duzină de piese agitate.

– Vai de mine, zise o voce blândă. Înapoi la șevaletul de proiectare. Bună ziua, Înălțimea Voastră.

– Bună ziua, Leonard, răspunse Patricianul. Ce-a fost asta?

– Eu îi spun dispozitiv-de-zbor-cu-aripi-batante, zise Leonard da Quirm, dându-se jos de pe scărița ce-o folosise ca rampă de lansare. Funcționează cu fâșii de gutapercă răsucite împreună foarte strâns. Dar mă tem că nu prea merge bine.

Leonard da Quirm nu era, de fapt, foarte bătrân. Era unul dintre acei oameni care încep să arate venerabili pe la vârsta de treizeci de ani, și probabil vor arăta cam la fel și la nouăzeci. Și nu era nici propriu-zis chel. Doar că, în creșterea lui, capul îi trecuse prin păr, ridicându-se ca o măreață cupolă de piatră din pădurea deasă.

Particule de inspirație burnițează încontinuu prin univers. Destinația lor, dacă le-ar păsa vreun pic de asta, este mintea potrivită la locul potrivit și timpul potrivit. Dacă lovesc neuronul care trebuie, are loc o reacție în lanț, și ceva mai târziu cineva clipește în lumina reflectoarelor, întrebându-se de unde naiba i-o fi venit, de fapt, ideea pâinii feliate.

Leonard da Quirm știa cum e cu inspirația. Una dintre primele lui invenții fusese o scufie de noapte metalică cu împământare, pe care-o purta în speranța că astfel afurisitele de particule o să înceteze să mai lase urme încinse la alb prin

imaginația lui chinuită. Rareori avea efect. Sărmanul om cunoștea rușinea de a găsi dimineața, la trezire, cearșafurile pline de schițe nocturne ale unor mașinării de asalt până atunci necunoscute sau planuri inovatoare pentru dispozitive de curățat mere.

Familia da Quirm fusese foarte bogată și tânărul Leonard umblase la o mulțime de școli, unde absorbise o mare varietate de informații, în pofida obiceiului său de a privi întruna pe geam, desenând zborul păsărilor. Leonard era unul dintre acei oameni nefericiți a căror soartă este de a fi fascinați de lume, de forma, gustul și mișcarea ei...

Și pe lordul Vetinari îl fascina, de aceea și era încă în viață. Unele lucruri sunt un exemplu atât de perfect al tipului lor încât e greu să le distrugi. Ceva unic e întotdeauna aparte.

Era un prizonier model. Dacă-i dădeai destul lemn, sârmă, vopsele și mai ales dacă-i dădeai hârtie și creioane, nu se mișca din loc.

Patricianul dădu la o parte un teanc de desene și se așeză.

– Frumoase desene, constată el. Ce sunt?

– Caricaturile mele, zise Leonard.

– Ăsta cu băiețelul căruia i s-a oprit zmeul într-un pom e tare bun, spuse lordul Vetinari.

– Mulțumesc. Pot să vă fac niște ceai? Mă tem că zilele astea nu mă văd cu prea multă lume, în afară de omul care unge balamalele.

– Am venit ca să...

Patricianul se opri și împunse unul din desene cu degetul.

– Pe ăsta e lipită o bucățică de hârtie galbenă, zise el, bănuitor.

Și trase de ea. Hârtiuța se dezlipi de pe desen, cu un vag sunet ca de măsea suptă, și i se lipi de degete. Pe biletel, cu scrisul inversat și puchinos al lui Leonard, erau cuvintele: „ăgraem ăs erap atsA:omeM".

– O, de asta sunt chiar mulțumit, zise Leonard. Eu îi spun „hârtiuțe-comode-pentru-scris-notițe-cu-clei-care-se-dezlipește-când-vrei".

Patricianul se jucă o vreme cu hârtia.

– Din ce-i făcut cleiul?

– Limacși fierți.

Patricianul își dezlipi hârtia de pe o mână. Ea se lipi de cealaltă.

– Pentru asta ați venit la mine?

– Nu. Am venit să-ți vorbesc, zise lordul Vetinari, despre gonne.

– O, vai. Îmi pare foarte rău.

– Mă tem că a... evadat.

– Vai de mine. Am avut impresia că mi-ați spus că ați scăpat de el.

– Li l-am dat asasinilor să-l distrugă. În fond, ei se mândresc cu calitatea artistică a muncii lor. Ar trebui să fie îngroziți de ideea ca *vreun om* să aibă asemenea putere la dispoziție. Dar idioții ăia *nu* l-au distrus. Au crezut că-l pot ține sub cheie. Și acum l-au pierdut.

– Nu l-au distrus?

– Se pare că nu, tâmpiții.

– Și nici dumneavoastră. Mă întreb de ce?

– Eu... dar știi ceva, nu știu de ce?

– N-ar fi trebuit să-l construiesc. A fost pur și simplu aplicarea unor principii. Balistică, știți. Aerodinamică elementară. Energie chimică. Niște aliaje destul de deștepte, dacă îndrăznesc să spun așa. Și sunt foarte mândru de ideea ghinturilor. A trebuit să realizez o unealtă foarte complicată ca să le fac, știți. Vă pun lapte? Zahăr?

– Nu, mulțumesc.

– Sunt oameni care-l caută, presupun?

– Îl caută asasinii. Dar n-o să-l găsească. Nu gândesc cum trebuie.

Patricianul ridică de jos un teanc de schițe de schelet uman. Erau deosebit de bune.

– Vai, vai.

– Așa că mă bazez pe Gardă.

– Asta trebuie că înseamnă acel căpitan Vimes despre care mi-ați vorbit.

Lordului Vetinari întotdeauna îi făceau mare plăcere conversațiile lui ocazionale cu Leonard. Omul vorbea de fiecare dată despre oraș ca și cum ar fi fost o altă lume.

– Da.

– Sper că i-ați explicat cât de importantă e însărcinarea asta.

– Într-un fel. I-am interzis în mod expres să se ocupe de ea. De două ori.

Leonard dădu din cap.

– Ah. Cred... cred că înțeleg. Sper să funcționeze.

Suspină.

– Presupun că ar fi trebuit să-l demontez, dar... era atât de clar că e un lucru *făcut*. Aveam impresia asta stranie că doar asamblez ceva ce există deja. Câteodată mă întreb de unde mi-a venit așa o idee. Părea... nu știu cum... ca un sacrilegiu, să zicem, să-l demontez. Ar fi fost ca și cum ai fi demontat o persoană. Un biscuit?

– Demontarea unei persoane e câteodată necesară, zise lordul Vetinari.

– Acesta, desigur, e un punct de vedere, zise Leonard da Quirm, politicos.

– Ai vorbit despre sacrilegiu, zise lordul Vetinari. De obicei așa ceva implică zei de un fel sau altul, nu-i așa?

– Am folosit eu cuvântul? Nu-mi pot imagina că există vreun zeu al lui gonne.

– E foarte greu, da.

Patricianul se foi, deranjat, întinse mâna în spate, și scoase de-acolo un obiect.

– Ce e asta? întrebă el.

– A, chiar mă întrebam unde l-am pus, zise Leonard. E un model al mașinii mele de zburat-prin-înșurubare-în aer[1].

Lordul Vetinari împunse cu degetul rotorul minuscul.

– Crezi că ar funcționa?

– O, da, zise Leonard și suspină. Cu condiția să găsim un om cu forța a zece bărbați și care să învârtă manivela cam de o mie de ori pe minut.

Patricianul se relaxă, într-un mod care abia acum atrăgea atenția asupra precedentului moment de încordare.

– Acum există în oraș, zise el, un om cu un gonne. L-a folosit cu succes o dată, și aproape că a reușit încă o dată. Ar fi putut un oarecare să inventeze un gonne?

– Nu, zise Leonard. Eu sunt un geniu.

O spusese cu toată simplitatea. Enunța un fapt, doar atât.

– Asta e clar. Dar odată ce gonne a *fost* inventat, Leonard, cât de genial trebuie să fie cineva ca să construiască un al doilea?

– Tehnica de ghintuire necesită o finețe considerabilă, și mecanismul de armare care face să alunece ansamblul bullette trebuie echilibrat exact, și capătul țevii, desigur, trebuie să fie foarte... Leonard văzu expresia de pe fața Patricianului, și ridică din umeri. Trebuie să fie un om inteligent, zise el.

– Orașul ăsta e plin de oameni inteligenți, zise Patricianul. Și pitici. Oameni și pitici deștepți care mestăresc la lucruri.

– Îmi pare atât de rău.

– Niciodată nu stau să se *gândească*.

---

[1] Probabil s-a observat deja că, deși Leonard da Quirm era fără discuție cel mai mare geniu tehnologic al tuturor timpurilor, când venea vorba să le dea nume lucrurilor, era un soi de Detritus.

– Într-adevăr.

Lordul Vetinari se lăsă pe spate și privi prin luminator.

– Și fac lucruri ca de pildă inaugurarea Barului Pește la Pachet Three Jolly Luck pe locul vechiului templu din strada Dagon în noaptea solstițiului de iarnă, când mai era și lună plină, pe deasupra.

– Așa-s oamenii, din păcate.

– N-am aflat niciodată ce s-a ales de domnul Hong.

– Sărmanul om.

– Și mai sunt și vrăjitorii. Scormonesc, umblă, meșteresc. O dată nu stau să se gândească înainte să înșface o ață din țesătura realității și s-o smucească.

– Șocant.

– Alchimiștii? Ideea lor despre datoria civică e să amestece lucruri ca să vadă ce se-ntâmplă.

– Și de-aici, tot se aud bubuiturile.

– Și pe urmă, desigur, mai apare și cineva ca tine...

– Sunt într-adevăr dezolat.

Lordul Vetinari răsucea în mâini modelul mașinăriei de zburat.

– Visezi la zbor, zise el.

– O, da. Atunci omul ar fi cu adevărat liber. Din aer, nu există granițe. Nu ar mai putea exista războaie, căci cerul e infinit. Cât de fericiți am fi, dacă am putea zbura.

Vetinari răsucea mereu modelul în mâini.

– Da, zise el. Cred că am fi.

– Am încercat cu mecanism de ceasornic, știți.

– Pardon? Mă gândeam la altceva.

– Vreau să spun, un mecanism de ceasornic ca motor pentru mașina de zburat. Dar nu funcționează.

– Oh.

– Forța oricărui resort este limitată, nu contează cât de tare îl întorci.

– O, da. Da. Și speri că dacă întorci resortul într-un sens, toată energia lui se va desfășura în sensul celălalt. Iar câteodată ești obligat să întorci resortul până atinge limita, zise Vetinari, și să te rogi să nu se rupă.

Expresia lui se schimbă.

– Vai de mine, zise el.

– Pardon? zise Leonard.

– N-a lovit peretele. E posibil să fi mers prea departe.

Detritus ședea și aburea. Se simțea acum flămând – nu după hrană, ci după lucruri la care să se gândească. Pe măsură ce scădea temperatura, eficiența creierului său creștea și mai mult. Avea nevoie de ceva de făcut.

Calculă numărul cărămizilor din zid, mai întâi în baza doi apoi în baza zece și la sfârșit în baza șaisprezece. Numerele se aliniau și-i mărșăluiau prin creier, îngrozite și ascultătoare. Fură descoperite împărțirea și înmulțirea. Algebra fu inventată și-i oferi o distracție interesantă pentru un minut sau două. Și apoi simți cum ceața numerelor se risipește și ridică privirea spre muntele sclipitor, îndepărtat al analizei matematice.

Trolii evoluaseră în locuri înalte, stâncoase și mai presus de toate *reci*. Creierele lor de silicon erau obișnuite să funcționeze la temperaturi scăzute. Dar jos, pe câmpiile înăbușitoare, acumularea de căldură îi încetinea și-i prostea. Nu era adevărat că doar trolii proști veneau în orașe. Trolii care se hotărau să coboare în oraș erau cel mai adesea inteligenți – dar *deveneau* proști.

Detritus era considerat cretin chiar și după standardele trolului orășean. Dar asta era doar din cauză că avea un creier optimizat de la natură pentru o temperatură care nu se întâlnea în Ankh-Morpork nici chiar la vreme de iarnă grea...

Acum creierul său se apropia de temperatura sa ideală de operare. Din nefericire, aceasta era prea puțin diferită de punctul optim pentru moarte al trolilor.

O parte din creierul său chibzuia la asta. Exista o mare probabilitate de a fi salvat. Asta însemna că va trebui să plece. Și asta însemna că va redeveni prost, la fel de sigur ca $10^{-3}\left(\frac{M_e}{M_p}\right)\alpha^6\alpha^G - \frac{1}{2}N \approx 10N$.

Mai bine să profităm cât mai putem, atunci.

Se întoarse înapoi în lumea numerelor atât de complexe încât nu mai aveau înțeles, ci doar un punct de vedere tranzitoriu. Și continuă, de asemenea, și cu moartea prin îngheț.

Dibbler ajunse la Breasla Măcelarilor la scurtă vreme după Cuddy. Porțile cele mari și roșii fuseseră deschise în șuturi și dincolo de ele un măcelar mai mărunțel ședea frecându-și nasul.

– Pe unde-a luat-o?

– Pe-acolo.

Iar în sala cea mare, măcelarul-șef, Gerhardt Sock, se-mpleticea de colo colo în cerc. Asta deoarece avea cizmele lui Cuddy proptite pe piept. Piticul se atârnase de vesta omului ca un marinar pe-o iolă care face volta pe furtună și-și rotea securea direct sub nasul lui.

– Dă-mi-o în clipa asta sau te oblig să-ți mănânci propriul nas!

Un cârd de ucenici măcelari încerca să nu le stea în cale.

– Dar...

– Nu mă contrazice! Sunt ofițer al Gărzii, așa să știi!

– Dar nu...

– Îți mai dau o șansă, musiu. Dă-mi-o în clipa asta!

Sock închise ochii.

– *Ce anume dorești?*

Mulțimea aștepta.

– Ah, zise Cuddy. Ahaha. Nu ți-am spus?

– Nu!

– Eu sunt destul de sigur c-am spus, știi.

– N-ai spus!

– Oh. Bine. Vreau cheia de la depozitul de carne de porc futures, dacă îți musai.

Cuddy sări jos.

– De ce?

Securea se înființă din nou în fața nasului omului.

– Întrebam și eu, rosti Sock cu o voce disperată, ca de la mare distanță.

– E un om al Gărzii acolo, și moare de frig, zise Cuddy.

Se adunase o mulțime măricică în jurul lor, până reușiră ei să deschidă ușa principală. Bucăți de gheață căzură cu un clinchet pe pavaj, și veni un val de aer înghețat.

Podeaua și șirurile de carcase atârnate, ce-și făceau călătoria în sens invers prin timp, erau acoperite de chiciură. La fel și o mogâldeață în formă de Detritus, ghemuită în mijlocul sălii.

Îl cărară afară, la soare.

– E normal să-i fulgere ochii așa, intermitent? întrebă Dibbler.

Detritus clipi. La căldura zilei, gheața alunecă de pe el.

Simțea cum i se crapă minunatul univers de numere. Temperatura în urcare i se lovea de gânduri ca un aruncător de flăcări mângâind un fulg de zăpadă.

– Spune ceva! zise Cuddy.

Turnuri de intelect se prăbușiră în vreme ce focul înghițea creierul lui Detritus.

– Hei, ia uite la *astea*, zise un ucenic.

Pereții interiori ai depozitului erau acoperiți cu numere. Ecuații de complexitatea unei rețele neurale fuseseră zgâriate în stratul de chiciură. La un moment anume în decursul

calculului, matematicianul trecuse de la numere la litere, și apoi nici literele nu-i mai fuseseră de ajuns; parantezele ca niște cuști închideau expresii care erau față de matematica obișnuită ceea ce e un oraș față de o hartă.

Și deveneau mai simple pe măsură ce se apropiau de țel – mai simple, și totuși conțineau în liniile fluide ale simplității lor o spartană, minunată complexitate.

Cuddy se holba la ele. Știa că nu va fi niciodată în stare să le înțeleagă, nici într-o sută de ani.

Chiciura se sfărâma în aerul devenit mai cald.

Șirul de ecuații devenea tot mai îngust, și ele continuau în jos pe perete și apoi pe podea, până la locul unde șezuse trolul, și deveneau până la urmă doar câteva expresii care păreau să se miște și să scânteieze de o viață proprie. Asta era matematică fără numere, pură ca fulgerul.

Șirul se termina într-un fel de vârf, iar în vârf se afla un simbol foarte simplu: „=".

– Egal ce? întrebă Cuddy. Egal cu ce?

Chiciura se prăbuși.

Cuddy ieși în stradă. Detritus ședea acum într-o băltoacă, înconjurat de o grămadă de spectatori oameni.

– Nu poate unul dintre voi să-i aducă o pătură sau ceva? zise.

Un om foarte gras zise:

– Hă? Cine-ar mai folosi o pătură după ce a fost pusă pe un trol?

– Ha, da, ai dreptate, zise Cuddy.

Aruncă o privire spre cele cinci găuri din platoșa lui Detritus. Pentru un pitic, ar fi fost cam la înălțimea capului.

– Poți să vii o clipă lângă mine, te rog?

Omul rânji spre prietenii lui și se apropie nonșalant.

– Presupun că vezi găurile din armura lui, așa-i? zise Cuddy.

LMSB Dibbler era un supraviețuitor. La fel cum rozătoarele și insectele pot simți un cutremur înainte să aibă loc primele vibrații, la fel și el își dădea seama când ceva grav urma să se întâmple în stradă. Cuddy se purta prea frumos. Când un pitic devenea așa amabil, însemna că-și adună toate rezervele de violență, să le folosească mai târziu.

– Io o să, ăă, mă duc în treaba mea, atunci, zise el, și o porni de-a-ndaratelea.

– N-am nimic împotriva *piticilor*, să știi, zise grasul. Vreau să spun, pentru mine, piticii e aproape oameni. Doar niște oameni mai mici sau aproape. Dar trolii... păăăi, ei nu-s ca noi, am dreptate?

– Pardon, pardon, faceți loc, faceți loc, zicea Dibbler, care reușea, cu căruciorul lui, să dispară într-o viteză ce se întâlnește de obicei la vehiculele cu zaruri blănoase atârnate la parbriz.

– Frumoasă haină ai mata, zise Cuddy.

Căruciorul lui Dibbler luă colțul pe-o singură roată.

– E o haină *frumoasă*, zise Cuddy. Știi ce ar trebui să faci tu cu o haină ca asta?

Fruntea omului se încreți.

– S-o scoți în clipa asta, zise Cuddy, și să i-o dai trolului.

– Ce? Cum îndrăznești...

Omul îl înșfăcă pe Cuddy de cămașă și-l săltă în sus.

Om și pitic alcătuiră un tablou interesant și absolut staționar, vreme de câteva clipe.

Cuddy ajunsese aproape la nivel cu fața omului și privea cu interes cum ochii începeau să i se umple de lacrimi.

– Lasă-mă jos, zise Cuddy. Încetișor. Dacă mă iei prin surprindere, fac mișcări involuntare.

Omul se conformă.

– Acum scoate-ți haina... bun... și dă-mi-o... mulțumesc...

– Securea ta... șopti omul.

– O secure? O secure? Securea mea? Cuddy privi în jos. Ia te uită, ia te uită. Nici nu mi-am dat seama că o țineam acolo. Ce mai chestie.

Omul încerca să stea în vârful picioarelor. Ochii îi lăcrimau.

– Treaba cu securea asta, zise Cuddy, chestia interesantă, e că e o secure de aruncat. Am ieșit campion trei ani la rând, la Capul de Aramă. Puteam s-o arunc și să despic o rămurică-n două de la treizeci de iarzi într-o clipă. Cu *spatele*. *Plus* că eram bolnav în ziua aia. Un atac de fiere.

Și se retrase. Omul se lăsă recunoscător pe călcâie.

Cuddy înveli umerii trolului cu haina.

– Hai, ridică-te, zise el. Hai să te ducem acasă.

Trolul se ridică greoi.

– Câte degete îți arăt? zise Cuddy.

Detritus se chiorî la el.

– Doi și cu unu? sugeră el.

– Merge, zise Cuddy. Pentru moment.

Domnul Brânză privi pe deasupra tejghelei la căpitanul Vimes, care nu se mai mișcase de o oră. Era ceva obișnuit să vezi la Găleata băutori serioși, care beau fără plăcere, ci mai degrabă păreau hotărâți să nu mai fie treji vreodată în viață. Dar asta era ceva nou. Asta era îngrijorător. Nu voia să-i moară vreun musteriu în casă.

În bar nu mai era nimeni. Omul își atârnă șorțul într-un cui și dădu fuga la sediul Gărzii, aproape ciocnindu-se în ușă cu Morcove și Angua.

– O, mă bucur să te găsesc pe tine, caporal Morcove, zise el. Ai face bine să vii la mine. E căpitanul Vimes.

– Ce i s-a-ntâmplat?

– Nu știu. A băut groaznic de mult.

– Dar parcă se lăsase!

– Cred, zise domnul Brânză, prudent, că asta nu mai corespunde realității.

O scenă, undeva lângă Aleea Carierei.

– Unde noi merge?

– Mergem să găsim pe cineva să te ajute.

– Nu doctor pitic!

– Trebuie să fie pe-aici cineva care să știe cum să te lipească cu niște ciment rapid sau ce-oți face voi la răni. E normal să se prelingă chestia asta de pe tine?

– Nu știu. Nu prelins până acum. Unde noi?

– Nu știu. N-am mai fost pe aici.

Zona era dincolo de cartierul abatoarelor și oboarelor, în direcția vântului. Asta însemna că trolii erau singurii care acceptau să locuiască acolo, căci pentru ei mirosurile organice erau cam tot atât de evidente sau relevante pe cât e mirosul granitului pentru oameni. Un banc vechi suna cam așa: trolii locuiesc lângă țarcul de vite? Și cu duhoarea cum rămâne? A, vacilor nu le pasă...

Ceea ce era o tâmpenie. Trolii n-au miros, decât pentru alți troli.

Clădirile aveau un aspect cam bolovănos. Fuseseră clădite inițial pentru oameni și apoi adaptate de troli, adică li se lărgiseră ușile cu șuturi și li se astupaseră ferestrele. Încă nu se înnoptase. Nu se vedea niciun trol.

– Uh, zise Detritus.

– Haide, uriașule, zise Cuddy împingându-l pe Detritus să avanseze precum un remorcher care împinge un petrolier.

– Subagent Cuddy?

– Da.

– Tu pitic. Aici Aleea Carierei. Dacă găsit la tine aici, tu în *mare* bucluc.

– Suntem gardiști ai orașului.

– Crisopraz, la el nu pasă de asta nici cât coprolit.

Cuddy privi în jur.

– Voi ce fel de doctori aveți, oricum?

Un trol apăru în cadrul unei uși. Apoi încă unul. Și încă unul.

Ceea ce Cuddy luase drept o grămadă de moloz se dovedi a fi un trol.

Dintr-odată, erau troli peste tot.

Sunt gardist, gândi Cuddy. Așa a spus sergentul Colon. Încetează a mai fi pitic și începe să fii gardist. Asta sunt eu. Nu un pitic. Un gardist. Mi-au dat o insignă în formă de scut. Garda Orașului – asta sunt. Port o insignă.

Mi-aș dori să fie insigna mult mai mare.

Vimes ședea liniștit la o masă din colț, la Găleata. Avea în față câteva hârtii și niște chestii metalice, dar lucrul la care se holba era pumnul lui. Îl ținea pe masă atât de strâns, încât încheieturile i se albiseră.

– Căpitane Vimes? zise Morcove fluturându-i o mână prin fața ochilor. Nu obținu nicio reacție.

– Cât a băut?

– Două guri de whisky, atât.

– N-ar trebui să ajungă așa de la atât de puțin, nici chiar dacă era pe stomacul gol, zise Morcove.

Angua arătă la gâtul unei sticle care-i ieșea lui Vimes din buzunar.

– Nu cred că a băut pe stomacul gol. Cred că și-a băgat niște alcool în stomac mai întâi.

– Căpitane Vimes? zise Morcove din nou.

– Ce strânge în mână? întrebă Angua.

– Nu știu. E de rău, niciodată nu l-am văzut așa. Haide. Tu ia lucrurile. Eu îl iau pe căpitan.

– Nu și-a plătit băutura, zise domnul Brânză.

Morcove și Angua îl priviră.

– Din partea casei? zise domnul Brânză.

În jurul lui Cuddy era un zid de troli. Cam ăsta era cuvântul potrivit. În acea clipă, păreau mai mult surprinși decât amenințători, așa cum ar fi arătat și niște câini dacă o pisică s-ar fi înființat, tacticoasă, în cuștile lor. Dar când se vor fi obișnuit, în fine, cu ideea că el chiar exista, probabil va fi doar o chestiune de timp până când această stare de fapt nu va mai fi de actualitate.

Până la urmă, unul dintre ei zise:

– Ce asta, atunci?

– El om al Gărzii, la fel ca eu, zise Detritus.

– El pitic.

– El gardist.

– El obraznic rău, asta clar.

Un deget butucănos de trol îl împunse pe Cuddy în spinare. Trolii se apropiau.

– Eu număr la zece, zise Detritus. Pe urmă orice trol nu pleacă unde trol treabă are, bucluc mare la trol.

– Tu Detritus, zise un trol deosebit de lat. Toți știe că tu trol prost, tu înrolat Gardă pentru că tu trol prost, tu nu știi numeri la...

Zbong

– Unu, zise Detritus. Doi... Trii. Pată-ru. Cinci. Șase...

Trolul cel prăbușit ridică ochii uluit.

– Detritus ăla, la el *numără*.

Se auzi un vâjâit și o secure ricoșă dintr-un zid, lângă capul lui Detritus.

Pe stradă veneau mulți pitici, cu un aer hotărât și letal. Trolii se împrăștiară.

Cuddy alergă spre ei.

– Voi ce vreți să faceți? zise el. Ați înnebunit sau ce?

Un pitic arătă spre Detritus cu un deget tremurător.

– Asta ce-i?

– E un gardist.

– Mie-mi seamănă a trol. Pe el!

Cuddy făcu un pas îndărăt și-și scoase securea.

– Te știu eu pe tine, Stronginthearm, zise el. Ce puneți la cale?

– Știi tu, *om* al Gărzii, zise Stronginthearm. Garda a spus că pe Bjorn Hammerhock l-a ucis un trol. Au găsit trolul!

– Nu, asta nu-i...

Din spatele lui Cuddy se auzi ceva. Se întorseseră trolii, înarmați pentru vânat pitici. Detritus se întoarse și scutură un deget către ei.

– Dacă un trol mișcă, zise el, eu încep număr.

– Hammerhock a fost ucis de un om, zise Cuddy. Căpitanul Vimes crede...

– Garda a arestat trolul, zise un pitic. Bolovanii dracu'!

– Suge-pietre!

– Monoliților!

– Mâncători de șobolani!

– Ha, eu om doar de puțin timp, zise Detritus, și deja eu săturat de voi troli proști. Ce crede voi oameni zice, hai? O, la ei etnici, ei nu știe poarte în oraș mare, sare cu ciomag și fură singuri lucru de purtat pe cap la ei.

– Suntem gardiști, zise Cuddy. Treaba noastră e să păstrăm ordinea.

– Bun, zise Stronginthearm. Duceți-vă și păstrați-o undeva în siguranță până om avea nevoie de ea.

– Aici nu vale Koom, zise Detritus.

– Așa-i! strigă un pitic din spatele mulțimii. De data asta vă vedem!

Trolii și piticii se revărsau spre ei din ambele capete ale străzii.

– Ce-ar face caporalul Morcove în situația asta? șopti Cuddy.

– El zice, voi persoane rău, faceți la mine furios, opriți clipa asta.

– Și atunci ei ar pleca, așa-i?

– Dă.

– Ce s-ar întâmpla dacă am încerca și noi asta?

– Căutăm cap la noi în șanț.

– Cred că ai dreptate.

– Vezi alee ăla? El alee frumos. El spune salut. Voi depășiți numeric... 256+64+8+2+1 la 1. Veniți faceți-mi vizită.

Un ciomag ricoșă din coiful lui Detritus.

– Fugi!

Cei doi gardiști o luară la goană spre alee. Armatele improvizate îi priviră și-apoi, uitând pentru moment de conflict, se lansară în urmărire.

– Unde asta duce?

– Departe de cine ne urmărește!

– Mie *place* alee asta.

În spatele lor, urmăritorii, care dintr-odată se treziseră că încearcă să treacă buluc printr-un spațiu care de-abia era destul de lat pentru un trol, își dădură seama că se-mpingeau cu inamicii lor de moarte și începură să se bată unii cu alții în cea mai rapidă, violentă și mai presus de toate *îngustă* bătălie care se văzuse vreodată în oraș.

Cuddy îi făcu semn peste umăr lui Detritus să se oprească și aruncă o privire după colț.

– Cred că suntem în siguranță, zise el. Tot ce-avem de făcut e să ieșim de aici prin celălalt capăt și să ne-ntoarcem la sediul Gărzii. OK?

Se întoarse, nu văzu trolul, făcu un pas înainte, și dispăru temporar de pe tărâmul oamenilor.

– O, nu, zise sergentul Colon. A promis că nu se mai atinge de băutură! Uite, a băut o sticlă întreagă!

– Ce era? Bearhugger's? zise Nobby.

– Nu cred, că văd că mai respiră. Haideți, ajutați-mă să-l mut.

Patrula de Noapte se adună împrejur. Morcove îl depusese pe căpitanul Vimes pe un scaun, în mijlocul podelei sediului Gărzii.

Angua ridică sticla și se uită la etichetă.

– „LMSB Dibbler's Original Autentic Roua Munților Plouați", citi ea. O să moară! Scrie aici că e „dovedit 150% tărie"!

– Nee, asta-i doar reclama lui moș Dibbler, zise Nobby. N-are *dovezi* adevărate. Doar probe circumstanțiale.

– De ce n-are sabia la el? întrebă Angua.

Vimes deschise ochii. Primul lucru pe care-l văzu fu figura îngrijorată a lui Nobby.

– Aaau! zise el. Sab'e? A' dat-o! Uraa!

– Cum? zise Colon.

– Nu ma' e Pat'u'a! Totu' dus!

– Cred că e cam beat, zise Morcove.

– Beat? Io nu-j beat! N-ai a'ea cu'aj să mă faşi beat da'ă eram treaz!

– Dați-i niște cafea, zise Angua.

– Cafeaua *noastră* n-ar face față, cred eu, zise Colon. Nobby, dă fuga la Sally Grasu', în aleea Strângecureaua, și ia o cană din aia specială a lor, klatchiană. Da' să nu fie cană metalică, fii atent.

Vimes clipi când îl mutară pe alt scaun.

– Totu' dus copcă, zise el. Bang! Bang!

– Lady Sybil o să se supere rău, zise Nobby. Știți că promisese să ne se mai atingă de băutură.

– Căpitane Vimes? zise Morcove.

– Mm?

– Câte degete îți arăt?

– Mm?

– Câte mâini, atunci?

– Pat'u?

– Aoleu, de ani de zile nu l-am mai văzut în halul ăsta, zise Colon. Ia stați, lăsați-mă să încerc ceva. *Mai vrei un pahar, căpitane?*

– În niciun caz nu-i mai trebuie încă...

– Taci din gură, știu ce fac. Încă un rând, căpitane Vimes?

– Mm?

– În viața mea nu l-am văzut să nu fie în stare să răspundă „da!", tare și clar! zise Colon dându-se îndărăt. Cred că am face bine să-l ducem sus la el în cameră.

– Îl duc eu, sărmanul om, zise Morcove. Îl ridică pe Vimes ca pe-un fulg, și-l aburcă pe umăr.

– Nu suport să-l văd așa, zise Angua, urmându-l pe coridor și în sus pe scări.

– Nu bea decât când e deprimat, zise Morcove.

– Dar de ce îl apucă depresia?

– Câteodată e din cauză că n-a băut.

Clădirea din Pseudopolis Yard fusese, la origine, reședința familiei Ramkin. Acum, primul etaj era ocupat de gardiști, cam la nimereală. Morcove avea o cameră. Nobby avea camere pe rând, patru până acum, și se muta când podeaua devenea prea greu de găsit. Și Vimes avea și el o cameră.

– Aici locuiește? întrebă Angua. Zei din ceruri!

– La ce te așteptai?

– Nu știu. La orice. La ceva. Nu la *nimic*.

Era acolo un pat trist din fier. Arcurile și salteaua se lăsaseră, formând astfel un fel de matriță, ce forța pe oricine se așeza acolo să se dispună instantaneu în poziție de dormit. Era și un spălător, sub o oglindă spartă. Pe marginea lui, un brici, aliniat cu grijă către Miez, fiindcă Vimes împărtășea credința populară că astfel lama rămâne ascuțită. Era un scaun maro cu fundul de nuiele rupt. Și un cufăr mic la piciorul patului.

Și asta era tot.

– Vreau să spun, măcar un preș, zise Angua. Sau un tablou pe perete. Ceva.

Morcove îl puse pe Vimes pe pat, iar el se prelinse inconștient în poziția respectivă.

– Tu n-ai și tu ceva în camera ta? întrebă Angua.

– Ba da. Am o diagramă în secțiune a puțului nr. 5 de-acasă. Are niște straturi foarte interesante. Am ajutat când s-a făcut. Și mai am niște cărți și lucruri. Căpitanul Vimes nu e tocmai o persoană de interior.

– Dar nu e nici măcar o lumânare!

– Își găsește drumul spre pat din memorie, așa zice el.

– Sau un bibelou sau *orice*.

– E sub pat o foaie de carton, spuse Morcove. Mi-amintesc că eram cu el în strada Filigranului când a găsit-o. A spus, „pariez că de-aici ies tălpi pentru o lună de zile". Era foarte bucuros.

– Nici măcar cizme nu-și poate permite să-și ia?

– N-aș zice. Știu că lady Sybil s-a oferit să-i cumpere câte cizme noi vrea, dar el s-a cam supărat. Se pare că încearcă să le facă să dureze.

– Dar tu poți să-ți cumperi cizme, și ești plătit mai puțin decât el. *Plus* că trimiți bani acasă. Probabil că-i bea pe toți, idiotul.

– N-aș crede. Nu cred că a băut deloc de luni de zile. Lady Sybil l-a obișnuit să fumeze trabuc.

Vimes sforăi tare.

– Cum poți admira un asemenea om? întrebă Angua.

– E un om foarte bun.

Angua ridică cu piciorul capacul cufărului de lemn.

– Hei, nu cred că ar trebui să faci asta, zise Morcove, abătut.

– Mă uit doar, zise Angua. Nu-i împotriva legii.

– De fapt, conform Legii Intimității din 1467, *este* o...

– Aici nu-s decât cizme vechi și chestii. Și niște hârtii.

Se aplecă și ridică un caiet grosolan. Era doar un teanc de hârtii de formă neregulată, legate împreună între niște coperte de carton.

– Asta aparține căpitanului...

Ea deschise caietul și citi câteva rânduri. Îi căzu falca.

– Ai văzut ce scrie aici? Păi, normal că n-are niciodată bani!

– Ce vrei să spui?

– Îi cheltuiește pe femei! N-ai fi zis, așa-i? Ia uite nota asta. Patru într-o săptămână!

Morcove i se uită peste umăr. Pe pat, Vimes grohăi.

Acolo, pe pagină, cu scrisul buclat al lui Vimes, erau cuvintele:

> Dna Gaskin, str. Tocată: 5$
> Dna Scurrick, str. Melasei: 4$
> Dna Maroon, aleea Wixon: 4$
> Annabel Curry, Lobsneaks: 2$

– Annabel Curry n-a fost prea bună, pentru doar doi dolari, zise Angua.

Își dădu seama de o scădere bruscă a temperaturii.

– Nu cred să fi fost, zise Morcove măsurat. Are doar nouă ani.

O mână a lui îi prinse strâns încheietura mâinii, iar cealaltă îi scoase caietul dintre degete.

– Hei, dă-mi *drumul!*

– Sergent! strigă Morcove peste umăr, poți să urci aici un moment?

Angua încercă să se smulgă din strânsoare. Brațul lui Morcove era la fel de neclintit ca o bară de oțel.

Scările scârțâiră sub pasul lui Colon, apoi ușa se deschise.

Fred ținea, cu un clește, o cești foarte mică.

– Nobby a venit cu caf... începu el, apoi se opri.

– Sergent, zise Morcove, privind-o fix pe Angua în ochi, subagenta Angua vrea să afle despre doamna Gaskin.

– Văduva bătrânului Leggy Gaskin? Locuiește pe strada Tocată.

– Și doamna Scurrick?

– Din strada Melasei? Acum lucrează ca spălătoreasă.

Sergentul Colon se uita când la unul, când la celălalt, încercând să înțeleagă situația.

– Doamna Maroon?

– Asta-i văduva sergentului Maroon, vinde cărbune în strada...

– Dar Annabel Curry?

– Ea merge tot la Școala de Caritate a Pizmașelor Surori ale lui Sek cu Șapte Mâini, nu-i așa? Colon zâmbi către Angua, agitat, tot nepricepând ce se întâmplă. E fata caporalului Curry, dar sigur că asta a fost înainte să vii tu...

Angua ridică ochii spre Morcove. Expresia lui era de nedescifrat.

– Sunt văduve de polițai?

El încuviință.

– Și o orfană.

– E o viață grea, zise Colon. Văduvele nu primesc pensie, știi.

Privi din nou de la unul la celălalt.

– S-a întâmplat ceva?

Morcove își slăbi strânsoarea, puse caietul înapoi în cufăr și închise capacul.

– Nu, zise el.

– Uite, îmi pare rău... începu Angua.

Morcove o ignoră și dădu din cap către sergent.

– Dă-i cafeaua.

– Dar... paisprezece dolari... asta-i aproape jumătate din solda lui!

Morcove ridică brațul inert al lui Vimes și încercă să-i desfacă degetele, dar, deși Vimes era complet inconștient, pumnul lui era ca piatra.

– Adică jumătate de *soldă!*

– Nu știu ce-o ține aici, zise Morcove ignorând-o. Poate e un indiciu.

Luă cafeaua și-l săltă pe Vimes în sus de guler.

– Tu doar bea asta, căpitane, zise el, și totul îți va părea mult mai... clar...

Cafeaua klatchiană te readuce la realitate încă și mai abitir decât un plic maro ce sosește pe neașteptate de la fisc. De fapt, împătimiții cafelei își iau precauția de a se îmbăta zdravăn înainte să se atingă de ea, deoarece cafeaua klatchiană te trece înapoi prin trezie și, dacă nu ești atent, *te scoate de partea cealaltă*, unde mintea omului nu e făcută să meargă. Cei din Gardă erau în general de părere că Samuel Vimes era de la natură cam cu două duști în urmă față de normal, și avea nevoie de-un coniac dublu zdravăn ca să se cheme că-i treaz.

– Cu grijă... cu grijă...

Morcove lăsă câteva picături să se scurgă între buzele lui Vimes.

– Uite, când am spus... începu Angua.

– Las-o baltă.

Morcove nici măcar nu întorsese privirea.

– Nu voiam decât...

– Am spus, las-o baltă.

Vimes deschise ochii, aruncă lumii o privire și urlă.

– Nobby!

– Da, dom' sergent?

– Ce-ai cumpărat, Specială Deșertul Roșu sau Normală Muntele Creț?

– Deșertul Roșu, dom' sergent, că...

– Puteai să-mi fi spus. Mai bine dă-mi – se mai uită odată la grimasa de groază a lui Vimes – juma' de pahar de Bearhugger's. L-am trimis prea departe în cealaltă direcție.

Paharul fu adus și administrat. Vimes ieși din înțepeneală, când își făcu efectul.

Palma i se deschise.

– O, zei, zise Angua. Avem niște bandaje?

Cerul era un cerculeț alb sus, deasupra lor.

– Unde naiba suntem, camarade? zise Cuddy.

– Peșteră.

– Nu-s peșteri sub Ankh-Morpork. E pe sol argilos.

Cuddy căzuse cam zece iarzi, dar căderea fusese amortizată, căci îi căzuse lui Detritus în cap. Trolul ședea, înconjurat de lemnărie putrezită în... Ce mai... într-o peșteră! Sau, gândi Cuddy, când ochii i se mai obișnuiră cu semiîntunericul, mai curând într-un tunel placat cu piatră.

– N-am făcut nimic, zise Detritus. Doar stat acolo, pe urmă, totul trece pe lângă mine în sus.

Cuddy scormoni prin noroiul de pe jos și ridică o bucată de lemn. Era foarte gros. Și foarte putred.

– Am căzut prin ceva în altceva, zise el.

Pipăi peretele rotunjit al tunelului.

– Și asta-i zidărie *fainâ*. *Foarte* fainâ.

– Cum ieșim?

Imposibil să se cațăre înapoi. Bolta tunelului era mult mai înaltă decât Detritus.

– Mergem până găsim ieșirea, cred, zise Cuddy.

Adulmecă aerul, care era muced. Piticii au un foarte bun simț al direcției în subteran.

– Pe aici, zise el, pornind la drum.

– Cuddy?

– Da?

– Nimeni nu spus vreodată că e tunele sub oraș. Nimeni nu știe de ele.

– Și...?

– Și atunci nu e ieșire. Fiindcă ieșire e și intrare, și dacă nimeni nu știe de tunele, e fincă nu e intrare.

– Dar trebuie să ducă undeva.

– OK.

Pe fundul tunelului era un fel de potecă de noroi negru, mai mult sau mai puțin uscat. Și pe pereți se vedea și mâzgă, care arăta că la un moment dat, în trecutul recent, tunelul fusese plin cu apă. Ici și colo, petice uriașe de mucegai, licărind de putreziciune, aruncau o lucire palidă peste zidurile străvechi[1].

Cuddy simțea cum se înveselește, cum umblau ei prin beznă. Piticii întotdeauna se simțeau mai fericiți sub pământ.

– La sigur găsim o cale de ieșire, zise el.

– Corect.

---

[1] Nu că ar fi fost nevoie. Cuddy, ca membru al unei rase care prefera să lucreze sub pământ, și Detritus, membru al unei rase nocturne prin excelență, amândoi vedeau foarte bine pe întuneric. Dar peșterile misterioase și tunelele întotdeauna au mucegaiuri luminoase, cristale ciudat de strălucitoare sau, în lipsă de altceva, măcar o lucire nepământeană în aer, pentru cazul că apare vreun erou de rasă omenească pe-acolo și trebuie să vadă ce face pe-ntuneric. Ciudat, dar adevărat.

– Și deci... cum se face că te-ai înrolat, ia zi?

– Ha! Drăguța mea Ruby spus, tu vrei nuntă, tu găsește slujbă bună, eu nu mărit trol care lume zice, el nu trol bun, el prost ca scurtătură lemn. Vocea lui Detritus stârnea ecouri în întuneric.

– Dar tu?

– Eu mă plictisisem. Lucram pentru cumnatul meu, Durance. Are o afacere bunicică, face șobolani cu răvașe pentru restaurantele piticești. Dar m-am gândit că asta nu-i o slujbă adevărată pentru un pitic.

– Mie pare slujbă ușoară.

– Era al naibii de greu să-i faci să înghită răvașele.

Cuddy se opri. O schimbare în aerul din jur sugera că înaintea lor se deschide un tunel mai vast.

Și, într-adevăr, tunelul se deschidea în coasta unuia mult mai mare. Pe podea era un strat gros de noroi, prin mijlocul căruia curgea un firicel de apă. Lui Cuddy i se părea că aude șobolani, sau ceea ce el spera să fie șobolani, cum fug să se ascundă, în golurile întunecate. I se părea chiar că aude sunetele orașului – amestecate, nedeslușite – cum se strecoară până la ei prin pământ.

– E ca un templu, zise el, și vocea lui bubui în depărtări.

– Scris aici pe perete, zise Detritus.

Cuddy se chiorî la literele scobite adânc, în piatră.

– „VIA CLOACA", zise el. Hmm. Păi, să vedem... via e un cuvânt vechi care înseamnă stradă, drum. Cloaca înseamnă...

Se uită în întuneric.

– Asta-i o canalizare, zise el.

– Ce aia?

– E ca un... păi, uite, unde-și aruncă trolii... deșeurile? întrebă Cuddy.

– În stradă, zise Detritus. Igienic.

– Asta-i... o stradă subterană doar pentru... în fine, pentru rahat, zise Cuddy. Nici nu știam că Ankh-Morpork are așa ceva.

– Poate Ankh-Morpork nu știa că Ankh-Morpork are așa ceva, zise Detritus.

– Corect. Ai dreptate. Locul ăsta e *vechi*. Suntem în măruntaiele pământului.

– În Ankh-Morpork până și rahatul are o stradă doar pentru el, zise Detritus, cu uimire și respect în voce. Cu adevărat, aici e țara oportunităților.

– Uite încă o inscripție, zise Cuddy, și râcâi niște mâzgă de pe perete.

– „Cirone IV me fabricat", citi el. Ăsta a fost unul dintre primii regi, nu-i așa? Hei... știi ce înseamnă asta?

– Nimeni n-a mai fost pe aici de ieri, zise Detritus.

– Nu! Locul ăsta... locul ăsta are o vechime de mai bine de două mii de ani. Probabil că noi suntem primii care călcăm pe aici de...

– De ieri, zise trolul.

– Ieri? Ieri? Ce-are ziua de ieri de-a face cu asta?

– Urmele încă proaspete, zise Detritus.

Și arătă cu degetul.

În noroi se vedeau urme de pași.

– De cât timp locuiești aici? întrebă Cuddy, care dintr-odată se simțea foarte expus, în mijlocul tunelului.

– Noauă ani. Acesta e numărul de ani cât am locuit aici. Noauă, zise Detritus, cu mândrie. E doar unul dintr-un mare... număr de numere până la care știu să număr.

– Ai auzit *vreodată* de tunele aflate sub oraș?

– Nu.

– Dar cineva știe de ele, totuși.

– Da.

– Ce facem acum?

Răspunsul era inevitabil. Urmăriseră un om până în depozitul de carne de porc futures, și aproape fuseseră uciși. Pe urmă se treziseră în mijlocul unui mic război, și aproape fuseseră uciși. Acum se aflau într-un tunel misterios cu urme proaspete de pași. Dacă sergentul Colon sau caporalul Morcove i-ar fi întrebat, „Și pe urmă ce-ați făcut?", niciunul din ei nu suporta să se imagineze răspunzând „Ne-am întors".

– Urmele duc *încolo*, zise Cuddy, și apoi se întorc. Dar cele care se întorc nu sunt așa de adânci precum cele care se duc. Se vede care-s făcute mai târziu fiindcă sunt peste celălalt rând. Deci ăla era mai greu la *ducere* decât la întoarcere, așa-i?

– Corect, zise Detritus.

– Deci asta înseamnă...?

– El slăbit?

– Căra ceva, și l-a lăsat... undeva mai încolo.

Priviră amândoi fix întunericul.

– Deci, noi mergem și aflăm ce a fost? zise Detritus.

– Așa cred. Tu cum te simți?

– Simt OK.

Deși erau din specii diferite, mințile lor se focalizaseră pe o singură imagine, ce cuprindea o izbucnire de flacără din gura unei țevi și un plumb șuierând prin noaptea subterană.

– S-a întors, zise Cuddy.

– Da.

Priviră din nou în întuneric.

– Asta n-a fost o zi plăcută, zise Cuddy.

– Asta adevărat.

– Aș vrea și eu să știu ceva, în caz că... adică... uite, ce s-a întâmplat în depozitul de carne? Ai făcut toate calculele alea! Toate numerele!

– Io... nu știu. Doar am văzut totul.

– Totul ce?

– Tot ce este. Totul. Toate numerele din lume. Puteam să le număr pe toate.

– Cu ce erau egale?

– Nu știu. Ce-i aia egale?

Merseră înainte, să vadă ce le aduce viitorul.

Urma îi conduse într-un final într-un tunel mai îngust, în care trolul abia dacă putea sta în picioare. La un moment dat, ajunseră undeva unde nu se mai putea înainta. O piatră se prăbușise din tavan și după ea căzuseră noroi și sfărâmături, blocând tunelul. Dar asta nu mai conta pentru că ei găsiseră ce veniseră să caute, deși nu căutaseră deloc asta.

– Vai de noi, zise Detritus.

– Asta-i clar, zise Cuddy, și privi vag în jurul lui.

– Știi, zise el, eu cred că tunelurile astea sunt de obicei pline cu apă. Sunt cu mult sub nivelul obișnuit al râului.

Privi înapoi la jalnica descoperire.

– O să iasă bucluc mare de la asta, zise el.

– E insigna lui, zise Morcove. Cerule. O strângea atât de tare încât i s-a înfipt direct în *palmă*.

Teoretic, Ankh-Morpork e construit pe sol argilos, dar de fapt e mai mult construit pe Ankh-Morpork; a fost construit, ars, colmatat cu noroi și reconstruit de atâtea ori încât fundațiile sale sunt vechi pivnițe, străzi îngropate și oasele și grămezile de gunoi fosilizate ale orașelor străvechi.

Sub acestea, în întuneric, ședeau piticul și trolul.

– Ce facem noi acum?

– Ar trebui să-l lăsăm aici și să ne ducem după caporalul Morcove. El o să știe ce-i de făcut.

Detritus privi peste umăr la lucrul din spatele lor.

– Nu-mi place asta, zise el. Nu corect să-l lăsăm aici.

– Corect. Așa-i, ai dreptate. Dar tu ești trol, și eu sunt pitic. Ce crezi că s-ar întâmpla dacă ne-ar vedea lumea cărând chestia asta pe stradă?

– *Mare* bucluc.

– Exact. Haide. Hai să ne ținem după urme și să ieșim de-aici.

– Și dacă noi întoarcem, iar el nu mai e aici? zise Detritus, ridicându-se greoi în picioare.

– Cum s-ar putea? Și noi ieșim ținându-ne după urme, așa că dacă ăla care l-a adus aici se întoarce, o să ne întâlnim pe drum.

– O, bine. Ce bucur eu că tu spus asta.

Vimes ședea pe marginea patului său și Angua îi bandaja mâna.

– Căpitanul Quirke? zise Morcove. Dar el e... nu e o alegere bună.

– Maioneză Quirke, noi așa îi spuneam, zise Colon. E un marțafoi.

– Nu-mi spuneți, zise Angua. E bogat, opac și unsuros, așa-i?

– Și are un ușor miros de ouă, zise Morcove.

– Poartă pene la coif, zise Colon, și are o platoșă de te poți oglindi în ea.

– Păi, și Morcove tot una de-astea poartă, zise Nobby.

– Da, dar diferența e că Morcove își lustruiește mereu armura fiindcă... lui îi place să aibă armură curată, zise Colon, loial. Dar Quirke o ține pe-a lui lucioasă fiindcă e un marțafoi.

– Dar e foarte implicat în caz, zise Nobby. Am auzit lumea vorbind, când m-am dus după cafea. L-a arestat pe Cărbunaru, trolul. Îl știi, căpitane? Curățătorul de privăți. L-a văzut cineva în vecinătatea străzii Rimei chiar înainte să fie ucis piticul.

– Dar e *imens*, zise Morcove. N-ar fi putut intra pe ușă.

– Are un mobil, zise Nobby.

– Da?

– Da. Hammerhock era pitic.

– Ăsta nu-i mobil.

– Ba e pentru un trol. Și oricum, chiar dacă n-a făcut el crima, *ceva* tot a făcut el. Sunt o mulțime de dovezi împotriva lui.

– Ca de pildă ce? întrebă Angua.

– E trol.

– Asta nu-i dovadă.

– Pentru căpitanul Quirke, este, zise sergentul.

– La sigur a făcut el *ceva*, repetă Nobby.

La fel gândea și Patricianul cu privire la crimă și pedeapsă. Dacă există o crimă, atunci trebuie să aibă loc o pedeapsă. Dacă se-ntâmplă să fie chiar criminalul în cauză implicat în procesul de pedepsire, atunci acesta e un accident fericit, dar dacă nu, atunci orice criminal e bun, și având în vedere că oricine e neîndoielnic vinovat de ceva, rezultatul final este că, *în termeni generali*, s-a făcut dreptate.

– Mare ticălos Cărbunaru ăla, zise Colon. E trolul de încredere al lui Crisopraz.

– Da, dar nu l-ar fi putut ucide pe Bjorn, zise Morcove. Și cu cerșetoarea cum rămâne?

Vimes ședea și se uita-n pământ.

– Și *tu* ce crezi, căpitane? întrebă Morcove.

Vimes ridică din umeri.

– Cui îi pasă? zise el.

– Păi, *ție* îți pasă, zise Morcove. Ție îți pasă întotdeauna. Nu putem lăsa nici măcar pe unul ca...

– Ascultați-mă, zise Vimes, cu glas pierit. Hai să zicem că-l găsim pe cel care l-a ucis pe pitic și pe clovn? Sau pe fată. N-ar fi nicio diferență. Oricum e totul putred.

– Ce anume, căpitane? întrebă Colon.

– Totul. La fel de bine poți încerca să golești un puț cu o sită. N-au decât să încerce Asasinii să rezolve asta. Sau Hoții. Pe urmă poate o să-ncerce cu șobolanii. De ce nu? Nu suntem noi oamenii potriviți pentru asta. Trebuia să rămânem la sunat din clopot și la strigat „Totul e bine".

– Dar totul nu e bine, căpitane, zise Morcove.

– Și ce dacă? Când a avut asta vreo importanță?

– Aoleu, zise Angua în șoaptă. Cred că i-ai dat prea mult din cafeaua aia...

Vimes spuse:

– Mâine mă retrag din Gardă. Douăzeci și cinci de ani am bătut trotuarele...

Nobby începu să rânjească, stânjenit, dar se opri când sergentul, aparent fără să-și schimbe poziția, îi înșfăcă un braț și i-l răsuci blând, dar semnificativ, în sus pe la spate.

– ... și ce-am rezolvat cu asta? Ce *bine* am făcut? Doar mi-am tocit o grămadă de cizme. Nu-i loc pentru polițiști în Ankh-Morpork! Cui îi pasă ce-i drept și ce nu? Asasini și hoți și troli și pitici! Un rege ne mai lipsește, să pună capac la tot!

Ceilalți membri ai Patrulei de Noapte stătea și-și priveau picioarele, tăcuți și jenați. Apoi Morcove spuse:

– E mai bine să aprinzi o lumânare decât să blestemi întunericul, căpitane. Așa se spune.

– *Ce?* Furia lui Vimes bubui din senin, ca un trăsnet. Cine spune asta? Când a fost vreodată adevărat așa ceva? Niciodată n-a fost! Ăsta-i genul de lucruri pe care cei lipsiți de putere le spun ca să le pară totul mai puțin îngrozitor, dar sunt doar *vorbe*, niciodată nu *ajută* la ceva...

Se auzi un bubuit în ușă.

– Ăsta trebuie să fie Quirke, zise Vimes. Aveți ordin să vă predați armele. Patrula de Noapte e suspendată pentru o zi.

Nu se poate să umble gaborii aiurea și să deranjeze lucrurile, nu? Deschide ușa, Morcove.

– Dar...

– Ăsta a fost un ordin. N-oi fi eu bun la altceva, dar, la naiba, pot să-ți ordon ție să deschizi ușa, așa că deschide ușa!

Quirke era însoțit de vreo șase membri ai Patrulei de Zi. Aveau arbalete. Având în vedere faptul că îndeplineau o sarcină cam dezagreabilă ce avea de-a face cu alți ofițeri ai Gărzii, le țineau îndreptate mai mult în jos. Având în vedere că tâmpiți nu erau, aveau piedicile trase.

Quirke nu era tocmai un om *rău*. Nu avea destulă imaginație. Specialitatea lui era mai mult genul acela de meschinărie măruntă și generalizată care lasă o ușoară patină de murdărie pe sufletul tuturor celor cu care vine în contact[1]. Mulți oameni au slujbe care îi depășesc întru câtva, dar există diferite moduri de a reacționa. Câteodată sunt amabili și descumpăniți, câteodată sunt Quirke. Quirke se conducea, în acțiunile sale, după o maximă: n-are importanță dacă ai dreptate sau nu, câtă vreme ești ferm. În general, nu prea existau prejudecăți *rasiale* în Ankh-Morpork; când ai parte de pitici și troli, simpla culoare a altor oameni nu înseamnă cine știe ce. Dar Quirke era genul de om căruia de la natură îi vine bine să pronunțe cuvântul negru cu doi de g[2].

Purta o pălărie cu pene.

– Intră, intră, zise Vimes. Că doar nu ne întrerupi.

– Căpitane Vimes...

– E în regulă. Știm. Dați-i armele, toată lumea. E un ordin, Morcove. Una sabie din dotarea oficială, una lance sau halebardă, un baston sau matracă, una arbaletă. Asta-i tot, nu-i așa, sergent Colon?

---

[1] Cam ca și compania britanică de căi ferate.

[2] Aluzie la termenul englezesc „nigger", apelativ insultător pentru persoanele de culoare. (n.tr.)

– Da, să trăiți.

Morcove ezită doar o clipă.

– Ei, mă rog, zise el. Sabia mea *oficială* e la rastel.

– Și aia de la brâul tău ce-i?

Morcove nu spuse nimic. Însă își schimbă ușor poziția. Bicepșii i se reliefau prin pielea jachetei.

– Sabia oficială. Corect, zise Quirke, și se întoarse. Era unul dintre acei oameni care dau înapoi din fața unui atac în forță, dar se dovedesc nemiloși în fața slăbiciunii.

– Unde-i suge-pietre? zise el. Și bolovanul?

– Ah, zise Vimes, te referi la acei reprezentanți ai celorlalte rase de ființe raționale care au ales să se alăture, la bine și la rău, cetățenilor acestui oraș?

– Vreau să spun piticul și trolul, zise Quirke.

– N-am nici cea mai vagă idee, spune Vimes voios.

Lui Angua i se păru că iar e beat, de parcă disperarea ar putea îmbăta pe cineva.

– Nu știm, domnule, zise Colon. Nu i-am văzut toată ziua.

– Probabil se bat pe Aleea Carierei, la un loc cu ceilalți, zise Quirke. Nu poți avea încredere în persoane de tipul lor. Ar fi trebuit să știi asta.

Și lui Angua i se păru de asemenea că, deși cuvinte ca de pildă juma' de buletin sau suge-pietre erau insultătoare, totuși păreau a fi chemări la frăție universală pe lângă vorbe ca „persoane de tipul lor" în gura unuia precum Quirke. Se surprinse, șocată, că-și concentrase privirea pe jugulara individului.

– Se bat? întrebă Morcove. De ce?

Quirke ridică din umeri.

– Cine știe?

– Ia să vedem, zise Vimes. Ar putea fi ceva în legătură cu o arestare nedreaptă. Ar putea avea legătură cu faptul că unii dintre piticii mai agitați n-au nevoie decât de o scuză ca să se repeadă la troli. Tu cum gândești situația, Quirke?

– Eu nu gândesc, Vimes.

– Bravo. Ești exact genul de care are nevoie orașul.

Vimes se ridică.

– Eu plec, atunci, zise el. Ne vedem cu toții mâine. Dacă va mai fi un mâine.

Ușa se trânti în urma lui.

Sala aceasta era imensă. Era cât o piață de-a orașului, și la fiecare câțiva iarzi erau coloane care susțineau acoperișul. Din ea se desprindeau tuneluri în toate direcțiile, pornind de la înălțimi diferite. Din majoritatea picura apă, venită din mici izvoare și pâraie subterane.

Asta era problema. Un strat subțire de apă care curgea pe podeaua de piatră șterse orice urmă de pași.

Un tunel foarte larg, aproape blocat cu moloz și nămol, pornea într-o direcție de care Cuddy era aproape sigur că duce la estuar.

Era aproape plăcut acolo. Nu se simțea alt miros decât de umezeală, ca pământul de sub un bolovan. Și era răcoare.

– Am văzut săli mari, piticești, sus în munți, zise Cuddy, dar trebuie să recunosc că asta e cu totul altceva.

Vocea lui stârnea ecouri care reverberau de jur împrejurul sălii.

– O, da, zise Detritus, musai e altceva, fiindcă nu e o sală marc piticească din munți.

– Vezi vreo cale să urcăm?

– Nu.

– Se poate să fi trecut pe lângă zeci de drumuri către suprafață fără să știm.

– Da, zise trolul. E o problemă încurcată.

– Detritus?

– Da?

– Știi că iar te-ai făcut deștept aici la răcoare?

– Serios?

– Poți să te folosești de asta ca să găsești o cale de ieșire?

– Să săpăm? sugeră trolul.

Ici și colo, prin tuneluri se vedeau lespezi căzute. Nu multe; rețeaua fusese bine zidită...

– Nu. N-avem cazma, zise Cuddy.

Detritus încuviință.

– Dă-mi platoșa ta, zise el.

O rezemă de zid. Pumnul lui se abătu de câteva ori asupra ei. Apoi i-o înapoie piticului. Avea, mai mult sau mai puțin, forma unei cazmale.

– E cale lungă până sus, zise Cuddy nehotărât.

– Dar știm direcția, zise Detritus. Ori o facem, ori rămânem aici și ne hrănim cu șobolani până la sfârșitul zilelor.

Cuddy ezită. Ideea nu suna prea rău...

– Fără ketchup, adăugă Detritus.

– Cred că am văzut o lespede căzută chiar aici aproape, zise piticul.

Căpitanul Quirke privi în jur, la sala postului de Gardă, cu aerul unuia care face o favoare decorului aruncându-i o privire.

– Drăguț loc, zise el. Cred că o să ne mutăm aici. E mai bun decât sediul de lângă Palat.

– Dar *noi* stăm aici, zise sergentul Colon.

– O să trebuiască să vă înghesuiți, zise căpitanul Quirke.

Aruncă o privire spre Angua. Îl enerva felul cum îl privea fix.

– O să fie și câteva schimbări pe-aici, zise el.

În spatele lui, ușa se deschise scârțâind și lăsă să intre un cățel mic și împuțit.

– Dar lordul Vetinari n-a spus cine va comanda Patrula de Noapte, zise Morcove.

– Ho, da? Mie mi se pare, *mie* mi se pare, zise Quirke, că nu-s șanse să fie unul dintre amărâții de voi, ha? Mie mi se pare că sunt toate șansele să facă din două Patrule una singură. Mie mi se pare că prea e multă neglijență pe-aici. Mi se pare cam prea jerpelită trupa.

Aruncă din nou o privire spre Angua. Îl descumpănea felul în care se uita la el.

– Mie mi se pare... începu din nou Quirke, apoi observă câinele. Poftim, uite! zise el. Câini în sediul Gărzii! Îi dădu un șut zdravăn lui Gaspode, și rânji când câinele fugi sclelălăind, să se ascundă sub masă.

– Dar cum rămâne cu Lettice Knobbs, fata de la cerșetori? zise Angua. Pe ea sigur n-a ucis-o un trol. Și nici pe clovn.

– Trebuie să vezi imaginea de ansamblu, zise Quirke.

– Domnu' Căpitanu', zise o voce joasă de sub masă, audibilă la nivel conștient doar pentru Angua, te mănâncă poponeața.

– Care e imaginea ansamblului, atunci? zise sergentul Colon.

– Trebuie să gândiți la nivelul întregului oraș, zise Quirke, și se mută de pe un picior pe altul, stânjenit.

– Te mănâncă *rău*, zise vocea de sub masă.

– Te simți bine, căpitane Quirke? întrebă Angua.

Căpitanul se foi.

– Ciupi, ciupi, ciupi, zise vocea.

– Vreau să spun, unele lucruri sunt importante, altele nu, zise Quirke. Aarggh!

– Pardon?

– Ciupi.

– Nu pot să stau aici cât e ziua de lungă să vorbesc cu voi, zise Quirke. Tu. Îmi raportezi mie. Mâine după-amiază...

– Ciupi, ciupi, ciupi...

– Stânga-mprejuuur!

Patrula de Zi ieși repejor din sală, cu Quirke țopăind și foindu-se la, cum ar veni, coada grupului.

– Pe cuvântul meu, ce grăbit era să plece, zise Morcove.

– Da, zise Angua. N-am idee de ce.

Se priviră unii pe alții.

– Gata, asta a fost? zise Morcove. S-a terminat cu Patrula de Noapte?

De obicei, e foarte liniște în biblioteca Universității Nevăzute. Poate se mai aude vreun pas târșâit, al vreunui vrăjitor care se plimbă printre rafturi, câte-o tuse cavernoasă mai întrerupe liniștea academică, și, rareori, câte-un țipăt de moarte, dacă vreun student imprudent nu tratează vechile cărți magice cu prudența cuvenită.

Să luăm în considerare urangutanii.

În toate lumile binecuvântate cu prezența acestora, există suspiciunea că ar putea vorbi, dar aleg să nu o facă, de teamă ca oamenii să nu-i pună la muncă, probabil în industria televiziunii. Fapt este că ei pot vorbi. Doar că vorbesc în urangutaneză. Singura limbă în care oamenii îi pot însă asculta e cea a nedumeririi.

Bibliotecarul Universității Nevăzute luase hotărârea unilaterală de a sprijini înțelegerea între rase prin redactarea unui Dicționar Urangutan–Uman. De trei luni lucra la el.

Nu era ușor. Ajunsese până la „Uuk"[1].

Se dusese jos la Arhive, unde era mai răcoare.

Și dintr-odată se auzea cineva cântând.

Își scoase creionul dintre degetele de la picior și ascultă.

[1] Asta poate însemna... mă rog... înțelesurile includ: „Scuzați-mă, v-ați atârnat de inelul *meu* de cauciuc, mulțumesc frumos", „O fi doar biomasă vitală care oxigenează planeta din punctul *tău* de vedere, dar pentru mine e casa mea" și „N-ați văzut o pădure tropicală, că era aici mai adineauri?"

Un om ar fi decis că nu-și poate crede urechilor. Urangutanii sunt mai cu bun-simț. Dacă n-ai încredere în propriile urechi, în ale cui urechi să te-ncrezi?

Undeva sub pământ, cineva cânta. Sau încerca să cânte.

Vocile htoniene grăiau cam așa:

– Rua, aru, Rua, aru...

– Ascultă, mă... trol ce ești! E cel mai simplu cântec din lume. Uite, așa: „Aur, aur, aur, aur!"

– Aur, Aur, Aur, Aur...

– Nu! Aia-i strofa a *doua!*

Se mai auzea și un zgomot ritmic ca de pământ aruncat cu lopata și moloz dat la o parte.

Bibliotecarul evaluă situația o vreme. Așa deci... un pitic și un trol. Erau două specii pe care le prefera oamenilor. În primul rând, nici unii, nici ceilalți nu erau mari cititori. Bibliotecarul sprijinea, desigur, din toată inima cititul în general, dar cititorii, în particular, îl călcau pe nervi. Era un soi de, ce mai încolo-încoace, de *sacrilegiu* felul cum tot luau cărțile de pe rafturi și le toceau cuvintele citindu-le. Lui îi plăceau oamenii care iubeau și respectau cărțile, și cel mai bun mod de a-ți arăta asemenea sentimente, în opinia Bibliotecarului, era să le lași pe rafturile lor, unde le pusese natura.

Vocile acelea înfundate păreau să se apropie.

– Aur, aur, aur...

– Acuma cânți refrenul!

Pe de altă parte, într-o bibliotecă nu se intră pe oriunde te taie capul.

Se duse, legănat, spre rafturi și alese de-acolo compendiul exhaustiv al lui Humptulip, *Cum se ucidu Insectiele*. Cu toate cele două mii de pagini ale lui.

Vimes se simțea de-a dreptul voios, cum mergea pe bulevardul Scoone. Își dădea seama că mai exista și un Vimes interior, care urla din toți rărunchii. Dar îl ignora.

Nu puteai să fii un polițai adevărat în Ankh-Morpork și să rămâi în toate mințile. Trebuia să-ți *pese*. Și dacă-ți păsa, în Ankh-Morpork, era ca și cum ai fi deschis o conservă de carne în mijlocul unui banc de piranha.

Fiecare se adapta la situație cum putea. Colon nu se gândea niciodată la asta, iar Nobby nu-și făcea griji, iar cei noi nu fuseseră pe-aici destul timp cât să-i copleșească, iar Morcove... el doar era el însuși.

Sute de oameni mureau zilnic în oraș, descori din motiv de sinucidere. Ce mai contau câțiva în plus?

Vimes cel interior bătea cu pumnii în pereți.

În fața conacului Ramkin erau adunate un număr bunicel de calești, și locul părea să fie infestat cu variate rude de parte femeiască și Emme Interșanjabile. Toate făceau diverse prăjituri și lustruiau diverse lucruri. Vimes trecu printre ele, mai mult sau mai puțin neobservat.

Pe Sybil o găsi în adăpostul dragonilor, purtând cizmele ei de cauciuc și armură protectoare antidragon. Rânea relaxată boxele și părea să n-aibă habar de haosul controlat din conac.

Ridică ochii când auzi ușa închizându-se în spatele lui Vimes.

– O, ai venit. Ai ajuns devreme acasă, zise ea. Eu n-am mai putut suporta agitația, de-aia am venit aici. Dar o să trebuiască să mă duc să mă schimb în curând...

Se opri când îi văzu expresia.

– S-a întâmplat ceva rău, așa-i?

– Nu mă mai întorc la lucru, zise Vimes.

– Serios? Săptămâna trecută spuneai c-o să faci toată tura. Spuneai că o să-ți facă plăcere.

Nimic nu-i scapă lui Sybil, gândi Vimes.

Ea îl mângâie pe mână.

– Mă bucur că ai scăpat de asta, zise ea.

*

Caporalul Nobbs țâșni în postul de Gardă și trânti ușa în urma lui.

– Cum e? întrebă Morcove.

– Bine nu-i, zise Nobby. Se aude că trolii vor să pornească în marș spre Palat ca să-l elibereze pe Cărbunaru. Peste tot umblă bande de troli și de pitici, căutând ceartă. *Plus* cerșetori. Lettice a avut mulți prieteni. Și mai sunt și o mulțime de membri de-ai Breslelor pe străzi. Orașul, zise el, plin de importanță, e ca un butoi de pulbere nr. 1.

– Ce-ați zice să mergem să campăm undeva mai departe, pe câmpie? zise Colon.

– Ce-are asta de-a face cu situația?

– Dacă aruncă cineva vreun chibrit în oraș la noapte, s-a zis cu Ankh-ul, zise sergentul mohorât. De obicei putem închide porțile orașului, așa-i? Dar acum râul n-are apă decât de vreo doi coți.

– Inundați orașul doar ca să stingeți incendiile? întrebă Angua.

– Îhî.

– Și mai e ceva, zise Nobby. Au aruncat cu chestii în mine!

Morcove rămăsese cu ochii țintă la perete. Acum însă scoase din buzunar o cărțulie mică, neagră și jerpelită și începu s-o frunzărească.

– Spune-mi, zise el, cu o voce ușor distantă, s-a produs o prăbușire iremediabilă a legii și ordinii?

– Da. Sunt prăbușite de fo' cinci sute de ani, zise Colon. Prăbușirea legii și ordinii e sarea și piperul în Ankh-Morpork.

– Nu, vreau să spun mai mult decât de obicei. E important.

Morcove întoarse o pagină. Buzele i se mișcau în tăcere în timp ce citea.

– Aruncatul cu mizerii în mine mie mi se pare că-i prăbușire a legii și ordinii, zise Nobby.

Își dădu seama cum îl priveau ceilalți.

– Nu prea cred c-o să prindă ideea asta, zise Colon.

– Ba s-au prins de n-aveai treabă, zise Nobby, *plus* că o parte mi-au intrat pe sub guler.

– Dar de ce-au aruncat cu lucruri în tine? întrebă Angua.

– Fi'ncă sunt gardist, zise Nobby. Piticilor nu le place Garda din cauza domnului Hammerhock, și trolilor nu le place Garda fi'ncă a fost arestat Cărbunaru, și oamenilor nu le place Garda din cauză că-s atâția pitici și troli furioși pe străzi.

Cineva bubui în ușă.

– Asta probabil că-i o gloată furioasă, să știți, zise Nobby.

Morcove deschise ușa.

– Nu e o gloată furioasă, anunță el.

– Uuk.

– E un urangutan care cară un pitic leșinat și după el se ține un trol. Dar de furios e furios tare, dacă-ți folosește la ceva.

Majordomul lui lady Ramkin, Willikins, îi pregătise o cadă mare cu apă pentru baie. Ha! Mâine va fi majordomul lui, și cada lui.

Și asta nu era una din acele albii înghesuite, pe care le târăști în fața vetrei să faci baie, nu. La conacul Ramkin se colecta apa de ploaie de pe acoperiș într-o cisternă mare, după ce strecurau mai întâi porumbeii, și apoi o încălzea un gheizer[1] străvechi și-o trimitea prin niște țevi gemânde și scârțâitoare până la o pereche de robinete masive și de-acolo într-o cadă emailată. Alături se găseau o seamă de obiecte aliniate pe-un prosop pufos – perii imense pentru frecat pe spate, trei feluri de săpun, o lufă.

Lângă cadă stătea Willikins, răbdător, ca un suport de prosoape insuficient încălzit.

– Da? zise Vimes.

[1] Care făcea și slujba de fochist.

– Înălțimea Sa... adică, tatăl lui milady... dorea să îi fie frecat spatele, zise Willikins.

– Dumneata du-te și ajută-l pe moșneag să mai bage lemne pe foc, zise Vimes ferm.

Rămas singur, se luptă să-și descătărămeze platoșa și-o aruncă într-un colț. Cămașa de zale zbură după ea, apoi coiful, și punga de bani, și diversele chestii din piele sau bumbac care stăteau între un gardist și lumea de-afară.

Apoi se cufundă, cu prudență la început, în spuma băii.

– Încearcă săpun. Săpun o să meargă, zise Detritus.

– Stai odată cuminte! zise Morcove.

– Îmi smulgi capul!

– Haide, săpunește cap lui!

– Ba pe-al tău să-l săpunești!

Se auzi un fel de *thung* și coiful lui Cuddy i se desfăcu de pe cap.

Cuddy ieși la lumină, clipind. Privirea i se fixă pe Bibliotecar și începu să mârâie.

– M-a pocnit în *cap!*

– Uuk.

– Spune că i-ai ieșit din podea.

– Ăsta nu-i un motiv ca să mă pocnească-n *cap*.

– Unele lucruri care ies din podeaua Universității Nevăzute nici măcar nu au cap, zise Morcove.

– Uuk!

– Sau au cu sutele. De ce săpai acolo jos?

– Nu săpam în jos. Săpam în sus...

Morcove șezu și ascultă. Îi întrerupse doar de două ori.

– A *tras* în tine?

– Cinci ori, zise Detritus, încântat. Trebuie raportez avarii platoșă față, dar nu și spate, deoarece din fericire corpul meu

fost în drum, și salvat prețioasă proprietate municipală valoare trei dolari.

Morcove ascultă mai departe.

– Canalizare? zise el mai târziu.

– Parc-ar fi un oraș întreg subteran. Am văzut coroane și chestii sculptate pe pereți.

Ochii lui Morcove luceau.

– Asta înseamnă că trebuie să fie tocmai de pe vremea când aveam regi! Și pe urmă când am tot reconstruit orașul am uitat că e acolo, dedesubt...

– Ăă. Ăsta nu-i singurul lucru care e acolo jos, zise Cuddy. Noi... am găsit ceva.

– Oh?

– Ceva de rău.

– N-o să-ți placă deloc, zise Detritus. Rău, rău, rău. Chiar mai rău.

– Ne-am gândit că-i mai bine să-l lăsăm acolo, fiindcă e Probă. Dat tu ar trebui să-l vezi.

– O să dea tot peste cap, zise trolul, care-și intrase în mână.

– Ce era?

– Dacă noi spunem ție, tu spui, voi etnici proști, rupeți la mine peste picior, zise Detritus.

– Așa că mai bine vii și vezi, zise Cuddy.

Sergentul Colon privi la restul Patrulei.

– Cu toții? zise el cam timorat. Ăă. N-ar trebui să rămână vreo doi ofițeri cu vechime aici sus? În caz că se-ntâmplă ceva?

– Vrei să spui, în caz că se-ntâmplă ceva aici sus? întrebă Angua, acră. Sau în caz că se-ntâmplă ceva acolo jos?

– Mă duc eu cu subagentul Cuddy și subagentul Detritus, zise Morcove. Nu cred că e bine să mai vină cineva cu noi.

– Dar ar putea fi periculos! zise Angua.

– Dacă aflu cine-i ăla care a tras în gardiști, zise Morcove, așa o să fie.

*

Samuel Vimes întinse degetul mare de la picior și deschise robinetul de apă fierbinte.

La ușă se auzi un ciocănit respectuos și intră Willikins, cu demnitatea unui vechi servitor al familiei.

– Domnul ar dori ceva?

Vimes chibzui.

– Lady Ramkin a spus că nu doriți alcool, zise Willikins, ca și cum i-ar fi citit gândurile.

– Așa a spus?

– Clar și răspicat, domnule. Dar am aici un trabuc foarte fin.

Tresări când Vimes rupse cu dinții capătul trabucului și-l scuipă dincolo de cadă, dar scoase niște chibrituri și i-l aprinse.

– Mulțumesc, Willikins. Care ți-e numele mic?

– Numele mic, domnule?

– Vreau să spun, cum îți spun oamenii care-ți sunt mai apropiați?

– Willikins, domnule.

– Oh. Bine, atunci. În regulă. Poți să pleci, Willikins.

– Da, domnule.

Vimes se lăsă pe spate, în apa caldă. Vocea interioară tot mai era acolo pe undeva, dar încerca să nu-i dea atenție. Cam pe la ora asta, zicea vocea, ai fi avansat pe strada Zeilor Mărunți, taman pe lângă bucata aia de zid veche de cetate unde te poți opri la adăpost de vânt să fumezi o țigară răsucită de mână...

Ca s-o acopere, începu să cânte cât îl ținea gura.

Canalele imense de sub oraș răsunau de voci omenești și aproape omenești pentru prima oară după mii de ani.

– Hai-ho...

– ... hai-ho...

– Uuuk uuuk uuuk uuuk uuk...

– Voi toți *prost!*

– Nu mă pot abține. E din cauza sângelui meu aproape piticesc. Așa ne place nouă, să cântăm în subteran. Pentru noi e natural.

– Bine, dar *el* de ce cântă? El *primată*.

– E sociabil.

Aveau cu ei torțe. Lumina arunca umbre, care jucau pe stâlpii din caverna cea mare și alergau prin tuneluri. Indiferent de ce pericole puteau să-i pândească din întuneric, Morcove era entuziasmat de bucuria descoperirii.

– E uluitor! Scria ceva de Via Cloaca într-o carte veche pe care am citit-o, dar toată lumea credea că e o stradă pierdută! Splendidă lucrătură. Ce noroc avem că râul e la un nivel așa scăzut. După cum arată tunelurile astea, sunt de obicei pline cu apă.

– Asta am spus și eu, zise Cuddy. Pline cu apă, așa am spus.

Aruncă o privire spre umbrele dănțuitoare, care desenau forme stranii și îngrijorătoare pe peretele din fund – ciudate animale bipede, apariții subterane bizare...

Morcove suspină.

– Detritus, nu mai face umbre mișcătoare.

– Uuk.

– Ce el spus?

– A zis „Fă Iepurele Schilod, e preferatul meu", traduse Morcove.

Bezna fojgăia de șobolani. Cuddy privi atent în jur. Tot își imagina siluete, ascunse acolo, țintind de-a lungul unui soi de țeavă...

Avu câteva clipe grele când pierdu urmele din ochi pe piatra udă, dar le regăsi apoi, lângă un perete drapat cu mucegai. Și mai era și țeava cea ciudată. Lăsase o zgârietură pe piatră.

– Nu-i departe, zise el, și-i dădu torța lui Morcove.

Morcove dispăru.

Îl auziră cum pășește prin noroi, apoi un fluierat de uimire, și apoi liniște, ceva timp.

Morcove reapăru.

– Pe cinstea mea, zise el. Voi doi știți cine e ăla?

– *Arată* ca...

– Arată ca o mare belea, zise Morcove.

– Înțelegi de ce nu l-am scos noi la suprafață? zise Cuddy. N-ar fi o idee bună să cari un cadavru omenesc pe străzi la momentul ăsta, eu așa m-am gândit. Și mai ales cadavrul ăsta.

– Și eu am gândit o parte din asta, zise și Detritus.

– Aveți dreptate, zise Morcove. Bună treabă, băieți. Cred că mai bine... îl lăsăm aici, deocamdată, și ne întoarcem mai târziu cu un sac. Și... să nu mai spuneți nimănui.

– Decât sergentului și celorlalți, zise Cuddy.

– Nu... nici măcar lor. I-ar face pe toți... foarte agitați.

– Cum spui dumneata, caporal Morcove.

– Aici avem de-a face cu o minte bolnavă, băieți.

Cuddy se lumină de-o lumină subterană.

– Ah, zise el. Îl suspectezi pe caporalul Nobbs, domnule?

– E mai rău de-atât. Haideți, să ieșim la suprafață.

Aruncă o privire spre marea cavernă înțesată cu stâlpi.

– Ai vreo idee unde suntem, Cuddy?

– S-ar putea să fim sub Palat, domnule.

– Așa am socotit și eu. Sigur, tunelurile astea se întind pretutindeni...

Gândurile îngrijorate ale lui Morcove deraiară pe undeva printr-un tunel îndepărtat.

Chiar și pe seceta asta, era apă în canalizare. Se vărsau în ea izvoare, sau se infiltra apă de sus. De peste tot se auzea picuratul și clipocitul apei. Și era răcoare, răcoare.

Ar fi fost aproape plăcut acolo dacă n-ar fi fost cadavrul acela trist, chircit, al cuiva care semăna ca două picături de apă cu clovnul Beano.

*

Vimes se șterse cu prosopul. Willikins îi pregătise și un halat împodobit cu brocart pe mâneci. Se îmbrăcă cu el, și-apoi o luă agale spre dressingul lui.

Asta era încă o noutate. Bogații aveau până când și camere speciale în care să te îmbraci, și haine pe care să le porți când te duci în dressing să te îmbraci.

Îi fuseseră pregătite haine noi. În seara asta era ceva șic, roșu cu galben...

... *cam pe-acum ar fi avansat pe strada Minei de Melasă*...

... și o pălărie. Cu pană.

Vimes se îmbrăcă, și-și puse chiar și pălăria. Și părea chiar normal și calm, până când îți dădeai seama că evita să-și întâlnească propria privire în oglindă.

Membrii Patrulei ședeau în jurul mesei celei mari din sala de gardă, tare abătuți. Erau În Afara Programului. Nu mai fuseseră niciodată cu totul În afara Programului.

– Hai să jucăm cărți, ce părere aveți? zise Nobby, cu vioiciune, și extrase un pachet de cărți jegoase de pe undeva din cotloanele duhnitoare ale uniformei lui.

– Ai câștigat ieri toate soldele noastre, zise sergentul Colon.

– Păi, atunci aveți acum șansa să le câștigați înapoi.

– Da, dar aveai în mână cinci regi, Nobby.

Nobby amestecă pachetul de cărți.

– Știți, asta-i nostim, zise el, dai de regi peste tot, dacă te uiți mai bine.

– La sigur dai, dacă te uiți la *tine* în mânecă.

– Nu, vreau să spun, avem Calea Regală în Ankh, și regii de la cărți, și ni se dă Șilingul Regelui când ne înrolăm, zise Nobby. Avem regi peste tot, mai puțin pe tronul acela aurit din Palat. Vă spun eu... n-am mai avea toate problemele astea în oraș dacă am avea rege.

Morcove privea în tavan, cu sprâncenele încordate de concentrare. Detritus număra pe degete.

– O, *da*, zise sergentul Colon. Berea ar fi la un bănuț halba, ar înflori pomii din nou. O, da. De fiecare dată când își sucește cineva o gleznă în orașul ăsta, cică nu s-ar fi întâmplat așa dacă aveam rege. Vimes și-ar ieși din pepeni dacă te-ar auzi vorbind așa.

– Da, dar de un rege ar asculta oamenii, zise Nobby.

– Vimes ar spune că exact asta-i problema, zise Colon. E la fel ca ailaltă chestie a lui, cu folosirea magiei. Treaba asta îl enervează.

– Cum apare rege, în primul rând? întrebă Detritus.

– Cineva a tăiat o piatră-n două, zise Colon.

– Ha! Anti-siliconism!

– Nee, cineva a *scos* o sabie *dintr-o* piatră, zise Nobby.

– Păi, și de unde a știut că e acolo? vru Colon să știe.

– Îi... ieșea capătul afară, nu?

– Ieșea afară, unde putea oricine să-l înșface? În orașul *ăsta?*

– Doar regele *de drept* putea s-o scoată, știi tu, zise Nobby.

– Aha, *corect*, zise Colon. Acum *înțeleg*. O, *da*. Deci, ce spui tu e *că* a fost cineva care a hotărât cine e regele de drept *înainte* ca el să scoată sabia? Mie-mi sună a aranjament. Probabil a făcut cineva o piatră falsă, goală pe dinăuntru, și-a pus înăuntru un pitic să țină de sabie c-o pereche de clești, până vine tipul care trebuie...

O muscă se tot lovea de geamul ferestrei, apoi o porni în zigzag prin cameră și la urmă se așeză pe-o grindă, unde securea lui Cuddy, aruncată într-o doară, o reteză în două.

– N-ai suflet nici atâtica, Fred, zise Nobby. Mie mi-ar fi plăcut să fiu un cavaler cu armură strălucitoare. Asta face regele, dacă i-ai fost de folos. Te face cavaler.

– Gardist de noapte cu armură vai de mama ei, ăsta-i métier-ul tău, zise Colon, și se uită mândru în jur să vadă dacă

a observat cineva liniuța oblică de deasupra e-ului. Nee, n-ai să mă vezi pe mine făcând plecăciuni vreunui tip doar fiindcă a scos o sabie dintr-o piatră. Asta nu face din tine un rege. Dar să știți, adăugă el, cineva care ar fi în stare să înfigă o sabie *într-o* piatră... *așa* un bărbat, ei da, *el* e un rege.

– Așa un bărbat ar fi un as, zise Nobby.

Angua căscă.

Ding-ding a-ding-ding...

– Ce dracu' e asta? zise Colon.

Scaunul lui Morcove ateriză cu picioarele din față pe podea. El se scotoci în buzunar și scoase o pungă de catifea, pe care-o răsturnă pe masă. Din ea alunecă un disc auriu cam de-o palmă diametru. Apăsă un buton de pe margine și discul se deschise ca o scoică.

Patrula cea oprită privi cu atenție.

– E un orologiu? întrebă Angua.

– Un ceas de buzunar, zise Morcove.

– E foarte mare.

– Asta-i din cauza mecanismului. Trebuie să aibă loc toate rotițele. Ceasurile alea mici au doar câte-un drăcușor înăuntru și ăia nu durează deloc și oricum merg aiurea...

Ding-ding a-ding-ding, ding dingle ding ding...

– Și cântă un cântecel! zise Angua.

– La fiecare oră, zise Morcove. Face parte din mecanismul de ceasornic.

Ding Ding Ding.

– Și pe urmă bate ora exactă, zise Morcove.

– Rămâne în urmă, atunci, zise sergentul Colon. Toate celelalte ceasuri au bătut adineauri, sigur le-ai auzit.

– Văru-meu Jorgen face ceasuri de-astea, zise Cuddy. Merg mai exact și decât drăcușorii, și decât ceasurile cu apă sau cu lumânări. Sau decât alea mari cu pendul.

– Are un arc și rotițe, zise Morcove.

– Piesa importantă, zise Cuddy, scoțând o lupă de undeva de prin barba lui și examinând ceasul cu atenție, e o chestie micuță care se leagănă care nu lasă roțile să se învârtă prea repede.

– Și aia de unde știe dacă se învârt prea repede? întrebă Angua.

– E de la cum e făcută, zise Cuddy. Nici eu nu prea înțeleg. Ce-i inscripția asta de aici...

O citi cu voce tare.

– „Un ceas dela, Vechii tăi Prieteni din Gardă"?

– E un joc de cuvinte, zise Morcove.

Urmă o tăcere lungă, stânjenitoare.

– Ăă. Am pus câțiva dolari pentru fiecare dintre voi, noii recruți, adăugă el roșind. Vreau să spun... puteți să mi-i dați înapoi când aveți. Dacă vreți. Vreau să spun... la sigur ați fi *ajuns* prieteni. După ce îl cunoșteați mai bine.

Restul Patrulei schimbară priviri între ei.

Ar fi capabil să conducă armate, gândi Angua. Chiar ar fi. Au existat oameni care, prin forța viziunii lor, au inspirat faptele mărețe ale unei întregi națiuni. La fel ar putea fi și el. Nu pentru că visează la hoarde în marș, sau dominarea lumii, sau la un imperiu de o mie de ani. Ci doar pentru că el crede că toți oamenii sunt de fapt de treabă, în fundul sufletului, și că s-ar înțelege de minune între ei dacă și-ar da nițel osteneala, și crede asta cu atâta tărie, încât credința lui e ca o flacără mai înaltă decât e el. El are un vis din care noi cu toții facem parte, așa încât visul modelează lumea în jurul lui. Și lucrul bizar e că nimeni nu vrea să îl dezamăgească. Ar fi ca și cum ai da șuturi în cel mai mare cățeluș din univers. E ca o magie.

– Aurul se cojește, zise Cuddy. Dar e un ceas frumos, adăugă el repede.

– Eu sperăm să putem să i-l dăm în seara asta, zise Morcove. Și să mergem pe urmă să... bem ceva...

– Nu-i o idee bună, zise Angua.

– Lasă mai bine pe mâine, zise Colon. O să-i facem o gardă de onoare la cununie. Așa-i tradiția. Ridicăm cu toții săbiile-n sus și facem un fel de boltă cu ele.

– Noi n-avem decât o singură sabie pentru toți, zise Morcove, amărât.

Priviră cu toții în podea.

– Nu-i corect, zise Angua. Nu mă interesează cine-a furat ce-o fi furat de la Asasini, dar el a făcut ce trebuie când a încercat să afle cine l-a ucis pe domnul Hammerhock. Și de Lettice Knibbs văd că nu-i pasă nimănui.

– Eu vreau aflu cine tras în mine, zise Detritus.

– N-am idee cine ar putea fi atât de prost încât să fure de la Asasini, zise Morcove. Așa spunea căpitanul Vimes. Spunea că trebuie să fii nebun ca să-ți vină ideea să intri prin efracție în casa aia.

Priviră din nou în podea.

– Ca un clovn sau măscărici? întrebă Detritus.

– Detritus, nu e vorba de nebun în sensul de măscărici, zise Morcove cu blândețe. Voia doar să spună că trebuie să fii idi...

Se opri brusc. Ridică ochii în tavan.

– Aoleu, zise el. Să fie chiar *atât* de simplu?

– Cât de simplu? întrebă Angua.

Cineva bătu tare în ușă. Nu era o bătaie politicoasă. Era bubuitul cuiva care ori va aduce pe cineva să-i deschidă, ori va dărâma ușa.

Un gardist intră, împiedicându-se. Îi lipsea jumătate din armură și avea un ochi vânăt, dar încă mai putea fi recunoscut drept Skully Muldoon, din Patrula de Zi.

Colon îl ajută să se ridice.

– Te-ai bătut, Skully?

Skully privi în sus la Detritus și scânci.

– Ticăloșii au atacat sediul Gărzii!

– Cine?

– Ăștia!

Morcove îl bătu pe umăr.

– Acesta nu e un trol, zise el. Acesta e subagentul Detritus – *nu saluta*. Trolii au atacat Patrula de Zi?

– Aruncă cu pavele în noi!

– Nu poți avea încredere la ei, zise Detritus.

– În cine? întrebă Skully.

– În troli. Ticăloși vicleni, părerea mea, zise Detritus, cu toată convingerea unui trol purtător de insignă. Trebuie stai cu ochii pe ei.

– Cu Quirke ce s-a întâmplat? întrebă Morcove.

– Nu știu! Trebuie să faceți *ceva*, voi de-aici!

– Suntem suspendați, zise Colon. E oficial.

– Să nu v-aud cu de-astea!

– Aha, zise Morcove, cu însuflețire.

Scoase din buzunar un ciot de creion și bifă ceva în cartea lui cea neagră.

– Încă mai ai căsuța aceea de pe strada Facilă, sergent Muldoon?

– Cum? Ce? Da! Și ce-i cu asta?

– Și chiria e mai mult de un bănuț pe lună?

Muldoon se holbă la el cu unicul său ochi funcțional.

– Ești simpluț la cap sau ce?

Morcove îi zâmbi larg.

– Așa e, sergent Muldoon. Dar e mai mult? Face un bănuț pe lună, după socotința ta?

– Sunt pline străzile de pitici care caută hartă și tu vrei să știi despre piața imobiliară?

– Un bănuț?

– Nu fi tâmpit! Face cel puțin cinci dolari pe lună!

– Aha, zise Morcove, bifând din nou în carte. Asta-i inflația, fără îndoială. Și presupun că ai un ceaun de gătit... posezi cel puțin două pogoane și-o treime de pământ și mai mult de jumătate de vacă?

– În regulă, în regulă, zise Muldoon. Asta-i un soi de glumă, corect?

– Cred că putem renunța la condițiile privind proprietatea, probabil, zise Morcove. Zice aici că se poate renunța la ele în cazul unui cetățean cu drepturi depline. În sfârșit, a avut loc, în opinia ta, o prăbușire iremediabilă a legii și ordinii în oraș?

– Au răsturnat roaba lui Beregată Dibbler și l-au obligat să mănânce doi dintre cârnații lui în chiflă!

– Vai de mine! zise Colon.

– Fără muștar!

– Cred că asta înseamnă da, zise Morcove.

Bifă încă o dată pagina, și închise cartea cu o plesnitură decisivă.

– Ar fi cazul să mergem, zise el.

– Ni s-a spus... începu Colon.

– În conformitate cu Legile și Ordonanțele orașului Ankh-Morpork, zise Morcove, *oricare* rezidenți al orașului, în vremuri de prăbușire iremediabilă a legii și ordinii, sunt obligați ca, la cererea unui ofițer al orașului care este cetățean cu drepturi depline – sunt trecute aici tot felul de chestii despre proprietate și de-astea, și pe urmă continuă – să se organizeze într-o miliție pentru apărarea orașului.

– Ce înseamnă asta? întrebă Angua.

– Miliție... chibzui sergentul Colon.

– Ia stai, nu poți face asta! zise Muldoon. E o aiureală!

– Așa e legea. N-a fost abrogată niciodată, zise Morcove.

– N-am avut niciodată o miliție! N-a fost niciodată nevoie de așa ceva!

– Până acum, cred eu.

– Uite ce e, zise Muldoon, voi să veniți cu mine la Palat. Sunteți oameni ai Gărzii...

– Și vom apăra orașul, zise Morcove.

Râuri de oameni se scurgeau pe lângă postul de Gardă. Morcove opri vreo doi din drum, întinzând pur și simplu mâna.

– Domnul Popley, așa e? zise el. Cum mai merg afacerile la băcănie? Bună ziua, doamnă Popley.

– N-ai auzit? sări omul agitat. Trolii au dat foc la Palat!

Apoi urmări privirea lui Morcove, în sus pe Broadway, până acolo unde Palatul se vedea, întunecat și butucănos, în lumina înserării. La fiecare fereastră, torentele de flăcări se remarcau prin absență.

– Parol, zise Morcove.

– Și piticii sparg geamuri și-și fac de cap! adăugă băcanul. Niciun câine nu mai e în siguranță!

– Nu poți avea încredere în ei, zise Cuddy.

Băcanul se holbă la el.

– Ești pitic? zise el.

– Uluitor! *De unde* știu oamenii asta? zise Cuddy.

– Eu, unul, plec! Nu mai stau pe-aici, ca s-ajungă doamna Popley s-o necinstească blestemații ăia mici! Știți ce se spune despre pitici!

Gardiștii priviră perechea cum se pierdea din nou în mulțime.

– Păi, *eu unul* nu știu, zise Cuddy fără să se adreseze cuiva anume. Ce se spune despre pitici?

Morcove opri un om care împingea o roabă.

– Vreți, vă rog, să-mi spuneți ce se întâmplă, domnule? zise el.

– Și știi să-mi spui ce se spune despre pitici? adăugă o voce din spatele lui.

– Ăla nu-i un domn, ăla e Beregată, zise Colon. Și ia uite ce culoare are la față!

– E normal lucește la el așa? întrebă Detritus.

– Mă simt perfect! Mă simt perfect! zise Dibbler. Ha! Să mai vină vreunul să denigreze standardele mărfii mele!

– Ce se întâmplă, Beregată? întrebă Colon.

– Se spune... începu Dibbler, verde la față.

– Cine spune? întrebă Morcove.

– *Se* spune, zise Dibbler. Știi tu. Lumea. *Toți oamenii*. Se spune că trolii au ucis pe cineva sus în deal la Dolly Sisters și piticii au sfărâmat totul din magazinul de oale non-stop al lui Cretosu trolul și-au dărâmat Podul de Alamă și...

Morcove privi în susul străzii.

– Tocmai ai traversat Podul de Alamă, zise el.

– Da, păi... eu ți-am spus ce se spune, zise Dibbler.

– A, am înțeles.

Morcove se îndreptă de spate.

– Ai auzit cumva... așa, din întâmplare... și alte lucruri despre pitici? zise Cuddy.

– Cred că va trebui să mergem să discutăm cu Patrula de Zi despre arestarea lui Cărbunaru, zise Morcove.

– Dar n-avem arme, zise Colon.

– Cărbunaru n-are niciun amestec în uciderea domnului Hammerhock, sunt convins, zise Morcove. Suntem înarmați cu adevărul. Cum ni s-ar putea împotrivi, dacă suntem înarmați cu adevărul?

– Păi, ar putea cu o arbaletă, de pildă, să ne trimită o săgeată drept în ochi de să ne iasă prin ceafă, zise sergentul Colon.

– În regulă, sergent, zise Morcove, atunci de unde mai luăm *încă* niște arme?

Silueta masivă a Arsenalului se profila pe cerul luminat de apus.

Era straniu să dai peste un arsenal într-un oraș care se baza pe înșelătorii, mită și asimilare ca să-și învingă dușmanii dar, după cum spunea sergentul Colon, după ce le-ai câștigat armele la cărți, aveai nevoie de un loc unde să le depozitezi.

Morcove bătu la ușă. După o vreme, se auziră pași, și se deschise o ferestruică. O voce suspicioasă spuse: „Da?"

– Caporal Morcove, Miliția orașului.

– N-am auzit de așa ceva. Cărați-vă.

Și ferestruica se închise. Morcove îl auzi pe Nobby cum râde înfundat.

Bătu din nou în ușă, mai tare.

– Da?

– Sunt caporalul Morcove...

Oblonul dădu să se închidă, dar se lovi de bastonul lui Morcove, pe care acesta îl îndesase în gaură.

– ... și am venit să iau arme pentru oamenii mei.

– Da? Și cu ce drept?

– Cum? Dar sunt...

Bastonul fu dat la o parte și oblonul se închise cu un bufnet.

– Să iertați, zise caporalul Nobbs, băgându-se în față, cu coatele. Lăsați-mă pe mine să încerc. Că eu am mai fost pe-aici, știți.

Trase ușii un șut cu vestitele sale cizme cu căpute de oțel, temute pretutindeni unde se găseau oameni prăbușiți la podea și incapabili de a se apăra.

Zdrang.

– Ți-am spus să te...

– Suntem auditori, zise Nobby.

Urmă o clipă de liniște.

– Cum?

– Am venit să facem inventarul.

– Pe ce ba...

– Cum? Cum? Auzi ce zice, pe ce bază? Nobby rânji disprețuitor către gardiști. Așa? Vrea să mă țină la ușă, să aibă timp amicii lui să dea fuga să scoată marfa de la amanet, carevasăzică?

– Dar nu...

– Și, și pe urmă, o să ne facă figura aia cu o mie de săbii în gestiune, mai știi? Cinzeci de lăzi, stivuite, da' dacă le deschizi, alea patruzeci de la fund sunt pline cu bolovani, așa-i?

– Eu...

– Cum te cheamă, musiu?

– Eu...

– Să deschizi ușa în clipa asta!

Ferestruica se închise. Se auzi zăngănitul unor zăvoare trase de cineva care nu e deloc sigur că e bine ce face și-o să se apuce dintr-o clipă într-alta să pună întrebări.

– Ai vreo hârtie la tine, Fred? Repede!

– Da, dar... începu sergentul Colon.

– Orice hârtie! *Acum!*

Colon scotoci în buzunar și-i înmână lui Nobby o factură de băcănie taman când se deschise ușa. Nobby se năpusti țâfnos înăuntru, obligându-l pe omul care-i deschisese să dea îndărăt.

– Nu fugi! zbieră el, n-am găsit nicio neregulă...

– Nu fu...

– DEOCAMDATĂ!

Morcove apucă să vadă că se aflau într-o sală imensă, plină de umbre complicate. În afară de omul de la ușă, mai gras decât Colon, se mai vedeau și doi troli, care păreau să lucreze la o tocilă. Evenimentele recente nu păreau să fi pătruns prin zidurile groase ale locului.

– În regulă, nu intrați în panică, doar opriți orice activitate, opriți orice activitate, vă rog. Sunt caporalul Nobbs, de la Inspectoratul de Intendență al orașului Ankh-Morpork, Biroul de Audit...

Hârtia fu fluturată prin fața ochilor omului cu o viteză orbitoare, iar vocea lui Nobby tremură o clipă, cât el socoti cum să încheie fraza...

– ... Municipal, Inspector Audit Special. Câte persoane lucrează aici?

– Doar eu...

Nobby arătă spre troli.

– Și cu ăștia ce-i?

Omul scuipă pe podea.

– A, am crezut că întrebi de *persoane*.

Morcove întinse automat o mână, care se opri în platoșa lui Detritus.

– OK, zise Nobby, ia să vedem ce avem aici...

Și-o porni în pas rapid pe lângă rastele, așa încât ceilalți trebuiau să alerge ca să țină pasul cu el.

– Ce-i asta?

– Ăă...

– Nu știi, ai?

– Ba da... e... e...

– O arbaletă de asalt, cu afet, de 2 000 de livre, cu coardă triplă și dispozitiv de încărcare cu dublă acțiune?

– Așa-i.

– Asta nu-i o arbaletă klatchiană ranforsată, cu mecanism de armare în picior-de-țap și baionetă subiacentă?

– Ăă... ba da?

Nobby o examină în fugă și-apoi o aruncă la o parte.

Restul membrilor Patrulei de Noapte îl priveau uluiți. Nu-l știuseră vreodată pe Nobby să folosească vreo armă mai complicată decât un cuțit.

– Ai pe-aici vreun arc hershebian din cele cu douăsprezece focuri și încărcare gravitațională?

– Hă? N-am decât ce se vede, domnu'.

Nobby luă din rastel o arbaletă de vânătoare. Brațele lui slăbănoage trosneau din toate încheieturile, în vreme ce el trăgea din răsputeri de mecanismul de armare.

– Săgețile de la asta le-ai vândut?

– Sunt chiar aici!

Nobby alese o săgeată de pe raft și-o instală în locașul ei. Apoi ochi de-a lungul ei. Și se întoarse.

– Îmi *place* inventarul ăsta, zise el. O să-l luăm pe tot.

Omul privi de-a lungul săgeții drept în ochiul lui Nobby și, spre admirația îngrozită a lui Angua, nu leșină.

– Nu mă sperii *pe mine* cu un arc mititel, zise el.

– Ți-e frică de arcul ăsta mititel? zise Nobby. Nu. Așa-i. Ăsta-i un arc mititel. Un arc micuț ca ăsta n-are cum să bage-n sperieți un om ca tine, fiindcă e un arc tare mic. Ca să sperii un bărbat ca tine ar fi nevoie de un arc mai mare.

Angua ar fi dat solda pe-o lună ca să-l poată vedea pe armurier din față. Îl observase pe Detritus cum coboară arbaleta de asalt de pe raft, o armează cu o singură mână și-un icnet abia auzit, și face un pas înainte. Acum putea doar să-și imagineze cum i se rotesc omului ochii-n cap când răceala vârfului săgeții îi atinse ceafa groasă și roșie.

– Cel din spatele tău însă, ăla da, arc *mare*, zise Nobby.

Nu că săgeata aceea de doi metri ar fi fost ascuțită. Scopul ei era să sfărâme uși, nu să facă operații chirurgicale.

– Acum pot să apăs trăgaci? urui Detritus, în urechea omului.

– N-ai îndrăzni să tragi cu chestia aia aici înăuntru! Aia-i o armă de asalt! Ar trece direct prin pereți!

– Asta ulterior, zise Nobby.

– Uite ce, nu...

– Sper că întreții bine chestia aia, zise Nobby. Drăciile astea sunt tare vulnerabile la oboseala metalelor. Mai ales în zona piedicii.

– Ce-i aia piedica? zise Detritus.

Se lăsă liniște.

Morcove reuși să vorbească, parcă de la mare distanță.

– Caporal Nobbs?

– Da, să trăiți?

– Preiau eu de aici, dacă nu te superi.

Împinse cu blândețe arcul de asalt la o parte, dar lui Detritus nu-i plăcuse poanta despre *persoane* și vârful se tot rotea înapoi.

– Uite, zise Morcove, mie nu-mi place acest element de coerciție. N-am venit aici ca să brutalizăm acest biet om. E un angajat al orașului, ca și noi. E foarte urât din partea voastră să băgați groaza în el. De ce nu-i cerem voie, pur și simplu?

– Scuze, domnule, zise Nobby.

Morcove îl bătu pe armurier pe umăr.

– Putem să luăm niște arme? întrebă el.

– Ce?

– Niște arme? În scop oficial?

Armurierul părea incapabil să se adapteze situației.

– Vrei să spui că am de ales? zise el.

– O, desigur. În Ankh-Morpork, noi practicăm acțiunea polițienească liber consimțită. Dacă crezi că nu poți să-ți dai acordul la cererea noastră, trebuie doar să spui.

Se auzi un *bong* discret, când vârful săgeții se lovi din nou de țeasta omului, la ceafă. El căută în van ceva ce să răspundă, căci singurul cuvânt de care-și aducea aminte în clipa aceea era „Foc!".

– Ăă, zise el. Ăă. Mda. Bun. Sigur. Luați ce vreți voi.

– Foarte bine, foarte bine. Și sergentul Colon o să-ți dea o recipisă, în care va menționa, desigur, că ne eliberezi armele de bună voie.

– De bunăvoie?

– Problema este absolut la alegerea dumitale, desigur.

Fața omului se încreți de efortul cugetării disperate.

– Eu socot...

– Da?

– Eu socot că e OK să le luați voi. Luați-le în clipa asta.

– Bravo. Ai un cărucior?

– Și se-ntâmplă cumva să știi ce se spune despre pitici? zise Cuddy.

Angua își dădea seama, din nou, că Morcove n-avea fir de ironie în sufletul lui. Tot ceea ce spusese fusese spus serios. Dacă omul chiar s-ar fi împotrivit, probabil că Morcove ar fi cedat. Sigur, de la *probabil* și până la *cu siguranță* era totuși o distanță.

Nobby ajunsese până la capătul șirului de rafturi, chițăind din când în când de încântare când mai găsea vreun ciocan de război mai interesant sau vreun paloș deosebit de înfiorător. Și încerca să le ia în mână pe toate în același timp.

Apoi le lăsă pe toate să cadă pe jos și-o porni în fugă înainte.

– Oo, uau! O mașină de foc klatchiană! Ei, asta chiar că e pe gustul *meu!*

Îl auziră scormonind prin penumbră. Apoi reapăru, împingând un soi de ladă pe rotițe mici și scârțâitoare. Avea tot felul de mânere și saci dolofani de piele, și o duză în față. Arăta ca un ceainic supradimensionat.

– Are chiar și pielăria unsă și întreținută!

– Ce-i asta? întrebă Morcove.

– *Plus* că are gaz în rezervor! Nobby începu să pompeze energic de-un mâner. După cum am auzit, chestia asta a fost interzisă în opt țări și trei religii au anunțat că vor excomunica pe orice soldat prins c-o folosește![1] Are cineva un foc?

[1] Iar alte cinci au adoptat-o cu titlul de armă sfântă și au recomandat să fie folosită asupra tuturor necredincioșilor, ereticilor, gnosticilor și a celor care se foiesc în timpul predicii.

– Uite aici, zise Morcove, dar ce-i...

– Privește!

Nobby aprinse un chibrit, îl aplică la gura tubului din partea din față a aparatului și trase de o manetă.

Până la urmă reușiră să stingă focul.

– Mai trebuie ajustată niței, zise Nobby, prin masca-i de funingine.

– Nu, zise Morcove.

Tot restul vieții, își va aminti acel jet de flăcări care-i pârlise fața, în drumul său către peretele opus.

– Dar e...

– Nu. E prea periculos.

– Ăsta-i e și *rostul*...

– Vreau să spun că poate răni oamenii.

– Aha, zise Nobby, corect. Trebuia să-mi fi spus. Noi vrem arme care să nu rănească oamenii, da?

– Caporal Nobbs? zise sergentul Colon, care fusese și mai aproape de flăcări decât Morcove.

– Da, dom' sergent?

– L-ai auzit pe caporalul Morcove. Fără arme păgânești. Și oricum, cum se face că știi așa multe despre chestiile astea?

– Serviciul militar.

– Chiar așa, Nobby? zise Morcove.

– Am avut o slujbă *deosebită*, să trăiți. Mare responsabilitate.

– Și ce slujbă era?

– Ofițer de intendență, să trăiți, zise Nobby, salutând zelos.

– *Tu* ai fost ofițer de intendență? zise Morcove. În armata cui?

– A Ducelui de Pseudopolis, să trăiți.

– Dar Pseudopolisul a pierdut toate războaiele în care a luptat!

– Da... păi...

– Cui ai vândut armele?

– Asta-i calomnie, așa să știți! Erau doar trimise la ascuțit și șlefuit, aproape tot timpul!

– Nobby, aici e Morcove, cel care-ți vorbește. Cam cât timp lipseau armele, aproximativ?

– Aproximativ? Aha. Păi, cam sută la sută din timp, dacă e să apreciem *aproximativ*, să trăiți.

– Nobby?

– Ordonați?

– Nu-i nevoie să mă iei cu să trăiți.

– Da, să trăiți.

Până la urmă, Cuddy rămase credincios securii sale, dar mai luă vreo două securi pe lângă, dacă tot erau acolo; sergentul Colon alese o suliță, fiindcă chestia cu sulița, chestia importantă, e că totul se întâmplă la celălalt capăt al ei, și anume departe de tine; subagenta Angua își alese, fără prea mult entuziasm, o sabie scurtă, iar caporalul Nobbs...

...caporalul Nobbs devenise un soi de arici mecanic compus din lame lungi, arcuri, țepușe și chestii butucănoase la câte-un capăt de lanț.

– Ești sigur, Nobby? întrebă Morcove. Nu vrei să mai renunți la nimic?

– E atât de greu să faci o alegere, să trăiți!

Detritus rămăsese la arcul său uriaș.

– Asta-i tot ce iei, Detritus?

– Nu, să trăiți! Iau pe Cremene și Morenă, să trăiți!

Cei doi troli care lucraseră în arsenal se aliniaseră în spatele lui Detritus.

– Le-am primit jurământul, să trăiți, zise Detritus. Folosit jurământ de troli.

Cremene salută aproximativ.

– El spus că rupe capete *goohuloog* la noi dacă noi nu înrolăm și nu facem cum spus la noi, să trăiți.

– Foarte vechi jurământ de troli, zise Detritus. Foarte faimos, foarte tradițional.

– Unul din ei ar putea cără mașina klatchiană de foc... începu Nobby, plin de speranță.

– Nu, Nobby. Păi... bun venit în Gardă, agenți.

– Caporale Morcove?

– Da, Cuddy?

– Nu-i corect. Sunt troli.

– Avem nevoie de fiecare om pe care-l putem găsi, Cuddy.

Morcove făcu un pas îndărăt.

– Acuma, nu dorim ca oamenii să aibă impresia că noi căutăm ceartă, zise el.

– O, păi cu hainele astea, n-o să fie nevoie să căutăm noi ceartă, zise sergentul Colon abătut.

– O întrebare, să trăiți? zise Angua.

– Da, subagent Angua?

– Cine e dușmanul?

– La cum arătăm, n-o să avem nicio problemă să ne găsim dușmani, zise sergentul Colon.

– Nu căutăm dușmani, căutăm informații, zise Morcove. Cea mai bună armă de care avem acum nevoie e adevărul, și pentru început, ne vom duce la Breasla Bufonilor și vom afla de ce fratele Beano a furat gonne.

– El a fost hoțul de gonne?

– Așa cred că a fost, da.

– Dar a murit înainte să fie furat gonne! zise Colon.

– Da, zise Morcove. Știu asta.

– Păi, zise Colon, așa *alibi* mai zic și eu.

Detașamentul se încolonă și, după o scurtă discuție cu trolii privitor la care le e piciorul drept și care e stângul, o porni în marș. Nobby se tot întorcea să se uite cu jind la mașina de foc.

Câteodată, e mai bine să aprinzi un aruncător de flăcări decât să blestemi întunericul.

Zece minute mai târziu, se strecuraseră prin mulțime și ajunseseră în fața celor două Bresle.

– Vedeți? zise Morcove.

– Clădirile sunt alipite, zise Nobby. Și ce-i cu asta? Tot au un zid între ele.

– Nu sunt așa de sigur, zise Morcove. Dar pe cinstea mea, o să aflăm.

– Avem timp pentru asta? întrebă Angua. Credeam că ne ducem la Patrula de Zi.

– E ceva ce trebuie să aflu înainte, zise Morcove. Bufonii nu mi-au spus adevărul.

– Ia stai nițel, ia stai nițel, zise sergentul Colon. Chestia asta a mers mult prea departe. Uite ce e, nu vreau să omorâm pe nimeni, clar? Din întâmplare, eu sunt sergentul prin părțile astea, dacă interesează pe cineva. M-ați înțeles, Morcove? Nobby? Nu tragem, nu scoatem sabia. E destul de rău și-așa dacă dăm buzna pe proprietatea Breslei, dar dacă tragem în cineva, atunci o să dăm rău de tot de bucluc. Lordul Vetinari n-o să se mulțumească cu sarcasmul. S-ar putea să ajungă până la – Colon înghiți în sec – *ironie*. Așa că ăsta a fost un ordin. Și oricum, ce-ai de gând să faci?

– Eu doar vreau ca oamenii să-mi spună chestii, zise Morcove.

– Păi, în caz că nu vor, n-ai voie să-i rănești, zise Colon. Uite ce, poți să pui întrebări, de acord. Dar dacă dr. Whiteface începe să ne facă greutăți, o lăsăm baltă, bine? Mie clovnii îmi dau fiori. Iar el e cel mai rău dintre toți. Dacă el nu vrea să ne răspundă, noi ne retragem în mod pașnic și, ei, nu știu, ne-o veni nouă altă idee. Ăsta-i un ordin, după cum am mai spus. Ai înțeles? E un ordin.

– Dacă nu vrea să ne răspundă la întrebări, repetă Morcove, trebuie să mă retrag în mod pașnic. Corect.

– Dacă ne-am înțeles, e bine.

Morcove ciocăni la poarta Breslei Bufonilor, ridică mâna, prinse tarta cu cremă chiar când ieșea prin gura de tragere și-o îndesă violent înapoi. Apoi trase un șut porții, care se deschise de-o palmă către înăuntru.

Cineva din spatele ei zise: „Au."

Ușa se deschise mai larg, dezvăluind privirii un clovn micuț, glazurat tot cu cremă și cu var.

– Nu era nevoie să faci asta, zise el.

– Voiam doar să intru în spiritul locului, zise Morcove. Eu sunt caporalul Morcove, iar aceasta e miliția cetățenească, și tuturor ne place să mai și râdem.

– Pardon...

– Mai puțin subagentului Cuddy. Iar subagentul Detritus, deși adoră să râdă, o face la câteva minute după restul lumii. Și suntem aici ca să vorbim cu Dr. Whiteface.

Părul clovnului se ridică măciucă în cap. Din butonieră îi țâșni un jet de apă.

– Aveți... aveți o programare? întrebă el.

– Nu știu, zise Morcove. Avem vreo programare?

– Eu am o bilă de fier cu țepușe pe ea, se oferi Nobby.

– Ăla-i un buzdugan, Nobby.

– Pe cuvânt?

– Da, zise Morcove. O programare este un angajament pentru a întâlni pe cineva, în vreme ce un buzdugan e o ditai bucata de metal care se folosește pentru zdrobirea violentă a țestelor. E important să nu confundăm cele două noțiuni, nu-i așa, domnule...?

Și ridică din sprâncene spre clovn.

– Boffo, domnule. Dar...

– Deci, dacă ai putea dumneata să mergi fuguța și să-l anunți pe dr. Whiteface că noi suntem aici cu o bilă de fier

cu țe... Ce tot spun? Vreau să zic, fără programare, și dorim să-l vedem? Te rog? Mulțumesc.

Clovnul dispăru rapid.

– Așa, zise Morcove. A fost bine, sergent?

– Probabil o să fie chiar *satiric*, zise Colon mohorât.

Acum așteptau. După o vreme, subagentul Cuddy scoase din buzunar o șurubelniță și inspectă mașinăria de aruncat tarte, fixată de ușă. Ceilalți se foiau de pe-un picior pe altul, cu excepția lui Nobby, care își tot scăpa diverse lucruri pe picioare.

Boffo reapăru, încadrat de doi măscărici musculoși care arătau de parcă n-aveau *niciun fel* de simț al umorului.

– Dr. Whiteface spune că nu există o miliție a orașului, se aventură el să spună. Dar. Ăă. Dr. Whiteface spune că dacă e ceva cu adevărat important va primi pe câțiva dintre voi. Dar nu pe troli sau pe pitic. Noi am auzit că bande de troli și de pitici terorizează orașul.

– Așa se spune, zise Detritus, încuviințând din cap.

– Apropo, știi cumva ce se... începu Cuddy, dar tăcu după ce Nobby îi dădu un cot.

– Eu și cu tine, sergent? zise Morcove. Și tu, subagent Angua.

– Aoleu, zise sergentul Colon.

Dar îl urmară pe Morcove în clădirea întunecată și de-a lungul coridoarelor sumbre până la biroul doctorului Whiteface. Șeful tuturor clovnilor, bufonilor și măscăricilor stătea în picioare în mijlocul podelei, și un bufon se străduia să-i mai coasă niște paiete pe haină.

– Ei?

– Bună seara, domnule doctor, zise Morcove.

– Aș dori să vă fie clar că lordul Vetinari va afla de îndată despre toate astea, zise dr. Whiteface.

– O, da. Îi voi spune eu, zise Morcove.

– Nu-mi pot închipui de ce mă hărțuiți pe mine în vreme ce afară pe străzi e răscoală.

– A, păi... de asta o să ne ocupăm mai târziu. Dar căpitanul Vimes spunea întotdeauna, domnule, că există infracțiuni mari și infracțiuni mici. Câteodată cele mici par mari, iar pe cele mari abia dacă le vezi, dar chestia crucială este să decizi care-s cele mici și care-s cele mari.

Se priveau fix unul pe celălalt.

– Și? întrebă clovnul.

– Aș dori să-mi vorbiți, zise Morcove, despre ceea ce s-a întâmplat în această casă în seara de alaltăieri.

Dr. Whiteface îl privea în tăcere.

Apoi spuse:

– Și dacă n-o fac?

– Atunci, zise Morcove, mă tem că voi fi obligat, cu deosebit regret, să execut ordinul pe care l-am primit chiar înainte de a intra aici.

Aruncă o privire spre Colon.

– Așa este, nu-i așa, dom' sergent?

– Cum? Hă? Păi, da...

– Eu tare mi-aș dori să nu fiu obligat s-o fac, dar nu am de ales, zise Morcove.

Dr. Whiteface se încruntă fioros la amândoi.

– Dar aici suntem pe proprietatea Breslei! N-aveți niciun drept să... să...

– Eu nu știu despre asta, sunt doar un caporal, zise Morcove. Dar în viața mea n-am nesocotit un ordin direct, și regret să vă comunic că pe acesta îl voi executa pe deplin și întocmai.

– Ia ascultă...

Morcove păși o idee mai aproape.

– Probabil că o să mă rușinez de ce fac, dacă vă consolează, zise el.

Clovnul privi în ochii lui onești și văzu acolo, ca toată lumea, doar purul adevăr.

– Ascultă! Dacă strig, zise dr. Whiteface înroșindu-se la față, pe sub machiaj, vin aici o duzină de oameni!

– Credeți-mă, zise Morcove, asta mi-ar ușura și mai mult executarea ordinului.

Dr. Whiteface se mândrea cu iscusința lui în aprecierea caracterului oamenilor. În expresia hotărâtă a lui Morcove nu se putea distinge nimic altceva decât onestitate absolută, meticuloasă. Se jucă nițel cu o pană de scris și-apoi o aruncă în lături cu o mișcare bruscă.

– La naiba! strigă el. Cum ați aflat, hai? Cine v-a spus?

– N-aș putea să vă spun, serios, zise Morcove. Dar oricum, e logic. Ambele Bresle au câte o singură intrare, dar clădirile sunt lipite. Nu era nevoie decât să facă cineva o gaură în zid.

– Te asigur că noi n-am știut nimic, zise clovnul.

Sergentul Colon era pierdut în admirație. Văzuse el destui care blufau când aveau o mână proastă, dar nu mai văzuse pe nimeni care să blufeze fără cărți.

– Am crezut că e o simplă farsă, zise clovnul. Ne-am gândit că tânărul Beano o făcuse cu intenții umoristice, dar pe urmă a fost găsit mort și noi n-am...

– Mai bine arătați-mi spărtura, zise Morcove.

Restul Gărzii stătea în curte, în diverse variații pe tema Pe Loc Repaus.

– Caporal Nobbs?

– Da, subagent Cuddy?

– *Ce anume* spune toată lumea despre pitici?

– Ei, haide, faci mișto de mine, așa-i? Oricine știe *cât de cât* ceva despre pitici știe asta, zise Nobby.

Cuddy tuși.

– Nu și piticii, zise el.

– Cum adică nu și piticii?

– *Nouă* nimeni nu ne-a spus ce știe toată lumea despre pitici, zise Cuddy.

– Păi... s-or fi gândit că știți, zise Nobby, cam leșinat.

– Eu nu știu.

– Of, *bine*, zise Nobby. Aruncă o privire către troli, apoi se aplecă spre Cuddy și șopti ceva în zona aproximativă a urechii lui.

Cuddy dădu din cap.

– A, asta-i tot?

– Da. Ăă... e adevărat?

– Cum? A, da. E ceva natural pentru un pitic. Unii sunt mai bine înzestrați decât alții, bineînțeles.

– Așa-i la toată lumea, zise Nobby.

– Eu unul, de pildă, am economisit peste șaptezeci și opt de dolari.

– *Nu!* Adică, nu. Vreau să spun, nu e vorba să fii bine înzestrat cu *bani*. Vreau să spun...

Și Nobby îi șopti din nou. Expresia lui Cuddy nu se schimbă.

Nobby dădu din sprâncene la el.

– Ei, e adevărat?

– De unde să știu eu? Nu știu câți bani au în medie oamenii.

Nobby se dezumflă.

– Măcar o chestie tot e adevărată, zise el. Voi, piticii, chiar sunteți îndrăgostiți de aur, așa-i?

– Sigur că nu. Nu fi fraier.

– Păi...

– Doar spunem așa, ca să-l momim în pat.

Erau în dormitorul unui clovn. Colon se întrebase câteodată ce fac clovnii la ei acasă, și iată, era totul aici – suportul

supradimensionat de pantofi, presa extra-lată de pantaloni, oglinda cu lumânări de jur împrejur, niște batoane de fard de dimensiuni industriale... și un pat care părea cu nimic mai complicat decât o pătură pusă direct pe jos, fiindcă asta și era. Clovnii și bufonii nu erau încurajați să aibă un stil de viață confortabil. Umorul era o treabă serioasă.

Mai era acolo și o gaură în zid, destul de mare cât să încapă un om. Lângă ea se vedea o grămăjoară de cărămizi sfărâmate.

De partea cealaltă era întuneric.

De partea cealaltă, oamenii ucideau alți oameni pentru bani.

Morcove își strecură capul și umerii prin spărtură, dar Colon încercă să-l tragă înapoi.

– Stai nițel, băiete, nu știi ce orori te așteaptă dincolo de aceste ziduri...

– Doar arunc o privire, ca să aflu.

– Ar putea fi o cameră de tortură sau o temniță sau vreo gropniță hidoasă sau cine știe ce!

– E doar camera unui student, dom' sergent.

– Păi, vezi?

Morcove trecu dincolo. Îl auzeau cum se mișcă de colo colo în întuneric. Era un întuneric de asasin, și părea cumva mai bogat și mai puțin mohorât decât întunericul de la clovni.

Băgă capul înapoi.

– Dar să știți că pe-aici n-a trecut nimeni de ceva vreme, zise el. Pe podea e plin de praf, dar se văd urme de pași în el. Și ușa e încuiată și zăvorul tras. Pe dinăuntru.

Restul trupului lui Morcove reveni și el, după cap.

– Vreau doar să fiu sigur că am înțeles pe deplin, îi spuse el doctorului Whiteface. Beano a făcut spărtura care duce în Breasla Asasinilor, da? Și pe urmă s-a dus și a făcut să explodeze dragonul ăla? Și apoi s-a întors prin spărtura asta? Și atunci cum a fost ucis?

– De către Asasini, nu mă îndoiesc, zise Dr. Whiteface. Ar fi fost dreptul lor. În fond, intrarea prin efracție pe proprietatea Breslei e o infracțiune foarte gravă.

– L-a văzut cineva pe Beano după explozie? întrebă Morcove.

– O, da. Boffo era de pază la poartă și își amintește foarte clar că l-a văzut ieșind.

– E sigur că el era?

Dr. Whiteface părea nedumerit.

– Bineînțeles.

– De ce?

– De ce? Pentru că l-a recunoscut, desigur. Așa îți dai seama cine sunt oamenii. Te uiți la ei și spui... ăsta e cutare. Se cheamă re-cu-noaș-te-re, zise clovnul, apăsat și cu subînțeles. Era Beano. Boffo spune că arăta foarte îngrijorat.

– Aha. Bine. Nu mai am întrebări, domnule doctor. Beano avea cumva vreun prieten printre asasini?

– Păi... e posibil, e posibil. Noi nu dezaprobăm vizitele.

Morcove privi lung la fața clovnului. Apoi zâmbi.

– Desigur. Ei, cu asta am cam terminat, cred.

– Măcar dacă ar fi rămas la ceva, știți, *original*, zise dr. Whiteface.

– Ca de pildă o găleată cu var pusă pe ușă sau o tartă cu cremă? întrebă sergentul Colon.

– Exact!

– Ei, păi, noi ar trebui să plecăm, zise Morcove. Presupun că nu doriți să depuneți o plângere împotriva Asasinilor?

Doctorul Whiteface încercă să arate panicat, dar nu-i ieșea prea bine, având în vedere rânjetul larg care-i era pictat pe față.

– Cum? Nu! Vreau să spun – dacă un asasin ar fi pătruns prin efracție *la noi* în Breaslă, adică nefiind în exercițiul

funcțiunii, păi, noi, în ceea ce ne privește, ne-am fi considerat pe deplin îndreptățiți să, mă rog...

– Să-i turnați dulceață în sân? zise Angua.

– Să-l pocniți în cap cu o băsică pe băț? zise Colon.

– Tot ce se poate.

– Fiecare Breaslă cu metodele ei, desigur, zise Morcove. Vă sugerez să plecăm, dom' sergent. Nu mai avem ce face aici. Ne cerem scuze că v-am deranjat, dr. Whiteface. Îmi dau seama ce povară am fost pentru dumneata.

Clovnul se pleoști de tot, de ușurare.

– Niciun deranj. Niciun deranj. Mă bucur dacă am fost de ajutor. Știu că trebuie să vă faceți datoria.

Îi conduse în jos pe scări și înapoi în curte, făcând conversație febrilă. Restul Gărzii luă, zăngănind, poziție de drepți.

– De fapt... zise Morcove, tocmai când era condus spre poartă, ar mai fi *un lucru*, dacă ați putea.

– Desigur, desigur.

– Ăă, îmi dau seama că sunt puțin impertinent, zise Morcove, dar m-au interesat întotdeauna obiceiurile Breslelor... așa că... ar putea cineva să-mi arate muzeul dumneavoastră, credeți?

– Pardon? Care muzeu?

– Muzeul clovnilor?

– A, vrei să spui Sala Fețelor. Nu e un muzeu. Desigur. Nu e niciun secret acolo. Boffo, ia notă. Va fi plăcerea noastră să ți-o prezentăm oricând dorești, caporale.

– Mulțumesc foarte mult, dr. Whiteface.

– Oricând dorești.

– Tocmai am ieșit din tură, zise Morcove. Mi-ar plăcea chiar acum. Dacă tot sunt aici, știți.

– Nu poți să ieși din tură când... Au! zise Colon.

– Pardon, sergent?

– Mi-ai dat un șut!

– Te-am călcat din greșeală pe picior, sergent. Îmi pare rău.

Colon îl privi în ochi pe Morcove, încercând să distingă un mesaj. Se obișnuise cu Morcove cel simplu. Morcove cel complicat era la fel de neliniștitor ca o rață care încearcă să te sfâșie bucăți.

– Noi o să, ăă, păi, noi plecăm atunci, bine? zise el.

– N-are rost să mai rămâneți aici acum că *totul s-a rezolvat*, zise Morcove, mișcând fioros din sprâncene. Mai bine ne-am lua liber în seara asta, de fapt.

Aruncă o privire către acoperișuri.

– A, păi, acum că *totul s-a rezolvat*, noi o să plecăm, zise Colon. Nu-i așa, Nobby?

– A, da, sigur că plecăm, fiindcă *totul s-a rezolvat*, zise Nobby. Ai auzit, Cuddy?

– Ce, că *totul s-a rezolvat?* zise Cuddy. A, da. Noi putem să plecăm. OK, Detritus?

Detritus privea fix la nimic, ursuz, cu pumnii sprijiniți de pământ. Asta era postura normală pentru un trol care așteaptă să vină sorocul următorului gând.

Silabele numelui său înghiontiră un neuron, îndemnându-l la activitate ezitantă.

– Ce? întrebă el.

– *Totul s-a rezolvat.*

– Ce rezolvat?

– Știi tu... moartea domnului Hammerhock și toate celelalte.

– Serios?

– Da!

– Aha.

Detritus se gândi o vreme la asta, dădu din cap și căzu din nou în ce stare o fi fost aceea pe care o avea de obicei mintea lui.

Alt neuron mai aruncă o scânteie.

– Bine, zise el.

Cuddy îl privi câteva clipe.

– Cam asta a fost, zise el trist. Altceva nu mai dă din el.

– Mă întorc repede, zise Morcove. Putem merge, nu-i așa... Joey, da? Dr. Whiteface?

– N-are ce să strice, presupun, zise dr. Whiteface. Foarte bine. Arată-i caporalului Morcove orice dorește, Boffo.

– În regulă, domnule, zise clovnul cel mititel.

– Trebuie să fie o slujbă tare veselă, să fii clovn, zise Morcove.

– Așa trebuie?

– Numai glume și distracție, vreau să spun.

Boffo îl privi chiorâș pe Morcove.

– Păi... zise el. Sunt și momente bune...

– Pariez că da. Sunt convins.

– Faci deseori de gardă la poartă, Boffo? întrebă amabil Morcove, pe când mergeau prin clădirea Breslei Bufonilor.

– Ha! Mai tot timpul, zise Boffo.

– Și când a venit prietenul ăla al lui Beano, știi tu, asasinul... când l-a vizitat?

– A, deci știi despre el, zise Boffo.

– O, da, zise Morcove.

– Acum vreo zece zile a fost, zise Boffo. O luăm pe-aici, pe lângă poligonul de tir cu tarte.

– Uitase numele lui Beano, dar știa în ce cameră stă. Nu știa numărul camerei, dar te-a condus direct la ușă, continuă Morcove.

– Așa-i. Presupun că ți-a spus dr. Whiteface, zise Boffo.

– Am vorbit cu dr. Whiteface, zise Morcove.

Angua simțea că începe să înțeleagă felul în care punea Morcove întrebări. Le punea nepunându-le. Pur și simplu

spunea oamenilor ceea ce știa sau suspecta el, iar ei se trezeau completând detaliile relatării, în efortul de a ține pasul cu el. Și niciodată nu spunea, propriu-zis, vreo minciună.

Boffo deschise o ușă și moșmondi să aprindă o lumânare.

– Ei, asta e, zise el. Eu am în grijă locul ăsta, când nu sunt pus să păzesc afurisita de poartă.

– Zei din ceruri, șopti Angua. E oribil.

– E foarte interesant, zise Morcove.

– E istoric, zise clovnul Boffo.

– Toate căpșoarele alea mici...

Se întindeau cât vedeai cu ochii în lumina lumânării, raft după raft înțesat cu fețișoare minuscule de clovni – ca și cum un trib de vânători de capete ar fi căpătat deodată un simț sofisticat al umorului și dorința de a face lumea un loc mai bun.

– Ouă, zise Morcove. Sunt ouă obișnuite de găină. Procedura e asta: iei un ou de găină, și faci câte o găurică la fiecare capăt, și sufli prin ele să iasă tot oul dinăuntru, pe urmă un clovn își pictează înfățișarea de clovn pe coaja oului și atunci acela e machiajul lui oficial și niciun alt clovn n-are voie să-l folosească. Asta e foarte important. Unele înfățișări sunt transmise ca moștenire de familie generații întregi, să știi. E un lucru foarte valoros înfățișarea unui clovn. Nu-i așa, Boffo?

Clovnul se holba la el.

– De unde știi tu toate astea?

– Am citit într-o carte.

Angua ridică un ou străvechi. De el era legată o etichetă, pe care erau scrise o duzină de nume, toate tăiate cu o linie, în afară de ultimul. Cerneala numelor celor mai de sus pălise de aproape nu se mai vedea. Îl puse la locul lui și, fără să bage de seamă, își șterse mâna de tunică.

– Ce se întâmplă dacă un clovn vrea să folosească fața altui clovn? întrebă ea.

– A, noi comparăm toate ouăle noi cu cele de pe rafturi, zise Boffo. Nu e permis.

Se plimbau printre rafturile cu fețe. Angua simțea că aproape poate auzi clipocitul a milioane de pantaloni plini cu jeleu și ecourile a mii de nasuri claxonând, și a mii de rânjete pictate pe fețe lipsite de zâmbet. Undeva pe la mijlocul camerei era un soi de alcov în care se găsea un birou și un scaun, o etajeră încărcată cu registre vechi și un banc de lucru plin cu borcănașe de vopsea uscată, șuvițe de păr de cal vopsit, paiete și tot felul de mărunțișuri aparținând artei specializate a pictorului de ouă. Morcove ridică un smoc de păr de cal colorat și-l răsuci gânditor între degete.

– Dar cum ar fi, zise el, dacă un clovn, vreau să spun, unul care are propria lui față... dacă, să presupunem, ar vrea să folosească fața altui clovn?

– Pardon? zise Boffo.

– Dacă, să zicem, ar folosi machiajul altui clovn? întrebă Angua.

– A, asta se întâmplă tot timpul, zise Boffo. Băieții împrumută mereu unsoare de la prieteni...

– Unsoare? întrebă Angua.

– Fardul cu care se machiază, traduse Morcove. Nu, cred că ceea ce vrea să întrebe subagenta, Boffo, e asta: ar putea un clovn să se machieze astfel încât să arate ca alt clovn?

Fruntea lui Boffo se încreți, ca și cum ar fi încercat din greu să înțeleagă o întrebare imposibilă.

– Pardon?

– Unde e oul lui Beano, Boffo?

– Chiar aici pe birou, zise Boffo. Poți să te uiți la el dacă vrei.

Le fu înmânat un ou. Avea un nas roșu și gogonat și o perucă roșie. Angua văzu cum Morcove îl ridică spre lumină, scoțând din buzunar câteva firicele roșii.

– Dar, zise ea, încercând din nou să-l facă pe Boffo să înțeleagă, n-ai putea să te trezești într-o dimineață și să te machiezi astfel încât să arăți ca un *alt* clovn?

El o privi. Era greu să-ți dai seama de expresia feței lui, gura fiindu-i pictată într-o veșnică grimasă de durere, dar după cum i se părea ei, ai fi zis că-i sugerase să execute un anume act sexual cu un pui de găină.

– Cum aș putea face asta? zise el. Atunci n-aș mai fi *eu*.

– Dar s-ar putea ca altul să o facă totuși?

Butoniera lui Boffo scuipă apă.

– Nu sunt obligat să ascult astfel de murdării, domnișoară.

– Ce spui tu înseamnă, atunci, zise Morcove, că niciun clovn nu și-ar face vreodată machiajul după, ăă, modelul altui clovn?

– Iar începi!

– Da, dar poate că din greșeală vreun clovn începător ar putea...

– Uite ce e, noi suntem oameni cumsecade, bine?

– Scuze, zise Morcove. Cred că înțeleg. Acuma... când a fost găsit bietul domn Beano, nu mai avea pe cap peruca de clovn, dar așa ceva e foarte posibil să se fi pierdut în râu. Dar nasul, ei... i-ai spus sergentului Colon că i-a luat cineva nasul. Nasul lui *adevărat*. Ai putea, zise Morcove, cu tonul amabil cu care s-ar adresa cineva unui retardat, să ne arăți nasul tău *adevărat*, Boffo?

Boffo își ciocăni nasul roșu și borcănat pe care-l purta.

– Dar ăla e... începu Angua.

– ...nasul tău *adevărat*, zise Morcove. Mulțumesc.

Clovnul se mai calmă nițel.

– Cred că mai bine ați pleca, zise el. Nu-mi plac lucrurile de felul ăsta. Mă dau peste cap.

– Îmi pare rău, zise Morcove, din nou. Doar că... eu cred că am o idee. M-am mai gândit la asta și înainte... dar acum

sunt destul de sigur. Cred că știu cine a făcut asta. Dar a trebuit să văd ouăle ca să fiu sigur.

– Vrei să spui că l-a ucis un alt clovn? sări Boffo, belicos. Că dacă asta spui, eu mă duc direct la...

– Nu chiar, zise Morcove. Dar îți pot arăta fața ucigașului.

Întinse mâna și luă ceva dintre mărunțișurile de pe masă. Apoi se întoarse spre Boffo și-și deschise palma. Avea spatele întors spre Angua, așa că ea nu putea vedea ce avea el în mână. Dar Boffo scoase un strigăt răgușit și-o rupse la fugă printre rândurile de fețe, cu pantofii uriași plesnind asurzitor podeaua de piatră.

– Mulțumesc, spuse Morcove, către spinarea lui îndepărtată. Ne-ai fost de mare ajutor.

Strânse pumnul la loc.

– Haide, zise el. Mai bine plecăm. Nu cred că ne vor simpatiza prea tare pe-aici, într-un minut sau două.

– Ce i-ai arătat? întrebă Angua, cum avansau ci demn, dar rapid, spre ieșire. Era ceva ce-ai venit aici să găsești, da? Tot ce-ai spus, despre cât de mult vrei să vizitezi muzeul...

– *Chiar* voiam să-l vizitez. Un bun polițist trebuie să fie întotdeauna deschis experiențelor noi, zise Morcove.

Ajunseră la ieșire. Nicio tartă răzbunătoare nu se năpusti asupra lor din întuneric.

Afară, Angua se rezemă de zid. Aerul mirosea mai bine aici, ceea ce e o apreciere tare neobișnuită, pentru aerul din Ankh-Morpork. Dar cel puțin, aici oamenii puteau râde fără să fie plătiți pentru asta.

– Nu mi-ai arătat ce l-a speriat așa, zise ea.

– I-am arătat un ucigaș, zise Morcove. Îmi pare rău. N-am crezut c-o s-o ia chiar așa. Presupun că sunt cu toții cam încordați, zilele astea. Și e la fel ca și cu piticii și uneltele. Fiecare gândește în felul lui.

– Ai găsit acolo fața ucigașului?

– Da.

Morcove deschise palma.

Conținea un ou alb.

– Așa arată, zise el.

– Ucigașul n-are *față?*

– Nu, acum gândești ca un clovn. Eu sunt foarte simplu, zise Morcove, dar ceea ce cred că s-a întâmplat e asta. Cineva de la Asasini își dorea o cale de a intra și-a ieși fără să fie văzut. Și-a dat seama că între cele două Bresle nu e decât un zid subțire. El avea o cameră. Tot ce avea de făcut era să afle cine locuiește de cealaltă parte. Mai târziu l-a ucis pe Beano și i-a luat peruca și nasul. Nasul lui *adevărat*. Așa gândesc clovnii. Cu machiajul n-a fost prea greu. Fard poți cumpăra de oriunde. A intrat în Breaslă machiat ca să arate ca Beano. A spart zidul. Pe urmă a coborât în curtea interioară, în fața muzeului, dar de data asta, îmbrăcat ca Asasin. A luat... a luat gonne și s-a întors aici. A trecut din nou prin gaura din zid, deghizat în Beano, și a plecat fără probleme. Și pe urmă, cineva l-a ucis *și pe el.*

– Boffo a spus că Beano arăta îngrijorat, zise Angua.

– Și eu m-am gândit: asta-i ciudat, fiindcă ar trebui să privești un clovn de foarte aproape ca să-ți poți da seama care-i expresia lui adevărată. Dar ai *putea* observa dacă machiajul lui nu e chiar cum trebuie. Dacă, de pildă, a fost făcut de cineva care nu prea e obișnuit să facă asta. Dar lucrul important e că dacă un clovn vede fața lui Beano că iese pe ușă, pentru el înseamnă că a văzut *persoana* plecând. Ei nu pot gândi că altcineva poate purta acea față. Nu așa gândesc ei. Un clovn și înfățișarea lui sunt unul și același lucru. Fără machiajul lui, un clovn nu există. Un clovn n-ar purta machiajul altui clovn, la fel cum niciun pitic n-ar folosi uneltele altui pitic.

– Sună riscant totuși, zise Angua.

– A fost. A fost foarte riscant.

– Morcove? Ce vrei să faci mai departe?

– Cred că ar fi o idee bună să aflăm a cui era camera de cealaltă parte a spărturii, nu crezi? S-ar putea să aparțină prietenului lui Beano.

– În Breasla Asasinilor? Doar noi doi?

– Ăă. Ai dreptate.

Morcove părea atât de abătut, încât Angua cedă.

– Cât e ceasul? întrebă ea.

Morcove scoase, cu multă atenție, ceasul pregătit pentru căpitanul Vimes din punguța lui de pânză.

– E...

– *...abing, abing, abong, bong... bing... bing...*

Așteptară răbdători să termine.

– Șapte fără un sfert, zise Morcove. Merge perfect, să știi. L-am potrivit după cadranul solar, ăla mare din Universitate.

Angua aruncă o privire cerului.

– OK, zise ea. Eu pot să aflu, cred. Lasă asta în seama mea.

– Cum?

– Ăă... eu... păi, aș putea să mă schimb de uniformă, nu, și, ăă, să mă dau drept sora vreunei servitoare, sau ceva, și să intru înăuntru...

Morcove nu părea convins.

– Crezi că ar funcționa?

– Ai vreo idee mai bună?

– Acum nu.

– Ei, vezi. Eu o să... uite... tu întoarce-te la restul trupei și... eu o să găsesc un loc să mă schimb cu ceva mai potrivit.

Nu avu nevoie să întoarcă privirea ca să-și dea seama de unde vine chicotitul. Gaspode avea un talent să apară neauzit, ca un mic norișor de metan într-o cameră aglomerată, și la fel ca și acesta, reușea să umple în mod nefericit întreg spațiul disponibil.

– De unde să faci rost de haine de schimb prin părțile astea? întrebă Morcove.

– Un bun gardist știe întotdeauna să improvizeze, zise Angua.

– Tare mai horcăie cățelul ăla, zise Morcove. De ce te urmează peste tot?

– Chiar n-aș ști să-ți spun.

– Ți-a adus un cadou.

Angua riscă o privire. Gaspode ținea, cu mare greutate, un os uriaș în gură. Osul era mai lat decât lungimea câinelui, și aparținuse probabil vreunui animal care se înecase în mlaștinile preistoriei. Era, pe alocuri, verde și mucegăit.

– Ce drăguț, zise ea rece. Hai, tu du-te. Lasă-mă să văd ce pot face...

– Dacă ești sigură... începu Morcove, cu regret în glas.

– Da.

După plecarea lui, Angua se îndreptă spre cel mai apropiat gang. Mai erau doar câteva minute până la răsăritul lunii.

Sergentul Colon salută când îl văzu venind pe Morcove, îngândurat și încruntat.

– Putem merge acasă acum, domnule? sugeră el.

– Cum? De ce?

– Acum că totul s-a rezolvat?

– Am spus asta doar ca să îndepărtez suspiciunea, zise Morcove.

– Aha. Foarte deșteaptă mișcare, zise sergentul, repede. Așa m-am gândit și eu. Spune asta ca să îndepărteze suspiciunea, așa m-am gândit.

– Încă mai avem un ucigaș liber pe străzi. Sau ceva și mai rău.

Morcove își privi trupa desperecheată.

– Dar acum, cred că va trebui să rezolvăm problema cu Patrula de Zi, zise el.

– Ăă. Lumea spune că e practic răscoală acolo, zise Colon.

– De aceea trebuie s-o rezolvăm.

Colon își mușcă buza. El nu era, propriu-zis, un laș. Anul trecut orașul fusese invadat de un dragon, iar el se urcase pe un acoperiș și chiar trăsese în el cu săgeți în vreme ce fiara se repezea asupra lui cu gura deschisă, deși e adevărat că după aceea fusese obligat să-și schimbe izmenele. Dar asta fusese *simplu*. Ditamai dragonul care scuipă foc, nu e nimic complicat în asta. E acolo, chiar în fața ta, și se pregătește să te prăjească de viu. E singurul lucru de care trebuie să-ți faci griji. Sigur, e *cogeamite* lucrul de care să-ți faci griji, dar e... simplu. Nu este niciun mister cu el.

– Noi o să trebuiască să rezolvăm asta? zise el.

– Da.

– A. Bine. Mie-mi place să rezolv lucruri.

Moș Ron Duhoare era membru în bună regulă al Breslei Cerșetorilor. Era un Mormăitor, și încă unul bun. Obișnuia să umble în urma oamenilor, mormăind în limba lui personală, până când îi dădeau bani ca să înceteze. Lumea îl considera nebun, dar nu era, nu pe de-a-ntregul. Problema lui era doar că, deși la nivel cosmic el era ancorat în realitate, avea dificultăți să remarce lucrurile mai mici, cum ar fi alți oameni, zidurile și săpunul (deși în ceea ce privește obiectele foarte mici, cum ar fi monedele, vederea lui era deosebit de ageră).

Ca urmare, el nu fu deloc surprins când o femeie tânără și frumoasă țâșni pe lângă el și-și scoase toate hainele. Lui i se întâmplau mereu asemenea lucruri, deși până acum doar pe dinăuntrul capului.

Apoi văzu ceea ce se întâmplă după aceea.

Stătu să se uite după silueta suplă și aurie care trecu pe lângă el ca săgeata.

– Le-am *spus* eu! Le-am *spus* eu! zise el. Capătul greșit al trompetei zdrențărosului îi paște, să nu crezi că n-am s-o fac. Scârnăvie. Mână moartă și creveți! Le-am *spus* eu!

Gaspode dădu din ceea ce era teoretic o coadă când o văzu pe Angua reapărând.

– „Hă te himbi gu gheva mai botrivit"! zise el cam înfundat, din cauza osului din gură. Bună ajda. Hi-am agus o migă adenție...

Și dădu drumul osului pe pavaj. Nici pentru ochii de lup ai lui Angua nu arăta mai îmbietor.

– Ce să fac cu el? zise ea.

– E plin ochi cu măduvă hrănitoare, osul ăla, zise el, acuzator.

– Să crezi tu, zise Angua. Ia zi, cum intri tu de obicei în Breasla Asasinilor?

– Și poate mai târziu am putea să dăm o tură, să zicem, pe la grămezile de gunoi din strada Phedre? zise Gaspode, cu coada-i ciuntită bătând în continuare darabana pe pavaj. Sunt niște șobolani acolo de-o să ți se facă păru'... Nu, bine, uită c-am zis de asta, sfârși el repede, când văzu focul care se aprinse pentru o clipă în ochii lui Angua.

Suspină.

– E o scurgere lângă bucătărie, zise el.

– Are loc un om?

– Nici măcar un pitic. Dar n-o să merite. Le dă spaghete în seara asta. Nu găsești prea multe oase în spaghete.

– Haide.

El o urmă șchiopătând.

– Ăla era un os pe cinste, zise el. Nici atâtica nu se înverzise. Ha! Da' la o cutie dă bomboane dă șocolată de la Musiu Chipeș n-ai zice nu, pariez.

Apoi se piti la pământ, când ea se întoarse furioasă spre el.

– Ce tot spui?

– Nimic! Nimic!

Se luă din nou după ea, scheunând.

Nici Angua nu era prea fericită. Întotdeauna fusese o problemă, chestia asta cu blana și colții care-i creșteau la fiecare lună plină. Dățile trecute, chiar când credea că în sfârșit avusese noroc, descoperise că puțini bărbați se simt fericiți într-o relație dacă partenerei lor îi crește blană și urlă la lună. Și-și jurase: fără încurcături dintr-astea.

În ceea ce-l privește pe Gaspode, el se resemnase la o viață lipsită de iubire, sau cel puțin, mai multă iubire decât afecțiunea practică de care avusese parte până acum, și anume o chihuahua luată prin surprindere și o scurtă aventură cu piciorul unui poștaș.

Pulberea nr.1 alunecă pe hârtia îndoită și umplu tubul de metal. Afurisitul de Vimes! Cine-ar fi crezut că o să îndrăznească să vină pe acoperișul Operei? Pierduse acolo un rând de tuburi. Dar mai avea încă trei, puse bine în locașul lor din patul armei, gol pe dinăuntru. Un săculeț de pulbere nr.1 și cunoștințe rudimentare de turnare a plumbului, doar de asta avea nevoie un om, ca să stăpânească orașul...

Gonne zăcea pe masă. Metalul avea un luciu albăstrui. Sau, poate, nu un luciu, o lucire. Și, bineînțeles, asta doar din pricina uleiului. Trebuia să crezi că e doar uleiul. Era foarte clar că e un lucru de metal. Era imposibil să fie ceva viu.

Și totuși...

Și totuși...

– Se aude că cea de la Breaslă era doar o fată cerșetoare.

Și? Și ce dacă? Era o țintă oportună. N-a fost vina mea. A fost vina ta. Eu sunt doar gonne. Nu gonne e cel care ucide oameni. Oamenii ucid oameni.

– Tu l-ai ucis pe Hammerhock! Băiatul a spus că ai tras singur! Și el te reparase!

Te așteptai la recunoștință? Ar fi construit un alt gonne.

– Și ăsta era un motiv ca să-l ucizi?

Desigur. N-ai destulă înțelegere.

Vocea asta, să fie oare în capul lui sau vine de la gonne? Nu putea fi sigur. Edward spusese că exista o voce... o voce care spunea că orice dorești, îți poate da...

Lui Angua îi fu ușor să intre în Breaslă, chiar trecând prin mulțimea furioasă. Unii dintre Asasini, cei care proveneau din familii nobile care au câini mari și flocoși tolăniți prin casă la fel cum au cei din clasele de jos covoare, își aduseseră câțiva să le țină de urât. În plus, Angua respira pedigri prin toți porii. Își atrăsese multe priviri admirative, în trecerea ei prin clădire.

La fel de ușor a fost și să ajungă pe coridorul potrivit. Își amintea cum arăta locul privit din Breasla de alături, și numărase etajele. Și oricum, nu fusese nevoie să caute prea atent. Duhoarea de artificii plutea în aer pe toată lungimea culoarului.

Mai erau și o mulțime de asasini adunați acolo. Ușa fusese deschisă cu forța. Angua aruncă o privire pe după colț și-l zări ieșind pe dr. Cruces, cu mânia întipărită pe față.

– Domnule Downey?

Un asasin cu părul alb luă poziție de drepți.

– Prezent.

– Vreau să fie găsit!

– Da, domnule doctor...

– De fapt vreau să fie înhumat! Cu Extremă Impolitețe! Și prețul îl fixez la zece mii de dolari – îl voi plăti personal, mă înțelegi? Și va fi scutit și de taxa Breslei, în plus!

Mai mulți asasini se desprinseră nonșalant din mulțime și plecară. Zece mii de dolari, scutiți de impozit, erau bani serioși.

Downey părea stânjenit.

– Domnule doctor, eu mă gândesc...

– Gândești? Nu te plătesc ca să gândești! Cerul singur știe pe unde s-o fi ascuns idiotul ăla. Am dat ordin să fie scotocită Breasla! De ce n-a forțat nimeni ușa asta?

– Regret, domnule doctor. Edward ne părăsise de săptămâni întregi și nu m-am gândit...

– Nu te-ai *gândit?* Atunci pentru ce te plătim?

– Pe *ăsta* nu l-am văzut niciodată așa furios, zise Gaspode.

Din spatele Asasinului-șef se auzi o tuse. Din cameră se ivise dr. Whiteface.

– Ah, doctore, zise dr. Cruces. Cred că poate ar fi mai bine să mergem să ne continuăm discuția în cabinetul meu, da?

– Sunt cu adevărat teribil de dezolat, milord...

– Nu face nimic. Acel mic... diavol ne-a pus pe amândoi în postura de caraghioși. Oh... n-am vrut să sune personal, desigur. Domnule Downey, Bufonii și Asasinii vor păzi această spărtură până când vom putea aduce niște meșteri s-o repare, mâine-dimineață. *Nimeni* nu are voie să treacă prin ea, s-a înțeles?

– Da, domnule doctor.

– Foarte bine.

– Ăla-i domnu' Downey, zise Gaspode, pe când dr. Cruces și clovnul-șef se îndepărtau pe coridor. Număru' doi de la Asasini, adăugă el, scărpinându-și o ureche. I-ar face felu' lu' moș Cruces și pentru doi firfirei, da' nu e voie.

Angua o luă înainte. Downey, care tocmai își ștergea fruntea cu o batistă neagră, coborî privirea spre ea.

– Ia te uită, tu ești nouă, zise el, apoi îi aruncă o privire lui Gaspode. Și văd că s-a întors și cotarla.

– Ham, ham, zise Gaspode cu coada ciuntită lovind podeaua. Apropo, adăugă el către Angua, dacă-l prinzi în toane bune, îți mai dă câte-o bomboană cu mentă. Numa' anu' ăsta

a otrăvit cinșpe oameni. La otrăvuri se pricepe aproape la fel de bine ca moș Cruces.

– Trebuie să țin cont de asta? întrebă Angua. Downey o mângâie pe cap.

– O, un asasin n-are voie să te omoare decât dacă-l plătește cineva. Dacă-și ia banu', atunci e-n regulă.

Acum Angua ajunsese într-o poziție din care putea vedea ușa camerei. Era acolo o ramă mică de tablă în care fusese pus un cartonaș cu un nume.

Edward d'Eath.

– Edward d'Eath, zise ea.

– Ei, numele ăsta mi-aduce aminte de multe, zise Gaspode. Ai lui locuiau în Calea Regală. Erea bogați precum Creozot.

– Cine-a fost Creozot?

– Un gagiu dă prin străinătăți care erea bogat.

– Ah.

– Da' străbunicu' erea însetat tot timpu', și bunicu' vâna orice vedea purtând o rochie, adică rochia lui, m-ai înțeles, iar taica d'Eath, păi, el erea băiat de casă și nu bea da' a pierdut și restu' dă bani pă motiv că nu pricepea neam care-i diferența între unșpe și unu.

– Nu văd cum te poate face asta să pierzi bani.

– Te face, dacă joci Bagă-l la Apă pă Dom' Ceapă cu băieții mari.

Câinele și vârcolacul o porniră înapoi pe coridor.

– Despre domnișorul Edward știi ceva? întrebă Angua.

– Nee. Casa or vândut-o nu de mult. Avea familia datorii. Pă el nu l-am văzut.

– Tu ești o adevărată mină de informații, zise Angua.

– Io umblu peste tot. Nimeni nu dă atenție la un câine.

Gaspode strâmbă din nasul lui, ca o trufă smochinită.

– Maamă. Da' ce mai pute a gonne.

– Da. E ceva ciudat cu asta, zise Angua.

– Cum?

– Ceva nu-i în regulă.

Mai erau și alte mirosuri. De șosete nespălate, mirosul altor câini, al fardului doctorului Whiteface, al cinei de ieri – aerul era plin de ele. Dar mirosul de artificii al lucrului pe care Angua ajunsese să-l numească automat gonne le învăluia pe toate celelalte, aspru ca acidul.

– Ce nu-i în regulă?

– N-am idee... poate mirosul de gonne...

– Nee. Ăsta de-aici a pornit. Gonne a fost ținut aici cu anii.

– Așa-i. OK. Păi, am aflat un nume. S-ar putea să-i folosească lui Morcove...

Și Angua o luă în jos pe scări.

– Să mă ierți... zise Gaspode.

– Da?

– Cum poți să te faci femeie la loc?

– Trebuie doar să ies din lumina lunii și să... mă concentrez. Așa funcționează.

– Muică. Asta-i tot?

– Dacă, după calendar, e lună plină, mă pot Preschimba și ziua, dacă vreau. Nu sunt *obligată* să mă Preschimb decât când mă atinge lumina lunii.

– Nu mă-nnebuni? Da' cu iarba-lupului cum e?

– Iarba-lupului? E o plantă. O specie de aconit, mi se pare. Ce-i cu ea?

– Păi, nu te omoară?

– Uite ce, nu te apuca să crezi tot ce auzi despre vârcolaci. Suntem și noi oameni, ca toată lumea. Mai tot timpul, adăugă ea.

Ajunseseră deja în fața Breslei și se îndreptau către gang, și intrară chiar în el, dar acestuia îi lipseau anumite elemente

importante care fuseseră prezente ultima dată când se aflaseră ei acolo. Cel mai notabil dintre acestea era reprezentat de uniforma lui Angua, dar se mai putea observa și o lipsă totală de Moș Ron Duhoare.

– La naiba.

Priviră amândoi la un petic de noroi neocupat.

– Alte haine mai ai? întrebă Gaspode.

– Da, dar doar acasă, în strada Ulmului. Asta era singura mea uniformă.

– Tre' să pui ceva pe tine când ești om?

– Da.

– De ce? Io mă gândeam că o femeie goală să potrivește în orice companie, fără supărare.

– Eu prefer hainele.

Gaspode adulmecă pământul.

– Păi, haide atunci, suspină el. Mai bine îl găsim pă Moș Ron Duhoare înainte să-ți preschimbe zalele într-un clondir de Bearhugger's, corect?

Angua privi în jur. Mirosul lui Moș Ron Duhoare era practic tangibil.

– În regulă. Dar să ne grăbim.

Iarba-lupului? N-aveai nevoie de buruieni de-ale babelor care să-ți facă viața amară, dacă erai obligată să-ți petreci o săptămână din fiecare lună cu două picioare și patru sfârcuri în plus.

Gloata se adunase în jurul Palatului Patricianului, ca și în fața Breslei Asasinilor. Se vedeau o mulțime de cerșetori. Arătau urât. Urâțenia, oricum, e o calitate la un cerșetor, dar aceștia arătau mai urât decât ar fi fost nevoie.

Miliția privi prudent de după colț.

– Sunt sute de oameni acolo, zise Colon. Și grămezi de troli în fața Patrulei de Zi.

– Unde se vede mulțimea cea mai opacă?

– Acolo unde-s trolii, zise Colon, apoi își dădu seama ce spusese. Glumeam și eu, adăugă.

– Foarte bine, zise Morcove. Voi toți, după mine.

Vorbăria încetă când miliția înaintă în marș, în trap mărunt, în pumni sau în opinteli către sediul Patrulei de Zi.

Doi troli deosebit de masivi le blocară drumul. Mulțimea privea, într-o tăcere plină de așteptări.

Dintr-o clipă într-alta, gândi Colon, cineva o să arunce cu ceva. Și atunci noi vom muri cu toții.

Ridică ochii. Pe streșini începuseră să se ițească, cu mișcări încete și smucite, capete de gargui. Nimeni nu voia să piardă o încăierare pe cinste.

Morcove dădu din cap către cei doi troli.

Sunt plini de licheni peste tot, observă Colon.

– Voi sunteți Fluorit și Bauxită, așa-i? zise Morcove.

Fluorit dădu din cap, în silă. Bauxită era mai dur și se mulțumi să se uite urât.

– Sunteți exact genul de care am nevoie, continuă Morcove.

Colon își înșfăcase marginile coifului ca un melc mărimea 10 care încearcă să intre într-o cochilie de mărimea 1. Bauxită era un fel de avalanșă cu picioare.

– Sunteți recrutați, zise Morcove.

Colon riscă o privire, pe sub coif.

– Mergeți și vă ridicați armele de la caporalul Nobbs. Subagentul Detritus vă va lua jurământul.

Morcove se îndreptă de spate.

– Bun venit în Garda Cetățenească. Țineți minte, fiecare subagent poartă în ranița sa bastonul de feldmareșal.

Trolii nu se mișcaseră.

– Io nu intru în Gardă, zise Bauxită.

– Ai stofă de ofițer, pe cuvântul meu, zise Morcove.

– Hei, nu poți să-i bagi pe ăia în Gardă! strigă un pitic din mulțime.

– Aa, bună ziua, domnule Stronginthearm, zise Morcove. Ce mă bucur să văd aici pe liderii comunității. De ce să nu intre și ei în miliție?

Toți trolii ascultau cu luare-aminte. Stronginthearm își dădu seama că devenise deodată centrul atenției, și ezită.

– Păi... în primul rând, ai doar un singur pitic... începu el.

– Și *eu* sunt pitic, după lege, zise Morcove.

Stronginthearm părea cam stânjenit. Toată chestia asta cu condiția piticească entuziast asumată de Morcove era cam dificilă pentru piticii mai militanți.

– Ești cam mare, zise el, neconvingător.

– Mare? Ce-are a face mărimea cu faptul de a fi pitic? vru să știe Morcove.

– Ăă... cam tot? șopti Cuddy.

– Bun argument, zise Morcove. Ăsta-i un argument bun.

Privi fețele din jur.

– În regulă. Avem nevoie de câțiva pitici cinstiți, cu respect față de lege... dumneata de colo...

– Eu? zise un pitic neprevăzător.

– Ai avut vreo condamnare[1] până acum?

– Păi, știu și eu... da, credeam cu tărie că cine nu cheltuiește nimica nu-i lipsește...

– Bine. Și am să iau pe... pe voi doi... și pe tine. Încă patru pitici, da? Nu mai puteți să vă plângeți de reprezentare acum, așa-i?

– Io nu intru în Gardă, zise din nou Bauxită, dar de data asta cu nesiguranță în glas.

– Voi troli nu puteți pleca acum, zise Detritus. Altfel, prea mult pitic. Asta *numere*, așa știți la voi.

[1] Joc de cuvinte în engleză: „conviction" înseamnă atât condamnare, cât și convingere. (n.tr.)

– Eu nu mă înrolez în nicio Gardă! zise un pitic.

– Ce, nu ești destul de bărbat, ai? zise Cuddy.

– Cum? Ba sunt la fel de tare ca orice ticălos de trol!

– Bun, atunci s-a rezolvat, zise Morcove frecându-și palmele. Agent Interimar Cuddy?

– Ordonați?

– Hei, zise Detritus, de ce el dintr-odată agent plin?

– Pentru că are în subordine recruții pitici, zise Morcove. Iar tu ai în subordine recruții troli, Agent Interimar Detritus.

– Eu agent interimar plin însărcinat cu recruți troli?

– Desigur. Acuma, dacă ai vrea să te dai la o parte, subagent Bauxită...

În spatele lui Morcove, Detritus trase adânc aer în piept, cu mândrie.

– Io nu vreau...

– Subagent Bauxită! Trol oribil mătăhălos ce ești! Tu stai drept! Tu salută clipa asta! Tu dai la o parte drum caporal Morcove! Voi doi trol, voi vine aici! Unn.. doi... trei... pată-ru! Voi în Gardă acum! Aaau, nu pot cred ce văd ochi meu! Tu de unde vine, Bauxită?

– Muntele Curmătura, dar...

– Muntele Curmătura! *Muntele Curmătura?* Doar – Detritus aruncă o privire la degetele lui, apoi le ascunse ferm la spate – doar două lucruri vin muntele Curmătura! Pietre și... și... – se lansă el într-o improvizație disperată – și alt fel de pietre! *Tu* care fel e, Bauxită?

– Ce dracu' se întâmplă aici?

Se deschisese ușa postului de Gardă. Căpitanul Quirke ieși, cu sabia în mână.

– *Voi doi trol oribil! Voi ridică mâna dreaptă clipa asta, voi repetă jurământ de trol...*

– Ah, domnule căpitan, zise Morcove. Putem vorbi o clipă?

– Ai dat de bucluc, *caporal* Morcove, se răsti Quirke. Cine naiba te crezi?

– *Eu voi face cum spus mie...*

– Nu *vreau* intru în...

Trosc!

– *Eu voi face cum spus mie...*

– Sunt doar omul de la fața locului, domnule căpitan, zise Morcove voios.

– Ei bine, om de la fața locului, eu sunt ofițerul superior pe aici, și tu poți să te duci la...

– Interesant argument, zise Morcove, și scoase cărticica sa neagră. Te eliberez din funcția de comandă.

– *... altfel îmi rupe cap goohuloog la mine.*

– *... altfel îmi rupe cap goohuloog la mine.*

– Cum...? Ai înnebunit?

– Nu, domnule, dar aleg să consider că dumneata ai făcut-o. Există reglementări prevăzute pentru această eventualitate.

– Și pe baza cărei autorități acționezi? Quirke se uită urât la mulțime. Ha! Presupun că ai să-mi spui că gloata asta înarmată îți conferă autoritate, hai?

Morcove păru șocat.

– Nu. Mă bazez pe Legile și Ordonanțele orașului Ankh-Morpork, domnule. E scris totul aici. Îmi poți spune ce dovezi ai împotriva prizonierului Cărbunaru?

– Nenorocitul ăla de trol? E un trol.

– Și?

Quirke privi în jur.

– Uite ce e, nu-i nevoie să-ți spun acum, de față cu toată lumea...

– De fapt, conform regulilor, așa și trebuie. De aceea se numește dovedire. Înseamnă „ceea ce se aduce la vedere".

– Ascultă! șuieră Quirke aplecându-se către Morcove. E un *trol*. Sigur e vinovat și răsvinovat de *ceva*. Toți sunt!

Morcove zâmbi larg.

Colon ajunsese să recunoască zâmbetul acela. Fața lui Morcove părea să capete un luciu ca de ceară, când zâmbea așa.

– Așa că l-ai băgat la închisoare?

– Corect!

– Aha. Așa deci. Acum înțeleg.

Morcove se întoarse în lături.

– Nu-mi închipui ce crezi că... începu Quirke.

Lumea abia dacă zări mișcarea lui Morcove. Se văzu doar o dungă neclară, apoi un zgomot ca de fleică trântită pe-o masă, și căpitanul era prăbușit pe pavaj.

Câțiva din membrii Patrulei de Zi se ițiră prudenți în cadrul ușii.

Un zgomot ca de zuruitoare atrase atenția mulțimii. Nobby învârtea deasupra capului buzduganul, atașat de lanțul lui, și deoarece diferența dintre Nobby și un pitic consta în specia de care ținea, iar nu în înălțime, nu atât Nobby învârtea buzduganul, cât mai mult orbitau fiecare în jurul celuilalt. Dacă i-ar fi dat drumul, nu puteai ști sigur dacă ținta va fi lovită de-o bilă cu țepușe sau de-un caporal Nobbs neexplodat. Niciuna dintre situații nu părea plăcută.

– Lasă-l jos, Nobby, șuieră Colon, că nu cred c-o să ne facă probleme...

– Nu pot să-i dau drumul, Fred!

Morcove își supse încheieturile pumnului.

– Crezi că asta corespunde definiției de „forță minimă necesară", dom' sergent? întrebă el. Părea sincer îngrijorat.

– Fred! Fred! Ce mă fac?

Nobby devenise un vârtej îngrozit. Când învârți o bilă cu țepușe la capătul unui lanț, singura opțiune e să continui. Dacă te oprești, devii o demonstrație interesantă, dar scurtă, a unei spirale în acțiune.

– Mai respiră? întrebă Colon.

– O, da. N-am dat tare.

– Mie mi se pare destul de minimă, domnule, zise Colon, loial.

– *Fredddd!*

Morcove întinse, absent, mâna când buzduganul fulgeră pe lângă el și-l prinse de lanț. Apoi îl aruncă în zid, unde rămase înfipt.

– Voi, care sunteți în postul de Gardă, zise el, ieșiți afară acum!

Apărură cinci oameni, furișându-se prudenți pe lângă căpitanul căzut.

– Bun. Acum mergeți și aduceți-l pe Cărbunaru.

– Ăă... e cam cu capsa pusă, domnule caporal Morcove.

– Fi'ncă e legat cu lanțul de podea, adăugă alt gardist.

– Ei, păi, zise Morcove – chestia e că o să fie dezlegat chiar acum.

Oamenii se foiră pe loc, temători, amintindu-și poate de un vechi proverb care se potrivea mănușă situației.[1] Morcove dădu din cap.

– N-am să vă cer *vouă* să faceți asta, dar v-aș sugera să vă luați câteva zile libere, zise el.

– E foarte frumos la Quirm în anotimpul ăsta, zise și sergentul Colon, săritor. Au un ceas floral.

– Ăă... dacă tot ați adus vorba... mai am niște zile de concediu medical, zise unul dintre ei.

– Aș spune că e foarte probabil să ai, dacă mai întârzii pe aici, zise Morcove.

O șterseră de-acolo cât putură de repede, fără să se facă de râs și mai rău. Mulțimea abia dacă le acordă o privire. Era mult mai interesant să te uiți la Morcove.

[1] Suna așa: „Cel care înlănțuiește un trol de podea, mai ales dacă a profitat de asta ca să-i mai ardă și vreo câteva șuturi, ar face bine să nu fie tot el acela care-l dezleagă".

– Bun, zise Morcove. Detritus, ia niște oameni și du-te să scoți prizonierul afară.

– Nu văd de ce... începu un pitic.

– Tu taci, tu om oribil, zise Detritus, beat de putere.

Se lăsă o tăcere de puteai auzi căzând o ghilotină.

În mulțime, un număr oarecare de mâini noduroase, de mărimi diferite, înșfăcară un număr oarecare de arme ascunse.

Toată lumea îl privi pe Morcove.

Ăsta a fost lucrul cel mai ciudat, își aminti Colon, mai târziu. Cu toții l-au privit pe Morcove.

Gaspode adulmecă un stâlp de iluminat.

– Văd că Shep Trei-Picioare iar a fost bolnav, zise el. Și bătrânul Willy the Pup[1] s-a întors în oraș.

Pentru un câine, un stâlp de iluminat bine plasat sau unul de priponit caii e un calendar al vieții sociale.

– Unde suntem? întrebă Angua.

Urma lui Moș Ron Duhoare era greu de ținut. Prea erau multe mirosuri pe-acolo.

– Undeva în Umbre, zise Gaspode. După miros, pe Aleea Drăguțelor.

Se apucă din nou să amușine pământul.

– A, uite că l-am găsit, tică...

– *Sal'tare, Gaspode...*

Era o voce adâncă, răgușită, un soi de șoaptă cu glaspapir în ea. Venea de undeva dintr-un gang.

– *Șine-i amica ta, Gaspode?*

Și urmă un chicotit batjocoritor.

– Ah, zise Gaspode. Ăă. Bună, băieți.

Din gang apărură doi câini. Erau imenși. Nu era clar cărei specii aparțin. Unul din ei era negru ca noaptea și arăta

[1] Numele înseamnă Willy Cățelușul, dar e o aluzie transparentă la Billy the Kid (Billy Puștiul) (n.tr.)

ca o corcitură de pitbull și mașină de tocat. Celălalt... celălalt arăta ca un câine al cărui nume e mai mult ca sigur „Butch"[1]. Atât colții de sus, cât și cei de jos îi crescuseră atât de lungi, încât părea că privește lumea din jur de după niște gratii. Mai era și crăcănat, deși probabil ar fi fost o idee proastă, probabil chiar fatală, să pomenești despre asta.

Coada lui Gaspode vibra temătoare.

– Ei sunt prietenii mei Roger Smolitu' și...

– Butch? sugeră Angua.

– De unde știai?

– Am spus pe ghicite, zise Angua.

Acum cei doi câini masivi se găseau de o parte și de cealaltă a lor.

– Măi, măi, măi, zise Roger Smolitu'. Cine e dumneaei, deci?

– E Angua, zise Gaspode. E un...

– ...câine-lup, sări Angua.

Câinii dădeau, flămânzi, târcoale în jurul lor.

– Fido Barosanu' știe de ea? întrebă Roger Smolitu'.

– Io doar... începu Gaspode.

– Ei, păi, zise Roger Smolitu', io socotesc că vreți să veniți cu noi. Azi avem ședință cu Breasla.

– Sigur, sigur, zise Gaspode. Nicio problemă, sigur.

Aș putea să-l aranjez pe oricare din ei, fără discuție, gândi Angua. Dar nu pe amândoi deodată.

Să fii vârcolac însemna să ai dexteritatea și forța necesară în fălci ca să poți sfâșia jugulara unui om cât ai clipi din ochi. Ăsta era un truc de-al tatălui ei care o enervase întotdeauna pe maică-sa, mai ales dacă făcea asta chiar înainte să treacă la masă. Dar Angua nu avusese niciodată inima s-o facă. Se hotărâse pentru varianta vegetariană.

[1] Conotația numelui este: brutal, bătăuș.

– Șalut, zise Butch, în urechea ei.

– Să nu-ți faci probleme de nimic, gemu Gaspode. Io și Fido Barosanu'... ne avem ca frații.

– Ce încerci să faci acolo? Să-ți încrucișezi ghearele? Nu știam că și câinii pot face asta.

– Păi, nu pot, zise Gaspode abătut.

Pe jumătate conduși, pe jumătate mânați, înaintau prin cotloane care nici măcar ganguri nu mai erau, ci doar spații înguste între ziduri, și din întuneric li se alăturau alți câini. Până la urmă, ajunseră la loc deschis, pe-un mic maidan care nu era decât un puț de lumină ceva mai mare, pentru clădirile înconjurătoare. Într-un colț, se vedea un butoi foarte mare, răsturnat pe-o latură, cu o zdreanță de pătură înăuntru. În fața lui și pe de lături erau adunați o seamă de câini, care păreau că așteaptă să se întâmple ceva; unii aveau doar câte-un ochi, unii aveau doar câte-o ureche, dar cu toții aveau cicatrice, și cu toții aveau dinți.

– Voi doi, zise Roger Smolitu', așteptați aici.

– Să nu încercați să fugiși, zise Butch, fiindcă mulți sunt deranjași când li se sfâșie intestinele.

Angua își aplecă botul până la urechea lui Gaspode. Cățelul tremura.

– În ce m-ai băgat? mârâi ea. Asta-i Breasla Câinilor, așa-i? O haită de câini vagabonzi?

– Șșșșt! Nu spune asta! Ăștia nu-s *vagabonzi*. Oo, la naiba, gemu Gaspode, privind în jur. Nu intră *orice* dulău în Breaslă. O, vai de mine, nici vorbă. Ăștia-s câini care au fost, șopti el, abia auzit, ăă... câini răi.

– Câini răi?

– Câini răi. Javră afurisită. Arde-i una peste bot. Câine rău ce ești, mormăi Gaspode, ca un fel de litanie înfricoșătoare. Fiecare câine pe care-l vezi aici, pricepi, fiecare din ei... a fugit. A fugit de la însuși stăpânul lui sau ei.

– Doar atât?

– Doat atât?! *Doar?* Ce să mă mir. Bine-nțeles. Că nici tu nu ești taman câine. Normal că nu pricepi. N-ai cum să știi cum e. Dar Fido Barosanu'... el le-a spus. Aruncați-vă zgărzile, așa i-a învățat. Mușcați mâna care vă hrănește. Sculați-vă și urlați. Le-a dat mândrie, zise Gaspode, cu un amestec de groază și fascinație în glas. Le-a zis așa: orice câine pe care-l găsește că nu-i un spirit liber – câinele ăla i-un câine mort. Săptămâna trecută i-a făcut de petrecanie unui doberman, numa' fiindcă l-a prins c-a dat din coadă când a trecut un om.

Angua se uită și la ceilalți câini. Toți erau îngălați. Și cu toții, în mod straniu, aveau ceva ne-câinesc în ei. Era acolo un pudel mic, alb și destul de delicat, la care încă se mai vedeau urme încâlcite ale tunsorii speciale de pudel, și un cățel din cei mici, de purtat în manșon, de umărul căruia mai atârna încă o zdreanță de hăinuță ecosez. Dar nici nu se foiau, nici nu se încăierau. Aveau cu toții aceeași expresie, hotărâtă, o expresie pe care Angua o mai văzuse înainte, dar niciodată la câini.

Acum Gaspode tremura de-a binelea. Angua se furișă lângă pudel. Înfundată în blana lui jegoasă, se mai zărea încă o zgardă cu strasuri.

– Fido Barosanu' ăsta... întrebă ea, e vreun soi de lup sau ce?

– În spirit, toți câinii sunt lupi, zise pudelul, dar au fost smulși, cu cinism și cruzime, de la adevăratul lor destin prin manipulările așa-zișilor oameni.

Asta părea să fie un citat.

– Asta a spus-o Fido Barosanu'? se hazardă Angua.

Pudelul întoarse capul spre ea. Pentru prima oară, ea îi putu vedea ochii. Erau roșii, și în ei lucea iadul nebuniei. O ființă cu asemenea ochi putea ucide orice ar fi vrut, pentru că

nebunia, nebunia adevărată, îți dă destulă forță ca să treci prin scânduri doar cu pumnii goi.

– Da, zise Fido Barosanu'.

Fusese un câine obișnuit. Făcuse frumos, și se rostogolise la comandă, și adusese bețe, și mersese la picior. În fiecare seară, fusese scos la plimbare.

Când Momentul sosise, n-o făcuse cu surle și trâmbițe. Stătea pur și simplu într-o seară la el în coș și se gândea la numele lui, care era Fido, și la numele scris pe coș, adică Fido. Și se gândi la păturica lui pe care scria Fido, și la castronul lui pe care scria Fido, și mai presus de toate chibzui la zgarda lui pe care scria Fido, și ceva din adâncul creierului lui făcu „clic", iar el își mâncă păturica, își sfâșie stăpânul și țâșni în stradă prin fereastra de la bucătărie. Afară, un labrador de patru ori mai mare decât el își îngădui să râdă de zgarda lui, și treizeci de secunde mai târziu, fugi schelălăind.

Și acela fusese doar începutul.

Ierarhia câinilor era simplă. Fido trebuise doar să întrebe, de obicei cu glas cam înfundat, având în vedere că strângea în colți piciorul cuiva, până aflase cine conducea cea mai mare haită de câini vagabonzi din oraș. Lumea – câinii adică – încă mai vorbea despre lupta dintre Fido și Arthur Turbatu', un rottweiler cu un singur ochi și căruia îi sărea mustarul din orice. Dar majoritatea animalelor nu luptă până la moarte, doar până la înfrângere, iar Fido era imposibil de înfrânt; el era doar o chestie mică, rapidă și ucigașă, cu zgardă pe ea. Își înfipsese colții în Arthur Turbatu' și nu-și mai dăduse drumul până când Arthur Turbatu' se dăduse bătut, și apoi, spre uluirea înfrântului, Fido îl ucisese. Avea câinele ăsta ceva inexplicabil de hotărât – puteai să te pui pe el cu mașina de sablat

cinci minute-n șir, după care ceea ce ar fi rămas din el tot nu s-ar fi dat bătut și *dacă te prindea pe picior greșit, praf te făcea.*

Fiindcă Fido Barosanu' avea un vis.

– E vreo problemă? întrebă Morcove.

– *Trolul* ăla a insultat *piticul* ăla, zise Stronginthearm, piticul.

– Eu l-am auzit pe agentul interimar Detritus cum dă un ordin subagentului... Hrolf Pijama, zise Morcove. Și ce-i cu asta?

– E un *trol!*

– Și?

– A insultat un pitic!

– De fapt, ăla a fost un termen tehnic militar, zise sergentul Colon.

– Nenorocitul ăla de trol tocmai mi-a salvat azi viața, din întâmplare, strigă Cuddy.

– De ce?

– De ce? *De ce?* Că e viața mea, de-aia, la naiba! Se întâmplă să țin foarte tare la ea!

– N-am vrut să spun...

– Tu să taci din gură, Abba Stronginthearm! Ce știi tu cum merg lucrurile, civil ce ești! De ce ești așa de prost? Aaau! Sunt prea scund pentru prostii de-astea!

O umbră întunecă pragul ușii. Cărbunaru arăta ca o formă în linii mari orizontală, o masă întunecată de fisuri și suprafețe abrupte. Ochii îi luceau, roșii și bănuitori.

– Acum îi dați drumul! gemu un pitic.

– Asta din cauză că nu avem motive să îl ținem prizonier, zise Morcove. Cel care l-a ucis pe domnul Hammerhock era destul de mic ca să intre pe o ușă de pitic. Un trol de mărimea ăstuia n-ar fi putut s-o facă.

– Dar toată lumea știe că e un trol *rău!* strigă Stronginthearm.

– Io nu făcut nimic, zise Cărbunaru.

– Nu puteți să-i dați drumul acum, să trăiți, șuieră Colon. O să sară pe el!

– Io nu făcut nimic.

– Bine zici, sergent. Agent interimar Detritus!

– Ordonați?

– Ia-l voluntar.

– Io nu făcut nimic.

– Nu poți să faci asta! strigă piticul.

– Io nu intru nicio Gardă, mârâi Cărbunaru.

Morcove se aplecă spre el.

– Sunt o sută de pitici aici. Și au ditai securile, șopti el.

Cărbunaru clipi.

– Io înrolez.

– Ia-i jurământul, agent interimar.

– Permiteți să mai înrolez un pitic, domnule? Pentru menținerea paritații?

– Dă-i înainte, agent interimar Cuddy.

Morcove își scoase coiful și-și șterse sudoarea de pe frunte.

– Ei, păi, cred că am rezolvat, zise el.

Mulțimea se holba la el.

El le zâmbi larg.

– Nimeni nu e obligat să mai rămână aici dacă nu dorește, zise el.

– Io nu făcut nimic.

– Da... dar... uite ce, zise Stronginthearm, dacă nu ăsta l-a ucis pe moș Hammerhock, atunci cine a fost?

– Io nu făcut nimic.

– Cercetările noastre continuă.

– Nu știi cine!

– Dar voi afla.

– A, da? Și când, rogu-te, ai să *știi?*

– Mâine.

Piticul ezită.

– Bine, atunci, zise el cu mare regret. Mâine. Dar să faci bine *să fie* mâine.

– În regulă, zise Morcove.

Mulțimea se împrăștie sau mai bine-zis se mai lăți nițel. Fie ei troli, oameni sau pitici, cetățenii din Ankh-Morpork nu se grăbesc niciodată să plece dacă mai e vreo șansă de spectacol stradal.

Agentul interimar Detritus, cu pieptul atât de umflat de mândrie și importanță, încât pumnii abia dacă-i mai atingeau pământul, își trecu trupele în revistă.

– Ascultați aici, voi trol oribil!

Și luă o pauză, până i se aliniară următoarele câteva gânduri.

– Voi ascultat bine la mine! Voi în Gardă acum! Asta slujbă cu perspective! zise Detritus. Io doar de zece minute aici și deja avansat! Plus capăt educație și pregătire pentru slujbă bună civilie!

– Asta ciomag la voi cu cui în el. Voi mâncat el. Voi dormit pe el! Când Detritus spus la voi sari, voi întrebat... ce culoare! Noi face asta ca la numere! Și io am numere grămezi!

– Io nu făcut nimic.

– Tu Cărbunaru, bagă minți cap, și tu are buton feldmareșal în raniță!

– Și nici nu luat nimic.

– Ia treci la podea și fă treizeșidouă! Ba nu! Mai bine șaizeșipatru!

Sergentul Colon își frecă rădăcina nasului. Suntem vii, gândi el. Un trol a insultat un pitic de față cu o mulțime de alți pitici. Cărbunaru... adică vorbim de *Cărbunaru* aici, adică față

de el, Detritus e Domnu' Spilcuitu'... e liber și acum e și gardist. Morcove l-a făcut K.O. pe Maioneză. Morcove a spus și că vom rezolva totul până mâine, și deja se întunecă. Dar suntem vii.

Caporalul Morcove e într-o ureche.

Ce mai latră și câinii ăia. Toată lumea e cu capsa pusă, pe căldura asta.

Angua asculta urletele celorlalți câini și se gândea la lupi.

Se amestecase de câteva ori cu haitele și știa firea lupilor. Câinii ăștia *nu erau* lupi. Lupii erau ființe pașnice, una peste alta, și destul de simple. De fapt, dacă se gândea bine, șeful haitei semăna binișor cu Morcove. Morcove se potrivea cu orașul la fel cum *acela* se potrivea cu pădurile de munte.

Câinii erau mai deștepți decât lupii. Lupii nu aveau *nevoie* de inteligență. Aveau alte însușiri. Dar câinii... lor le dăduseră oamenii inteligență. Fără să le pese dacă le trebuie sau nu. Și erau categoric mai cruzi decât lupii. Și asta, tot de la oameni li se trăgea.

Fido Barosanu' își transforma adunătura de cotarle în ceea ce își închipuiau ignoranții că ar fi o haită de lupi. Un soi de mașină de ucis cu blană.

Angua privi în jur.

Câini mari, câini mici, câini grași, câini slabi. Toți priveau, cu ochii strălucindu-le, la pudelul care le vorbea.

Despre Destin.

Despre Disciplină.

Despre Superioritatea Naturală a Rasei Canine.

Despre Lupi. Doar că viziunea lui Fido Barosanu' despre lupi nu semăna cu lupii pe care îi cunoștea Angua. Ăștia, cei din visul lui Fido, erau mai mari, mai fioroși, mai înțelepți. Erau Regii Pădurii, Teroarea Nopților. Aveau nume ca de pildă Colțiute sau Spinare-de-Argint. Erau idealul la care fiecare câine e dator să aspire.

Fido Barosanu' o plăcuse pe Angua. Spusese despre ea că seamănă tare bine a lup.

Cu toții îl ascultau, fermecați, pe un cățel care trăgea agitat vânturi când vorbea și le tot spunea că forma naturală a câinilor e mult mai mare decât se vede. Angua ar fi râs, dacă nu și-ar fi dat seama că, dacă o face, nu prea are șanse să mai iasă vie de-acolo.

Și apoi fu martoră la ceea ce se întâmplă cu un maidanez mic, cu înfățișare de șobolan, care fu târât de doi terieri în mijlocul cercului și acuzat că a adus un băț unui om. Nici măcar lupii nu făceau *așa ceva* altor lupi. Nu că ar fi existat un cod de comportament al lupilor. Nu era nevoie. Lupii n-aveau nevoie de reguli care să-i învețe să fie lupi.

După ce se încheie execuția, îl găsi pe Gaspode șezând într-un colț, încercând să treacă neobservat.

– O să ne urmărească dacă încercăm să ne furișăm de-aici acum? întrebă ea.

– Nu cred. Ședința s-a terminat, înțelegi?

– Haide atunci.

O porniră nonșalant spre un gang și apoi, când fură siguri că nu erau urmăriți, o rupseră la fugă din toate puterile.

– Pe toți dracii, zise Angua, după ce ajunseră la mai multe străzi distanță de mulțimea de câini. E nebun, nu-i așa?

– Nu, nebun e atunci când faci spume la gură, zise Gaspode. El e alienat. Asta-i când faci spume la creieri.

– Toată vorbăria aia despre lupi...

– Păi, mă rog, un câine o avea și el dreptu' să viseze, zise Gaspode.

– Dar lupii nu sunt așa! Nici măcar nu au nume!

– Toată lumea are un *nume*.

– Nu și lupii. Ce să facă cu ele? Un lup știe cine e el, și știe cine sunt și ceilalți din haita lui. La ei totul e... o imagine.

Miros și pipăit și formă. Lupii nici măcar nu au un cuvânt pentru lup! *Nu merg* lucrurile așa. Numele sunt chestii omenești.

– Câinii au nume. Și *io* am nume. Gaspode. Ăsta-i numele meu, zise Gaspode cam morocănos.

– Păi... nu știu să-ți explic de ce, zise Angua, dar lupii n-au nume.

Luna era sus acum, pe un cer la fel de negru ca o cană de cafea care nu prea era neagră deloc.

Lumina ei preschimba orașul într-un păienjeniș de linii argintii și umbre.

Pe vremuri, centrul orașului fusese Turnul Artelor, dar orașele au tendința să migreze încetinel, cu trecerea secolelor, și acum centrul orașului Ankh-Morpork era mai încolo cu câteva sute de iarzi. Dar turnul încă mai domina orașul, totuși; forma lui neagră se profila pe cerul nopții, reușind să arate mai întunecată decât ar fi putut s-o facă doar niște simple umbre.

Mai nimeni nu privea vreodată la Turnul Artelor, fiindcă era ceva ce se găsea mereu acolo. Era doar un lucru. Lumea mai niciodată nu se uită la lucrurile familiare.

Se auzi un foarte slab *clinc* de metal atins de piatră. Pentru o clipă, cineva care s-ar fi aflat foarte aproape de turn și ar fi privit exact la locul potrivit ar fi putut crede că vede o bucată de umbră nițel mai neagră cum urcă încet, dar inexorabil, către vârf.

Pentru o clipă, lumina lunii luci pe un tub subțire de metal, atârnat pe spatele acelei siluete. Apoi aceasta intră din nou în umbră, și urcă înainte.

Fereastra era ferecată temeinic.

– Dar mereu o lasă deschisă, scânci Angua.

– Azi o fi închis-o, zise Gaspode. Umblă multă lume ciudată p-afară.

– Dar ea e *obișnuită* cu lumea ciudată, zise Angua. Majoritatea stau chiar la ea în casă!

– N-ai încotro, tre' să te transformi la loc în om și să spargi fereastra.

– Dar nu pot face asta! Aș fi goală!

– Păi, și acu' ești goală, nu?

– Dar sunt lup! Nu-i același lucru!

– Io n-am fost în viața mea îmbrăcat cu nimica. Da' *mie* nu mi-a păsat.

– Postul de Gardă, mormăi Angua. Oi găsi eu ceva de îmbrăcat acolo. Măcar niște zale de rezervă. Sau un cearșaf sau ceva. Și ușa nu se închide ca lumea. Haide.

O porni în trap mărunt pe stradă, cu Gaspode după ea, scâncind.

Se auzea cineva cântând.

– Văleleu, zise Gaspode, ie-te colo, să vezi ce n-ai văzut!

Patru gardiști trecură greoi pe lângă ei. Doi troli, doi pitici. Angua îl recunoscu pe Detritus.

– Hop, hop, hop, hop! Voi categoric cei mai oribil recruți eu viața mea văzut! Bate talpa!

– Io nu făcut nimic!

– Acuma prima dată viața ta oribil tu faci ceva, subagent Cărbunaru! La Gardă e viață de bărbat!

Plutonul dispăru după colț.

– Ce s-o fi întâmplat pe-aici?

– Habar n-am. Poate s-o opri vreunu' să se pișe, că atunci aș ști mai multe.

În jurul postului de Gardă din piața Pseudopolis se adunase ceva mulțime. Și ăștia păreau să fie tot gardiști. Sergentul Colon era acolo, sub o lampă pâlpâitoare, și tot scria ceva pe clipboardul lui în vreme ce discuta cu un omuleț mărunțel cu o mustață uriașă.

– Și numele dumitale care-i?

– SILAS! CUMBERWATCH!

– Nu erai dumneata crainicul orașului?

– AȘA-I!

– Bun. Dă-i șilingul, da, agent interimar Cuddy? Ăsta intră în plutonul tău.

– CINE-I AGENTUL INTERIMAR CUDDY? zise Cumberwatch.

– Aici jos, domnu'.

Omul coborî privirea.

– DAR EȘTI! PITIC! EU NICIODATĂ...

– Ia poziție de drepți când te adresezi unui ofițer superiericrior! răcni Cuddy.

– În Gardă nu există pitici sau troli sau oameni, vezi matale, zise Colon. Ci doar gardiști. Așa zice caporalul Morcove. Desigur, dacă ai prefera să intri în plutonul agentului interimar Detritus...

– MIE-MI *PLAC* PITICII, zise Cumberwatch iute. MEREU MI-AU PLĂCUT. NU CĂ AR EXISTA VREUNUL ÎN GARDĂ, VEZI BINE, adăugă el, aproape fără pauză de gândire.

– Văd că înveți rapid. Ai să avansezi repede, în armata asta, zise Cuddy. Azi-mâine te trezești că ai un balon de feldmareșal în gamelă. STÂÂÂngggmmmprrr-jur!! Hun, doi, hop, hop...

– Al cincilea voluntar, până acum, îi spuse Colon caporalului Nobbs, pe când Cuddy și ultimul său recrut dispăreau în beznă, în pas alergător. Până și Decanul de la Universitate a încercat să se înroleze. Să nu-ți vină să crezi.

Angua îl privi pe Gaspode, care ridică din umeri.

– Și Detritus se pricepe să bage milităria-n ei, clar, zise Colon. Zece minute îi trebuie și face ce vrea din ei. Acuma, adăugă el, cu mâinile alea, în zece minute face ce vrea din

orice. Îmi aduce aminte de sergentul de instrucție pe care l-am avut, când am intrat în armată.

– Cum era, aspru?

– Aspru? *Aspru?* La naiba! Treișpe săptămâni de iad pe pământ, asta am avut cu el! Zece mile alergare în fiecare dimineață, mai tot timpul în noroi până-n gât, și cu el care urla la noi non-stop și ne înjura la fiecare trei vorbe! Odată m-a obligat să stau treaz toată noaptea și să curăț toaletele cu o periuță de dinți! Ca să ne trezească dimineața, dădea în noi cu un băț cu țepe! Omul ăla ne obliga să facem tot ce-i trecea prin cap, îl uram cu toții, cu dragă inimă i-am fi strecurat un cuțit între coaste dacă am fi avut curaj vreunul, dar, normal, niciunul n-a avut. Ne-a chinuit trei luni de ziceam că acuși ne sună ceasul. Dar.. știi... după parada de sfârșit de instrucție... când ne-am uitat la noi, gătiți cum eram în uniforme noi, cum ajunsesem în fine soldați adevărați, văzând ce am devenit... ei, l-am văzut stând într-un bar și, păi... nu mi-e rușine să-și spun...

Câinii priviră cum Colon își șterse o lacrimă din colțul ochiului.

– ... Eu și cu Tonker Jackson și cu Hoggy Spuds l-am așteptat într-un gang și l-am bătut de l-am lăsat lat, trei zile mi-au trebuit să mi se vindece pumnii dup-aia.

Colon își suflă nasul.

– Ei, zile fericite... Vrei o acadea, Nobby?

– Nu zic nu, Fred.

– Dă-i una și cățelului, zise Gaspode. Colon făcu întocmai, apoi se întrebă ce-i venise.

– Vezi? zise Gaspode, crănțănind-o în dinții lui scârboși. Io-s strălucit. *Strălucit.*

– Ai face bine să te rogi să nu afle și Fido Barosanu' de asta.

– Nee. De mine nu se leagă. Îl îngrijorez. Io am Puterea, zise el, scărpinându-și energic o ureche. Știi ce, nu-i nevoie să intri înapoi acolo, am putea să mergem și să...

– Nu.

– Asta-i povestea vieții mele, zise Gaspode. Uite-l pe Gaspode. Dați-i un șut.

– Credeam că ai familia aia mare și fericită la care să te duci, zise Angua împingând ușa să intre.

– Hă? O, da. Sigur, zise Gaspode, repede. Da, dar mie-mi place să fiu, știi tu, endependent. Pot să mă întorc acasă când vreau io, să știi, oricând.

Angua urcă scările în fugă și deschise cu laba prima ușă pe care-o văzu.

Era dormitorul lui Morcove. Mirosul lui, colorat într-un fel de roz-auriu, se întindea din perete-n perete.

Pe un zid se vedea un plan al unei mine piticești, prins cu mare grijă în ace. Pe altul era o foaie mare de hârtie pe care cineva desenase minuțios, în creion, cu multe ștersături și corecturi, o hartă a orașului.

În fața ferestrei, locul pe care o persoană conștiincioasă l-ar alege, ca să profite la maximum de lumina zilei și să nu risipească prea multe din lumânările municipalității, se afla o mică masă de scris. Pe ea, niște hârtie și un borcan cu creioane. Mai era și un scaun vechi; sub unul dintre picioare fusese îndesată o hârtie împăturită mărunt, ca să nu se mai legene.

Și, în afară de un cufăr cu haine, asta era tot. Îi aducea aminte de camera lui Vimes. Era un loc unde cineva venea să doarmă, nu să trăiască.

Angua se întrebă dacă exista vreun moment când vreun membru al Gărzii să fie, cu adevărat, *vreodată*, în afara serviciului. Nu și-l putea imagina pe sergentul Colon în haine civile. Când erai gardist, erai gardist *tot timpul*, ceea ce era un chilipir pentru oraș, care nu te plătea decât ca să fii gardist zece ore pe zi.

– În regulă, zise ea. Pot să folosesc un cearșaf de pe pat. Închide ochii.

– De ce? întrebă Gaspode.

– Pentru decență!

Gaspode păru nedumerit. Apoi zise:

– A, pricep. Aha, clar, înțeleg ce vrei să spui. Aoleu, cum să mă uit io la o femeie goală, nu să poate. Să mă holbez. Să-mi vină idei. Vai de mine și de mine.

– Înțelegi ce vreau să spun!

– N-aș prea zice. N-aș prea zice. Hainele n-au fost niciodată o chestie a cumîizice câinești, ca să spun așa, zise Gaspode, scărpinându-se după ureche. Astea au fost două variabile metasintactice. Scuze.

– Cu tine e altfel. Tu știi ce sunt. Și oricum, câinii sunt goi de la natură.

– La fel îs și oamenii...

Angua se preschimbă.

Lui Gaspode i se lipiră urechile de cap. Împotriva voinței sale, schelălăi.

Angua se întinse.

– Știi care-i partea cea mai rea? zise ea. Părul. De-abia îl pot descâlci. Și am picioarele *pline* de noroi.

Trase un cearșaf de pe pat și și-l înfășură pe trup ca pe-o togă improvizată.

– Așa, zise ea, am văzut destui pe stradă îmbrăcați mai rău de-atât. Gaspode?

– Ce?

– Acum poți să deschizi ochii.

Gaspode clipi. Angua în oricare dintre cele două forme era ceva plăcut la privit, dar când se transforma, pentru o clipă sau două, cât oscila semnalul morfic între cele două posturi, nu ți-ai fi dorit s-o vezi dacă aveai stomacul plin.

– Credeam că te tăvălești pe jos icnind și lungindu-te și crescându-ți blană, scânci el.

Angua își examină părul în oglindă, până nu-și pierdea vederea nocturnă.

– De ce să fac asta?

– Toată treaba asta... te doare?

– E cam ca un strănut din tot corpul. Te-ai aștepta să aibă un pieptene, nu? Adică, un *pieptene?* Toată lumea are un pieptene...

– Un strănut... foarte... puternic?

– Până și-o perie de haine ar fi ceva.

Înghețară amândoi când ușa se deschise, scârțâind.

Intră Morcove. Nu-i observă în întuneric, ci se îndreptă istovit spre masă. Cu un sfârâit și-o izbucnire de miros de pucioasă, aprinse un chibrit și, de la el, lumânarea.

Își scoase coiful și-apoi se înmuie de parcă, în sfârșit, și-ar fi îngăduit să lase o mare povară de pe umeri.

Îl auziră spunând: „N-are cum să fie așa!"

– Ce anume? zise Angua.

Morcove se răsuci pe călcâie.

– Ce-i cu tine aici?

– Ți-au furat uniforma câtă vreme erai în Breasla Asasinilor, îi șopti Gaspode.

– Mi s-a furat uniforma, zise Angua, cât eram în Breasla Asasinilor. Să spionez.

Morcove tot se mai uita fix la ea.

– Am văzut un moș care tot mormăia de unul singur, continuă ea disperată.

– Scârnăvie? Mână moartă și creveți?

– Da, exact...

– Moș Ron Duhoare. Morcove suspină. Probabil a vândut-o pe băutură. Dar știu unde locuiește, în schimb. Să-mi aduci aminte să merg să discut cu el când am ceva timp.

– Nu vrei s-o întrebi cu ce s-a îmbrăcat ca să *intre* în Breaslă, sugeră Gaspode, care se furișase sub pat.

– Taci din gură! zise Angua.

– Cum? zise Morcove.

– Am aflat ce-i cu camera, zise Angua repede. Cineva pe nume...

– Edward d'Eath? zise Morcove așezându-se pe pat. Arcurile străvechi făcură *groing-groing-grink*.

– De unde știai?

– Cred că d'Eath a furat gonne. Și cred că el l-a ucis pe Beano. Dar... un asasin să ucidă fără să fie plătit? Asta-i mai rău decât chestia cu piticii și cu uneltele. E mai rău decât clovnii și fețele lor. Am auzit că Cruces e furios rău de tot. A împânzit orașul cu asasini care-l caută pe băiatul ăla.

– A. Bine, atunci. Nu mi-ar place să fiu în papucii lui Edward când or da ăia de el.

– Mie nu mi-ar place să fiu în papucii lui nici acum. Fiindcă știu unde sunt, papucii adică, vezi tu. Sunt la el în picioare, săracul. Și *el* e mort.

– L-au găsit asasinii, deci?

– Nu. Altcineva l-a găsit. Și pe urmă l-au găsit Cuddy și Detritus. Din câte pot eu să-mi dau seama, e mort de mai multe zile. Înțelegi? Asta n-are cum să fie corect! Dar i-am curățat machiajul de Beano de pe față și i-am scos nasul roșu, și nu încape îndoială că el e. Și părul perucii roșii se potrivește. Trebuie c-a mers direct la Hammerhock.

– Dar... cineva a tras în Detritus. Și a ucis-o *și* pe fata de la cerșetori.

– Da.

Angua se așează lângă el.

– Și nu se poate să fi fost Edward...

– Ha!

Morcove își descheie platoșa și-și scoase cămașa de zale.

– Așa că trebuie să căutăm pe altcineva. Pe un al treilea.

– Dar nu sunt indicii! E doar un tip cu un gonne! Pe undeva prin oraș! Oriunde! Și eu sunt obosit!

Arcurile făcură din nou *glink* când Morcove se ridică și se duse clătinându-se la scaunul de lângă masă. Se așeză, trase spre el o bucată de hârtie, examină cu atenție un creion, îl ascuți cu sabia și, după ce se gândi o clipă, începu să scrie.

Angua îl privi în liniște. Morcove purtase un tricou de piele, cu mânecă scurtă, pe sub zale. Sus, pe brațul stâng, i se zărea un semn din naștere. Avea formă de coroană.

– Scrii tot ce s-a întâmplat, cum făcea căpitanul Vimes? întrebă ea, după o vreme.

– Nu.

– Atunci *ce* faci?

– Scriu acasă, la mama și tata.

– Chiar așa?

– Tot timpul le scriu. Le-am promis. Și oricum, mă ajută să gândesc. Mereu scriu scrisori acasă când trebuie să chibzuiesc la ceva. Și tata îmi dă o mulțime de sfaturi bune, să știi.

În fața lui Morcove se afla o cutie de lemn. Era plină cu scrisori. Tatăl lui Morcove avea obiceiul să-i răspundă fiului său chiar pe spatele scrisorilor lui Morcove, fiindcă era greu să faci rost de hârtie dacă locuiai în fundul unei mine piticești.

– Ce fel de sfaturi bune?

– Despre minerit, în general. Despre transportul rocilor. Știi tu. Sprijiniri și consolidări. Într-o mină n-ai voie să faci greșeli. Trebuie să faci totul cum se cuvine.

Creionul lui scârțâia pe hârtie.

Ușa era tot întredeschisă, dar cineva bătu ușurel în ea într-un mod care spunea clar, într-un fel de Morse metaforic, că acel cineva vedea foarte bine că Morcove e la el în cameră împreună cu o femeie sumar îmbrăcată, și încerca să bată la ușă fără să fie totuși auzit.

Sergentul Colon tuși. Se simțea un rânjet aluziv în tusea lui.

– Da, sergent? zise Morcove, fără să întoarcă privirea.

– Ce ordonați să mai fac acum?

– Trimite-i la patrulat în echipe, sergent. Să fie cel puțin câte un om, un pitic și un trol per echipă.

– Da, să trăiți. Și ce să facă, domnule?

– Să fie vizibili, sergent.

– Am înțeles, să trăiți. Domnule? Unul dintre voluntarii care tocmai ne-au venit... e domnul Bleakley, domnule. Din strada Ulmului? E vampir adică, după specie, dar lucrează la un abator așa că nu e chiar...

– Mulțumește-i foarte mult și trimite-l acasă, sergent.

Colon aruncă o privire spre Angua.

– Da, să trăiți. Am înțeles, zise el, codindu-se. Dar nu face rele, doar că are nevoie de mai mulți homogoblini în sânge...

– Nu!

– Am înțeles. Bun. Eu o să, ăă, o să-i spun să plece, atunci.

Colon închise ușa. Și *balamaua* rânjea aluziv.

– Îți spun să trăiți, zise Angua. Ai observat?

– Știu. Nu e bine. Oamenii ar trebui să gândească singuri, așa spune căpitanul Vimes. Dar problema e că oamenii nu gândesc singuri decât dacă le ordoni. Cum scrii tu „eventualitate"?

– Deloc.

– Bine.

Morcove tot nu întorcea privirea.

– O să ținem orașul în frâu până mâine-dimineață, așa cred. Oamenilor le-a venit mintea la cap.

Ba nu le-a venit, își spuse Angua în intimitatea propriului cap. Ai venit tu. E ca hipnotismul.

Lumea trăiește viziunea ta. Tu visezi, exact ca Fido Barosanu', doar că el visa un coșmar, iar tu visezi pentru tot poporul. Tu chiar crezi că toți sunt cumsecade, în fundul

sufletului. Și doar pentru o clipă, câtă vreme sunt în preajma ta, la fel cred și ei, cu toții.

De undeva de afară se auzi zgomot de pumni în marș. Trupa lui Detritus dădea încă o tură.

Ei, în fine. Până la urmă, tot o să afle...

– Morcove?

– Hmm?

– Știi... când Cuddy și trolul și cu mine ne-am înrolat în Gardă... vreau să spun, tu știi de ce ne-au ales pe noi, da?

– Sigur. Reprezentarea grupurilor minoritare. Un trol, un pitic, o femeie.

– Ah.

Angua ezită. Afară încă mai lumina luna. Ar putea să-i spună, apoi să fugă din cameră, să se Preschimbe și ar fi departe, afară din oraș, până la zori. Va fi obligată s-o facă. Era expertă la fugit din orașe.

– N-a fost tocmai așa. Știi, în oraș locuiesc foarte mulți morți-vii și Patricianul a insistat să...

– Sărut-o, zise Gaspode, de sub pat.

Angua îngheță. Figura lui Morcove luă expresia vag nedumerită, caracteristică persoanelor ale căror urechi tocmai au auzit ceva ce creierul lor e programat să creadă că nu există. Începu să roșească.

– Gaspode! se răsti Angua, pe câinește.

– Știu ce fac. Un Bărbat, o Femeie. Ie Destinu', zise Gaspode.

Angua se ridică. Morcove sări în picioare și el, atât de repede încât răsturnă scaunul.

– Trebuie să plec, zise ea.

– Ăă. Nu pleca...

– Acuma doar întinde brațele, zise Gaspode.

N-o să meargă niciodată, își spuse Angua. Niciodată nu merge. Vârcolacii trebuie să fie cu alți vârcolaci, ei sunt singurii care *înțeleg*...

Dar...

Pe de altă parte... dacă tot va fi obligată să fugă...

Ridică un deget.

– Stai numai o clipă, zise ea cu vioiciune, și, dintr-o singură mișcare, bägă mâna sub pat și-l târî pe Gaspode de acolo, de ceafă.

– Ai nevoie de mine! scheună câinele, în vreme ce ea îl ducea la ușă. Crezi că se pricepe vreun pic? Ideea lui de distracție e să-ți arate Colosul din Morpork! Lasă-mă...

Ușa se trânti în urma lui. Angua se rezemă de ea.

O să se termine la fel cum s-a terminat și în Pseudopolis și în Quirm și...

– Angua? zise Morcove.

Ea se întoarse.

– Nu spune nimic, zise ea. Și s-ar putea să fie bine.

După o vreme, arcurile făcură *glink*.

Și la scurtă vreme după aceea, pentru caporalul Morcove, Lumea-Disc se mișcă. Fără să-i pese câtuși de puțin de ce se întâmplă în jur.

Caporalul Morcove se trezi pe la patru dimineața, ora aceea secretă, cunoscută doar oamenilor nopții, ca de pildă criminalii, polițiștii și alți neadaptați. Stătea pe jumătatea care-i revenea din patul îngust și se uita la perete.

Categoric fusese o noapte interesantă.

Deși el era într-adevăr un om simplu, prost nu era deloc, și niciodată nu-i fusese necunoscută ceea ce s-ar numi *latura mecanică*. Cunoscuse mai multe tinere domnișoare și le scosese la multe plimbări înviorătoare, să le arate lucrări interesante de feronerie și clădiri civice fascinante, până când ele își pierduseră în mod inexplicabil interesul. Patrulase descori și prin Groapa Târfelor, deși doamna Palm și Breasla

Cusătoreselor încercau să-l convingă pe Patrician să schimbe numele zonei în strada Afecțiunii Negociabile. Dar niciodată nu se gândise la lucrurile astea în relație cu el însuși, nu fusese niciodată foarte sigur, cum s-ar spune, care-ar fi rolul lui în toată treaba.

Probabil că nu le va scrie părinților despre asta. Știu și ei, aproape sigur.

Se dădu ușurel jos din pat. Cu perdelele trase, în cameră era înăbușitor de cald.

În spatele lui, o auzi pe Angua cum se răsucește și alunecă în adâncitura lăsată de trupul lui în pat.

Apoi, cu ambele mâini și cu o vigoare considerabilă, deschise larg perdelele și lăsă să intre în cameră lumina albă și rotundă a lunii pline.

Din spate, crezu că o aude pe Angua cum suspină în somn.

Departe, deasupra câmpiei, se vedeau nori de furtună. Morcove văzu fulgere împungând orizontul și simți miros de ploaie. Dar aerul orașului era încins și nemișcat, și perspectiva îndepărtată a furtunii parcă-l făcea și mai fierbinte.

În fața lui se ridica Turnul Artelor, de la Universitate. Îl vedea zilnic. Domina jumătate din oraș.

În spatele lui, patul făcu *glink*.

– Cred că o să... începu el, și se întoarse.

Întorcând spatele ferestrei, nu văzu lucirea lunii reflectate de metal, în vârful turnului.

Sergentul Colon ședea pe o bancă, în fața clădirii încinse a Postului de Gardă.

De undeva dinăuntru se auzea ciocănind. Cuddy venise cu zece minute în urmă, cu un sac cu unelte, două coifuri și o expresie hotărâtă. Colon habar n-avea ce-o fi meșterind împielițatul ăla mic pe-acolo.

Numără din nou, pe îndelete, bifând numele de pe clipboard.

Nu încăpea îndoială. Patrula de Noapte ajunsese la aproape douăzeci de membri. Poate și mai mult. Detritus o luase razna, și mai recrutase încă doi oameni, un trol și un manechin de lemn găsit în fața la Compania Corksock de Îmbrăcăminte Șic[1]. Dacă o s-o țină tot așa, în curând vor putea să redeschidă vechile posturi de Gardă de lângă porțile principale ale orașului, ca pe vremuri.

Nici nu-și mai *amintea* de când nu mai fuseseră douăzeci de oameni în Gardă.

Toate astea păruseră o idee bună la vremea respectivă. Și e clar că țineau situația sub control. Dar mâine-dimineață Patricianul va trebui să afle, și atunci va cere să i se înfățișeze ofițerul superior al Gărzii.

Acuma, sergentului Colon nu-i era deloc clar cine anume *e* ofițerul superior de moment. Lui i se părea că normal ar fi să fie căpitanul Vimes sau, din motive care nu-i erau deloc clare, caporalul Morcove. Însă căpitanul nu era acolo, iar caporalul Morcove era doar un caporal, și Fred Colon avea o presimțire oribilă că atunci când lordul Vetinari va convoca pe cineva la care să fie ironic și să-i spună chestii de genul „Și cine le va plăti soldele acestora, rogu-te?", el, Fred Colon, va fi acela ce se va trezi înfundat în apă de Ankh până-n gât.

---

[1] Acest fapt a fost la originea apariției, mult după încheierea evenimentelor aici descrise, a unui cântec popular din Ankh-Morpork, adaptat pentru fluier de tinichea și voce nazală:

„Și cum veneam pe Boardwalku' de jos,
Iată, mări, recrutorii cum lumea de glezne-nșfăca
și zicea să se înscrie în Gardă volintiri
că de nu le rupe cap goohuloog la ei,
Așa că ocolii pe strada Plăcintei cu Piersici și pă Holofern,
Cântând: Too-ra-li etc."

Dar n-a ajuns niciodată un șlagăr.

Plus că nu mai aveau nici grade disponibile. Nu existau decât patru grade inferioare celui de sergent. Nobby pusese picioru-n prag și nu voia să mai fie nimeni avansat caporal, așa că exista o oarecare congestie din punct de vedere al carierei. În plus, unora dintre gardiști le intrase în cap că un mijloc sigur de a obține avansarea era să recrutezi încă o juma' de duzină de oameni în Gardă. Dacă era să te iei după entuziasmul lui Detritus la treaba asta, avea probabil să ajungă Comandant Suprem General Maior înainte de sfârșitul lunii.

Și ceea ce făcea să fie totul și mai ciudat era că Morcove încă mai era doar...

Colon ridică ochii când auzi clinchetul de sticlă spartă. Ceva neclar și auriu țâșni printr-un geam spart, aterizâ într-un petic de umbră și fugi înainte ca el să poată vedea ce era.

Ușa Postului de Gardă se trânti de perete și apăru Morcove, cu sabia în mână.

– Un' s-a dus? Un' s-a dus?

– Nu știu. Ce naiba era?

Morcove se opri.

– Ăă. Nu știu sigur, zise el.

– Morcove?

– Da, dom' sergent?

– Eu aș pune niște haine pe mine în locul tău, băiete.

Morcove stătu locului, privind în întunecimea dinaintea zorilor.

– Vreau să spun, m-am întors și era chiar acolo, și...

Coborî ochii spre sabia din mâna lui, de parcă nici nu-și dăduse seama că o avea.

– Oh, la naiba! zise el.

Alergă înapoi la el în cameră și-și înșfăcă nădragii. Pe când se lupta să și-i pună, deveni deodată conștient de un gând în mintea lui, limpede ca gheața.

Eşti un nătărău, ţi-e clar? Ai înşfăcat sabia automat, aşa-i? Mare boacănă! Acum a fugit şi n-o s-o mai vezi cât oi trăi!

El se întoarse. Din uşă îl privea atent un căţel cenuşiu.

După aşa un şoc, s-ar putea să nu se mai Preschimbe niciodată, spuseră gândurile lui. Cui îi pasă că e vârcolac? Până n-ai aflat, nu te-a deranjat! Apropo, orce biscuit ai avea la tine n-ar fi rău să-l arunci la căţelu' ăla din uşă, deşi, dacă mă gândesc bine, mari şanse să ai vrun biscuit în clipa asta nu-s, aşa că uită c-ai avut ideea asta. Pă cinstea mea, da' ce-ai mai dat cu oiştea-n gard, nu ţi se pare?

... gândi Morcove.

– Ham ham, zise câinele.

Fruntea lui Morcove se încreţi.

– Tu ai fost, aşa-i? zise el arătând cu sabia.

– Io? Câinii nu vorbeşte, zise Gaspode, în grabă. Ascultă, ştiu ce spun. Că-s *câine*.

– Să-mi spui unde s-a dus. Chiar acum! Că de nu...

– Da? Uite ce e, zise Gaspode, mohorât, primul lucru de care-mi amintesc în viaţa mea, primul lucru, înţelegi, e cum m-au aruncat în râu, pus într-un sac. Cu o cărămidă. Io. Adică aveam atunci lăbuţe nesigure şi o ureche întoarsă amuzant pă dos, adică ieream *pufos*. OK, de acord, m-a aruncatără în Ankh. OK, am putut merge singur pân' la mal. Da' aşa a început, şi mai bine nu mi-a fost nici dup-aia. Vreau să spun, am mers pân' la mal *înăuntru'* sacului, târând cărămida. Trei zile m-am chinuit să rod sacu' şi să ies afară. Dă-i înainte. Ameninţă-mă.

– Te rog? zise Morcove.

Gaspode îşi scărpină o ureche.

– Poate aş reuşi să-i prind urma, zise el. Dacă am parte de, ştii mata, încurajare.

Şi mişcă, încurajator, din sprâncene spre Morcove.

– Dacă o găsești, îți dau orice vrei tu, zise Morcove.

– Ei, *păi. Dacă*. Sigur. O, da. Toate bune și frumoase, cu *dacă*. Da' ceva avans nu-mi dai? Iete la labele astea, ai? Se uzează. Și nasu' ăsta nu miroase de unu' singur. Ie un instrument dă mare finețe.

– Dacă nu te apuci s-o cauți în clipa asta, zise Morcove, eu personal am să... Ezită. În viața lui nu fusese crud cu un animal.

– Am să te dau pe mâna caporalului Nobbs, zise el.

– Fix ce-mi place mie, zise Gaspode, amar. Cointeresare.

Își aplică nasul pătat la pământ. Oricum, o făcea numai ca să ia ochii. Mirosul lui Angua atârna în aer ca un curcubeu.

– Chiar poți să vorbești? întrebă Morcove.

Gaspode ridică ochii-n tavan.

– Normal că nu, zise el.

Silueta ajunsese în vârful turnului.

Peste tot în oraș erau lămpi și lumânări aprinse. Întreaga priveliște era așternută la picioarele lui. Zece mii de steluțe pământene... și putea s-o stingă pe care voia el, într-o clipă. Era ca și cum ai fi zeu.

Era uluitor, ce bine se auzeau toate zgomotele de aici. Era ca și cum ai fi zeu. Putea auzi urletele câinilor, sunetul vocilor. Din când în când, câte una răsuna mai tare decât celelalte și se ridica spre cerul nopții.

Asta era putere. Puterea pe care o avea acolo jos, puterea de a spune: fă asta, fă aia... asta era doar ceva omenesc, dar asta... asta era ca și cum ai fi zeu.

Își trase gonne în poziția potrivită, potrivi un rând de șase gloanțe la locul lor și luă la ochi o luminiță, la-ntâmplare. Și apoi încă una. Și încă una.

Chiar n-ar fi trebuit să-l lase să tragă în fata aia de la cerșetori. Asta nu făcea parte din plan. Șefii Breslelor, ăștia

intrau în planul bietului Edward. Șefii Breslelor, pentru început. Să lase orașul lipsit de conducători și cuprins de frământări, și apoi să meargă la prostul ăla de candidat al lui și să-i spună: Mergi și guvernează, e destinul tău.

Asta era o boală *veche*, soiul ăsta de gândire. Te molipseai de ea de la coroane, și de la povești prostești. Și credeai... ha... te apucai să crezi că o scamatorie ca de pildă, de pildă scosul unei săbii dintr-o stâncă te califică în vreun fel pentru postul de rege. O sabie dintr-o stâncă? Gonne era mult mai magic *de-atât*.

Se întinse la pământ, mângâie gonne, și așteptă.

Se crăpă de ziuă.

– Io nu luat nimic, zise Cărbunaru, și se întoarse pe partea cealaltă pe lespedea lui.

Detritus îi arse una-n cap cu ciomagul.

– Sus, soldați! Lasă piatră, pune șosetă! Acum altă zi frumoasă în Gardă! Subagent Cărbunaru, în picioare, om mic oribil ce ești!

Douăzeci de minute mai târziu, sergentul Colon, cu ochii roșii de nesomn, își privea trupa. Stăteau toți pleoștiți pe bănci, cu excepția agentului interimar Detritus, care ședea drept ca un băț și cu un aer de zel oficial.

– Bine, agenți, începu Colon, acuma, după cum...

– Voi recruți, voi ascultă bine acum! bubui Detritus.

– Mulțumesc, agent interimar Detritus, zise Colon, ostenit. Azi se însoară căpitanul Vimes. Noi o să-i alcătuim o gardă de onoare. Așa făceam pe vremuri, de câte ori se căsătorea un gardist. Așa că vreau să vă văd cu coifurile și platoșele sclipind. Și cu cohorte strălucitoare. Să nu văd fir de noroi... unde-i caporalul Nobbs?

Se auzi un *dink* când mâna agentului interimar Detritus se lovi de noul său coif.

– Nimeni văzut el ore bune, să trăiți! raportă el.

Colon ridică ochii-n tavan.

– Și câțiva dintre voi vor... Unde-i subagenta Angua?

Dink.

– Nimeni văzut ea de azi-noapte, să trăiți.

– În regulă. Ne-am descurcat noi azi-noapte, o să ne descurcăm și astăzi. Caporalul Morcove spune că trebuie să fim pe față.

Dink.

– Da, să trăiți!

– Agent interimar Detritus?

– Ordonați?

– Ce-i chestia aia pe care-o ai pe cap?

Dink.

– Făcut pentru mine agent interimar Cuddy, să trăiți. E coif special de gândit cu ceasornic.

Cuddy tuși.

– Chestiile alea mari sunt aripioare de răcire, știți? Le-am vopsit în negru. Am făcut rost de un motoraș de ceasornic de la văru-miu, și ventilatorul ăla de colo suflă aer peste...

Se opri când văzu expresia lui Colon.

– La asta ai meșterit toată noaptea, așa-i?

– Da, fiindcă cred că la troli creierul se...

Sergentul îl opri cu o fluturare a mâinii.

– Și deci acum avem un soldat cu mecanism de ceasornic, da? zise Colon. Ce mai model de armată suntem.

Gaspode se simțea dezavantajat geograficește. Știa, mai mult sau mai puțin, unde se află. Era undeva dincolo de Umbre, în labirintul de docuri și oboare. Ăsta nu era teritoriul lui, deși el considera întregul oraș ca aparținându-i. Erau pe-aici șobolani aproape la fel de mari ca el, și el cam semăna

a terier, în linii mari, iar șobolanii de Ankh-Morpork erau destul de deștepți ca să observe asta. Mai încasase și câte-o copită de la doi cai și aproape fusese călcat de-o căruță. Plus că pierduse urma. Angua se tot întorsese din drum, și circulase și pe acoperișuri, și mai și trecuse râul de câteva ori. Vârcolacii se pricep instinctiv să scape de urmăritori; în fond, cei în viață astăzi sunt descendenții celor care au știut să nu se lase prinși de mulțimea furioasă. Acela care *n-au fost* capabili să păcălească gloata n-au avut niciodată descendenți, și nici măcar morminte.

De mai multe ori, ajunse la câte-un zid sau câte-o colibă jerpelită unde mirosul dispărea, și-atunci Gaspode șchiopăta primprejur, dând târcoale până găsea urma din nou.

Prin mintea lui schizofrenă de cățel fâlfâiau gânduri la nimereală.

– Câine Isteț Salvează Situația, mormăia el. Cu Toții Spun, Ce Cățel Bun. Ba nu spun deloc, fac ce fac numa' fincă m-a amenințat. Nasul Prodigios. Io n-am vrut s-o fac. O Să-ți Dau un Os. O surcică dusă dă valurile vieții, ăsta-s io. Cine-i Cuțu Cuminte? Tacă-ți gura.

Soarele trudea să urce pe cer. Dedesubt, Gaspode trudea la misiunea lui.

Willikins trase perdelele. Lumina soarelui se revărsă în încăpere. Vimes gemu și se ridică greoi în capul oaselor, în ceea ce rămăsese din patul lui.

– La naiba, omule, mormăi el. Ce soi de oră o fi și asta, să scoli pe cineva?

– E aproape ora nouă dimineața, domnule, zise majordomul.

– Nouă *dimineața?* Ce fel de oră de sculare mai e și *asta?* De obicei nu mă trezesc până nu se mai potolește nițel lumina după-amiezii!

– Dar domnul nu mai merge la lucru, domnule.

Vimes coborî privirea spre cearșafurile și păturile lui încâlcite. Se înnodaseră și i se înfășuraseră pe picioare. Apoi își aminti visul.

Patrulase prin oraș.

Ei, poate nu fusese chiar un vis, mai mult o amintire. În fond, bătea orașul în fiecare noapte. O parte din el nu voia să renunțe; o latură a lui Vimes învăța să fie civil, dar o parte mai veche din el mărșăluia, ba nu, *avansa* după altă muzică. I se *păruse* lui că locurile sunt mai pustii și mai greu de străbătut decât de obicei.

– Dorește domnul să-l bărbieresc sau domnul se va bărbieri singur?

– Devin agitat dacă mânuiește cineva o lamă pe lângă gâtul meu, zise Vimes. Dar dacă-mi înhami un cal la căruță, am să încerc să ajung până în celălalt capăt al băii.

– Foarte amuzant, domnule.

Vimes mai făcu o baie, doar pentru că era așa o noutate. După zgomotul de fond, își putea da seama că întregul conac era în activitate, apropiindu-se de ora N. Lady Sybil își organiza nunta cu aceeași atitudine hotărâtă și fără ocolișuri pe care-o avea și când se străduia să obțină o rasă de dragoni fără urechi pleoștite. În bucătărie munceau de trei zile șase bucătărese. Acum frigeau un bou întreg și făceau chestii uluitoare din fructe exotice. Până acum, lui Sam Vimes i se păruse că o porție de ficat fără vine în el e o masă sofisticată. Și cubulețele de cașcaval înșirate pe scobitori și înfipte-n juma' de grepfruit le considera *haute cuisine*.

Își dădea vag seama că nu se obișnuia ca viitorii miri să-și vadă viitoarele neveste în dimineața nunții, poate ca să nu-și ia picioarele la spinare, mai știi. Asta nu-i convenea. Tare ar

fi vrut să schimbe o vorbă cu cineva. Dac-ar vorbi cu cineva, poate că lucrurile ar căpăta sens.

Puse mâna pe brici și privi în oglindă chipul căpitanului Samuel Vimes.

Colon salută, apoi îl privi pe Morcove cu de-amănuntul.

– Vă simțiți bine, domnule? Arătați de parcă n-ați dormit mai deloc.

Deasupra orașului începu să răsune vacarmul ce anunța ora zece fix sau cam pe-acolo. Morcove întoarse spatele ferestrei.

– Am fost în oraș, zise el.

– Deja au mai venit trei recruți de azi-dimineață, zise Colon. Au cerut să se înroleze în „armata domnului Morcove".

Asta îl cam îngrijora.

– Bun.

– Detritus le face o instrucție de bază foarte sumară, zise Colon. Și chiar merge. După ce le zbiară el o oră în urechi, fac tot ce le spun.

– Pune toți oamenii de care ne putem lipsi sus pe acoperișuri, între Palat și Universitate, zise Morcove.

– Sunt deja cei de la Asasini acolo sus, zise Colon. Și Breasla Hoților a trimis și ea oamenii lor.

– Aceia sunt hoți și asasini. Noi nu suntem. Și bagă de seamă să fie cineva și sus în Turnul Artelor...

– Domnule?

– Da, sergent?

– Am discutat... eu și cu băieții... și, ei...

– Da?

– Ne-ar scuti de multe necazuri dacă ne-am duce la vrăjitori și i-am ruga...

– Căpitanul Vimes niciodată n-a înghițit magia.

– Nu, dar...

– Fără magie, sergent.

– Da, să trăiți.

– Cu garda de onoare e totul pregătit?

– Da, domnule. Sclipesc cohortele muiate în purpură și aur, să trăiți.

– Chiar așa?

– Foarte important, să ai cohorte curate, să trăiți. Bagă groaza în dușmani.

– Bine.

– Dar nu dau de caporalul Nobbs, domnule.

– E o problemă cu asta?

– Păi, asta înseamnă că garda de onoare o să fie ceva mai dichisită, să trăiți.

– L-am trimis într-o misiune specială.

– Ăă... și nici pe subagenta Angua n-o găsim.

– Sergent?

Colon își adună curajul să răspundă. Afară, dangătele se potoliseră.

– *Tu* știai că e vârcolac?

– Ăă... Căpitanul Vimes mi-a făcut un soi de aluzie, să trăiți...

– Ce aluzie, cum a spus?

Colon se dădu un pas înapoi.

– A spus ceva de genul, „Fred, asta-i un nenorocit de vârcolac. Nici mie nu-mi place treaba asta cum nu-ți place nici ție, dar Vetinari a zis că-i musai să primim și unul dintr-ăștia, și, decât un vampir sau un zombi, mai bine un vârcolac, și asta e." Așa aluzie mi-a făcut.

– *Înțeleg*

– Ăă.. îmi pare rău de asta, domnule.

– Hai să ne concentrăm la cum trecem de ziua de azi, Fred. Asta-i tot...

– *abing, abing, a-bing-bong...*

– Nici măcar n-am apucat să-i dăruim căpitanului ceasul, zise Morcove, scoțându-l din buzunar. O fi plecat cu impresia că nu ne pasă. Probabil se gândea cu bucurie la ceasul pe care îl va primi. Știu că așa se făcea întotdeauna.

– Am fost tare ocupați zilele astea, domnule. Și oricum, putem să i-l dăm după nuntă.

Morcove puse ceasul la loc în punga lui.

– Presupun că da. Păi, hai să ne organizăm, sergent.

Caporalul Nobbs înainta trudnic prin întunericul de sub oraș. Ochii i se obișnuiseră deja cu bezna. Simțea că moare de dorul unei țigări, dar Morcove îl avertizase să nu fumeze. Doar să ia sacul, să țină urma, să aducă trupul. Și să nu șterpelească niciun fel de bijuterii.

Lumea deja începuse să umple Sala cea Mare a Universității Nevăzute.

Vimes fusese foarte ferm în privința asta. Era singurul lucru pentru care insistase. El nu era tocmai ateu, fiindcă ateismul era o trăsătură anti-supraviețuire dacă trăiai pe o lume ce avea mai multe mii de zei. Doar că nu-l simpatiza pe niciunul din cale-afară, și nu înțelegea ce treabă au zeii cu faptul că el se însoară. Nu voia să audă de niciun templu sau biserică din oraș, dar Sala Mare avea un aer destul de bisericesc, ceea ce lumea consideră esențial în asemenea ocazii. Nu-i musai să treacă și vreun zeu pe acolo, dar dacă s-ar întâmpla să apară, s-ar simți ca acasă.

Vimes veni devreme, în pas de plimbare, pentru că nimic pe lumea asta nu e mai inutil decât un mire în orele dinaintea cununiei. Acasă, Emmele Interșanjabile preluaseră controlul.

În sală se înființaseră deja câțiva plasatori, așteptând musafirii, să-i întrebe de partea cui sunt.

Și se mai învârteau pe-acolo și câțiva vrăjitori de vază. Aceștia erau invitați automat la o asemenea nuntă din înalta societate și mai ales la recepția de după. Probabil un singur bou la proțap nu va fi de ajuns.

În pofida neîncrederii sale profunde față de magie, lui Vimes îi erau simpatici vrăjitorii. Ei nu făceau probleme. Cel puțin, nu făceau *genul lui* de probleme. Sigur, din când în când mai fracturau continuumul spațiu/timp sau târau canoca realității prea aproape de cataractele haosului, dar *legea*, propriu-zis, n-o încălcau niciodată.

– Bună dimineața, domnule arhicancelar, zise el.

Arhicancelarul Mustrum Ridcully, conducător suprem al tuturor vrăjitorilor din Ankh-Morpork atunci când acestora le păsa vreun pic, îl salută voios din cap.

– Bună dimineața, căpitane, zise el. Trebuie să recunosc, ți-ai ales o zi tare bună!

– Hahaha, o zi tare bună! râse, libidinos, Trezorierul.

– Aoleu, zise Ridcully, iar l-a apucat. Nu pot să-l înțeleg pe omul ăsta. Are cineva la el pilulele de broaște uscate?

Pentru Mustrum Ridcully, un om făurit de Natură ca să trăiască în aer liber și să măcelărească voios orice vietate tușește prin vreo tufă, era un mister adânc motivul pentru care Trezorierul (un om făurit de Natură ca să șadă undeva, prin vreo cămăruță, și să adune numere) era atât de agitat. Încercase tot ce-i dăduse prin cap în ideea de a-i da, cum zicea el, ceva coloană vertebală. Printre încercările sale se număraseră diverse farse, reprize-surpriză de jogging în zori, și săritul la el de după câte-o ușă, purtând mască de Willie Vampirul, cu scopul, spunea el, de a-l mai scoate din ale lui.

Ceremonia propriu-zisă urma să fie oficiată de către Decan, care inventase cu multă grijă una anume; orașul Ankh-Morpork nu avea prevăzută o ceremonie de căsătorie civilă, decât cel

mult ceva de genul: „of, bine atunci, dacă țineți musai". Acesta dădu entuziast din cap către Vimes.

– Am curățat tuburile orgii noastre special pentru evenimentul ăsta, zise el.

– Hahaha, orgii! zise Trezorierul.

– Și să știți că față de alte orgi, a noastră e colosală...

Ridcully se opri, și făcu un semn către vreo doi studenți-vrăjitori.

– Luați-l pe Trezorier de-aici și aveți grijă să stea nițel în pat, bine? zise el. Cred că iar i-a dat cineva să mănânce carne.

Dinspre capătul îndepărtat al Marii Săli se auzi un șuierat, urmat de un chițăit înăbușit. Vimes se holbă la monstruosul hățiș de țevi.

– Opt studenți am pus să pompeze cu foalele, zise Ridcully, căutând să acopere șuierăturile. Are trei claviaturi și o sută de butoane pe lângă, chiar și douăsprezece pe care scrie doar „?".

– Pare să fie peste puterea unui om să cânte la așa ceva, zise Vimes politicos.

– Ah. Da, aici am avut noroc...

Urmară câteva clipe de sunet atât de puternic, încât bloca nervii auzului. Când aceștia reveniră la viață, undeva pe la limita dintre sunet și durere, se putură desluși primele măsuri, deformate la extrem, ale *Marșului Nupțial* de Fondel, executate cu mult elan de către cineva care descoperise că instrumentul nu dispunea doar de trei claviaturi, ci și de o întreagă gamă de efecte acustice, începând cu Flatulență și încheind cu Cotcodac Hazos. Din când în când, în mijlocul exploziei sonice mai răzbătea câte un „ooh!" de încântare.

De undeva de sub masă, Vimes zbieră către Ridcully:

– Uluitor! Cine-a construit-o?

– Nu știu! Dar pe capacul claviaturii scrie P.D. Johnson!

Se mai auzi un vaier descrescător, un ultim Efect de Buhai, și apoi liniște.

– Douăzeci de minute au pompat băieții ăia, să umple rezervoarele cu aer, zise Ridcully, ridicându-se și scuturându-se de praf. Mai ușor cu pedala Vox Dei, fii amabil!

– Ook!

Arhicancelarul se întoarse înapoi către Vimes, pe fața căruia era întipărită grimasa prenupțială standard, ca o păpușă de ceară. Sala începuse să se umple cu oaspeți.

– Nu mă pricep prea bine la treburile astea, zise el, dar ai inelul la tine, da?

– Da.

– Cine conduce mireasa la oficiere?

– Unchiul ei Lofthouse. E cam ramolit, dar dacă ea a insistat...

– Și cavalerul de onoare cine-i?

– Poftim?

– Cavalerul de onoare. Știi dumneata? Cel care-ți înmânează inelul și e obligat să se însoare cu mireasa dacă fuge mirele și așa mai departe. Decanul s-a documentat în privința asta, nu-i așa, domnule Decan?

– O, da, zise Decanul, care-și petrecuse toată seara cu *Manualul de Etichetă* de lady Deirdre Waggon. Dacă s-a prezentat, e musai să se mărite cu *cineva*. Nu se poate să ai mirese nemăritate în libertate, să pună societatea în pericol.

– Am uitat complet că-mi trebuie un cavaler de onoare! zise Vimes.

Bibliotecarul, care lăsase orga baltă pentru moment, până când o mai aduna ceva suflu, se lumină la față.

– Ooh?

– Păi, du-te și găsește-ți unul, zise Ridcully. Mai ai timp, aproape o jumătate de oră.

– Dar nu e chiar așa ușor, nu vi se pare? Că ăștia nu cresc în copac!

– Ooh?

– N-am idee pe cine să întreb!

– *Ooh.*

Bibliotecarului îi plăcea să fie cavaler de onoare. Aveai voie să săruți domnișoarele de onoare, iar ele n-aveau voie s-o rupă la fugă. A fost foarte dezamăgit că Vimes l-a ignorat.

Agentul interimar Cuddy urca greoi treptele din Turnul Artelor, bombănind pentru sine. Știa că n-are motive să se plângă. Trăseseră la sorți pentru că, după cum spunea Morcove, n-ar trebui să ceri oamenilor tăi să facă nimic din ce nu ești tu însuți dispus să faci. Și el trăsese paiul cel scurt, hă hă, ceea ce însemna clădirea cea mai înaltă. Asta însemna că dacă apărea vreo problemă, n-o să ajungă până la el.

Nu dădu nicio atenție frânghiei subțiri care atârna din trapa aceea, mult deasupra lui. Chiar dacă s-ar fi gândit la ea... ei, și ce? Era doar o frânghie.

Gaspode ridică ochii și privi în întuneric.

De undeva din beznă se auzi un mârâit. Nu era un mârâit obișnuit, de câine. Omul primitiv auzise asemenea sunete în adâncul peșterilor.

Gaspode se așeză. Coada lui lovea, nesigur, în pământ.

– Știam io c-o să te găsesc pân' la urmă, zise el. Nasu' să trăiască, nu? Ăl mai fain instrument de-l are câinele.

Răsună încă un mârâit. Gaspode scheună nițel.

– Treaba e, zise el, treaba e... vezi tu, chestia de bază e... chestia de-am fost trimis s-o fac...

Și omul de mai târziu auzise asemenea sunete. Chiar înainte să fie prea târziu.

– Îmi dau seama că tu... nu vrei să vorbești cu mine 'acu', zise Gaspode. Dar treaba e... acuma, io știu ce-ți trece pân minte, ăsta e cumva *Gaspode* care ascultă de porunca unui *om*?

Gaspode privi conspirativ peste umăr, de parcă s-ar fi putut afla acolo ceva mai rău decât ce era în fața lui.

– Ăsta-i fix rahatu' de care te lovești când ești câine, vezi tu? zise el. Ăsta-i lucru' pe care nu-i Fido Barosanu' în stare să-l priceapă, știi? Te-ai uitat la câinii din Breaslă, da? I-ai auzit urlând. O, da, Moarte Oamenilor, *normal*. Da' pe sub toate astea ie *teama*. Ie vocea aia care zice: Câine Rău. Și nu vine din altă parte decât dinăuntru, fix din oase îți vine, fincă oamenii îs ăi de-au făcut câinii. Io știu asta. Mi-aș dori să nu știu, da' asta e. Asta-i Puterea, știutu'. Io am citit cărți, să știi. Mă rog, am ros cărți.

Întunericul tăcu.

– Și tu ești lup și om în același timp, corect? Asta-i complicat. Io îmi dau seama. Te-ai ales cu o dihotomie, cum s-ar zice. Înseamnă că ești cam ca un câine. Fincă de fapt asta e un câine, să știi. Jumate om, jumate lup. Ai avut dreptate cu asta. Noi avem până și nume. Ha! Și uite-așa, capu' ne spune un lucru, da' trupu' ne spune altceva. Îi o viață dă câine să fii câine. Și io pun pariu că *tu* nu poți să fugi de *el*. Nu de-adevărat. Că el ți-e stăpân.

Întunericul tăcu și mai abitir. Lui Gaspode i se păru că aude mișcare.

– El vrea să te întorci. Chestia e, dacă te găsește el, s-a terminat. O să-ți vorbească, și tu n-ai să ai încotro și-o să i te supui. Da' dacă te întorci tu de bunăvoie, atunci a fost hotărârea *ta*. O să fii mai fericită ca om. Vreau să spun, io ce-ți pot oferi, afară de șobolani ș-o gamă diversificată dă pureci? Vreau să spun, știu și io, mie nu mi se pare așa o problemă, doar că tre' să stai în casă șase, șapte nopți pe lună...

Angua urlă.

Perii care-i mai rămăseseră lui Gaspode pe spinare se ridicară măciucă. Încercă să-și aducă aminte care-i era jugulara.

– Nu vreau să fiu obligat să intru acolo după tine, zise el. Din fiecare cuvânt răsuna adevărul.

– Da' chestia e... chestia *de bază* e... că o s-o fac totuși, adăugă el tremurând. Mare pacoste asta – să fii câine.

Se mai gândi oleacă, apoi suspină.

– A, mi-am amintit. E aia de la gât, zise el.

Vimes ieși afară la soare, deși soarele nu prea se vedea. Se adunau nori, aduși de vânt dinspre Miez. Și...

– Detritus?

Dink.

– Ordonați, domnule căpitan Vimes, *să trăiți!*

– Cine sunt toți oamenii ăștia?

– Gardiști, să trăiți.

Vimes se holbă nedumerit la cei vreo șase gardiști de diferite mărimi.

– Tu cine ești?

– Subagent Hrolf Pijama, să trăiți.

– Și tu... *Cărbunaru?*

– Io nu făcut nimic.

– Io nu făcut nimic, *să trăiți!* zbieră Detritus.

– *Cărbunaru?* În *Gardă?*

Dink.

– Caporalul Morcove spune că există puțină, bunătate îngropată pe undeva în fiecare, zise Detritus.

– Și treaba ta care-i, Detritus?

Dink.

– Inginer însărcinat cu forajul de mare adâncime, să trăiți!

Vimes se scărpină în cap.

– Asta aproape că a fost o glumă, nu-i așa? zise el.

– E de la ăsta coif nou făcut mic prietenul meu Cuddy, domnule. Ha! Oamenii nu pot spun, uite colo trol prost. Acum trebuie spun, cine ăla trol militar arătos, deja agent interimar, viitor mare el, Destin scrie pe el ca litere.

Vimes digeră informația. Detritus îi zâmbi larg.

– Și sergentul Colon unde-i?

– Prezent, domnule căpitan Vimes.

– Am nevoie de un cavaler de onoare, Fred.

– Corect, domnule. Îl aduc pe caporalul Morcove. S-a dus doar să verifice acoperișurile...

– Fred! Te cunosc de mai bine de douăzeci de ani! Ce naiba, nu-ți cer decât să stai locului acolo. Fred, *te pricepi* la asta!

Morcove apăru în trap mărunt.

– Îmi cer scuze c-am întârziat, domnule căpitan Vimes. Ăă. Noi tare-am fi dorit să vă facem o surpriză...

– Cum? Ce fel de surpriză?

Morcove se scotoci în pungă.

– Păi, domnule căpitan... din partea Gărzii... adică a majorității Gărzii...

– Stai o clipă, zise Colon, că a sosit Înălțimea Sa.

Tropotul copitelor și zornăitul hamurilor anunțau apropierea trăsurii lordului Vetinari.

Morcove îi aruncă o privire. Apoi o privi din nou. Și apoi privi în sus.

Sus, pe acoperișul Turnului, sclipea ceva metalic.

– Sergent, cine e sus pe Turn? întrebă el.

– Cuddy, domnule.

– A. Bun.

Tuși.

– Oricum, domnule căpitan... noi toți am strâns bani și...

Se opri.

– Vorbești de agentul interimar Cuddy, așa-i?

– Da. E de încredere.

Trăsura Patricianului ajunsese la jumătatea Pieței Sator. Pe bancheta din spate, Morcove îi putea desluși silueta subțire și întunecată.

Ridică ochii spre forma masivă a turnului.

Începu să alerge.

– Ce s-a întâmplat? zise Colon.

Vimes începu și el să alerge.

Pumnii lui Detritus loviră pavajul, și el o porni după ceilalți.

Și apoi simți și Colon... o furnicătură febrilă, ca și cum cineva i-ar fi suflat peste creierul dezgolit.

– O, la naiba, șopti el.

Ghearele răscoliră țărâna.

– *Și-a scos sabia!*

– Păi, și la ce te-așteptai? Flăcăul se simțea și el bine, numai ce găsise ceva interesant în viață, mai știi, ceva poate chiar mai bun decât mersu' la plimbare, și p-ormă se uită peste umăr și vede, ce mai încolo-ncoace, un lup. Puteai și tu să-i faci o aluzie. Să zici că e momentu' ăla al lunii sau așa ceva. Pe bune, nu poți să dai vina pă el c-a fost surprins.

Gaspode se ridică în picioare.

– Acuma, ai de gând să ieși d-acolo sau vrei să mă faci să intru după tine și să fiu sfâșiat cu brutalitate?

Lordul Vetinari se ridică în picioare când văzu Garda cum aleargă către el. De aceea, primul glonț îi străpunse coapsa, și nu pieptul.

Apoi Morcove trecu prin ușa trăsurii și se aruncă peste trupul lui, și de aceea următorul glonț îl străpunse pe Morcove.

Angua se furișă afară.

Gaspode se relaxă întru câtva.

– Nu mă pot duce înapoi, zise Angua. Eu...

Și îngheță. Urechile îi tresăriră.

– Ce-i? Ce-i?

– A fost rănit!

Angua o porni în goană.

– Stai! Așteaptă-mă și pe mine! lătră Gaspode. În partea aia sunt Umbrele!

Al treilea glonț făcu să sară un ciob din Detritus, care izbi violent trăsura, răsturnând-o pe-o coastă și rupând hulubele. Caii se grăbiră să fugă. Vizitiul făcuse deja o comparație-fulger între condițiile actuale la locul de muncă și salariul pe care-l primea și dispăruse în mulțime.

Vimes reuși să se oprească în spatele trăsurii răsturnate. Un alt glonț ricoșă din pavaj, lângă brațul lui.

– Detritus?

– Ordonați?

– Cum te simți?

– Preling puțin, să trăiți.

Un glonț lovi roata trăsurii, deasupra capului lui Vimes, și-o făcu să se învârtă.

– Morcove?

– Mi-a trecut drept prin umăr, domnule.

Vimes se strecură înainte, târându-se pe coate.

– Bună dimineața, Înălțimea Voastră, zise el cu o veselie nefirească.

Se retrase nițel și scoase din buzunar un trabuc molfăit.

– Aveți un foc?

Patricianul deschise ochii.

– Ah, căpitane Vimes. Și acum ce facem?

Vimes rânji. Nostim, gândi el, cum niciodată nu mă simt cu adevărat viu decât dacă încearcă cineva să mă ucidă. Abia atunci observi că e cerul albastru. Bine, acum nu prea. E plin de nori imenși. Dar îi observ.

– Așteptăm să mai tragă încă un foc, zise el. Și pe urmă fugim și ne găsim un adăpost ca lumea.

– Se pare... că pierd destul de mult sânge, zise lordul Vetinari.

– Cine-ar fi crezut că aveți de unde, zise Vimes cu francheța omului care știe că, probabil, va muri. Dar tu, Morcove?

– Eu îmi pot mișca mâna, domnule. Doare al... naibii, domnule. Dar dumneavoastră arătați și mai rău.

Vimes coborî privirea.

Haina îi era năclăită de sânge.

– Cred că m-a lovit o așchie de piatră, zise el. Nici n-am simțit-o!

Încercă să-și facă o imagine mentală a lui gonne.

Șase tuburi, puse la rând. Fiecare dintre ele cu bila lui de plumb și cu încărcătura lui de pulbere nr. 1, pe care le înfige în gonne ca săgețile într-o arbaletă. Se întrebă cât timp ți-ar lua să pui alte șase tuburi în gonne...

Dar l-am adus unde ne convine! Nu există decât o singură cale de a coborî din turn!

Da, dom'le, om fi noi expuși aici la loc deschis ca să tragă el în noi cu bile de plumb, dar l-am adus exact unde ne convine!

Gâfâind și trăgând temător vânturi, Gaspode traversa, într-o fugă șchioapă, Umbrele, când văzu, mai în față, un ciopor de câini, și inima i se strânse și mai tare.

Se împinse și se strecură prin încâlceala de labe.

Angua era prinsă la mijloc, într-un cerc de colți.

Lătrăturile încetară. Câțiva dintre câinii mari se dădură la o parte, și Fido Barosanu' înaintă delicat.

– Așa deci, zise el, ce avem noi aici nu e de fapt câtuși de puțin un câine. Un spion, poate? Întotdeauna există inamici. Oriunde. Arată ca un câine dar, înăuntru, nu sunt câini. Ce făceai?

Angua mârâi.

O, Doamne, gândi Gaspode. Probabil că ar fi în stare să pună jos câțiva din ei, dar ăștia-s câini *de cartier*.

Se furișă pe sub vreo două pântece și apăru în cercul de câini. Fido Barosanu' își întoarse ochii injectați spre el.

– Și Gaspode, pe deasupra, zise pudelul. Trebuia să mă aștept.

– S-o lași în pace, zise Gaspode.

– A, da? Ai să te lupți cu noi toți pentru ea, să înțeleg? zise Fido Barosanu'.

– Io am Puterea, zise Gaspode. Știi asta. O s-o fac. O s-o folosesc.

– N-avem timp pentru asta! șuieră Angua.

– N-ai s-o faci, zise Fido Barosanu'.

– Ba o s-o fac.

– Toți câinii o să-și întoarcă colții împotriva ta...

– Io am Puterea, așa să știți. La o parte, cu toții!

– Ce Putere? zise Butch. Îi curgeau balele.

– Fido Barosanu' știe, zise Gaspode. Că a *studiat*. Acuma, io și cu ea o să plecăm d-aicea, da? Încet și frumos.

Câinii îl priviră pe Fido Barosanu'.

– Pe ei, zise acesta.

Angua își arătă colții.

Câinii ezitară.

– Un lup are fălci de patru ori mai puternice decât ale oricărui câine, zise Gaspode. Și aici e vorba doar de un lup *obișnuit*...

– Ce sunteți voi toți? se răsti Fido Barosanu'. Sunteți haita! Fără milă! *Pe ei!*

Dar o haită nu așa face, spusese Angua. O haită e o asociere de indivizi liberi. O haită nu se repede fiindcă așa i s-a spus – o haită se repede pentru că fiecare individ, în aceeași clipă, se hotărăște să sară.

Vreo doi câini mai mari se pitiră la pământ...

Angua își roti capul dintr-o parte într-alta, așteptând întâiul atac...

Un câine zgârie pământul cu laba...

Gaspode inspiră adânc și-și potrivi falca.

Câinii se repeziră.

– ȘEZI! zise Gaspode, într-o limbă omenească onorabilă.

Porunca reverberă încolo și încoace pe aleea îngustă, și cincizeci la sută din animale se supuseră. În majoritatea cazurilor, era vorba de cele cincizeci la sută dinspre coadă. Câinii aflați în plin salt se treziră că labele lor trădătoare li se adună sub șezut...

– CÂINE RĂU!

...iar acest lucru fu urmat de un sentiment copleșitor de rușine rasială care-i făcu, automat, să se chircească, ceea ce nu e o mișcare deșteaptă când ești în aer.

Gaspode ridică ochii spre Angua, în vreme ce în jurul lor ploua cu câini uluiți.

– Am spus că io am Puterea, da sau nu? zise el. *Acum* fugi!

Câinii nu sunt ca pisicile, care tolerează, amuzate, omenirea, atâta vreme cât nu s-a inventat încă un deschizător de conserve care să poată fi acționat cu laba. Oamenii i-au făcut pe câini, au luat lupi și le-au încorporat trăsături de-ale omului – inteligență de care nu aveau nevoie, nume, dorința de-a se integra și un virulent complex de inferioritate. Toți câinii visează vise de lupi și știu că visează să-și muște Creatorul. Fiecare câine știe, în adâncul inimii lui, că e un Câine Rău...

Dar lătratul furios și ascuțit al lui Fido Barosanu' rupse vraja.

– Pe ei!

Angua galopa pe pavajul de piatră. La celălalt capăt al aleii era o căruță. Și, dincolo de ea, un zid.

– Nu pe-acolo! scheună Gaspode.

În jurul lor se îngrămădeau câini. Angua sări pe căruță.

– Nu pot s-ajung acolo sus! zise Gaspode. Nu cu picioru' meu!

Ea sări jos, îl înșfăcă de ceafă și sări înapoi. Dincolo de căruță era acoperișul unui șopron, deasupra lui un pervaz și pe urmă – câteva țigle îi alunecară de sub labe și căzură în stradă – o casă.

– Mi s-a făcut rău!

– Haci din guhă!

Angua fugi de-a lungul coamei acoperișului și sări peste aleea de dincolo de casă, aterizând greoi pe un străvechi acoperiș de stuf.

– Aaau!

– Haci din guhă!

Dar câinii îi urmăreau. Că doar aleile din Umbre nu erau cine știe ce late.

Altă alee îngustă rămase în urma lor.

Gaspode se legăna, agățat precar în fălcile vârcolacului.

– Tot ne mai urmăresc!

Gaspode închise ochii, Angua își încordă mușchii.

– O, nu! Nu strada Minei de Melasă!

Simți o accelerare subită, urmată de un moment de calm. Gaspode strânse din pleoape...

... Angua aterizâ. Labele ei râcâiră câteva clipe acoperișul ud. O cascadă de țigle se sfărâmă în stradă, și apoi Angua alerga sus pe coamă.

– Poți să mă lași jos acum, zise Gaspode. Acum, în clipa asta! Uite-i că vin!

Primii câini ajunseră pe acoperișul de vizavi, văzură distanța care-i despărțea și încercară s-o ia înapoi. Ghearele le alunecau pe țigle.

Angua se întoarse, luptându-se să-și recapete suflul. Cât durase goana nebună, încercase să nu respire. Că l-ar fi inspirat pe Gaspode.

Auziră lătratul turbat și subțiratic al lui Fido Barosanu'.

– Lașilor! Nu sunt nici douăzeci de picioare până dincolo! Pentru un lup, asta-i nimic!

Câinii măsurară, neîncrezători, distanța din ochi. Există momente când un câine trebuie să privească până-n fundul sufletului său și să-și pună întrebarea: cărei specii îi aparțin?

– E ușor! O să vă arăt! Uite!

Fido Barosanu' alergă câțiva pași înapoi, se opri, se întoarse, începu să alerge... și sări.

Zbură aproape în linie dreaptă. Micul pudel accelera în spațiu, propulsat nu atât de mușchi cât de acel lucru, ce-o fi fost și ăla, care ardea în sufletul lui.

Labele lui dinainte loviră țiglele, zgâriară suprafața netedă câteva clipe și nu găsiră sprijin. În liniște, el alunecă înapoi, în jos pe acoperiș, dincolo de streașină...

...și rămase atârnând.

Ridică ochii și-l privi pe câinele care-l prinsese în dinți.

– Gaspode? Tu ești?

– Dnh, zise Gaspode, cu gura plină.

Pudelul nu cântărea mai nimic, dar, pe de altă parte, nici Gaspode nu cântărea mai mult. Se repezise înainte și se proptise în labe, să se sprijine, dar labele nu prea aveau în ce să se proptească. Începu să alunece inexorabil la vale până când ajunse cu labele din față în jgheabul streșinii, care începu să trosnească.

Gaspode avea o priveliște minunată asupra străzii, trei etaje mai jos.

– O, *drace!* zise Gaspode.

Simți cum îl apucă niște fălci de coadă.

– Dă-i drumul, zise Angua, înfundat.

Gaspode încercă să scuture din cap.

– Nu te mai zbate! zise el din colțul gurii. Căhel Viteaz Salveajă Situahia! Dulău Curajos, Salvatorul de pe Acoperiș! Nu!

Jgheabul trosni din nou.

O să se rupă, gândi el. Asta-i povestea vieții mele...

Fido Barosanu' se luptă să se răsucească.

– De ce mă ții?

– De zgardă, zise Gaspode, printre dinți.

– Cum? La *dracu'* cu ea!

Pudelul încercă să se întoarcă, biciuind furios aerul cu labele.

– Nu te mai smuci, nebun ce ești! O să cădem cu tohii! mârâi Gaspode.

Pe acoperișul de vizavi, câinii priveau îngroziți. Jgheabul trosni din nou.

Ghearele lui Angua săpau linii albe pe țigle.

Fido Barosanu' se smucea și se sucea, luptându-se cu strânsoarea zgărzii.

Care, într-un final, se rupse.

Câinele se întoarse în aer, atârnând acolo o clipă, înainte să-l prindă gravitația.

– Liber!

Și apoi căzu.

Gaspode țâșni înapoi, în vreme ce labele lui Angua alunecau, și aterizâ mai sus de ea, dând disperat din labe. Amândoi ajunseră sus pe coamă și rămaseră acolo, gâfâind.

Apoi Angua plecă în goană, sărind peste următoarea alee înainte ca lui Gaspode să-i dispară ceața roșie din fața ochilor.

El scuipă zgarda lui Fido Barosanu', care alunecă în jos pe acoperiș și dispăru în stradă.

– O, mulțumesc! strigă el. Mulțumesc tare mult! Da! Lasă-mă aici, perfect! Io cu doar trei picioare zdravene! Să nu-ți faci probleme dă mine! Dacă am noroc, cad d-aci înainte să mor dă foame! O, da! Asta-i povestea vieții mele! Tu și cu mine, puștoaico! Împreună! Ar fi putut să meargă!

Se întoarse să se uite la câinii înșirați pe acoperișuri, de cealaltă parte a străzii.

– Voi de colo! Plecați acasă! CÂINE RĂU! lătră el.

Coborî târâș cealaltă apă a acoperișului. Era o alee acolo, dar nicio cale de coborâre. Se furișă de-a lungul streșinii până la casa de alături, dar n-avea pe unde coborî. Totuși, era un balcon acolo, cu un etaj mai jos.

– Gândire laterală, mormăi el. Ăsta-i șpilu'. Acuma, un lup, lupu' în general, ar sări d-aci, și dacă n-ar putea sări, ar fi blocat. În vreme ce io, pă bază dă inteligență superioară, pot să ievaluez toată drăcovenia și să ajung la o soluție prin aplicarea proceselor mintale.

Înghionti un gargui care ședea în unghiul streșinilor.

– He vrei?

– Dacă nu mă ajuți să cobor pe balconu' ăla, mă piș în urechea ta.

FIDO BAROSANU'?

– Da?

LA PICIOR.

Până la urmă, au fost formulate două teorii cu privire la sfârșitul lui Fido Barosanu'.

Aceea avansată de câinele Gaspode, pe bază de observații directe, afirma că rămășițele lui au fost culese de către

Moș Ron Duhoare și vândute unui blănar cinci minute mai târziu, și că Fido Barosanu' a revăzut, ulterior, lumina zilei sub forma unei apărători de urechi și a unei perechi de mănuși îmblănite.

Aceea în care credea fiecare câine, și care se baza pe ceea ce am putea, eventual, numi adevărul inimii, spunea că el a supraviețuit căderii, a fugit din oraș și până la urmă a ajuns să conducă o uriașă haită de lupi ai munților care, noapte de noapte, terorizau fermele izolate. Parcă făcea să ți se pară scormonitul prin gunoaie și umblatul după resturi pe la ușile din dos mai... mai suportabile. În fond, ei făceau lucrurile astea doar până când se va întoarce Fido Barosanu'.

Zgarda lui fu ascunsă într-un loc secret și vizitată cu regularitate de câini până când uitară de ea.

Sergentul Colon deschise ușa, împingând-o cu coada suliței.

Turnul avusese, cu multă vreme în urmă, etaje. Acum era găunos de jos și până-n vârf, și întrețesut cu fâșii de lumină aurie intrată pe străvechi ferestre.

Una dintre acestea, licărind de firicele lucitoare de praf, cădea pe ceea ce, până de curând, fusese agentul interimar Cuddy.

Colon împinse nițel trupul, cu prudență. Nu se mișca. După cum arăta, nici nu era cazul să se miște. Lângă el, se vedea o secure îndoită.

– O, nu, șopti el.

De sus, atârna o funie subțire, din cele pe care le foloseau asasinii. Se mișca. Colon privi în sus și-și scoase sabia.

Se putea vedea până sus în vârful turnului, și nu era nimeni agățat de funie. Ceea ce însemna...

Nici măcar nu se întoarse să se uite și asta îi salvă viața.

Plonjonul său spre podea și bubuitul lui gonne în spatele lui avură loc exact în același timp. Mai târziu, el jură că simțise vântul iscat de plumb când îi trecuse pe deasupra capului.

Apoi, din fum ieși un ins care îl lovi foarte rău, înainte să fugă afară, în ploaie, prin ușa deschisă.

AGENT INTERIMAR CUDDY?

Cuddy se scutură de *sine însuși*.

– Oh, zise el. Așa deci. Nici nu credeam să supraviețuiesc. Nu după primii treizeci de metri.

AI AVUT DREPTATE.

Lumea ireală a celor vii pălea deja, dar Cuddy se încruntă totuși la rămășițele zdrobite ale securii sale. Părea să-i pese de asta mult mai mult decât de rămășițele zdrobite ale lui Cuddy.

– Și de asta ce părere ai? zise el. Taică-meu mi-a făcut securea asta, special pentru mine! O fi asta o armă bună s-o iei cu tine în viața de apoi, că eu nu cred!

ĂSTA E UN OBICEI DE ÎNMORMÂNTARE DE LA VOI?

– Păi, tu nu știi? *Ești* Moarte, nu-i așa?

ASTA NU ÎNSEAMNĂ CĂ TREBUIE SĂ CUNOSC OBICEIURILE DE ÎNMORMÂNTARE. DE OBICEI, EU ÎNTÂLNESC OAMENII *ÎNAINTE* SĂ FIE ÎNMORMÂNTAȚI. CEI PE CARE ÎI ÎNTÂLNESC DUPĂ ACEEA TIND SĂ FIE FOARTE AGITAȚI ȘI FĂRĂ CHEF DE CONVERSAȚIE.

Cuddy își încrucișă brațele pe piept.

– Dacă n-o să fiu îngropat cum se cuvine, zise el, nu merg. Sufletul meu torturat va bântui lumea, canonindu-se.

NU E OBLIGAT S-O FACĂ.

– Ba poate, dacă așa *vrea*, se răsti stafia lui Cuddy.

*

– Detritus! N-ai *timp* să zemuiești! Du-te fuga la Turn! Și ia și niște oameni cu tine!

Vimes ajunse în ușa Marii Săli cu Patricianul aburcat pe umăr și cu Morcove împleticindu-se în urma lui. Vrăjitorii erau îngrămădiți împrejurul ușii. Începuse să cadă ploaia, cu stropi mari și grei, care sfârâiau pe caldarâmul încins.

Ridcully își suflecă mânecile.

– Pe toți dracii! Ce i-a făcut așa o rană la picior?

– Asta-i de la gonne! Ai grijă de el! Și de caporalul Morcove!

– Nu-i nevoie, zise Vetinari, încercând să zâmbească și să se ridice în picioare. E doar o zgârie...

Și se prăbuși din picioare.

Vimes clipi. La așa ceva nu s-ar fi așteptat în viața lui. Patricianul era omul care știa toate răspunsurile, care nu era niciodată luat prin surprindere. Lui Vimes i se păru că s-a rupt firul istoriei și flutură...

– Putem controla situația, domnule, zise Morcove. Am oameni postați pe acoperișuri și...

– Taci din gură! Rămâi aici! Ăsta-i un ordin! Vimes se scotoci în buzunar și-și prinse insigna pe jacheta sfâșiată. Hei, tu... Pijama! Am nevoie de o sabie!

Pijama era îmbufnat.

– Nu accept ordine decât de la caporalul Morcove...

– Dă-mi sabia ta în clipa asta, omuleț oribil ce ești! Așa! Mulțumesc! Acum hai să mergem la Tur...

În cadrul ușii se lăsă umbra.

Intră Detritus.

Priviră cu toții la trupul inert din mâinile lui.

El îl întinse cu grijă pe o bancă, fără să scoată un cuvânt, și se duse să se așeze într-un colț. Pe când ceilalți se adunau în jurul rămășițelor pământești ale agentului interimar Cuddy,

trolul își scoase coiful artizanal cu răcire și șezu, uitându-se fix la el și răsucindu-l în mâini.

– Era pe podea, zise sergentul Colon, rezemându-se de cadrul ușii. Probabil că l-au aruncat de pe scări tocmai de sus de tot. Și mai era cineva acolo. Trebuie că și-a dat drumul pe frânghie și mi-a tras una zdravănă drept în moalele capului.

– Nu merită să fii aruncat din Turn pentru un șiling, zise Morcove ca pentru sine.

A fost mai bine când cu dragonul, gândi Vimes. După ce omora pe careva, măcar tot dragon era. A plecat în altă parte, dar puteai să spui: ăla-i un dragon, pe cinstea mea. Nu putea să sară un gard și să devină un om ca toți ceilalți. Știai cu cine te lupți, în fiecare clipă. Nu erai obligat să...

– Ce-i aia din mâna lui Cuddy? zise el, și-și dădu seama că se tot uitase la lucrul acela o vreme, fără să-și dea seama ce vede.

I-l trase dintre degete. Era o fâșie de pânză neagră.

– Așa ceva poartă asasinii, zise Colon cu privirea absentă.

– La fel și mulți alții, zise Ridcully. Negrul e negru.

– Ai dreptate, zise Vimes. Ar fi prematur să acționăm doar pe baza acestei dovezi. Mai știi, poate mi-aș pierde și slujba.

Flutură fâșia de pânză prin fața lordului Vetinari.

– Asasini peste tot, zise el, și fac de *gardă*. Se pare că n-au observat nimic, nu? Le-ai dat afurisitul de gonne fiindcă ai crezut că ei sunt cei mai potriviți ca să-l păzească! Nu te-ai gândit o clipă să-l dai gardiștilor!

– Nu pornim în urmărire, domnule caporal Morcove? zise Pijama.

– Pe cine să urmărim? Unde să-l urmărim? zise Vimes. L-a otânjit pe Fred în cap și-a șters-o. Poate să fi dat o fugă după colț, să fi zvârlit gonne peste vreun zid, și cine să-l știe? Nu știm pe cine căutăm!

– Eu știu, zise Morcove.

Se ridică în picioare, ținându-se de umăr.

– E ușor să alergi, zise el. Am tot alergat până acum. Dar nu așa se vânează. Se vânează stând nemișcat în locul potrivit. Căpitane, vreau să iasă sergentul afară și să spună lumii că am arestat ucigașul.

– Cum?

– Numele lui e Edward d'Eath. Spuneți că îl avem în custodie. Spuneți că a fost prins și e grav rănit, dar că e în viață.

– Dar nu l-am...

– E un asasin.

– Nu l-am...

– Da, căpitane. Nu-mi place să spun minciuni. Dar s-ar putea să merite. Și oricum, nu e problema dumneavoastră, domnule.

– Nu e? Cum așa?

– Vă retrageți din funcție în mai puțin de o oră.

– Dar în clipa asta tot căpitan sunt, caporale. Așa că ești obligat să-mi spui cum stă treaba. Așa merg lucrurile.

– Nu avem timp, domnule. Fă-o, sergent Colon.

– Morcove, *eu* încă mai conduc Garda! Eu sunt cel care are voie să dea ordine!

Morcove lăsă capul în pământ.

– Îmi pare rău, domnule căpitan.

– Bun. Câtă vreme ne-am înțeles, e în regulă. Sergent Colon?

– Ordonați?

– Dă de veste că l-am arestat pe Edward d'Eath. Cine-o fi și ăla.

– Da, să trăiți.

– Și care-i planul mai departe, domnule Morcove? zise Vimes.

Morcove privi adunarea vrăjitorească.

– Dacă-mi dați voie, domnule?

– Ook?

– În primul rând, trebuie să mergem în bibliotecă...

– În primul rând, zise Vimes, să-mi împrumute cineva un coif. Nu simt că sunt la lucru dacă n-am coif. Mulțumesc, Fred. Bun... coif... sabie... insignă. Și *acum*...

Ceva zgomot se auzea, pe sub oraș. Se strecura în adânc prin tot felul de unghere, dar era nedeslușit, ca zgomotul unui stup.

Și se vedea și o foarte palidă lumină. Apele râului Ankh, ca să folosim termenul în cea mai largă accepțiune a sa, spălaseră, ca să forțăm până la refuz definiția cuvântului, de secole aceste tuneluri.

Acum se auzea un sunet nou. Pași ușori înaintau pe mâlul din tunel, neauziți pentru alte urechi în afară de cele care se obișnuiseră deja cu zgomotul de fond. Și o siluetă neclară umbla prin întuneric, apoi se opri o clipă la un cerc de beznă ce ducea la un tunel mai îngust...

– Cum vă simțiți, Înălțimea Voastră? zise caporalul Nobbs, cel cu ambiții sociale.

– Cine ești tu?

– Caporalul Nobbs, să trăiți! zise Nobby salutând.

– Te-am angajat noi?

– Da, să trăiți!

– Ah. Tu ești piticul, nu-i așa?

– Nu, să trăiți. Acela era răposatul Cuddy, să trăiți! Eu sunt unul dintre oameni, să trăiți!

– Nu te-am angajat ca urmare a niciunei... politici de personal speciale?

– Nu, să trăiți, răspunse Nobby, cu mândrie.

– Pe cuvânt, zise Patricianul. Se simțea cam amețit din cauza pierderii de sânge. Îi mai dăduse și Arhicancelarul să bea un pahar mare cu ceva despre care spusese că e un remediu miraculos, dar nu precizase ce anume vindecă. Verticalitatea, după câte se părea. Dar, cu toate acestea, era mai înțelept să rămână așezat, nu culcat. Era o idee bună să-l vadă lumea că e în viață. O mulțime de persoane curioase tot băgau capul pe ușă. Era important să se asigure că zvonurile despre moartea sa sunt exagerări grosolane.

Caporalul și autoproclamatul om Nobbs și încă vreo câțiva gardiști se postaseră în jurul Patricianului, din ordinul căpitanului Vimes. Unii dintre aceștia erau mult mai masivi decât își amintea, cam încețoșat, rănitul.

– Dumneata de colo, omule. Ai luat Șilingul Regelui? vru Patricianul să știe de la unul din aceștia.

– Io nu luat nimic.

– Excelent, bravo.

Și apoi mulțimea se risipi. Ceva auriu și de o formă vag câinească țâșni printre oameni, mârâind, cu nasul lipit de pământ. Și dispăru din nou, acoperind distanța până la bibliotecă în salturi lungi, ușoare. Patricianul auzi o conversație în apropiere.

– Fred?

– Da, Nobby?

– Nu ți s-a părut cunoscută chestia aia?

– Știu ce vrei să spui.

Nobby se foi, stânjenit.

– Trebuia s-o faci cu ou și cu oțet că nu e în uniformă, dom' sergent.

– Ei, asta-i cam complicat.

– Dacă eram *io* ăla care umbla p-aici fără haine pe mine, m-ai fi amendat cu juma' de dolar fiindcă nu-s îmbrăcat cuviincios...

– Ține aici juma' de dolar, Nobby. Și acum taci din gură.

Lordul Vetinari le zâmbi larg. Și mai era și gardistul acela din colțul camerei, unul din cei mari și bolovănoși...

– Tot vă mai simțiți bine, Înălțimea Voastră? zise Nobby.

– Cine e domnul acela?

Nobby urmări privirea Patricianului.

– Acela e trolul Detritus, să trăiți.

– De ce șade așa?

– Se gândește, să trăiți.

– Nu s-a mișcat de multă vreme.

– Gândește încet, să trăiți.

Detritus se ridică. Era ceva în felul în care se mișca, era ceva ce te ducea cu gândul la un continent care începe o mișcare tectonică ce se va încheia cu crearea cataclismică a vreunui lanț muntos de neescaladat, ceva care făcea oamenii să stea pe loc și să-l privească. Niciunuia dintre spectatori nu-i era familiară experiența de a privi munții crescând, dar acum aveau o vagă idee despre cum ar fi putut arăta fenomenul: anume cam ca Detritus ridicându-se în picioare, cu securea frântă a lui Cuddy în mână.

– Dar profund, câteodată, zise Nobby, căutând din ochi posibile căi de evadare.

Trolul se holbă la mulțime de parcă se întreba ce-or căuta acolo. Apoi, legănând brațele, o porni înainte.

– Agent interimar Detritus... ăă... pe loc repaus... zise Colon, nesigur.

Detritus îl ignoră. Se mișca deja destul de repede, deși fără să pară, ca lava.

Ajunse la un zid, și-i trase un pumn, dându-l la o parte din drumul lui.

– I-a dat careva să bea sulf? zise Nobby.

Colon aruncă o privire spre ceilalți gardiști.

– Subagent Bauxită! Subagent Cărbunaru! Arestați-l pe agentul interimar Detritus!

Cei doi troli priviră întâi la silueta îndepărtată a lui Detritus, apoi unul la celălalt, și în final la sergentul Colon.

Bauxită reuși un salut.

– Permiteți să plec permisie pentru înmormântare bunica, să trăiți?

– De ce?

– E ori ea, ori io, sergent.

– Ne rupe cap goohuloog la noi, zise Cărbunaru, care nu era în stare de așa gândire complicată.

Un chibrit se aprinse cu flacără mare. În bezna canalizării lumina ca o supernovă.

Vimes își aprinse mai întâi un trabuc, apoi felinarul.

– Doctore Cruces? zise el.

Șeful Asasinilor înlemni.

– Caporalul Morcove, aici de față, are și el o arbaletă, continuă Vimes. Nu sunt sigur c-o s-o folosească. El e un om bun. Și crede că și toți ceilalți oameni sunt buni. Eu nu sunt. Sunt meschin, răutăcios și obosit. Și acum, doctore, ai avut timp de gândire, ești un om inteligent... Ce căutai aici în subteran, dacă ești amabil? N-ai venit ca să iei trupul tânărului Edward, fiindcă pe acela l-a dus azi-dimineață caporalul Nobbs al nostru la morga Gărzii, în același timp șterpelind, probabil, și orice fel de mici bijuterii de folosință personală pe care le-o fi avut asupra lui, dar ăsta-i Nobby, ce să-i faci. Are o minte criminală Nobby al nostru. Dar măcar atât tot pot spune despre el: nu are suflet criminal. Sper că l-o fi spălat pe bietul băiat de vopselurile de clovn. Vai de mine. Te-ai folosit de el, nu-i așa? El l-a ucis pe bietul Beano, și pe urmă a furat gonne, și

era acolo când gonne l-a ucis pe Hammerhock, ba chiar a lăsat în urmă niște fire din peruca lui de Beano pe o grindă, și tocmai când ar fi avut și el nevoie de-un sfat bun, ca de pildă să se predea Gărzii, l-ai omorât dumneata. Dar șpilul, chestia interesantă, e că tânărul Edward n-ar fi putut fi omul care a tras adineauri din Turn. Nu cu rana aia de pumnal din inimă și toate celelalte. Știu că în orașul ăsta, chiar dacă ești mort, tot mai poți avea câteodată parte de ceva distracție mai potolită, dar nu cred că tânărul Edward s-a plimbat prea mult. Fâșia de pânză a fost un detaliu inspirat. Dar, știi mata, eu niciodată n-am crezut în de-astea – urmele de pași din stratul de flori, nasturi revelatori, lucruri de genul ăsta. Oamenii cred că astea-s cheia muncii de poliție. Nu-i adevărat. Munca de poliție e noroc și alergătură, de cele mai multe ori. Dar multă lume crede în treburile astea. Vreau să spun, băiatul e mort de... cât să fie... mai puțin de două zile, și aici jos e tare răcoare... ai putea să-l aduci sus, și pariez că ai putea păcăli lumea care n-ar avea de ce să se uite prea îndeaproape la el odată ce trupul a ajuns la morgă, și se cheamă că l-ai prins pe omul care l-a împușcat pe Patrician. Plus că, la momentul ăla, probabil că juma' de oraș deja se bate cu jumătatea ailaltă. De-aici ar mai apărea și alte victime. Nu prea cred că ți-ar păsa de asta. Vimes făcu o pauză. Încă n-ai spus nimic.

– Nu ai putere de înțelegere, zise Cruces.

– Așa?

– D'Eath avea dreptate. Era nebun, dar avea dreptate.

– În legătură cu ce, doctore Cruces?

Și apoi asasinul dispăru, plonjând într-un con de umbră.

– O, nu, zise Vimes.

O șoaptă reverberă prin caverna artificială.

– Căpitane Vimes? Un lucru pe care orice asasin bun îl învață e...

O explozie asurzitoare răsună și lampa se făcu fărâme.

– ... să nu stea niciodată lângă lumină.

Vimes plonjă la podea și se rostogoli. Alt glonț nimeri la două palme distanță și îl împroșcă cu apă rece.

Era apă și sub el.

Se ridica nivelul râului Ankh și, ascultând de legi mai vechi decât acelea ale orașului, apa se infiltra din nou în tuneluri.

– Morcove, șopti Vimes.

– Da? Vocea venea de undeva din bezna din dreapta lui.

– Nu văd nimic. Mi s-au dezobișnuit ochii de întuneric când am aprins afurisita aia de lampă.

– Simt cum crește apa.

– O să... începu Vimes, și apoi tăcu când în minte i se formă imaginea lui Cruces cel ascuns, țintind un petic de sunet.

Ar fi trebuit să trag eu primul în el, gândi el. E un asasin!

Fu obligat să se salte nițel de la pământ ca să-și țină fața afară din apa care se ridica.

Apoi auzi un pleoscăit slab. Cruces înainta spre ei.

Se auzi un râcâit, urmat de lumină. Cruces aprinsese o torță, și Vimes ridică ochii și văzu, în lumina ei, o siluetă pirpirie. Cu cealaltă mână, asasinul ridica gonne.

Ceva ce Vimes învățase în tinerețea lui de gardist apăru din ceața amintirii. Dacă n-ai încotro și *trebuie* să te uiți de-a lungul unei săgeți din direcția greșită, dacă ești pe deplin la mila unui alt om, atunci să speri din toate puterile că omul acela e un om rău. Fiindcă celor răi le place puterea, puterea asupra celorlalți, și vor să te vadă îngrozit. Vor să *știi* că vei muri. Așa că o să vorbească. O să se împăunеze.

O să te privească cum te *zbați*. O să amâne momentul crimei așa cum un altul ar amâna clipa când va fuma un trabuc bun.

Așa că să speri din toate puterile că cel care te-a capturat e un om rău. Un om bun te va ucide fără un cuvânt.

Și apoi, spre veșnica sa groază, îl auzi pe Morcove că se ridică.

– Doctore Cruces, te arestez pentru uciderea numiților Bjorn Hammerhock, Edward d'Eath, clovnul Beano, Lettice Knibbs și agentului interimar Cuddy, din Garda Orașului.

– Vai de mine, toți ăștia? Mă tem că Edward l-a ucis pe Fratele Beano. A fost ideea lui, prostul de el. Mi-a *spus* că n-a vrut să-l omoare. Și din câte am înțeles, Hammerhock a murit accidental. Un accident imprevizibil. Meșterea la dispozitiv, și încărcătura s-a declanșat și plumbul a ricoșat de nicovala lui și așa l-a omorât. Asta mi-a spus Edward. A venit la mine după aceea. Era foarte agitat. A mărturisit totul, să știți. Așa că l-am ucis. Păi, ce altceva aș fi putut face? Era complet nebun. Cu asemenea oameni nu poți trata. Îmi permiteți să vă sugerez să vă dați înapoi, sire? Aș prefera să nu vă împușc. Nu! Doar dacă n-am încotro!

Lui Vimes i se păru că Cruces se ceartă cu sine însuși. Gonne se smuci violent.

– Vorbea aiurea, zise Cruces. Mi-a spus că gonne l-a ucis pe Hammerhock. Eu l-am întrebat dacă a fost un accident. Și el a zis că nu, n-a fost accident, gonne l-a ucis pe Hammerhock.

Morcove mai făcu un pas înainte. Cruces părea să fie acum într-o lume numai a lui.

– Nu! Și tot gonne a ucis-o și pe fata de la Cerșetori. Nu eu am fost! De ce să fac eu așa ceva?

Cruces făcu un pas înapoi, dar gonne se săltă spre Morcove. Lui Vimes i se păru că se mișcase singur, ca un animal care adulmecă o adiere...

– La pământ! șuieră Vimes. Întinse mâna, străduindu-se să-și găsească arbaleta.

– A spus că gonne era gelos! Hammerhock ar mai fi construit și alte gonne! Rămâneți pe loc!

Morcove mai făcu un pas.

– Am fost forțat să-l ucid pe Edward! Era un romantic, ar fi făcut lucrurile pe dos! Dar Ankh-Morpork are nevoie de un rege!

Pușca se smuci și trase chiar în clipa când Morcove sări în lături.

Tunelurile străluceau de atâtea mirosuri, mai ales galbenul iute și portocaliul pământiu al străvechilor canale. Și abia dacă se simțea vreun curent de aer, care să le deranjeze; linia care era Cruces șerpuia prin aerul greu. Și mai era și mirosul de gonne, ascuțit ca o rană.

Am simțit miros de gonne în Breaslă, gândi ea, exact după ce a trecut Cruces pe lângă mine. Și Gaspode a spus că era normal, fiindcă gonne fusese în Breaslă – dar nu *trăsese* în Breaslă. Am simțit mirosul pentru că unul dintre cei de-acolo trăsese cu el.

Angua înaintă, pleoscăind prin apă, în caverna cea mare și-i văzu cu nasul pe cei trei – silueta neclară care mirosea a Vimes, forma în cădere care era Morcove, forma care se întorcea, ținând gonne...

Și apoi încetă să mai gândească cu capul și-și lăsă trupul să preia controlul. Mușchii de lup o aruncară înainte și în sus, în salt, cu stropi de apă zburându-i din coamă, cu ochii fixați pe gâtul lui Cruces.

Gonne trase, de patru ori. Nu rată nici măcar o dată.

Ea lovi omul cu toată greutatea, trântindu-l pe spate.

Vimes se ridică, într-o explozie de stropi.

– Șase focuri! S-au făcut șase focuri, ticălosule! Acum te-am prins!

Cruces se întoarse când Vimes o porni spre el, și fugi spre o gură de tunel, împroșcând și mai multă apă.

Vimes smulse arbaleta din mâna lui Morcove, ochi în grabă și apăsă trăgaciul. Nu se întâmplă nimic.

– Morcove! Idiotule! Nici măcar n-ai armat porcăria asta!

Vimes see întoarse.

– Haide, omule! Nu-l putem lăsa să dispară!

– E Angua, domnule căpitan.

– Cum?

– E moartă!

– Morcove! *Ascultă.* Știi să găsești ieșirea prin apa asta? *Nu!* Așa că vino cu mine!

– Nu... nu o pot lăsa aici. Eu...

– *Caporal Morcove! După mine!*

Vimes pe jumătate alergă, pe jumătate înotă prin apa din ce în ce mai adâncă până la tunelul care-l înghițise pe Cruces. Era în pantă; simțea cum adâncimea apei scade pe măsură ce înaintează.

Nu-i da niciodată prăzii timp să se odihnească. Învățase asta încă din prima lui zi ca gardist. Dacă erai *obligat* să urmărești pe cineva, atunci te țineai scai de el. Dacă-i dădeai urmăritului timp să se oprească și să chibzuiască, atunci te trezeai că dădeai colțul și încasai o șosetă plină cu nisip între ochi.

Tavanul și pereții se apropiau din ce în ce.

Mai erau și alte tuneluri pe aici. Morcove avusese dreptate. Aici probabil că munciseră sute de oameni, ani la rând. Ankh-Morpork era construit pe ceea ce fusese Ankh-Morpork.

Vimes se opri.

Nu se mai auzea nimeni pleoscăind, și de jur împrejur erau tuneluri.

Apoi, dintr-un tunel lateral, se văzu o izbucnire de lumină.

Vimes se repezi într-acolo și văzu o pereche de picioare dispărând în lumina ce cădea dintr-o trapă deschisă.

Se aruncă înspre ele și reuși să înșface o cizmă taman când dispărea în camera de deasupra. Evită un șut și-l auzi pe Cruces cum cade la podea, bufnind.

Vimes înșfăcă marginea trapei și reuși să se salte prin ea.

Ăsta nu mai era un tunel. Părea să fie o pivniță. Vimes alunecă pe niște noroi și se lovi de un perete plin de mâzgă și alunecos. Pe ce era construit Ankh-Morpork? Aha...

Cruces era doar cu câțiva pași înaintea lui și urca, poticnindu-se, niște trepte. În susul acestora fusese pe vremuri o ușă, dar putrezise de mult.

Apoi urmau alte trepte și alte încăperi. Incendii și inundații, inundație și reconstrucție. Camerele deveniseră pivnițe, pivnițele deveniseră fundații. Nu era o urmărire elegantă; cei doi bărbați alunecau și cădeau, se luptau să străbată prin perdele de mâzgă. Ici și colo, Cruces lăsase lumânări aprinse. Dădeau exact atâta lumină cât să-l facă pe Vimes să-și dorească să nu le fi lăsat.

Și apoi ajunseră să calce pe piatră uscată și *aceasta* nu mai era o ușă, ci o spărtură într-un zid. Și erau acolo și butoaie, și mobile desperecheate, lucruri străvechi care fuseseră încuiate acolo și uitate.

Cruces era întins pe jos la doi pași, luptându-se să-și recapete suflul și îndesând alte tuburi pline în gonne. Vimes reuși să se ridice în patru labe, gâfâind. Într-o crăpătură a zidului, lângă ei, era îndesată o lumânare aprinsă.

– Te-am... prins, gâfâi el.

Cruces încercă să se ridice în picioare, cu gonne tot strâns la piept.

– Ești prea... bătrân... ca să mai fugi, izbuti Vimes.

Cruces reuși să ajungă la verticală și se îndepărtă împleticindu-se. Vimes chibzui.

– *Și eu* sunt prea bătrân ca să fug, adăugă el și sări.

Cei doi bărbați se rostogoleau în praf, cu gonne între ei. Mult după aceea, Vimes își dădu seama că ultimul lucru pe care l-ar fi făcut un om cu scaun la cap era să se bată cu un asasin. Aștia aveau arme ascunse peste tot. Dar Cruces nu voia nici în ruptul capului să dea drumul la gonne. Îl ținea strâns, cu amândouă mâinile, și încerca să-l altoiască pe Vimes cu țeava sau cu patul armei.

Ceea ce era curios era că Asasinilor nu prea li se preda mare lucru în materie de luptă cu mâinile goale. De obicei erau atât de pricepuți la lupta cu armele, încât nu aveau nevoie. Gentlemenii purtau arme; doar clasele inferioare se băteau cu pumnii.

– Te-am *prins*, gâfâi Vimes. Ești *arestat*. *Stai odată* arestat, fir-ai să fii!

Dar Cruces nu dădea drumul. Vimes nu *îndrăznea* să-i dea drumul; i-ar fi smuls gonne din mână. Acum acesta era smucit de colo colo între ei, cu o concentrare disperată, printre icnituri.

Gonne explodă.

Izbucni o limbă de foc, o putoare de artificii și un clinchet, *zing-zing*, din trei pereți. Ceva lovi coiful lui Vimes și țâșni cu un *zing* către tavan.

Vimes se holbă la chipul contorsionat al lui Cruces. Apoi plecă ușor capul și smuci gonne din toate puterile.

Asasinul țipă și-i dădu drumul, ținându-se de nas. Vimes se rostogoli la o parte, ținând gonne cu amândouă mâinile.

Acesta se mișcă. Deodată, patul i se propti în umăr și degetul îi ajunse pe trăgaci.

Ești al meu.

De el nu mai avem nevoie.

Șocul vocii auzite fu atât de mare, încât Vimes țipă.

Mai târziu, jură cu mâna pe inimă că nu el trăsese. Trăgaciul se mișcase singur și-i luase degetul după el. Gonne îl

izbi în umăr și o gaură de-o palmă apăru în perete, lângă capul asasinului, împroșcându-l cu praf de tencuială.

Vimes își dădea vag seama, prin ceața roșie care-i întuneca vederea, că Cruces reușise să schiopăteze până la o ușă și s-o trântească în urma lui.

Tot ceea ce urăști, tot ceea ce e greșit – eu pot îndrepta.

Vimes ajunse la ușă și încercă clanța. Era încuiată.

Fără măcar să-și dea seama că intenționase asta, îndreptă gonne spre ușă și-i îngădui trăgaciului să-i atragă din nou degetul. O zonă mare din ușă și cercevea se transformă într-o spărtură mărginită de așchii.

Dărâmă cu un șut ce mai rămăsese din ușă și merse după gonne.

Era într-un coridor. Din pragul unor uși deschise, o duzină de tineri îl priveau uluiți. Toți erau îmbrăcați în negru.

Se afla înăuntrul Breslei Asasinilor.

Un ucenic Asasin îl privi pe Vimes cu nările.

– Cine, rogu-te, ești dumneata?

Gonne se răsuci către el. Vimes de-abia izbuti să împingă țeava în sus chiar în timp ce trăgea, și glonțul spulberă o bună parte din tavan.

– Sunt *legea, fii* de *câțele* ce sunteți! zbieră el.

Ei se holbară la Vimes.

Ucide-i pe toți. Fă lumea mai curată.

– Tacă-ți gura!

Vimes, o momâie scăpată din măruntaiele pământului, cu ochi injectați, acoperită cu praf și picurând mâzgă, se încruntă la studentul îngrozit.

– Unde s-a dus Cruces?

Ceața se învârtejea în capul lui. Mâna îi trosnea, de efortul pe care-l făcea ca să nu tragă.

Tânărul se grăbi să arate cu degetul spre niște scări. Fusese foarte aproape, când trăsese gonne. Pe umeri i se așternuse praf de moloz, ca o mătreață diabolică.

Gonne o porni din nou, în viteză, trăgându-l și pe Vimes, lăsând în urmă băieții și scările, și ajunse la etaj, unde se vedeau urme de pași, întipărite cu noroi negru. Și aici era tot un coridor. Se deschiseră niște uși. Și se închiseră din nou, după ce gonne trase încă un foc, sfărâmând un candelabru.

Coridorul ducea la un palier larg, aflat în capul unor scări mult mai fastuoase, iar în fața lor era o ușă mare de stejar.

Vimes trase, distrugând încuietoarea, deschise ușa dintr-un șut și apoi se luptă cu gonne exact atât cât să-i dea timp să se ferească. O săgeată de arbaletă șuieră pe deasupra capului lui și lovi pe altcineva, mult mai departe, pe coridor.

Împușcă-l! ÎMPUȘCĂ-L!

Cruces era în picioare, lângă biroul său, chinuindu-se febril să îndese altă săgeată în arbaletă...

Vimes încerca să reducă la tăcere vuietul care-i cânta în urechi.

Dar... de ce nu? De ce să nu tragă? Cine era, în fond, omul ăsta? Mereu își dorise să facă din oraș un loc mai curat, putea foarte bine să înceapă de aici. Și atunci oamenii ar afla ce înseamnă legea...

Să curețe lumea.

Amiaza începu.

Clopotul crăpat, din bronz, al Breslei Profesorilor era primul care-și începea dangătul, și amiaza îi aparținea pe deplin vreme de cel puțin șapte bătăi, înainte ca orologiul Breslei Brutarilor, care o lua înainte, să i se alăture.

Cruces se îndreptă de spate și începu să se furișeze către adăpostul oferit de unul dintre pilaștrii de piatră.

– Nu mă poți împușca, zise el, cu ochii țintă la gonne. Eu cunosc legea. Și tu la fel. Ești gardist. Nu mă poți împușca cu sânge-rece.

Vimes privi de-a lungul țevii, printre gene.

Ar fi atât de ușor. Simțea trăgaciul cum îl trage de deget.

Începu și un al treilea clopot să bată.

– Nu poți să mă ucizi, pur și simplu. Așa e legea. Și tu ești gardist, repetă dr. Cruces, și-și linse buzele uscate.

Țeava se lăsă nițel în jos. Cruces aproape că se relaxă.

– Da. Sunt gardist.

Țeava se ridică din nou, și ținti spre fruntea lui Cruces.

– Dar când dangătele se vor opri, zise Vimes, încetișor, nu voi mai fi gardist.

Împușcă-l! ÎMPUȘCĂ-L!

Vimes îndesă patul armei sub braț, eliberându-și astfel o mână.

– O să procedăm după reguli, zise el. După reguli. Musai să fie după reguli.

Fără să coboare privirea, își smulse insigna de pe ce îi mai rămăsese din jachetă. Cu tot noroiul, încă mai lucea. O lustruise întotdeauna. Când o făcu să se învârtă de câteva ori, ca pe o monedă, cuprul luci în soare.

Cruces o privea țintă, ca o pisică.

Dangătele se răreau. Majoritatea încetaseră. Se mai auzea doar gongul de la Templul Zeilor Mărunți și clopotele Breslei Asasinilor, care întârziau întotdeauna, pentru eleganță.

Gongul se opri.

Dr. Cruces așeză, ordonat și cu meticulozitate, arbaleta pe birou, lângă el.

– Uite! Am pus-o jos!

– Ah, zise Vimes. Dar eu vreau să mă asigur că n-ai s-o mai ridici din nou.

Clopotul cel negru al Breslei Asasinilor bătea înainte la amiază.

Și se opri.

Liniștea bubui asupra lor ca un tunet.

Clinchetul metalic iscat când insigna lui Vimes căzu pe podea o umplu din zid până-n zid.

El ridică gonne și, fără grabă, lăsă tensiunea din mână să i se relaxeze.

Se auzi un clopot.

Era un cântecel vesel, pițigăiat, pe care cu greu l-ai fi auzit, în afară de această mare de liniște...

Cling, bing, a-bing, bong...

... dar măsura timpul cu mult mai multă precizie decât clepsidrele, orologiile cu apă sau pendulele.

– Lasă gonne jos, căpitane, zise Morcove urcând anevoie scările.

Într-o mână avea sabia, iar în cealaltă, ceasul aniversar.

... bing, bing, a-bing, cling...

Vimes nu se mișcă.

– Pune-l jos. Pune-l jos acum, căpitane.

– Pot să aștept până mai încetează un clopot, zise Vimes.

... a-bing, a-bing...

– Nu te pot lăsa să faci asta, căpitane. Ar fi crimă.

– Vrei să mă oprești, asta vrei?

– Da.

... bing... bing...

Vimes întoarse nițeluș capul.

– El a ucis-o pe Angua. Asta nu înseamnă nimic pentru tine?

Morcove încuviință.

– Ba da. Dar una e ce-i personal, și alta e ce-i important.

Vimes privi de-a lungul brațului său. Fața doctorului Cruces, îngrozit, cu gura căscată, pivota pe vârful țevii.

... bing.. bing.. bing.. bing.. bing...

– Căpitane Vimes?

... bing.

– Căpitane? Insigna nr. 177, căpitane. N-a fost pătată niciodată, decât cel mult cu țărână.

Spiritul năvalnic din gonne, care pulsa în sus pe brațele lui Vimes, întâlni armatele de pură Vimes-itate căpoasă ce se năpusteau în sens invers.

– Eu l-aș pune jos, în locul tău, căpitane. Nu-ți trebuie, zise Morcove, de parcă ar fi vorbit cu un copil.

Vimes se holbă la lucrul pe care-l ținea în mâini. Urletul i se domolise.

– Pune ăla jos, gardist! E un ordin!

Gonne căzu la podea. Vimes salută, apoi își dădu seama ce făcuse. Clipi din ochi la Morcove.

– Una e ce-i personal, și alta e ce-i *important?* zise el.

– Ascultați, zise Cruces, îmi pare rău de... de față, a fost un accident, dar eu voiam doar... Am dovezi! Există o...

Cruces abia dacă le mai dădea vreo atenție gardiștilor. Înșfăcă un sac de piele de pe birou și-l flutură spre ei.

– Sunt aici! Toate detaliile, sire! Dovezi! Edward era prost, credea că tot ce contează sunt coroanele și ceremoniile, n-avea idee ce însemna descoperirea lui! Și pe urmă, noaptea trecută, a fost ca și cum...

– Nu mă interesează, mormăi Vimes.

– Orașul are nevoie de un rege!

– Dar de ucigași nu are nevoie, zise Morcove.

– Dar...

Și apoi Cruces plonjă după gonne și-l ridică.

De-abia se apucase Vimes să-și reasambleze gândurile, și acestea iar o rupseră la fugă către colțurile cele mai

îndepărtate ale conștienței lui. Privea drept în gura lui gonne. Care rânjea la el.

Cruces se pleoști, rezemat de un pilastru, dar gonne rămase stabil și se ațintì *singur* spre Vimes.

– E totul acolo, sire, zise Cruces. Totul e în scris. Toată povestea. Cu tot cu semne din naștere, profeții, genealogii și tot. Chiar și sabia dumneavoastră. E *acea* sabie!

– Chiar așa? zise Morcove. Pot să văd?

Morcove coborî sabia și, spre oroarea lui Vimes, merse lângă birou și scoase dintr-o cutie un vraf de documente. Cruces dădu aprobator din cap, de parcă ar fi răsplătit un elev sârguincios.

Morcove citi o pagină, apoi trecu la următoarea.

– E *chiar* interesant, zise el.

– Exact. Dar acum trebuie să scăpăm de acest polițist supărător, zise Cruces.

Vimes simțea că îi străbate privirea până în fundul țevii, la mica bilă de metal care în curând avea să se năpustească spre el...

– Mare păcat, zise Cruces, dacă măcar ai fi...

Morcove păși în fața lui gonne. Brațul i se mișcă fulgerător. Nu se auzi mai nimic.

Să te rogi să n-ai niciodată de înfruntat un om bun, gândi Vimes. Că te va ucide fără o vorbă.

Cruces privi în jos. Avea sânge pe cămașă. Ridică mâna până la plăselele sabiei care-i ieșea din piept și apoi privi înapoi, în ochii lui Morcove.

– Dar de ce? Ai fi putut fi...

Și muri. Gonne îi căzu din mâini și trase în podea.

Se lăsă liniștea.

Morcove apucă plăselele sabiei sale și-o trase afară. Trupul se prăvăli la podea.

Vimes se sprijini de birou și se luptă să-și recapete suflul.

– Afurisită... pielea pe... el, gâfâi el.

– Domnule?

– Te-a... te-a numit *sire*, zise el. Ce scria în...

– Sunteți în întârziere, domnule căpitan, zise Morcove.

– În întârziere? Întârziere? Ce vrei să spui? Vimes se lupta să nu-și lase creierul să-și ia adio de la realitate.

– Trebuia să vă fi căsătorit – Morcove se uită la ceas, apoi îi închise căpăcelul și i-l înmână lui Vimes – acum două minute.

– Da, da. Dar ăsta ți-a spus *sire*, l-am auzit...

– A fost doar o iluzie de la ecou, presupun, domnule Vimes.

Un gând reuși să străbată prin atenția lui Vimes. Sabia lui Morcove avea mai mult de jumătate de metru. Îl străpunsese pe Cruces până-n plăsele. Dar Cruces stătuse cu spatele lipit de...

Vimes se uită la pilastru. Era de granit și gros de două șchioape. Nu se vedea nicio crăpătură. Doar o gaură în formă de lamă de sabie, dintr-o parte până în cealaltă.

– Morcove... începu el.

– Și arătați ca vai de lume, domnule. Trebuie musai să mergeți să vă spălați.

Morcove trase spre el sacul de piele și și-l atârnă pe umăr.

– *Morcove...*

– Domnule?

– Îți *ordon* să-mi dai...

– Nu, domnule. Nu-mi puteți ordona. Pentru că acum sunteți, fără supărare, un civil. E o nouă viață.

– Un *civil?*

Vimes își frecă fruntea. Acum i se ciocneau toate în minte – gonne, canalele, Morcove și faptul că funcționase o bucată bună de vreme numai pe adrenalină, care nu întârzie să-și prezinte nota de plată și nu acordă credit. Se pleoști.

– Dar *asta* e viața mea. Morcove! Asta e *slujba* mea.

– O baie fierbinte și-un pahar de ceva, domnule. De asta aveți nevoie, zise Morcove. O să vă simțiți ca nou. Haidem.

Privirea lui Vimes căzu pe trupul prăbușit al lui Cruces și, pe urmă, pe gonne. Se întinse să-l ridice, și se opri la timp.

Nici măcar vrăjitorii nu aveau așa ceva. O minge de foc dacă aruncau din toiag, și erau obligați să meargă să se întindă nițel.

Nu-i de mirare că nimeni nu l-a distrus. Nu puteai distruge un lucru atât de perfect. Făcea să-ți tresară ceva, în adâncurile sufletului. Când îl aveai în mână, aveai *putere*. Mai multă putere decât îți dădea orice fel de arc sau suliță – în fond, astea nu făceau decât să înmagazineze puterea propriilor mușchi, dacă te gândeai bine. Dar gonne îți dădea putere din afară. Nu tu îl foloseai, el te folosea. Cruces fusese probabil un om bun. Probabil îl ascultase pe Edward cu destulă bunăvoință, apoi luase gonne în mână, și de atunci îi aparținuse și el.

– Căpitane Vimes? Cred că mai bine am lua asta de aici, zise Morcove, aplecându-se.

– Fă ce-oi ști, dar nu atinge aia! îl avertiză Vimes.

– De ce nu? E doar un dispozitiv, zise Morcove.

Apucă gonne de țeavă, îl privi o clipă, apoi îl izbi de perete, făcându-l țăndări. Bucățele de metal ricoșară prin încăpere.

– Un lucru unic, zise el. Ceva unic dintotdeauna deosebit, așa zicea tata. Hai să mergem.

Deschise ușa.

Închise ușa.

– Sunt cam o sută de asasini la piciorul scării, zise el.

– Câte săgeți ai pentru arbaleta aia? zise Vimes. Încă se mai holba la gonne cel sfărâmat.

– Una.

– Atunci n-o să te deranjeze faptul că n-ai avea, oricum, timp s-o încarci din nou.

Cineva bătu politicos la ușă.

Morcove îi aruncă o privire lui Vimes, care ridică din umeri. Apoi deschise ușa.

Era Downey. Acesta ridică o mână neînarmată.

– Puteți să lăsați armele deoparte. Vă asigur că nu vă vor fi necesare. Unde este doctorul Cruces?

Morcove arătă cu degetul.

– Ah.

Downey ridică ochii spre cei doi gardiști.

– Vreți, vă rog, să ne lăsați nouă trupul lui? Îl vom înhuma în cripta noastră.

Vimes arătă spre cadavru.

– A *ucis*...

– Și acum e mort. Și acum trebuie să vă rog să plecați.

Downey deschise ușa. Scara cea largă era tivită cu asasini. Nu se vedea nicio armă. Dar, la asasini, nici nu era nevoie să se vadă.

La piciorul scării zăcea trupul lui Angua. Gardiștii coborâră încet, și Morcove îngenunche și-o luă în brațe.

Dădu din cap către Downey.

– Vom trimite în curând pe cineva să ridice trupul doctorului Cruces, zise el.

– Dar credeam că am convenit să...

– Nu. Trebuie să vadă poporul că e mort. Lucrurile trebuie să fie la vedere. Nu să se întâmple în întuneric sau în spatele ușilor închise.

– Mă tem că nu pot aproba cererea dumneavoastră, zise ferm asasinul.

– Nu a fost o cerere, domnule.

Zeci de asasini îi priviră cum traversează curtea.

Porțile negre erau închise.

Nimeni nu părea că se grăbește să le deschidă.

– Eu sunt de acord cu tine, dar poate că ar fi trebuit să formulezi altfel, zise Vimes. Nu par deloc mulțumiți...

Porțile se sfărâmară. O săgeată de fier, de doi metri lungime, trecu pe lângă Morcove și Vimes și luă cu ea o porțiune bunicică din zidul aflat în celălalt capăt al curții.

Câteva lovituri dărâmară și ce mai rămăsese din porți, și Detritus apăru prin spărtură. Privi în jur la adunarea de asasini, cu ochii lucindu-i roșii. Mârâia.

Cei mai inteligenți dintre asasini își dădură seama că nimic din ce aveau în arsenalul personal nu putea ucide un trol. Aveau destule stilete ascuțite, dar ar fi avut nevoie de un baros. Aveau săgeți minuscule, înmuiate în otrăvuri minunate, dar niciuna dintre ele nu funcționa la troli. Nimeni nu considerase vreodată trolii destul de importanți ca să merite să fie asasinați. Dintr-odată, Detritus ajunsese chiar foarte important. Avea într-o mână securea lui Cuddy, iar în cealaltă formidabila lui arbaletă.

Câțiva dintre asasinii mai deștepți se întoarseră și-o rupseră la fugă. Alții nu erau atât de deștepți. Câteva săgeți îl loviră pe Detritus și ricoșară. Proprietarii lor îi văzură fața, când el se întoarse către ei, și lăsară arcurile să le cadă la pământ.

Detritus săltă ciomagul.

– *Agent interimar Detritus!*

Cuvintele răsunară în toată curtea.

– *Agent interimar Detritus! D-rrrepți!*

Detritus ridică foarte încet o mână.

Dink.

– Ia *ascultă* la mine, agent interimar Detritus, zise Morcove. Dacă există vreun rai pentru gardiști, și pe toți zeii, cu așa sper, atunci agentul interimar Cuddy șade acolo în clipa asta,

beat ca un afurisit de porc, cu un șobolan într-o mână și o halbă de Bearhugger's în cealaltă, și se uită în sus[1] la noi chiar acum, și zice: prietenul meu, agentul interimar Detritus, nu va uita că e gardist. Nu Detritus.

Urmă un lung moment periculos, și apoi încă un *dink*.

– Mulțumesc, agent interimar. Îl vei escorta pe domnul Vimes până la Universitate.

Morcove privi înapoi către asasini.

– Bună ziua, domnilor. Poate ne vom întoarce.

Cei trei gardiști păsiră peste sfărâmăturile porții.

Vimes nu spuse nimic până nu ieșiră în stradă și se îndepărtară nițel, apoi se întoarse către Morcove.

– *De ce* ți-a spus...

– Dacă-mi permiteți, vreau s-o duc pe ea înapoi la sediul Gărzii.

Vimes coborî privirea către cadavrul lui Angua și simți cum îi deraiază trenul gândurilor. La unele lucruri era prea greu să te gândești. Și-ar fi dorit să poată avea parte de o oră în vreun colț liniștit, ca să și le poată sorta pe toate în minte. *Una e ce e personal și alta e ce e important?* Ce soi de persoană poate gândi așa? Și își dădu seama că, deși în trecut orașul Ankh avusese parte de conducători malefici la discreție, și de destui conducători pur și simplu incapabili, încă nu-i fusese dat să ajungă sub călcâiul unui conducător bun. Și aceasta s-ar putea să fie perspectiva cea mai terifiantă dintre toate.

– Domnule? zise Morcove politicos.

– Ăă. O s-o înmormântăm în cimitirul Zeilor Mărunți, ce părere ai? zise Vimes. E un fel de tradiție a Gărzii...

– Da, domnule. Dumneavoastră mergeți cu Detritus. Dacă i se dau ordine clare, nu face probleme. Dacă nu vă supărați, eu nu cred că voi veni la nuntă. Știți cum e...

[1] Pentru troli, raiul e sub pământ.

– Da. Da, desigur. Ăă. Morcove?

Vimes clipi, să-și alunge din minte niște bănuieli care se luptau pentru atenția lui.

– N-ar trebui să fim prea duri în privința lui Cruces. L-am urât pe ticălos ca pe naiba, așa că vreau să fiu corect cu el. Știu ce efect avea gonne asupra unui om. Pentru gonne, toți suntem la fel. Și eu m-aș fi purtat exact ca el.

– Nu, căpitane. *Dumneata* l-ai lăsat din mână.

Vimes zâmbi istovit.

– De-aia mi se spune *domnul* Vimes, zise el.

Morcove merse înapoi la sediul Gărzii și așeză trupul lui Angua pe lespedea de piatră din morga improvizată. Deja începea să înțepenească.

Aduse niște apă și-i curăță blana cum putu mai bine.

Ceea ce făcu după aceea ar fi surprins, de pildă, un trol sau un pitic sau pe oricine nu cunoștea prea bine felul în care reacționează mintea omenească la circumstanțele stresante.

Își scrise raportul. Mătură pe jos în sala mare; o făceau pe rând, și azi era rândul lui. Se spălă. Își schimbă cămașa, își bandajă rana de la umăr, și-și curăță armura, frecând-o cu burete de sârmă și cu o serie de cârpe din ce în ce mai moi până când, din nou, își putu vedea chipul oglindit în ea.

Din depărtare, răzbătu până la el sunetul *Marșului Nupțial* de Fondel, adaptat pentru Orgă Monstruoasă cu acompaniament de Zgomote Zootehnice Diverse. El pescui o jumătate de sticlă de rom din ceea ce sergentul Colon considera a fi ascunzătoarea lui de maximă siguranță, își turnă o porție foarte mică și toastă în direcția sunetului, spunând: „Să trăiască domnul Vimes și lady Ramkin!" cu o voce clară și sinceră care ar fi provocat o severă stânjeneală oricui s-ar fi întâmplat să o audă.

Se auzi un zgrepțănat la ușă. El deschise și-l lăsă pe Gaspode să intre. Cățelul se furișă sub masă, fără să spună nimic.

Apoi Morcove urcă la el în cameră, se așeză pe scaun și privi pe fereastră.

După-amiaza se scurse. Pe la ora ceaiului, se opri ploaia.

Prin tot orașul, începeau să se aprindă luminile.

Și iată că răsări luna.

Ușa se deschise. Angua intră cu pași ușori.

Morcove se întoarse și-i zâmbi.

– Nu eram sigur, zise el. Dar m-am gândit, ei, parcă doar argintul îi omoară, nu? Puteam doar să sper.

Trecuseră două zile. Ploaia se eterniza. Nu mai turna cu găleata, ci parcă dădea pe dinafară din nori, și curgea în fuioare prin noroi. Umpluse matca râului, care pleoscăia iarăși acum prin imperiul lui subteran. Țâșnea șiroaie din gurile garguilor. Lovea pământul cu atâta forță, încât forma un soi de fum, din ricoșee.

Bătea darabana pe pietrele de mormânt din cimitirul din spatele templului Zeilor Mărunți și în mica groapă care fusese săpată pentru agentul interimar Cuddy.

Întotdeauna se vedeau doar gardiști la înmormântarea unui gardist, își spuse Vimes. Bine, câteodată mai veneau și rude, așa cum și azi veniseră lady Ramkin și Ruby a lui Detritus, dar *mulțimi* nu se adunau niciodată. Poate că Morcove avea dreptate. Poate că atunci când deveneai gardist, încetai să mai fii orice altceva.

Cu toate astea, azi *mai erau* și alți oameni de față, stând, tăcuți, dincolo de gardul cimitirului. Nu erau *la* înmormântare, dar o priveau.

Un preot mărunțel oficia slujba obișnuită, gen completează-numele-decedatului-pe-linia-punctată, gândită în așa fel

încât să fie oarecum satisfăcătoare pentru orice zei care s-ar întâmpla să tragă cu urechea. Apoi Detritus coborî sicriul în groapă, iar preotul aruncă o mână ceremonială de pământ pe sicriu, care însă, în loc să zornăie pe capac, ca de obicei, scoase un *splat* cât se poate de definitiv.

Și Morcove, spre surprinderea lui Vimes, ținu un discurs. Care răsună pe tot terenul acela murat și până la copacii plouați dimprejur. Era, de fapt, bazat pe singurul text pe care-l puteai folosi în asemenea ocazii: a fost prietenul meu, a fost unul dintre noi, a fost un bun polițist.

A fost un bun polițist. Asta se spusese la fiecare înmormântare de gardist la care mersese Vimes vreodată. Asta se va spune probabil și la înmormântarea caporalului Nobbs, chiar dacă vor ține cu toții degetele încrucișate, pe la spate. Asta trebuia să spui.

Vimes privi sicriul. Și apoi îl cuprinse un sentiment straniu, la fel de insidios ca ploaia care i se prelingea pe sub guler. Nu era, propriu-zis, o suspiciune. Dacă i-ar rămâne în creier destulă vreme, ar deveni o suspiciune, dar pentru moment, era doar o vagă adiere de intuiție.

Trebuia să întrebe. Dacă nu punea măcar o *întrebare*, n-o să mai scape niciodată de gândul ăsta.

Ca urmare, pe când plecau de lângă mormânt, Vimes spuse:

– Caporale?

– Da, domnule?

– Până la urmă, n-a găsit nimeni gonne?

– Nu, domnule.

– Parcă zicea cineva că ultima dată era la tine.

– L-oi fi lăsat pe undeva. Știți ce agitație era.

– Da. O, da. Sunt aproape sigur că te-am văzut ieșind din Breaslă cu cea mai mare parte din el...

– Probabil așa oi fi făcut, domnule.

– Da. Ăă. Păi, atunci sper că l-ai pus la loc sigur. Tu, ăă, tu crezi că l-ai lăsat undeva la loc sigur?

În spatele lor, groparul începu să arunce înapoi în groapă lutul ud și lipicios de Ankh-Morpork.

– Trebuie că așa am făcut, domnule. Nu credeți? Că doar nimeni nu l-a găsit. Vreau să spun, dacă-l găsea cineva, nu ne-ar fi trebuit mult timp să aflăm!

– Poate așa e cel mai bine, caporale Morcove.

– Eu unul așa sper.

– A fost un bun gardist.

– Da, domnule.

Vimes se hotărî să parieze totul pe o carte.

– Și... poate că mi s-a părut mie, dar când purtam sicriul ăla micuț al lui... parcă era... puțin mai greu?

– Chiar așa, domnule? Eu n-aș putea spune că am observat.

– Dar cel puțin a avut parte de o înmormântare piticească așa cum se cuvine.

– O, da. Am avut eu grijă, domnule, zise Morcove.

Ploaia gâlgâia de pe acoperișul Palatului. Garguii își ocupaseră posturile la fiecare colț al clădirii și strecurau muște și țânțari prin urechi.

Caporalul Morcove își scutură apa de pe mantaua lui de piele și se salută cu trolul care făcea de gardă. Trecu fără să se oprească printre funcționarii din birourile dinspre intrare și bătu respectuos la ușa Biroului Ogival.

– Intră.

Morcove intră, mărșălui până la birou, salută și luă pe loc repaus.

Pe lordul Vetinari îl cuprinse o foarte ușoară încordare.

– A, da, zise el. Caporalul Morcove. Mă așteptam la... așa ceva. Sunt convins că ai venit să-mi ceri... ceva?

Morcove despături o bucățică soioasă de hârtie și își drese glasul.

– Păi, domnule... nu ne-ar strica un panou nou de darts. Știți dumneavoastră. Pentru când suntem în afara serviciului?

Patricianul clipi. Nu clipea foarte des.

– Pardon?

– Un panou nou de darts, domnule. Îi ajută pe oameni să se relaxeze după ce ies din tură, domnule.

Vetinari își mai reveni nițel.

– *Încă* unul? Dar abia anul trecut ați primit unul nou!

– E din cauza Bibliotecarului, domnule. Nobby îi dă voie să joace și el doar ce se-apleacă nițel și pe urmă înfige săgeata lovind-o cu pumnul. Praf face panoul. Și oricum, Detritus a aruncat odată o săgeată de-a trecut prin panou. Și pe urmă prin zidul din spatele panoului.

– Foarte bine. Mai departe?

– Păi... Agentul interimar Detritus trebuie să fie scutit de a plăti daune pentru cele cinci găuri din platoșa lui.

– Aprobat. Să-i spui să nu mai facă.

– Da, domnule. Păi, cred că asta ar fi cam tot. Afară de ceainicul cel nou.

Mâna Patricianului ajunsese în fața gurii. Încerca să-și ascundă un zâmbet.

– Vai de mine. Un ceainic nou? Cu cel vechi ce s-a întâmplat?

– O, îl folosim în continuare, domnule, îl folosim în continuare. Dar vom avea nevoie de încă unul, din cauza noilor aranjamente.

– Pardon? Care noi aranjamente?

Morcove despături încă o hârtie, mai mare.

– Să fie adusă Garda la un efectiv permanent de cincizeci și șase de oameni; să fie redeschise vechile posturi de Gardă

de la Poarta Râului, Poarta dinspre Miez și Poarta dinspre Margine, și asigurată permanența zi și noapte...

Zâmbetul Patricianului rămase pe loc, dar fața părea că încearcă să i se îndepărteze de acesta, lăsându-l părăsit și singur pe lume.

– ... un departament pentru, mă rog, încă nu i-am găsit un nume, dar ca să analizeze indiciile și chestiile de genul cadavre și de-astea, ca de pildă, de cât timp sunt morți, și pentru început o să avem nevoie de un alchimist și poate un moroi, cu condiția să promită să nu ia acasă bucățele să le mănânce; o unitate specială cu câini, care ar putea fi foarte utilă, și de asta poate să se ocupe subagenta Angua fiindcă ea poate să, ăă, să fie propriul ei dresor de cele mai multe ori; am aici și o petiție de la caporalul Nobbs, care cere să li se permită gardiștilor să poarte câte arme pot căra, deși pe asta v-aș fi îndatorat dacă n-ați aproba-o; o...

Lordul Vetinari dădu dintr-o mână.

– Bine, bine, zise el. Îmi dau seama încotro duc toate astea. Și dacă aș spune nu?

Urmă încă una dintre acele lungi, lungi pauze, în care pot fi întrezărite posibilitățile a mai multe viitoruri diferite.

– Știți ceva, domnule, nici măcar nu m-am *gândit* că ați putea spune nu.

– Nu te-ai gândit?

– Nu, domnule.

– Sunt intrigat. De ce nu?

– Pentru că toate astea sunt pentru binele orașului, domnule. Știți de unde vine cuvântul „polițist"? Înseamnă „om al orașului", domnule. De la vechiul cuvânt *polis*.

– Da. Știam.

Patricianul îl privi pe Morcove. Părea să jongleze în gând cu viitoruri. Apoi:

– Da. Aprob toate cererile, cu excepția celei care îl privește pe caporalul Nobbs. Iar dumneata, cred, va trebui să fii avansat căpitan.

– Da-aa. Sunt de acord. Asta ar fi un lucru bun pentru Ankh-Morpork. Dar nu voi comanda Garda, dacă asta vreți să spuneți.

– De ce nu?

– Pentru că aș putea comanda Garda. Pentru că... oamenii ar trebui să se supună ordinelor pentru că așa le spune un ofițer al Gărzii. Nu doar pentru că așa le spune caporalul Morcove. Nu doar fiindcă e caporalul Morcove... priceput la a se face ascultat. Chipul lui Morcove era de o impasibilitate studiată.

– Interesantă idee.

– Dar, pe vremuri, exista încă un grad. Comandant al Gărzii. Vi-l sugerez pe Samuel Vimes.

Patricianul se lăsă pe spate.

– O, da, zise el. Comandant al Gărzii. Sigur, postul a devenit cam nepopular, după toată povestea aceea cu Lorenzo cel Blând. Postul era deținut de un Vimes, în vremea aceea. N-am avut niciodată inima să-l întreb dacă era un strămoș de-al lui.

– Era, domnule. M-am documentat.

– Ar accepta?

– E Marele Preot un Offlian? Explodează dragonii în pădure?

Patricianul își împreună palmele și-l privi pe Morcove pe deasupra lor. Era un gest care pe mulți îi făcuse să se simtă nelalocul lor.

– Dar, vezi dumneata, căpitane, problema cu Sam Vimes e că deranjează o mulțime de oameni importanți. Și eu cred că un comandant al Gărzii trebuie să se învârtă în cercuri foarte elevate, să fie prezent la recepțiile Breslelor...

Schimbară priviri între ei. Patricianul era în avantaj, fiindcă Morcove avea o față mult mai mare. Amândoi se străduiau să nu zâmbească.

– O alegere excelentă, de fapt, zise Patricianul.

– Mi-am permis, domnule, să înjghebez o scrisoare către căpi... către domnul Vimes, în numele dumneavoastră. Doar ca să vă scutesc de un efort, domnule. Poate ați dori să aruncați o privire?

– Te gândești la toate, din câte văd.

– Așa sper, domnule.

Lordul Vetinari citi scrisoarea. O dată sau de două ori zâmbi. Apoi luă pana, semnă în josul foii, și i-o dădu înapoi.

– Și asta a fost ultima dintre preten... dintre cererile tale?

Morcove se scărpină după ureche.

– Ar mai fi una, de fapt. Am nevoie de o familie pentru un cățel. Trebuie să aibă o grădină mare, un locșor cald în fața vetrei și copii veseli și fericiți.

– Zei din ceruri! Chiar așa? Ei, presupun că vom putea găsi una.

– Mulțumesc, domnule. Asta-i tot, cred.

Patricianul se ridică și șchiopătă până la fereastră. Se înserase. În tot orașul se aprindeau luminile.

Cu spatele la Morcove, Vetinari zise:

– Spune-mi, căpitane... povestea asta cu existența unui moștenitor al tronului. Dumneata ce gând ai în privința asta?

– Eu nu mă gândesc la asta, să trăiți. E doar o aiureală de genul sabie-în-stâncă. Un rege nu apare de nicăieri, fluturând o sabie și aducând dreptatea peste tot. Toată lumea știe asta.

– Dar s-a vorbit despre niște... *dovezi?*

– Nimeni nu pare să știe unde sunt, să trăiți.

– Când am vorbit cu căpitanul... cu comandantul Vimes el spunea că le-ai luat dumneata.

– Atunci trebuie că le-am lăsat pe undeva. Sunt sigur că n-aș putea spune unde, domnule.

– Pe cinstea mea, sper că le-ai lăsat din neatenție undeva în siguranță.

– Sunt sigur că sunt... bine păzite, să trăiți.

– Cred că ai învățat *foarte multe* de la căpi... de la *comandantul* Vimes, căpitane.

– Da, să trăiți. Tata spunea mereu că învăț repede, domnule.

– Poate că orașul chiar *are nevoie* de un rege, totuși. Te-ai gândit la asta?

– Cum are nevoie peștele de o... ăă... de ceva care nu funcționează sub apă, să trăiți.

– Și totuși, un rege poate apela la sentimentele supușilor săi, căpitane. Cam... cam la fel cum ai făcut și dumneata de curând, din câte înțeleg.

– Da, să trăiți. Dar ce va face a doua zi? Nu poți trata un popor ca pe o marionetă. Nu, domnule. Domnul Vimes spunea mereu că omul trebuie să-și cunoască limitele. Dacă ar exista un rege, atunci cel mai bun lucru pe care l-ar avea de făcut ar fi să muncească cinstit...

– Într-adevăr.

– *Însă* dacă ar veni o vreme de mare nevoie... atunci poate că s-ar răzgândi. Morcove se lumină la față. De fapt, e cam la fel cu a fi gardist. Când lumea are nevoie de noi, are mare nevoie. Iar când nu... păi, atunci mai bine ar fi să ne plimbăm doar pe străzi, strigând Totul e Bine. Cu condiția să fie într-adevăr bine, se-nțelege.

– Căpitane Morcove, zise lordul Vetinari, fiindcă văd că ne înțelegem atât de bine unul pe celălalt, și eu cred că *într-adevăr* ne înțelegem... există ceva ce aș dori să îți arăt. Vino cu mine.

Îl conduse în sala tronului, care era goală, la ora aceea. În vreme ce traversa șchiopătând podeaua cea goală, arătă cu mâna înaintea lor.

– Presupun că știi ce e acela, căpitane?

– O, da. E tronul de aur al orașului Ankh-Morpork.

– Și nimeni n-a șezut în el de multe sute de ani. Te-ai întrebat vreodată de ce?

– Ce vreți, mai exact, să spuneți?

– Atât de mult aur, când până și alama a fost scoasă de pe Podul de Alamă? Aruncă o privire *în spatele* tronului, vrei?

Morcove urcă treptele tronului.

– Vai de mine!

Patricianul privi peste umărul lui.

– E doar foiță de aur pusă pe lemn...

– Exact.

Nici măcar lemn nu-i mai puteai spune. Viermii și putregaiul se luptaseră pe viață și pe moarte și consumaseră și ultima bucățică biodegradabilă. Morcove îl împunse ușurel cu sabia, și o parte din tron dispăru, purtată de o adiere, într-un norișor de praf.

– Ce părere ai de asta, căpitane?

Morcove se îndreptă.

– Una peste alta, domnule, poate că e mai bine că poporul nu știe.

– Așa am considerat și eu. Ei, nu vreau să te mai reții. Sunt sigur că ai foarte multe de organizat.

Morcove salută.

– Mulțumesc, să trăiți.

– Am auzit că tu și cu, ăă, agenta Angua vă înțelegeți foarte bine?

– Avem o Înțelegere foarte fermă, domnule. Desigur, vor exista și dificultăți minore, zise Morcove, dar, ca să ne

concentrăm asupra lucrurilor pozitive, am acum pe cineva care e întotdeauna gata pentru o plimbare prin oraș.

Morcove era cu mâna pe clanță când Patricianul îl strigă.

– Da, să trăiți?

Morcove privi înapoi la omul cel înalt și slab, stând în picioare în mijlocul sălii mari și goale, lângă tronul de aur, plin cu putregai.

– Ești un om interesat de cuvinte, căpitane. Voiam doar să-ți atrag atenția asupra unui lucru pe care predecesorul dumitale nu l-a înțeles niciodată pe deplin.

– Ordonați?

– Te-ai întrebat vreodată de la ce vine cuvântul „politician"? zise Patricianul.

– Și mai e și comitetul Adăpostului Rază-de-Soare pentru Dragonii Bolnavi, zise lady Ramkin, din cealaltă parte a mesei. Trebuie să te înscriem acolo. Și Asociația Rurală a Proprietarilor de Moșii. Și Liga Amicală a Aruncătorilor de Flăcări. Hai, fruntea sus. Ai să vezi că ai să-ți umpli timpul cât ai clipi.

– Da, dragă, zise domnul Vimes. În fața lui se întindeau zilele, umplându-se cât ai clipi cu comitete și comiții și filantropie și... alte prostii. Probabil că era mai bine decât să bată străzile. Lady Sybil și domnul Vimes.

Suspină.

Sybil Vimes, născută Ramkin, îl privi cu o expresie de ușoară îngrijorare. De când îl cunoștea ea, Sam Vimes vibrase întotdeauna, plin cu mânia interioară a omului care ar vrea să aresteze zeii pentru c-au făcut treabă de mântuială, și pe urmă își predase insigna și de atunci... păi, de atunci nu mai era Sam Vimes pe care-l știa ea.

Orologiul din colț bătu ora opt. Vimes își scoase ceasul ceremonial și-l deschise.

– Pendula aia a luat-o înainte cu cinci minute, zise el, acoperind bătăile ceasului.

Închise capacul și citi din nou cuvintele gravate: „Un ceas dela, Vechii tăi Prieteni din Gardă[1]"

Morcove pusese asta la cale, garantat. Vimes ajunsese să recunoască orbirea acestuia când venea vorba de poziția cuvenită a lui „i" și „e" și acea cruzime pe care-o arăta virgulei obișnuite.

Și-au luat rămas-bun de la tine, ți-au răpit măsura obișnuită a zilelor tale și pe urmă ți-au dat un ceas...

– Iertare, milady?

– Da, Willikins?

– E un gardist la ușă, milady. La ușa din dos.

– Ai trimis un gardist la ușa din dos?

– Nu, milady. Acolo s-a prezentat. E căpitanul Morcove.

Vimes își acoperi ochii cu mâna.

– A fost avansat căpitan și el vine la ușa din dos, zise el. Ăsta-i Morcove, îl recunosc. Cheamă-l înăuntru.

Cu un gest imperceptibil pentru oricine, afară de Vimes, majordomul îi aruncă o privire lui lady Ramkin, pentru confirmarea poruncii.

– Fă cum ți-a poruncit stăpânul tău, zise ea loială.

– Eu nu sunt stăpânul nimă... începu Vimes.

– Haide, Sam, zise lady Ramkin.

– Păi, nu sunt, zise Vimes îmbufnat.

Morcove mărșălui înăuntru și luă poziție de drepți. Ca de obicei, în mod subtil, încăperea deveni doar un fundal pentru prezența lui.

---

[1] Joc de cuvinte în engleză: „watch" înseamnă și ceas de mână, și gardă, cart, a supraveghea.(n.tr.)

– Relaxează-te, băiete, zise Vimes cât putu de frumos. Nu-i nevoie să saluți.

– Ba da, să trăiți, zise Morcove, și-i înmână lui Vimes un plic. Plicul purta sigiliul Patricianului.

Vimes luă un cuțit și desigilă plicul.

– Probabil mă anunță că mă pune să plătesc cinci dolari pentru uzură excesivă la zalele de uniformă, zise el.

Buzele i se mișcară în vreme ce citea.

– Pe cinstea mea, zise el, într-un târziu. Cincizeci și șase?

– Da, să trăiți. Detritus abia așteaptă să-i instruiască.

– Inclusiv nemorți? Scrie aici că e deschisă tuturor, indiferent de specie sau statut muritor...

– Da, să trăiți, zise Morcove ferm. Sunt cetățeni cu toții.

– Vrei să spui că s-ar putea să avem *vampiri* în Gardă?

– Ar fi foarte buni în tura de noapte, domnule. Și la supraveghere aeriană.

– Și foarte utili dacă vrei să dai cuiva o țeapă.

– Ordonați?

Vimes își privi calamburul firav cum trece prin țeasta lui Morcove fără să-i declanșeze creierul. Apoi se întoarse la scrisoare.

– Hmm. Pensii pentru văduve, scrie aici.

– Da, să trăiți.

– Redeschiderea vechilor sedii ale Gărzii?

– Așa a spus, domnule.

Vimes citi înainte:

> Considerăm îndeosebi că, această Gardă extinsă va avea nevoie de o persoană cu experiență la cârmă care, să fie Stimată de către toate clasele societății și, suntem convinși că dumneata vei fi cel mai potrivit pentru acest Roll. Vei lua ca urmare neîntârziat în primire îndatoririle de, Comandant al Gărzii Orașului Ankh-Morpork. Acest post aduce în mod

tradițonal cu sine și rangul de Cavaler pe care, dorim să-l readucem în actualitate doar în această unică ocaziie.

În speranța că prezenta te va găsi sănătos, al dumitale credincios,

Havelock Vetinari (Patrician)

Vimes mai citi o dată scrisoarea.

Bătu darabana cu degetele pe masă. Nu era nicio îndoială că semnătura era autentică. Și totuși...

– Capo... căpitane Morcove?

– Ordonați! Morcove își fixă privirea drept înainte, cu expresia sclipind de eficiența și zelul pentru îndeplinirea datoriei a celui ferm hotărât să evite cu orice preț orice fel de întrebări directe.

– Cum... Vimes ridică hârtia, o lăsă jos, o ridică din nou și în cele din urmă i-o trecu lui Sybil.

– Pe cinstea mea! zise ea. Rang de cavaler? Era și timpul, să știi!

– O, nu! Nu eu! Știi ce părere am despre așa-zișii aristocrați din orașul *ăsta* – cu excepția ta, Sybil, bineînțeles!

– Păi, atunci, poate că era și timpul să le mai ridicăm standardele, zise lady Ramkin.

– Înălțimea Sa a spus, de fapt, zise Morcove, că nicio componentă a ofertei nu e negociabilă, domnule. Vreau să spun, e totul sau nimic, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

– Totul...?

– Da, să trăiți.

– ...sau nimic.

– Da, să trăiți.

Vimes bătu darabana cu degetele pe masă.

– Ai câștigat, nu-i așa? zise el. Ai *câștigat*.

– Domnule? Nu înțeleg, să trăiți, zise Morcove, radiind onestă ignoranță.

Urmă o altă tăcere periculoasă.

– Dar, bineînțeles, zise Vimes, n-aș putea sub nicio formă să-mi iau răspunderea pentru așa ceva.

– Ce vreți să spuneți, domnule? zise Morcove.

Vimes trase sfeșnicul spre el și lovi cu degetul în hârtie.

– Păi, uite ce scrie aici. Adică să redeschidem vechile posturi de Gardă? La porți? Ce rost are treaba asta? Tocmai acolo, la margine?

– O, sunt sigur că pot fi modificate chestiunile de detaliu și de organizare, domnule, zise Morcove.

– Să avem o gardă permanentă la porți, *da*, dar ca să ai cât de cât degetul pe pulsul... uite ce, îți trebuie musai un sediu pe undeva pe strada Ulmului, aproape de Umbre și de docuri, și încă unul pe la jumătatea străzii Scurte, și poate unul mai mic pe Calea Regală. Sau în zona aia, oricum. Trebuie să ții seama de centrele de populație. Cât personal alocăm fiecărui sediu?

– M-am gândit la zece, domnule. Împărțiți în ture.

– Nu, nu se poate. Punc cel mult șase. Un caporal, să zicem, și încă un gardist pe tură. Pe *ceilalți* îi mutăm de colo colo o dată la, ei, să zicem la o lună. Vrei să-i ții pe toți vigilenți, nu? Și în felul ăsta toată lumea va patrula pe toate străzile. Asta-i foarte important. Și... tare mi-ar trebui acum o hartă... oh... mulțumesc, draga mea. Bun. Acuma, uite aici. Ai un efectiv nominal de cincizeci și șase de oameni, OK? Dar ai preluat și patrula de zi, plus că trebuie să iei în calcul învoirile, două înmormântări ale bunicii pe an și pe om – doar zeii știu cum o să se descurce nemorții cu *asta*, poate o să ceară învoire să meargă la *propriile* înmormântări – și pe urmă mai sunt concediile de boală și așa mai departe. Deci... ne trebuie patru ture, eșalonate în funcție de zonă. Ai un foc? Mulțumesc. Nu vrem

să schimbe tura toți gardiștii în același timp. Pe de altă parte, trebuie să acorzi fiecărui șef de post ceva inițiativă personală. Dar ar trebui să avem un soi de echipă specială, cu baza în Pseudopolis Yard, pentru urgențe... uite ce, ia dă-mi creionul ăla. Și carnetul. Bun...

Camera se umplu de fum de trabuc. Micul ceas aniversar cânta, nebăgat în seamă de nimeni, din sfert în sfert de oră.

Lady Sybil zâmbi, închise ușa în urma ei, și se duse să hrănească dragonii.

> Dragii mei Mamii și Tati,
>
> Ei, iată niște vești Uluitoare pentru că, acum sunt Căpitan!! A fost o Săptămână foarte plină și varaiată pentru toți după, cum voi relata acum...

Și a mai rămas încă un lucru...

Într-unul dintre cartierele mai selecte din Ankh, se afla o casă mare, cu o grădină spațioasă, o căsuță în copac pentru copii și, cu mare probabilitate, un locșor cald în fața vetrei.

Și o fereastră care tocmai se spărgea...

Gaspode ateriză pe peluză și-o rupse la fugă ca nebunul înspre gard. Din blana lui șiroiau balonașe cu parfum de flori. La gât purta o fundă și în gură ținea un castronaș pe care scria MR HUGGY.

Își scobi disperat un tunel de evadare pe sub gard și se strecură în stradă.

O balegă proaspătă de cal îl scăpă de mirosul floral, și cinci minute de scărpinat eliminară funda.

– Un purice nu mi-au lăsat, gemu el, lăsând jos castronul. Și aproape c-aveam setu' complet. Pfiuuuu! Bine c-am scăpat de-*acolo*. Hă!

Gaspode se lumină. Era marți, și asta însemna plăcintă cu cotlet-și-organe-suspecte la Breasla Hoților, iar bucătarul-șef

de acolo era cunoscut ca fiind sensibil la bătăi din coadă și o privire fixă. Iar dacă țineai un castron gol în bot și aveai un aer jalnic, n-aveai cum să nu te alegi cu ceva bun, după părerea lui Gaspode. N-o să-i ia mult să râcâie MR HUGGY de pe castron.

Poate că nu așa ar fi trebuit să fie lucrurile. Dar așa erau.

Una peste alta, reflectă el, ar fi putut fi mult mai rău.

SFÂRȘIT

Descoperiți în librării

Seniori și doamne
TERRY PRATCHETT

Vrăjitoarele s-au întors – dar de data asta nu se mai mulțumesc cu dinți... Buna Batevreme și minusculul ei sobor se confruntă cu elfi adevărați. E noaptea miezului de vară. Dar nu-i vreme de visat... Include gama completă de pitici, vrăjitori, troli, călușari și un urangutan. Plus hai-frunză-verde pe săturate și sânge peste tot. „Dacă ești un admirator vechi, te vei bucura de această carte la fel de mult ca și de celelalte; dacă acum faci cunoștință cu Pratchett, ce naiba ți-a luat atât?"

RAO
CARTE DE BUZUNAR – ADULȚI

OPERE XX / CLASICI CONTEMPORANI

H.E. Bates — *Ușor bătea vântul spre Franța*
Albert Camus — *Ființa și revenirea / Nunta / Mitul lui Sisif / Omul revoltat / Vina / Exilul și împărăția*
Rafael Chirbes — *Împușcăturile vânătorului*
Miguel Delibes — *Doamna în roșu pe fundal cenușiu • Cinci ore cu Mario*
Romain Gary — *Prima dragoste, ultima dragoste • Rădăcinile cerului*
Louis Guilloux — *Sângele negru*
Hermann Hesse — *Gertrud / Rosshalde / Ultima vară a lui Klingsor*
Franz Kafka — *Castelul • Jurnal • Procesul*
Andre Malraux — *Antimemorii, vol.1 – Oglinda limburilor • Condiția umană*
Henry de Montherlant — *Bestiarele • Demonul binelui • Ivirile • Leproasele • Viral*
Josep Pla — *Noapte de primăvară • Strada Îngustă*
Juan Rulfo — *Câmpia în flăcări • Pedro Paramo*
Ernesto Sabato — *Înainte de tăcere*
Jean-Paul Sartre — *Mustele / Cu ușile închise / Morți fără înmormântare / Diavolul și bunul Dumnezeu / Șechestrații din Altona*
Michel Tournier — *Fecioara și căpcăunul • Gaspar, Melhior & Baltazar • Picătura de aur • Regele Arinilor*
Virginia Woolf — *Anii • Camera lui Jacob • Doamna Dalloway • Eseuri alese / Arta lecturii • Eseuri alese / Portrete în oglindă • Între acte • Jurnalul unei scriitoare • Orlando • Schițe • Spre Far • Valurile*

RAO CONTEMPORAN

Antonio Alamo — *Incendierea paradisului*
Federico Andahazi — *Anatomistul • Cetatea ereticilor • Conchistadorul • Mimnosițele • Secretul culorii pure*
Iuri Andruhovyci — *Douăsprezece mere*
Jean-Daniel Baltassat — *Tăcerile doncii Isabel*
Julian Barnes — *Privind în soare*
Arturo Barea — *Copilăria unui răzvrătit*
Romano Battaglia — *O iramă curată*
Tonino Benacquista — *Alter ego*
Carmen Covito — *Urâțica*
Don DeLillo — *Mao II*
Nicolas Dickner — *Nikolski*
Dimitre Dinev — *O lumină deasupra capului*
E.L. Doctorow — *Labirintul apelor*
Margaret Drabble — *Drumul străluciților*
Marguerite Duras — *Amanta englezăă • Hiroshima, dragostea mea • India Song*
Dominique Fernandez — *Îngerul destinului*
Robert Finley — *Indrile accidentale*
Paolo Giordano — *Singurătatea numerelor prime*
Martin Gulich — *Bellinzona, noaptea • Îmbrățișarea*
Joseph Heller — *Catch-22 • Ora închiderii*
Kazuo Ishiguro — *Nemângâiații*
Luis Garcia Jambrina — *Vive paralele*
Regis Jauffret — *Case de nebuni*
Julia Kristeva — *Moarte la Bizanț • Samuraii*
Javier Marias — *Inima atât de albă*
Carlos Maria Dominguez — *Casa de hârtie*
Adolfo Puerta Martin — *Azurena noaptea*
Patrick Modiano — *Dora Bruder*
Rosa Montero — *În inima inteligului • Povestea regelui strâmbezin • Stăpân iubit • Ziua inocenților • Instrucțiuni pentru salvarea lumii*
Juan Manuel de Prada — *Păsările*
Adolf Muschg — *Pot merge și singur și alte povestiri de dragoste*

Yann Queffelec	*Nuntă neroasă*
Kenzaburo Oe	*Strigătul înăbușit • O experiență personală • O viață liniștită*
Felipe Benitez Reyes	*Caruselul iluziilor*
Antonio Soler	*Calea englezilor*
Juan Carlos Somoza	*Clara și penumbra • Pestera ideilor*
Andrzej Stasiuk	*Călătorind spre Bohadag • Fado • Nouă • Djermania*
Antonio Skarmeta	*Dansul victoriei • Neruda văzut de Skarmeta • Poștașul lui Neruda*
Philippe Sollers	*Steaua amanților • Secretul*
Ali Smith	*Accidental*
Rose Tremain	*Restaurația*
Angela Vallvey	*Micile neajunsuri ale fericirii*
Manuel Vazquez Montalban	*Pianistul*
Enrique Vila-Matas	*Asasina cultivată • Bartleby & Co • Parisul nu are sfârșit*
Sandro Veronesi	*Arde Troia • Forța trecutului • Haos calm*
Banana Yoshimoto	*N.P.*
Richard Wagner	*Miss București*

THRILLER, AVENTURI, ACȚIUNE, ROMANCE, DRAMĂ, SF

Lino Aldani	*Cruciș de gheață*
Lawrence Alexander	*Rubicon*
Ted Allbeury	*De o parte și de alta a frontierei*
Will Adams	*Codul lui Alexandru*
Karin Alvtegen	*Trădarea*
Karin Alvtegen	*Rușinea*
Andreas Albes	*Comoara*
Kevin J. Anderson	*Anticorpii*
Jeffrey Archer	*În linie dreaptă • O chestiune de onoare*
Cristina Bajo	*Grădina otrăvurilor*
David Baldacci	*Putere absolută*
Toby Ball	*Arhivele*
Noel Barber	*Plâns și văs*
Clive Barker	*Cabal • Everville*
Michael Baden & Linda Kenney	*Tăcerea*
James Becker	*Primul apostol*
Peter Behrens	*Legea viselor*
Raymond Benson	*Să nu mori azi*
Marco Bettini	*Cabanera sângelui*
Marcelo Birmajer	*Povești cu bărbați însurați*
William Peter Blatty	*Exorcistul*
Stephen Booth	*Câinele negru • Sălașul morții*
Gayle Brandeis	*Licitația lui Flan*
Andrew Britton	*Americanul*
Dan Brown	*Codul lui DaVinci • Conspirația Dan Brown • Îngeri și demoni • Fortăreața digitală*
John Brunner	*Rețelele infinitului*
D.W. Buffa	*Trandafirul negru*
Candace Bushnell	*Frumusețe de văzut • Totul despre sex*
Mark Burnell	*A treia femeie*
Jared Cade	*Răzbunare mortală*
Toni Cain	*Tinta*
Ian Caldwell & Dustin Thomason	*Misterul manuscrisului*
Mireille Calmel	Seria *Femeia pirat – Stăpânitori regelui • Focul umbrelor*
	Seria *Jocul lupoaicelor – Cameo blestemată • Răzbunarea lui Isabeau • Patul lui Aliénor*
Isabel Camblor	*Nopțile Cenușăresei*
Rino Cammilleri	*Justiție divină*
Thomas Caplan	*Actorul care a devenit spion*
Martin Cappiaros	*Enigma Valfierno*
Andrea de Carlo	*O mare de adevăruri • Un om liber*
John Le Carre	*Cărțița • Casa Rusia • Chemare din tărâmul morții • Managerul nopții • Micuța toboșăreasă • Oamenii lui Smiley • Omul nostru din Panama • Premiantul • Spionul care a ieșit din joc • Un spion desăvârșit*

Chris Carter	*Francezul • Gheena • Înfruntă vinovatul*
John Case	*A opta zi • Codul genetic • Întâiul călăreț al Apocalipsei • Sindromul*
Lincoln Child	*Infernul de gheață • Inima furtunii*
Agatha Christie	*13 la cină • A treia față • Asupritul și alte povestiri • Cadavrul din bibliotecă • Ceasurile • Cei patru mari • Cei cinci purceluși • Chiparosul trist • Cine l-a ucis pe Roger Ackroyd? • Conacul dintre deșturi • Cortina: Ultimul caz al lui Poirot • Crăciunul lui Poirot • Crima din Orient Express • Cronă în Mesopotamia • Crimă la vicariat • Crimă pe terenul de golf • Cu cărțile pe masă • Cum bate valul • Doamna McGinty a murit • După înmormântare • Elefanții nu uită • Hotel Bertram • Întâlnire cu moartea • Jocuri de oglinzi • Mâna ascunsă • Martorul mut • Misterioasa afacere de la Styles • Misterul crimei fără cadavru • Misterul din Caraibe • Misterul Trenului Albastru • Moarte în nori • Moarte pe Nil • Muncile lui Hercule • Nemesis • O crimă anunțată • O sugrumzoză de moarte • Oglindă spartă • Pericol la End House • Petrecerea de Halloween • Pisica printre porumbei • Poirot investighează • Poirot: Primele cazuri • Răul sub soare • Tragedie în trei acte • Trenul de Paddington • Ucigașul abc • Ultimele cazuri ale lui Miss Marple • Vânătoarea de crime* ***TOP 10:*** *13 Probleme • Casa strâmbă • Către zero • Noapte nesfârșită • Vinovat fără vină • Zece negri mititei*
Tom Clancy	*Cardinalul de la Kreml • Centrul de comandă V – Echilibru de forțe • Dezlănțuit și cucerește • Linia de demarcație • Misiune de onoare • Rainbow six (2 vol.) • Stare de asediu • Vânătoarea lui Octombrie Roșu*
Stephen Clarke	*În ce merde te bagă dragostea*
Piero Colaprico	*Soția campionului*
Martina Cole	*Afacerea*
Didier Convard	*Cei cinci templieri ai lui Iisus • Triunghiul secret*
Robin Cook	*Criza • Marker • Răpirea • Risc asumat*
Michael Cordy	*Lucifer • Codul lui Isus*
Bernard Cornwell	*Eretic • Harlequin • Vagabond*
Clive Cussler	*Aurul incașilor • Vântul negru • Comoara Marelui Han*
Antoine B. Daniel	Seria *Inca – Aurul din Cuzco • Machu Picchu, Cetatea Secretă • Dansul zeilor • Lanțurile de aur*
Misha Defonseca	*Printre lupi*
Jeffery Deaver	*A douăsprezecea carte • Dansând cu moartea • Grădina fiarelor • Fereastra spartă • Maimuța de piatră • Scaunul gol • Moartea vine on-line*
Tessa DeLoo	*Gemenele*
Nelson DeMille	*Căderea nopții • Fabrica de spioni • Fiica generalului • Odiseea lui Talbot • Plum Island • Spencerville • Focul sălbatic*
William Diehl	*Domnie în iad • Eureka*
Markus C. Schulte von Drach	*Furor*
Richard Doetsch	*Hoții paradisului • Dincolo de credință*
Jessica Duchen	*Violonista*
Robert Dugoni	*Stăpânul jurului • Victimele puterii*
Marc Dugain	*Blestemul lui Edgar • O execuție obișnuită*
Susanne Dunlap	*Sărutul lui Liszt*
Dominick Dunne	*Un anotimp în purgatoriu*
Joe Dunthorne	*Submarin*
David Anthony Durham	*Mândria Cartaginei*
Daniel Easterman	*Ziua mâniei*
Andreas Eschbach	*Premiul Nobel • Filmul Isus • Un bilion de dolari • Ultimul dintre ei*
Ben Elton	*Crimă în direct • Popcorn • Prima victimă*
Paul Erdman	*Panica din '89*
Veit Etzold	*Tăietura finală*
Barbara Ewing	*Rosetta*
Giorgio Faletti	*Cu ochii altuia • Dincolo de un destin evident • Eu ucid*

Roopa Farooki	*Dulciuri amare*
Sebastian Faulks	*Jocul cu diavolul*
Zoe Ferraris	*În căutarea lui Nouf*
Robert Ferrigno	*Rugă pentru asasin*
Joseph Finder	*Instinct ucigaș • Jocul puterii*
Robert Finn	*Inițiatul*
Janet Fitch	*Leandrul alb • Pânză it black. Destin în negru*
Ian Fleming	*Bărbatul cu pistolul de aur • Caracatița și alte pocestiri • Doar pentru ochii tăi • Operațiunea Thunderball • Spionul care m-a iubit • Trăiești numai de două ori*
Ken Follett	*Alb infinit • O ocere periculoasă • O misiune riscantă • Prin urechile acului • Zbor periculos • Un loc numit libertate*
Colin Forbes	*Fără cruțare • Înfruntarea • Pe muchie de cuțit • Risnicerul*
Frederick Forsyth	*Afganul • Al patrulea protocol • Alternativa diavolului • Dosarul Odessa • Fantoma din Manhattan • Ziua șacalului*
Katia Fox	*Semnul de aramă*
Laurence Gardner	*Sîrpea Sfântului Graal*
Tom Gabbay	*Conspirația Berlin*
Max Gallo	Seria *Romanii – Spartacus – revolta sclavilor • Nero – domnia antihristului • Titus*
	Seria *Cruciea Occidentului – Întru acest semn vei învinge • Parisul în rugăciune*
Ignacio Garcia – Valino	*Cele două morți ale lui Socrate*
Kathleen O'Neal Gear & W. Michael Gear	*Trădarea. Viața pierdută a lui Iisus*
Tess Gerritsen	*Ucenicul*
Randa Ghazy	*Poate astăzi nu omor pe nimeni*
David Gibbins	*Atlantida*
William Gibson	*Chrome • Contele Zero*
Thomas Gifford	*Asasinii • Puterea destinului*
Mark Gimenez	*Cabanna legii*
William C. Gordon	*Vasele chinezești*
Sue Grafton	*A de la alibi • B de la bandit • C de la cadavru • D de la datornic*
James Grady	*Câini turbați*
John Grisham	*... Și vreme e ca să ucizi • Apelul • Camera morții • Campionul din Arkansas • Cazul pelican • Cheatul • Firma • Fotbal și pizza • Frățiu • Juriul • Maestrul • Nevinovatul • Omul care aduce ploaia • Partenerul • Avocatul străzii • Testamentul • Ultimul joc • Un altfel de Crăciun*
Claudia Gross	*Maestra runelor*
Luigi Guarnieri	*Mireasa vrăjită*
J.M. Guelbenzu	*Moartea vine de departe*
Francisco Munoz Guerrero	*Colinele Edenului*
Kevin Guilfoile	*Joc de umbre*
Diana Haeger	*Curtezana*
Thomas Harris	*Dragonul roșu • Hannibal*
Colin Harrison	*Recuperatorul*
Mo Hayder	*Omul-Pasăre • Tokyo • Tratamentul • Insula porcilor*
Terry Hayes	*Călătorul*
Luis de la Higuera	*Autopsia Satanei*
Matt Hilton	*Pulbere de oase*
Chuck Hogan	*Încercuirea*
Wolfgang Hohlbein	*Anubis*
Anthony Horowitz	*Un banc criminal*
Travis Holland	*Pozitia adversarului*
Mike Horn	*Luptând cu imposibilul*
Gregg Hurwitz	*Nu te încrede în nimeni*
Conn Iggulden	Seria *Împăratul – La porțile Romei • Moartea regilor*
Steve Jackson	*Mentorul*
Christian Jacq	Seria *Piatra luminii – Nefer cel Tăcut • Femeia înțeleaptă • Puterea cel Zelos*

	• *Evanghelia adevărului*
	Seria *Misterele lui Osiris – Arborele vieții* • *Uneltirile răului* • *Calea de foc* • *Marele secret* • *Afacerea Tutankhamon* • *Ce dulce e viața la umbra piramidelor!* • *Din dragoste pentru Philae*
P.D. James	Seria *Mozart – Marele magician* • *Fiul Luminii* *Farul* • *Fiul omului* • *Gustul morții* • *Moartea unui expert* • *Moarte în Sfântul Ordin*
	• *O mesenie nepotrivită pentru o femeie* • *Păcat originar*
	• *Sala crinelor*
Robert Jordan	Seria *Roata Timpului – Ochiul lumii* • *În căutarea Cornului* • *Dragonul renăscut* • *Umbra se întinde*
	• *Focurile cerului* • *Semnul hanșului*
Joseph Kanon	*Misterele Berlinului*
John Katzenbach	*Analistul* • *Omul din umbră* • *Omul nepotrivit* • *Povestea unui nebun* • *Războiul lui Hart* • *Ziua răfuielii*
Matthew Kneale	*Pe când eram la Roma*
Sue Monk Kidd	*Jiltul sirenei* • *Viața secretă a albinelor*
Natsuo Kirino	*Afară* • *Grotesc*
Bernard Knight	*Cadavrul meșterului făurar* • *Căutările coronerului John* • *Dincolo de liman* • *Înfricoșătoarea taină*
	• *Potirul otrăvit*
Tom Knox	*Secretul genezei*
Dean Koontz	*Unicul supraviețuitor* • *Soțul* • *Speranță de viață*
	Seria *Frankenstein – Fiul rătăcitor – cartea întâi*
	• *Orașul nopții – cartea a doua*
William Kotzwinkle	*E. T. Extraterestrul*
Chris Kuzneski	*Semnul crucii*
Jack Lance	*Pirofobia*
Tim LaHaye & Jerry B. Jenkins	Seria *Supraviețuitorii – Supraviețuitorii*
	• *Armata pământenilor* • *Nicolae* • *Pecetluirea sfinților* • *Apollyon* • *Cavalerii Apocalipsei* • *Posedatul* • *Semnul*
Martin Langfield	*Cutia răului*
Michael Lawson	*Cercul interior*
Frederic Lenoir, Violette Cabesos	*Promisiunea îngerului*
Frederic Lenoir	*Oracolul Lunei*
John Lescroart	*Al treisprezecelea jurat* • *Jurământul* • *Audierea*
	• *Justiție exemplară* • *Vinovăția*
Paul Levine	*Să-i onorăm pe toți avocații* • *Solomon vs. Lord*
	• *Un alibi în larg*
Franco Limardi	*Doar o lacrimă*
David Lindsey	*Chipul asasinului* • *Legile tăcerii*
Robert Lohr	*Automatul de șah*
Brian Lowry	*Nu vă înșelați*
Charles Maclean	*Chipul întunericului*
Esteban Martin	*Picioruș umbrelor*
Richard Matheson	*Sunt o legendă*
Daphne du Maurier	*Verișoara mea Rachel* • *Hanul Jamaica*
Peter Mayle	*Hotel Pastis* • *Hotul de vinuri* • *Din nou în Marsilia*
	• *Din nou în Provence* • *Un an în Provence* • *Provence pentru totdeauna* • *Viață de câine* • *Provence de la A la Z*
Colum McCann	*Zoli* • *Dansatorul*
Andy McNab & Robert Rigby	*Îngerii morții*
Andy McNab	*Misiune specială*
Gerhard Meier	*Țărmul zănaticilor*
Biba Merlo	*12 luni*
Walter M. Miller jr	*Cantica pentru Leibowitz*
Jorge Molist	*Întoarcerea catarilor* • *Regina ascunsă*
Christian Mork	*Dragul de Jim*
Marcia Muller	*Trofee și lucruri moarte*
Guillaume Musso	*Și după...*
David Morrell	*Cărțile*
Katherine Neville	*Opt* • *Focul*
Bill Napier	*Triptichul*
John O'Farrell	*Perfect bărbătesc* • *Avertisment: poate să conțină urme de alune*
Serdar Ozkan	*Trandafirul dispărut*

George Pelecanos — *Grădinarul nopții*
Rosamunde Pilcher — *Căutătorii de scoici*
Tony Parsons — *Copil și bărbat* • *Ieșiți de viață* • *Soția mea favorită* • *Spiritul familiei*
Elizabeth Peters — *Mormântul păsării de aur*
James Patterson — *Primul pe lista morții* • *A 2-a șansă* • *Al 3-lea caz* • *4 iulie* • *Al 5-lea călăreț*
James Patterson & Maxine Paetro — *A 6-a tortă* • *Al 7-lea cer* • *Bikini* • *A 8-a mărturisire*
James Patterson — *Casa de pe plajă* • *De-a v-ați ascunselea* • *Detectivul Alex Cross*
James Patterson & Andrew Gross — *Salvamarul*
James Patterson & Howard Roughan — *Croaziera*
Marie Phillips — *Zeii puși pe vele*
Ralph Peters — *Flăcări din cer*
Terry Pratchett — Seria *Lumea disc* – *Straiul suate* • *Piramide* • *Gărzi, gărzi* • *Eric* • *Imagini mișcătoare* • *Domnul cu coasa* • *Prin cele străinătăți* • *Zei mărunți* • *Magie de ambe sexe* • *Lumina fantastică* • *Sentori și doamne*
Douglas Preston — *Codicele* • *Cantonul Tiranozaurului*
Douglas Preston & Mario Spezi — *Monstrul din Florența*
Barbara Quick — *Fecioarele lui Vivaldi*
Christoph Ransmayr — *Ultima lume*
Kathy Reichs — *Oase încrucișate* • *Oase frânte*
Matthew Reilly — *Planul Majestic 12* • *Templul* • *Zona 7*
Anne Rice — *Plecarea din Egipt* • Seria *Cronicile vampirilor* – *Întervia cu un vampir* • *Regina damnaților* • *Povestea hoțului de trupuri* • *Vampirul Armand* • Seria *Cronicile vrăjitoarelor* – *Ora vrăjitoarelor* • *Lasher* • *Taltos* • *Vampirul Vittorio* • *Mumia*
Nerea Riesco — *Ars Magica*
Gianni Riotta — *Alborada* • *Prințul norilor*
Michael Robotham — *Suspectul*
Belinda Rodik — *Benvenuto Cellini*
James Rollins — *Furtuna de nisip* • *Harta oaselor* • *Ordinul negru* • *Virusul lui Iuda*
Philip Le Roy — *Ultima armă*
Emili Rosales — *Orașul invizibil*
Robert Rosenberg — *Camera de montaj*
Jack Ross — *Recviem*
Pino Roveredo — *Să-mi dai de știre*
Craig Russel — *Rosa pentru totdeauna*
Michael Sammaritano — *Conspirația Siciliană*
John Saul — *Creatura* • *Întunerec* • *Mâna dreaptă a diavolului* • *Prezența* • *Somnambulii*
Manda Scott — *Boudica (Visul vulturului)* • *Craniul de cristal*
Karin Slaughter — *Obsesia* • *Post mortem*
Scott Smith — *Ruinele* • *Un plan simplu*
Wilbur Smith — *Magul* • *Ultimul papirus* • *Călătorea* • *Festinul lelor* • *Sunetul tunetului* • *Sanctuarul* • *Târnul în flăcări* • *Puterea sabiei* • *Furia* • *Vulpea aurie* • *Războinicii Nilului* • *Viermea morții*
Teresa Solana — *O crimă imperfectă* • *Scurtătură înspre Paradis*
Rowan Somerville — *Sfârșitul somnului*
Nicholas Sparks — *Accidentul* • *Miracolul* • *Mesaj de departe* • *Nopți în Rodanthe* • *Nunta* • *Refugiul* • *Talismanul norocos* • *Ultimul cântec* • *Cel mai de preț cadou*
Peter Spiegelman — *Pisica roșie*
Ben Stephenson — *O posibilă problemă de viață și de moarte*
Patricio Sturlese — *Taina închizătorului*
Tess Stimson — *Clubul infidelilor*
Paul Sussman — *Armata lui Cambyses* • *Oaza ascunsă* • *Labirintul lui Osiris*
Valerie Tasso — *Insațiabilă*
Andrew Taylor — *Trilogia Rotii: Jocul de-a destinul* • *Judecata străinilor*

Michael Teitelbaum	*Aventurile Omului-Păsărilor • Bărbații în negru II*
Michael Tolkin	*Printre morți*
J.R.R. Tolkien	*Povești neterminate*
P.J. Tracy	*Operațiunea Monkeywrench • Momeala vie*
Scott Turow	*Eroi obișnuiți • Erori judiciare • Nevinovat • Prejudicii morale*
John Twelve Hawks	*Rătul bătrânesc*
James Twining	*Soarele negru*
John Trenhaile	*Legile sângelui • Unealta răului*
Barbara Victor	*Coriander*
Philipp Vandenberg	*Pergamentul mitat • Dosarul Golgota*
A.E. Van Vogt	*Cartea lui Van Vogt*
Mara Volkers	*Mireasa magului*
Ernest Volkman	*Spionaj*
A.J. Zerries	*Taina lui Van Gogh*
Timothy Watts	*Marele jaf*
Wolfram zu Mondfeld & Barbara zu Wertheim	*Școala gladiatorilor*
Louise Welsh	*Tamerlan trebuie să moară*
Cameron West	*Pumnalul Medici*
Michael White	*Inelul familiei Borgia*
Andrew Wilson	*Mincinoa*

ISTORIE, SOCIOLOGIE, FILOZOFIE, POLITICĂ, RELIGIE

Vartan Arachelian	*Toamna pătimirii noastre*
Carlos Castaneda	*Al doilea cerc de putere • Realitate realitate • Darul vulturului • Focul lăuntric • Învățăturile lui Don Juan • Pase magice • Povestiri despre putere*
DeVrye Catherine	*Ceai fierbinte cu miere și lămâie*
Guy Debord	*Comentarii asupra Societății spectacolului • Societatea spectacolului*
Jose Freches	*Eu, Buddha*
Enrique de Vicente	*Puterile oculte ale minții*
Marie-France Etchegoin & Frederic Lenoir	*Ancheta asupra Codului lui da Vinci*
J.F. Fogel, B. Rosenthal	*Sfârșit de secol la Havana*
Roland Jacquard	*În numele lui Usama bin Laden*
Lynn Picknet, Clive Prince	*Conspirația Stargate*
Alan Butler & Stephen Dafoe	Seria *Cavalerii Templieri – Misterul dezvăluit*
Maurizio Ferraris	*Alo? Unde ești?*
Fernando Savater	*Cele șapte păcate capitale • Cele zece porunci ale secolului al XXI-lea*

TOP SECRET

Thom Burnett	*Cine conduce, de fapt, lumea? • Cine a câștigat, de fapt, cursa spațială?*
Noam Friedlander	*Ce este Opus Dei?*
John Gibb	*Cine te urmărește?*
Lindsay Porter	*Cine sunt Illuminații?*
Andy Stern	*Cine a câștigat războiul petrolului?*

MEMORII, JURNALE, BIOGRAFII

Madeleine Albright	*Doamna secretar de stat*
Bill Clinton	*Viața mea*
Hillary Rodham Clinton	*Istorie trăită*
Zlata Filipovic	*Jurnalul Zlatei*
Regina Noor	*Regina Noor – Calea spre credință*
Ilie Nastase	*Mr. Năstase*
Marianne Pearl	*O inimă neînfricată*
Aung San Suu Kyi	*Vocea speranței*

www.raobooks.com • www.facebook.com/rao.editura
office@rao.ro • libraria.rao@rao.ro

Caporalul Morcove a fost avansat!
Acum conduce recruții din Garda Orașului Ankh-Morpork, cel mai mare oraș din Lumea Disc, pentru a-l apăra de hoarde barbare, războinici tribali, armate banditești... lucruri de-astea.
E o slujbă importantă, mai ales pentru un pitic adoptat. Dar o slujbă și mai importantă îl așteaptă. Un document vechi tocmai a dezvăluit că orașul Ankh-Morpork, condus de decenii de Crima Dezorganizată, are un suveran secret!
Iar numele lui e Morcove...
Și astfel începe cea mai mare uimitoare aventură a tuturor timpurilor, sau măcar a întregii după-amiezi, în care soarta orașului — a universului însuși! — depinde de curajul unui tânăr, de o veche sabie magică și de un cățel.

BĂRBAȚI SUB ARME ESTE
A CINCISPREZECEA CARTE DIN SERIA LUMEA DISC —
CEA MAI AMUZANTĂ SERIE FANTASTICĂ
A TUTUROR TIMPURILOR.

Ilustrația copertei: © Josh Kirby

ISBN 978-606-609-765-9
9 786066 097659
www.rao.ro
www.raobooks.com